

Kuuden suurimman kaupungin **vammaisten palvelut ja kustannukset**

vuonna 2020

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) lasten päivähoitoa, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhuspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuusikko-työ alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi lasten päivähoidon, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä, ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Taavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutos-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin vammaisten palvelut ja kustannukset vuonna 2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

Teksti: Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmä

ISSN 2342-1983 (painettu)

ISSN 2342-1991 (verkkojulkaisu)

Edita Prima Oy 2021, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän vammaisten palvelujen asiantuntijaryhmä, koonnut Varpu Mäkelä		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vammaisten palvelujen ja kustannusten vertailu 2020		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, Turun hyvinvoinnin palvelukokonaisuus, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.	6/2021	69 s. + 58 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	3/2021	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä Kuusikko-työryhmän vammaisten palvelujen raportissa kuvataan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) sekä vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja on koottu lisäksi sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisista kuljetuspalveluista, ja osin muista sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista ja omaishoidon tuesta. Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen myöntäminen vammaisten palvelujen asiakkaille on kuutoskaupungeissa yleistynyt. Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelukokonaisuudet ovat henkilökohtainen apu, avohuollon palvelut (kuljetuspalvelut, asumista tukevat palvelut sekä työ- ja päivätoiminta), ympärivuorokautiset asumispalvelut, kehitysvammaisten perhehoito ja kehitysvammaisten laitoshoido. Vuoden 2020 lukujen lisäksi raportissa kuvataan palvelukokonaisuuksien toteuttamista kunnissa ja esitetään aikasarjoja vuosilta 2016–2020. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta on parannettu korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2020 rahan arvoon.		
Vuonna 2020 vammaisten palvelujen asiakasmäärä oli 36 751 henkilöä ja vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset olivat 493,9 miljoonaa euroa. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannuksista suurimman osan muodostivat kaikissa kuutoskaupungeissa ympärivuorokautiset asumispalvelut. Asiakkaita taas oli lukumääräisesti eniten kuljetuspalveluissa.		
Vuonna 2020 kehitysvammahuollon palveluja käytti 7 709 asiakasta, mikä oli 0,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kehitysvammahuollon palveluja käytti kuutoskaupunkien väestöstä 0,4 prosenttia. Nettokustannukset kasvoivat edellisvuodesta 1,1 prosenttia ollen yhteensä 282,2 miljoonaa euroa. Laitoshoidon kustannukset laskivat edellisvuodesta 0,1 prosenttia. Laitoshoidon purun jatkuminen heijastui kehitysvammaisten asumispalvelujen kustannuksiin, jotka kasvoivat 3,6 prosenttia edellisvuodesta. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset laskivat 10,9 prosenttia verrattuna vuoteen 2019 johtuen koronaepidemian aiheuttamasta toiminnan supistamisesta. Vuonna 2020 kehitysvammahuollon kustannukset olivat keskimäärin 154 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 32 556 euroa kehitysvammalain mukaisia palveluita käyttänyttä asiakasta kohti. Asumispalvelut 64,4 prosentin osuudellaan muodostavat suurimman osan kehitysvammahuollon palvelujen järjestämisen kustannuksista.		
Vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä vuonna 2020 oli 34 434, mikä oli 5,6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Kuutoskaupunkien väestöstä aiempaa pienempi osuus, 1,7 prosenttia, oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 212,3 miljoonaa euroa. Laskua edellisvuoteen oli 5,2 prosenttia. Vuonna 2020 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 116 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 6 627 euroa myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta kohti. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuskustannukset olivat 43,6 miljoonaa euroa. Koronapandemiasta johtuen kuljetuspalveluiden kustannukset laskivat kuutoskaupunkien tasolla 21,7 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Henkilökohtaisen avun kustannukset laskivat 1,4 prosenttia ja vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset kasvoivat 6,3 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilökohtaisen avun palvelu muodostaa kuutoskaupunkien tasolla 43,9 prosentin osuuden vammaispalvelujen järjestämisen kokonaiskustannuksista.		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailut, kustannukset, vammaiset		
Tiedustelut		Jakelu
Työryhmien jäsenet, liite 7		www.kuusikkokunnat.fi

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	9
2	KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET VAMMAISTEN PALVELUISSA	13
2.1	Koronapandemian vaikutukset palveluiden järjestämiseen	13
2.2	Koronapandemian vaikutukset asiakasmääriin ja suoritteisiin	14
2.3	Koronapandemian vaikutukset kustannuksiin	16
2.4	Koronapandemian pysyvät vaikutukset	18
3	VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISUUS	19
3.1	Kehitysvammalain mukaiset palvelut	21
3.2	Vammaispalvelulain mukaiset palvelut	27
4	HENKILÖKOHTAINEN APU	32
4.1	Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat	32
4.2	Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain	35
5	KULJETUSPALVELUT.....	37
5.1	Kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset	37
5.2	Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain	39
6	TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA.....	41
6.1	Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta.....	42
6.2	Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain	43
7	ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT.....	45
7.1	Kehitysvammaisten tuettu asuminen	45
7.2	Kehitysvammaisten palveluasuminen	46
7.3	Asumista tukevien palvelujen järjestäminen kunnittain	47
8	VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT	49
8.1	Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset	49
8.2	Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset	50
8.3	Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen järjestäminen kunnittain.....	51
9	KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO.....	53
9.1	Perhehoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset	53
9.2	Perhehoidon järjestäminen kunnittain	53
10	KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO	55
10.1	Laitoshoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset	55
10.2	Laitoshoidon järjestäminen kunnittain.....	56

11 OMAISHOIDON TUKI	57
11.1 Omaishoidon tuen asiakkaat, palkkioluokat ja hoitopalkkiot	57
11.2 Omaishoidon tuen järjestäminen kunnittain	59
12 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT VAMMAISILLE HENKILÖILLE.....	62
13 YHTEENVETO	64
LÄHTEET	67
LIITTEET	68
Liite 1: Vammaisten palvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2020.....	68
Liite 2: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2020	77
Liite 3. Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2016–2020.....	101
Liite 4. Vammaisten palvelujen deflatoidut kustannustietojen aikasarjat vuosilta 2016–2020.....	113
Liite 5. Kehitysvammaisten asumispalvelujen kokonaisuus.....	117
Liite 6. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2016–2020	123
Liite 7. Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmän yhteystiedot	126

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Vammaisten palvelujen asiakasmäärä palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.	19
Taulukko 2. Vammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.	20
Taulukko 3. Vammaisten palvelujen nettokustannukset palvelumuodoittain (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%).	20
Taulukko 4. Kehitysvammahuollon asiakkaat kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä asiakasmäärien muutos (%).	22
Taulukko 5. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä käyttöpäivien muutos (%).	23
Taulukko 6. Kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautuminen (%) kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin laitoshoidon, perhehoidon, asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan osalta kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	23
Taulukko 7. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020.	24
Taulukko 8. Kehitysvammahuollon nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019 sekä kunnan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista.	25
Taulukko 9. Kehitysvammahuollon palvelujen laskennalliset käyttöpäiväkohtaiset nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	26
Taulukko 10. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden määrä kunnittain vuosina 2016, 2019 ja 2020, osuudet (%) ikäryhmittäin vuonna 2020 sekä asiakasmäärän muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.	27
Taulukko 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.	28
Taulukko 12. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien deflatoidut nettokustannukset ja väestöön suhteutetut kustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä kokonaiskustannusten muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.	28
Taulukko 13. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.	29
Taulukko 14. VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden kunnittain vuonna 2020.	31
Taulukko 15. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ikäryhmittäin ja suhteutettuna väestöön kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019 ja 2016.	32
Taulukko 16. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	33
Taulukko 17. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen osuus (%) asiakkuuksista kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	34
Taulukko 18. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2020 käyttäneet asiakkaat kuutoskaupungeissa sekä muutos (%) vuodesta 2019.	38
Taulukko 19. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaiset matkat kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.	39
Taulukko 20. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	39
Taulukko 21. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos (%) sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) vuodesta 2019.	41

Taulukko 22. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.....	41
Taulukko 23. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.....	42
Taulukko 24. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset kuutoskaupungeissa sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019, kunnallisen tuotannon kustannukset ja osuus (%) nettokustannuksista sekä kustannukset käyttöpäivää kohden vuonna 2020.....	43
Taulukko 25. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän ja käyttöpäivien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	45
Taulukko 26. Kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.	46
Taulukko 27. Kehitysvammaisten palveluasumisen kustannukset kuutoskaupungeissa 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	46
Taulukko 28. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	49
Taulukko 29. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, asiakasmäärä suhteutettuna väestöön ja käyttöpäivät vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.....	50
Taulukko 30. Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	50
Taulukko 31. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen asiakkaat ja nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	51
Taulukko 32. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen (%) ikäryhmittäin kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	51
Taulukko 33. Perhehoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	53
Taulukko 34. Laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana ja käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019 ja pitkäaikaisten asiakkaiden muutos 31.12.	55
Taulukko 35. Laitoshoidon nettokustannukset sekä asukas- ja käyttöpäiväkohtaiset kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 ja kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	56
Taulukko 36. Omaishoidon tuen asiakkaat ikäryhmittäin kuutoskaupungeissa, osuus (%) väestöstä vuonna 2020 sekä asiakasmäärän muutos vuodesta 2019.	57
Taulukko 37. Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) sekä maksettujen palkkioiden kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	59
Taulukko 38. Tilastokeskuksen (SVT 2020a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous ...	70
Taulukko 39. Kehitysvammaisten asumispalvelujen (tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) lyhyt- ja pitkäaikaiset asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.	117

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	14
Kuvio 2. Yhdensuuntaiset VpL-matkat kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	15
Kuvio 3. Myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen omaavat asiakkaat kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	15
Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	16
Kuvio 5. Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen deflatoidut nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	17
Kuvio 6. Henkilökohtaisen avun deflatoidut nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	17
Kuvio 7. Vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuus (%) vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2020.	21
Kuvio 8. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus (%) kunnan kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2020.	24
Kuvio 9. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2020.	25
Kuvio 10. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	29
Kuvio 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2011-2020.	30
Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun deflatoidut asiakaskohtaiset nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	33
Kuvio 13. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntimäärien osuus (%) eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	34
Kuvio 14. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) kaikista kuljetuspalvelu-asiakkaista kuutoskaupungeissa vuonna 2020.	38
Kuvio 15. Omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.....	58
Kuvio 16. Omaishoidon tuen palkkiokustannusten kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.	58

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille järjestettyjä palveluja Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Raportissa kuvataan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) perusteella myönnettyjä palveluja sekä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista säädetyn lain (380/1987) nojalla järjestettyjä palveluja. Lakeihin viitataan tekstissä jatkossa kehitysvammalain (KvL) ja vammaispalvelulain (VpL).

Kuutoskaupungit ovat jo pitkään toimineet yhteistyössä tuottaakseen vertailutietoja vammaisten henkilöiden käyttämistä palveluista. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja on vertailtu vuodesta 1998 lähtien ja kehitysvammahuollon palveluja vuodesta 2001 lähtien. Alkuun vertailut toteutettiin Viisikona. Kuusikko-vertailuja on julkaistu vuodesta 2005 alkaen, jolloin Oulu liittyi kuudentena kaupunkina mukaan yhteistyöhön. Erillisinä julkaisuina ilmestyneet kehitysvammahuollon ja vammaispalvelujen raportit yhdistettiin samoihin kansiin ensimmäistä kertaa vuonna 2016. Vuodesta 2017 alkaen vammaisten palveluja on tarkasteltu Kuusikko-työryhmän raportissa yhtenä kokonaisuutena. Tämä on linjassa sote-tietopakettien (STM) mukaisen raportoinnin luokitusten kanssa.

Vammaisten palvelujen Kuusikko-raportti kokoaa tietoja kunnan järjestämien palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelut ovat henkilökohtainen apu, kuljetuspalvelut, asumista tukevat palvelut, työ- ja päivätoiminta, ympärivuorokautiset asumispalvelut, kehitysvammaisten perhehoito ja kehitysvammaisten laitoshoido. Lisäksi tarkastellaan erillisluvassa omaishoidon tukea. Tilastollisen tarkastelun lisäksi raportissa kuvataan myös sitä, miten palvelut on kunnissa järjestetty.

Raportin tarkasteluihin sisältyy pääasiassa kehitysvammalain ja vammaispalvelulain nojalla myönnettyjä sosiaalipalveluja. On kuitenkin huomioitava, että vammaisten, kuten muidenkin henkilöiden tarvitsemat sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain (1301/2014) nojalla osana yleistä palvelujärjestelmää. Lisäksi kehitysvammaiset henkilöt voivat saada palveluja myös muiden ensisijaisien lakien, kuten varhaiskasvatuslain (540/2018) ja terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella. Tässä raportissa ei kuitenkaan pääsääntöisesti käsitellä muiden kuin kehitysvammalain ja vammaispalvelulain perusteella myönnettyjä palveluja. Kehitysvammaisille myönnetään palveluja myös vammaispalvelulain perusteella, joka on ensisijainen laki suhteessa kehitysvammalakiin. Nämä palvelut sisältyvät raportin vammaispalvelujen osuuteen. Sosiaalihuoltolain nojalla vammaisille henkilöille järjestettyjä palveluja kuutoskaupungeissa on kuvattu luvussa 12.

Poikkeuksena edellä mainittuun raportointitapaan ovat seuraavat: Turun ja Espoon osalta tiedoissa on mukana myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Omaishoidon tuen vapaapäiviin (laki omaishoidon tuesta 937/2005) liittyvä kehitysvammaisten lyhytaikaishoido on mukana Vantaan ja Turun tiedoissa sekä Espoon tiedoissa oman toiminnan ja yhden palveluntuottajan osalta. Helsingissä omaishoidon vapaat ovat mukana oman toiminnan osalta. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihuoltolain (ShL, 1301/2014) mukaisia kuljetuspalveluja, sillä kyseinen palvelu vaikuttaa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön.

Raportin alussa tarkastellaan palvelurakennetta kokonaisuutena kuutoskaupungeissa. Myöhemmät luvut keskittyvät keskeisimpien vammaisten palvelujen yksityiskohtaisempaan tarkasteluun ja kuntien väliseen vertailuun. Raportin liitetaulukoina löytyvät kaikki vuonna 2020 kerätyt tiedot, aikasarjoja vuosilta 2016–2020 sekä tilastokuvia.

Vuoden 2020 koronapandemia on välttämätöntä huomioida Kuusikko-raportissa raportoitavien asioiden ja tiedonkeruun osalta. Koronarajoitukset ja -ohjeistukset vaikuttivat mittavasti vammaispalvelujen järjestämistapaan, toteutumiseen, käyttöasteeseen, henkilöstöasioihin, tiedottamiseen ja viestintään sekä talouteen. Perinteisen tiedonkeruun ohella päädyttiin tuottamaan kunnista koronavaikutustietoa em. asioiden osalta.

Hallituksen asettama poikkeustila ajalle 19.3.-13.5.2020 ja siihen liittyvä työ- ja päivätoiminnan käytön sulku on vaikuttanut vammaisten palvelujen asiakasmääriin, suoritteisiin ja kustannuksiin. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivien määrä väheni kuutoskaupungeissa vuonna 2020 25,2 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Koronapandemia vähensi merkittävästi kuljetuspalveluiden käyttöä ja kustannuksia. Koronapandemian pidemmän aikavälin vaikutuksia vammaisten palveluissa on vaikea arvioida ja esimerkiksi kustannusvaikutusten osalta palveluiden suluista aiheutunutta viiveellä esiin tulevaa palveluvelkaa on vaikea ennakoida. Merkittävin koronapandemian pysyvä vaikutus vammaisten palvelujen järjestämisessä on etäyhteyksien sekä sähköisten palvelujen käytön laajentuminen. Asiakkaiden etäpalvelut ovat käytössä myös jatkossa.

Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi.

Ajankohtaisia asioita kuutoskaupunkien vammaisten palveluissa vuonna 2020:

Helsingissä vammaispalvelujen asiakasmäärä laski lähes 2 % vuoden 2020 aikana. Lasku selittyy yli 65-vuotiaiden asiakkaiden määrän laskulla. Samoin hakemusmäärät laskivat vastaavasti 19,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten hakemusmäärät laskivat kuljetuspalveluissa ja palveluasumisessa. Helsingissä vammaispalvelujen kokonaisbruttokustannukset laskivat 1,6 % edellisvuodesta. Vammaistyössä jatkettiin tuottavuusohjelman työstämistä, missä kärkenä oli henkilökohtaisen avun kehittäminen, asumispalvelujen monipuolistaminen sekä asiakasohjauksen ja ostoprosessin kehittäminen. Asumispalveluissa kehitettiin ja mallinnettiin tilapäishoidon koordinoitua sekä valmisteltiin oman tilapäishoitoyksikön avaamista. Työ- ja päivätoiminnan palvelustrategiaa kehitettiin vastaamaan paremmin asiakstarpeita sekä käynnistettiin virtuaalinen päivätoiminta.

Espoossa vammaispalvelujen asiakasmäärä väheni 6,1 %. Tämä johtuu siitä, että Espoossa otettiin käyttöön Kanta-palveluiden kanssa yhteensopiva SosiaaliEffica. Uudesta järjestelmästä jäi pois asiakkuuksia, jotka tosiasiallisesti eivät olleet voimassa. Muutos vähensi asiakasmääriä korkean kasvuprosentin palveluissa, kuten henkilökohtaisessa avussa (-4,5 %), ja omaishoidon tuessa (-7,4 %). Myös kuljetuspalveluissa, jossa asiakasvolyyymi on suuri, tapahtui merkittävä asiakkaiden lukumäärän vähennys (-5,1 %). Asumispalveluihin liittyvät luvut on puolestaan otettu eri järjestelmästä, joten niiden asiakasmäärään järjestelmämuutos ei vaikuta.

Kanta-arkistoinnin käyttöönotto oli suuri ponnistus ja asiakkuuksien siirto sekä perehdytys jatkuivat alkuvuodesta 2020 pitkälle syksyyn saakka. Kuljetuspalvelujen välityskeskukseen valmistelu kesti vielä vuoden 2020 loppuun ja käyttöönotto tapahtui 2021 alussa. Ympäri vuorokautisen asumisen tuen hankinta valmistui loppuvuonna 2020. Hankinnan tavoitteena oli parantaa palvelujen saatavuutta lisäämällä sopimuskumppaneiden lukumäärää. Hankinta nosti ostopalvelun sopimusyksiköiden osalta kustannuksia keskimäärin 1,7 prosenttia, mikä oli ennakoitua vähemmän.

Lisäksi Espoo kehitti yhdessä Socfinder Oy:n kanssa asumispalvelujen hakujärjestelmää asiakasohjauksen käyttöön. Talouden seuranta vahvistettiin vammaispalveluissa. Henkilökohtaisen budjetoinnin hanke käynnistettiin yhteistyössä Karviaisten, Kirkkonummen ja Lohjan kanssa. Espoo koordinoi Uusimaa-tasosta Kehitysvammaisten hoitopolut -hanketta.

Vantaalla jatkettiin uudistuneen organisaatorakenteen toiminnan vakiinnuttamista. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti otettiin käyttöön helmikuussa. Apotin käyttöönotto on vaatinut kehittämistyötä koko vuoden ajan toimivuuden ja raportoinnin osalta. Vammaisten asiakasohjausyksikön toimintamallin kehittämistä jatkettiin ja erityisasumisen erityistä tukea tarvitsevien vammaisten asiakkaiden omatyöntekijäyysmallia on rakennettu asiakasohjauksessa. Vammaisten palvelujen myöntämisen perusteet -työntekijäohjeen teko aloitettiin. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen kilpailutus toteutui ja uusi toimintamalli otettiin käyttöön huhtikuussa 2020. Kotiin vietävien palvelujen kilpailutus tehty, uusien palveluntuottajien aloitus 1.1.2021.

Työ- ja päivätoiminnassa on tehostettu vammaisten työllistymistä tukevia palveluja mm. ryhmämuotoista valmennusta kehittämällä. Kehittämistoimet ovat koskeneet koko työ- ja päivätoiminnan palveluvalikkoa ja asiakkaille on luotu mahdollisuuksia kokeilla erilaisia työtehtäviä. Koronapandemiasta huolimatta asiakkaiden työllistymisessä on onnistuttu. Asumispalveluissa asumista tuotettiin edelleen kevyemmällä tuella omaan asuntoon silloin, kun se on palvelutarpeen arvioinnin ja asiakkaan tuen tarpeen perusteella mahdollista. Vuonna 2020 asumispalveluiden päätavoitteena oli koronasta huolimatta asiakaslähtöisesti tukea asiakkaita elämään oman näköistä, yksilöllistä elämää ja mahdollisimman normaalia arkea. Työntekijöitä koulutettiin RAI ID-arvioinnin tekoon, jonka avulla saadaan mm. tietoa kunakin asiakkaan yksilöllisestä tuen tarpeesta.

Turussa Syksyllä 2019 aloitettua vammaispalvelujen keskitettyä asiakasohjausta laajennettiin keväällä 2020 mm. resurssilisäyksellä. Lokakuussa 2020 vammaispalvelut aloitti toiminnan kaupungin ja Kelan yhteisessä asiakaspalvelussa, Kauppatorin Monitorissa.

Henkilökohtaisen avun palvelusetelin ja ostopalvelun käyttö sekä kokonaisasiakasmäärän kasvu lisäsivät henkilökohtaisen avun kustannuksia edelleen merkittävästi. Samoin palveluasumisen asiakasmäärä on kasvanut huomattavasti. VpL ja ShL kuljetuspalveluissa asiakasmäärät pysyivät lähes ennallaan, mutta matkamäärät ja kustannukset vähenivät pandemian takia huomattavasti. Em. kuljetuspalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan reittikuljetusten kilpailutukset toteutettiin keväällä niin, että uudet sopimuskauDET alkoivat 1.8.2020 ja 1.9.2020.

Laitoshoidon asiakasmäärä on edelleen laskenut, mutta muutamia asiakkaita on pitkäaikaisessa kuntoutuksessa. Kehitys on aiemmin näkynyt myös tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) kasvuna, mikä on nyt tasaantunut. Asumispalvelujen tarjonta Turun seudulla ei enää kaikilta osin vastaa kasvavaan asiakasmäärään. Asumispalvelujen kustannusten nousu on huomattavasti suurempi kuin laitoshoidon kustannusten lasku. Suuri osa asumispalvelujen uusista asiakkaista on ohjautunut tavoitteen mukaisesti kevyempiin, ei-ympäri vuorokautisiin asumispalveluihin. Turku ostaa yli 80 % asumispalveluista yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta tuetun ja palveluasumisen osalta kaupunki on resursoinut myös omaan palvelutuotantoon mm. lisäämällä ohjaajaresurssia. Kehitysvammaisten asumispalvelut kilpailutettiin niin, että uusi puitesopimuskausi alkoi 1.1.2021.

Tampereella kilpailutettiin vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut sekä kehitysvammahuollon työ- ja päivätoimintakydyt koko Pirkanmaan tasolla. Sopimukset alkavat keväällä 2021. Kilpailutuksessa lisättiin mm. sopimusautojen määrää. Vammaispalveluissa otettiin käyttöön AVPH:n paikkahallintajärjestelmä asumispalveluiden koordinointiin. Järjestelmässä palvelutuottajat kirjaavat yksikkökohtaiset paikat ja ilmoittavat järjestelmän kautta mm. vapautuvat paikat. Vammaispalvelut on ollut Avi:n erityisvalvonnassa liittyen mm. resursointiin, määrärajoissa pysymiseen, palvelusuunnitelmien tekemiseen ja työhyvinvointiin. Tämän johdosta vammaispalveluihin saatiin kolme lisäresurssia.

Pirkanmaan omaishoidon, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskus aloitti vuoden 2020 alusta henkilökohtaisen avun työnantajamallin koordinoimisen. Keskus kilpailutti henkilökohtaisen avun ostopalvelun sekä päivitti henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirjan. Osana keskuksen kokonaisuuden toimintaa alkoi syksyllä 2020 henkilökohtaisen budjetoinnin hanke Hb-Pirkanmaa, hanke on osa valtakunnallista Hebu-hanketta. Hankkeen tarkoituksena on luoda valtakunnallinen malli henkilökohtaisen budjetoinnin käyttöön vammaispalveluissa.

Laitoshoidon purku on jatkunut edelleen vuonna 2020. Vammaispalveluissa otettiin käyttöön Havu-tiimi (havainnoi ja vuorovaikuta), joka jalkautuu yksiköihin kolmen hengen ohjaajien toimesta auttamaan ja tukemaan haastavissa asiakastilanteissa.

Oulussa asumispalveluiden keskeisenä tavoitteena on ollut se, ettei laitospalveluiden eikä tehostetun palveluasumisen suhteellinen osuus kasva väestönkasvun mukaisesti vaan painopiste on kotiin suuntautuvissa, kevyemmissä asumispalveluissa teknologiaa hyödyntäen. Vuoden 2020 alusta Oulun kaupunki muutti kotiin annettavan intensiivisen sosiaalisen kuntoutuksen palvelun tuetuksi asumiseksi. Muutos perustuu tarpeeseen yhdenmukaistaa oman tuotannon ja ostopalvelun palvelusisältö ja käsitteet.

Vammaispalveluiden asiakasmäärän väheneminen jatkui edelleen. Asiakasmäärä väheni pääasiassa kuljetuspalveluissa ja avopalveluissa. Siirtymisen uuteen YPH Efficia-asiakastietojärjestelmään ja Kanta-arkistopalveluihin liittymisen myötä päättyneet asiakkuudet on suljettu ja sen myötä asiakastilastot on päivitetty. Päättyneet asiakkuudet on poistettu asiakastietojärjestelmästä

Kehitysvammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito kilpailutettiin vuoden 2020 aikana. Hankinta toteutettiin hankintayhteistyönä Pohjois-Pohjanmaan kuntien ja kuntayhtymien kanssa. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumisen tuen palvelut ja kuljetuspalvelut kilpailutettiin vuoden 2020 aikana.

2 KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET VAMMAISTEN PALVELUISSA

2.1 Koronapandemian vaikutukset palveluiden järjestämiseen

Vuoden 2020 koronapandemia on vaikuttanut merkittäväällä tavalla vammaisten palveluiden järjestämiseen kuutoskaupungeissa. Hallituksen yhdessä presidentin kanssa asettamien poikkeusolojen aikana (19.3.-13.5.2020) kehitysvammaisten toimintakeskukset olivat suljettuina. Erityisen haasteelliseksi koronapandemian vaikutukset on koettu kodin ulkopuolisen lyhytaikaishoidon järjestämisessä palveluntuottajien supistettuaan toimintaansa. Lyhytaikaishoidon osalta kriisihoito on pyritty järjestämään erityisjärjestelyjen avulla. Kodin ulkopuolinen lyhytaikaishoito on tarvittaessa järjestetty myöntämällä kotiin annettavaa lyhytaikaishoitoa. Asiakkaat ovat myös itse peruneet käyntejä ja palvelusuunnitelmia sekä palvelutarpeen arviointeja on tehty normaalia vähemmän. Poikkeusolojen aikana vammaisten kuljetuspalvelujen käyttö väheni merkittävästi liikkumisen tarpeiden vähennyttyä.

Tiedottaminen ja viestintä

Kuutoskaupunkien viestintä on noudatellut ministeriöiden ja terveydenhuollon viranomaisten antamia tietoja ja linjauksia. Erityisesti koronakriisin alkuvaiheessa tilannekuvan ja kansallisten ohjeiden osalta tapahtuneet nopeat muutokset haastoivat kuntia pysymään ajan tasalla. Eri viranomaisten samasta asiasta hieman eri tavalla kirjatut ja eri aikoina annetut ohjeet ovat myös tuoneet haastetta paikalliseen tulkintaan ja viestintään. Keväällä 2020 viestinnän koordinointi oli kaupunkitasoista. Syksyllä viestintä muuttui kuutoskaupungeissa aluetasoiseksi ja pääkaupunkiseudun kunnissa viestintä on ollut Helsinki-Espoo-Vantaa -tasosta.

Monikulttuuriseen viestintään pyrittiin vastaamaan mahdollisimman nopeasti ja kattavasti. Kuutoskaupungeissa ohjeita käännettiin OKM:n, THL:n ja Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan useille eri kielille. Kevään aikana havaittiin, että kriisitilanteissa viestinnän tulisi toteutua vieläkin nopeammin ja kattavammin useammilla kielillä. Koronatilanne edellytti myös verkkosivujen uudistamista. Kaupunkien verkkosivustoille tuotettiin mittavasti viestintää ja toimintaohjeita koronan osalta. Lisäksi henkilöstölle kohdistetuille intra-sivustoille koottiin henkilöstöä koskevia ohjeita ja akuuteista asioista sekä päätöksistä viestittiin myös sähköpostilla.

Vammaisten palvelujen osalta viestintään olisi kaivattu kansallista koordinaatiota toiminnan ohjeistuksessa mm. henkilökohtaisen avun osalta. Viestintään liittyviä haasteita koettiin erityisesti henkilökohtaisen apuun, asumispalveluihin ja työ- ja päivätoimintaan liittyvässä tiedottamisessa. Tiedottamisessa käytetyt kanavat eivät kaikissa tilanteissa tavoittaneet kohderyhmää toivotulla tavalla.

Digiloikka ja etäyhteyksien käyttö

Koronapandemian aikana etäyhteyksien ja sähköisten palveluiden käyttö sekä henkilökunnan työskentelyssä että asiakaskontakteissa on laajentunut ja monipuolistunut. Tämä kehityssuunta on ollut käynnissä aiemmin, mutta koronatilanne on vauhdittanut kehitystä. Koronapandemian aikana sähköisiä palveluja on kehitetty ja lisätty, ja uusia palveluja on otettu käyttöön uudessa ja haasteellisessa tilanteessa. Poikkeusolojen aikana asiakastapaamiset on järjestetty mahdollisuuksien mukaan puhelinhaastatteluin tai videopuheluin. Yhteyttä ns. huoliasiakkaisiin on pidetty puhelimitse. Koronapandemian aikana käyttöön otettu asiakkaiden tapaaminen ja palvelu etänä on käytössä myös jatkossa vaikuttaen vammaisten palvelujen toteuttamistapoihin. Vammaisten palveluista kuitenkin vain osa on mahdollista toteuttaa etäpalveluna.

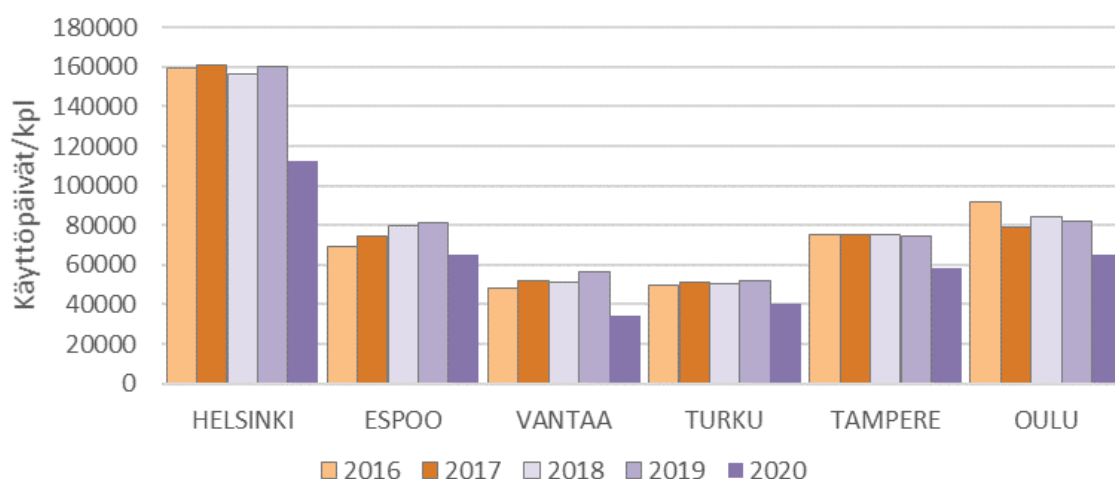
Muita yhteisiä koronapandemian vaikutuksia ja toimenpiteitä palveluiden järjestämiseen

Koronapandemialla on ollut vaikutuksia myös vammaisten palvelujen henkilöstöön. Poikkeusolojen aikana henkilöstön saanti on ollut vaikeaa ja tilannetta on pyritty helpottamaan henkilöstösiirtojen avulla. Toimintakeskusten ollessa kiinni työntekijöitä siirrettiin omiin asumisyksiköihin. Kriisitilanteisiin on jouduttu hankkimaan ostopalveluna toteutettavia palveluja. Henkilöstösiirtojen lisäksi on tehty myös asiakasmäärään vaikuttavia ratkaisuja. Esimerkiksi kehitysvammaisten kuntoutusjaksoille ei ole otettu uusia asiakkaita ja omaishoidon vapaita on ollut mahdollista kerryttää tavanomaista pidempi aika.

2.2 Koronapandemian vaikutukset asiakasmääriin ja suoritteisiin

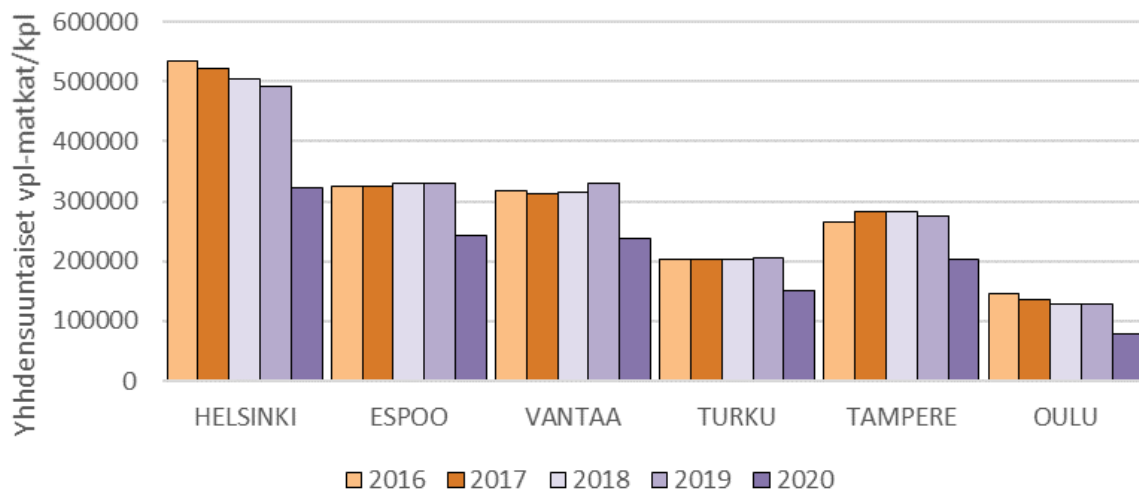
Koronapandemian aiheuttaman työ- ja päivätoiminnan käytön sulkua on vaikuttanut vammaisten palvelujen asiakasmääriin ja suoritteisiin. Kehitysvammaisten päivätoiminnan käyttöpäivien vähenemisen lisäksi vaikutus näkyy selkeästi kuljetuspalvelumatkojen vähentymisenä. Lisäksi VpL:n mukaisia hakeuksia on tehty aiempaa vähemmän koronapandemian aikana.

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivien määrä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa vuonna 2020 (Kuvio 1.). Tarkasteltaessa käyttöpäivien määrän kehitystä vuosina 2016-2020 päivätoiminnan sulkua vuonna 2020 näkyy selkeänä muutoksena aiempiin vuosiin. Vuodesta 2019 käyttöpäivät vähenivät Vantaalla (-39,3 %), Helsingissä (-29,7 %), Espoossa (-20,0 %), Turussa (-23,1 %), Tampereella (-21,7%) ja Oulussa (-20,6 %). (Liite 3).

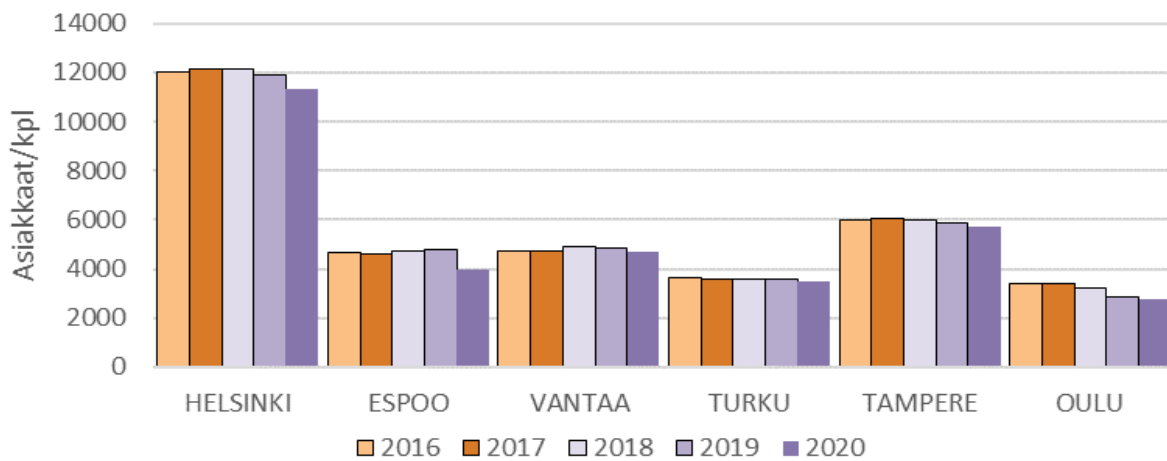
Kuvio 1. Kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

Koronapandemian aiheuttaman poikkeustilan vaikutukset näkyvät selkeästi kuljetuspalvelujen suoritteissa. Yhdensuuntaisten VpL-matkojen määrä on kuutoskaupungeissa ollut vakaa ja laskua vuodesta 2016 vuoteen 2019 on tapahtunut ainoastaan Helsingissä ja Oulussa (Kuvio 2.). Vuonna 2020 laskua edelliseen vuoteen oli Oulussa (-38,5 %), Helsingissä (-34,5 %), Vantaalla (-28,0 %), Turussa (-26,9 %), Espoossa (-26,6 %) ja Tampereella (-26,2 %). (Liite 3).

Kuvio 2. Yhdensuuntaiset VpL-matkat kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

Kuutoskaupungeissa vuoden 2020 koronapandemian vaikutus näkyy myös hyvin vakaana pysyneen vammaispalvelulain nojalla palvelua saaneiden asiakkaiden määrän vähentymisenä, jota Espoon ja Oulun osalta selittää myös tietojärjestelmä uudistuksesta johtuvat syyt. (Kuvio 3.). Vuonna 2020 laskua edelliseen vuoteen oli Espoossa (-17,1 %), Helsingissä (-4,8 %), Oulussa (-3,8 %), Vantaalla (-3,2 %), Turussa (-2,7 %) ja Tampereella (-2,5 %). Vuoteen 2016 verrattuna kaikissa kuutoskaupungeissa asiakkaiden määrä on laskenut ja laskua on kuutoskaupunkien tasolla 7,1 %. (Liite 3).

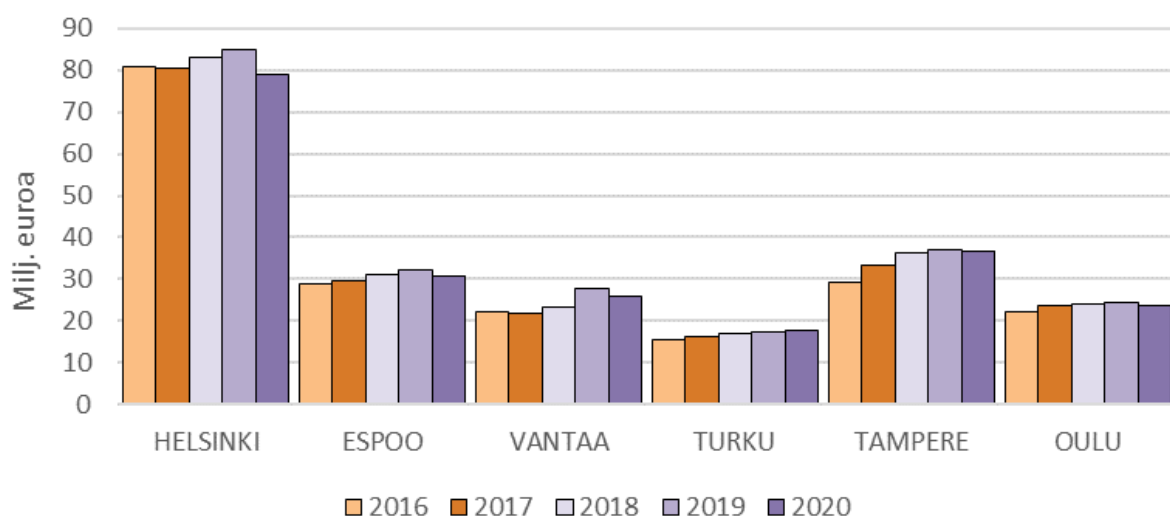

Kuvio 3. Myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen omaavat asiakkaat kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

2.3 Koronapandemian vaikutukset kustannuksiin

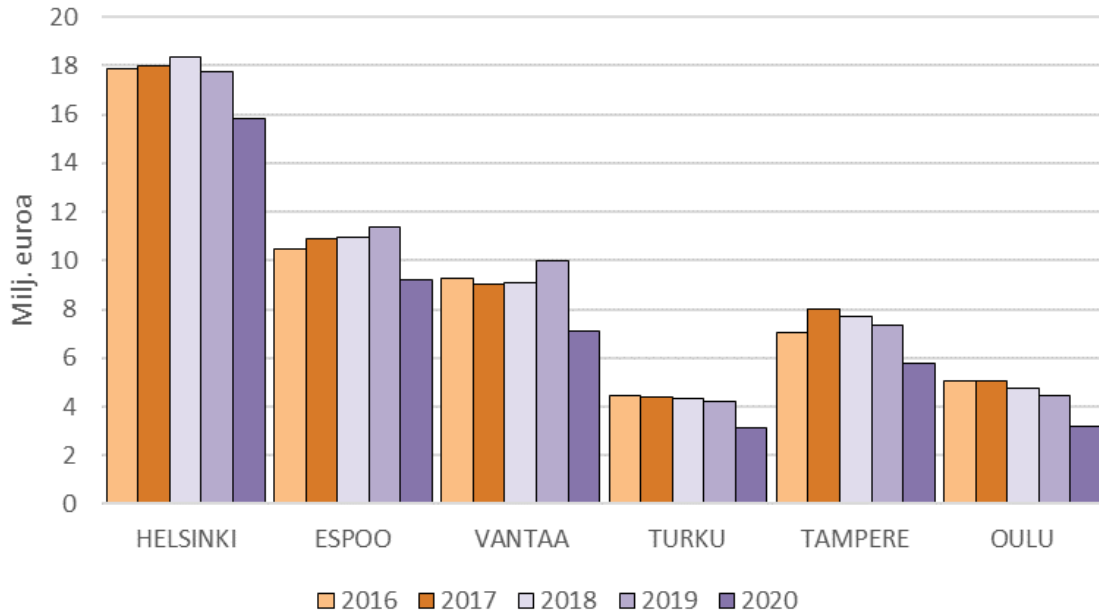
Koronapandemian aiheuttamat suoritteissa ja asiakasmäärissä tapahtuneet muutokset näkyvät palvelujen kustannuksissa. Kustannusvaikutusten arviointi ei kuitenkaan ole yksiselitteistä. Esimerkiksi päivä- ja työtoiminnan yksikköhintoihin pohjautuva vuositrendien vertailu ei ole vuoden 2020 osalta mahdollista, koska henkilöstökustannukset pysyvät myös toiminnan ollessa suljettuna.

Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien palvelujen käytön väheneminen näkyy kustannusten laskuna vuosina 2019-2020 kaikissa kuutoskaupungeissa Turkua (+2,1 %) lukuun ottamatta (Kuvio 4). Vpl:n mukaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna Vantaalla (-7,1 %), Helsingissä (-7,0 %), Espoossa (-4,8 %), Oulussa (-3,1 %) ja Tampereella (-1,6 %). Vuosina 2016-2020 Vpl:n mukaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ovat kasvaneet Helsinkiä lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4).

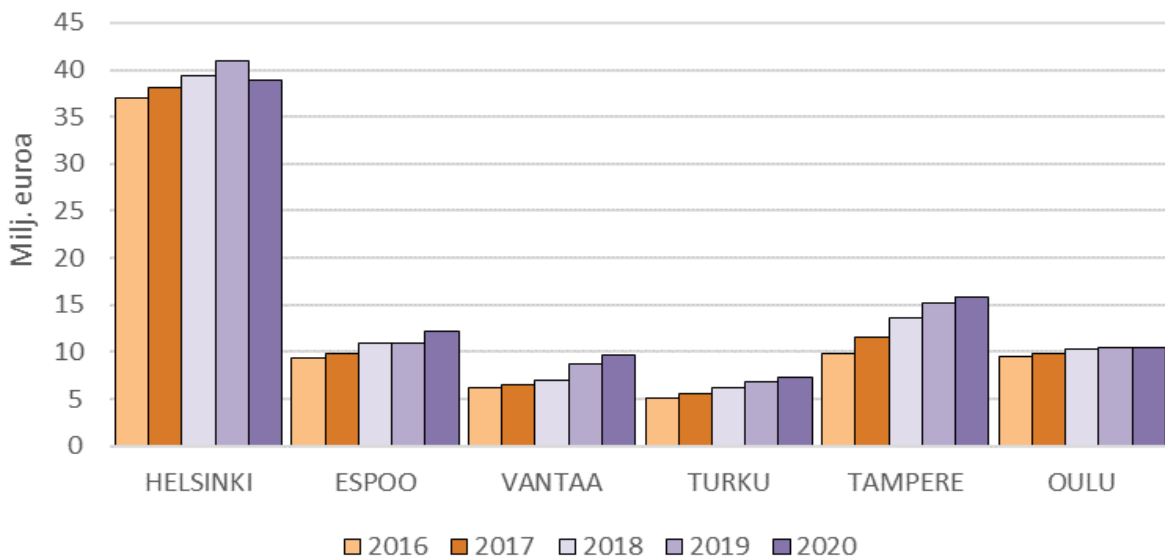
Kuvio 4. Vpl:n mukaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

Suoritteiden laskun mukaisesti vuonna 2020 myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen deflatoidut nettokustannukset laskivat huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna kaikissa kuutoskaupungeissa. (Kuvio 5.). Laskua edelliseen vuoteen oli Vantaalla (-28,7 %), Oulussa (-28,3%), Turussa (-25,6 %), Tampereella (-21,1%) Espoossa (-19,2%) ja Helsingissä (-10,8%). Vuoteen 2016 verrattuna vuoden 2020 VpL-kuljetuspalvelujen deflatoidut nettokustannukset olivat matalampia kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4).

Kuvio 5. Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen deflatoidut nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

Henkilökohtaisen avun asiakkaiden perueissa avustuskäyntejä henkilökohtaisen avun tuntimäärät ovat laskeneet. Vaikutus näkyy henkilökohtaisen avun deflatoitujen nettokustannusten laskuna Helsingissä (-5,3 %) ja osassa muista kuutoskaupungeissa aiempiin vuosiin verrattuna maltillisena kasvuna (Kuvio 6.). Kustannukset ovat edelliseen vuoteen verrattuna nousseet Vantaalla (+11,2%), Espoossa (+10,4%), Turussa (+6,50 %), Tampereella (+4,2 %) ja Oulussa (+0,4%). Vuosina 2016-2019 henkilökohtaisen avun deflatoidut nettokustannukset ovat kasvaneet kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4).

Kuvio 6. Henkilökohtaisen avun deflatoidut nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

2.4 Koronapandemian pysyvät vaikutukset

Koronapandemian pidemmän aikavälin vaikutuksia vammaisten palveluissa on vaikea arvioida. Esimerkiksi kustannusvaikutusten osalta palveluiden suluista aiheutunutta viiveellä esiin tulevaa palveluvelkaa on vaikea ennakoida. Palvelujen käytön palautuessa palvelujen tarve voi olla aiempaa mittavampaa.

Merkittävin koronapandemian pysyvä vaikutus vammaisten palvelujen järjestämisessä on etäyhteyksien ja sähköisten palvelujen käytön laajentuminen. Asiakkaiden etäohjaaminen on käytössä myös jatkossa.

Koronapandemian seurauksena on varautumista vastaavanlaisiin kriisitilanteisiin vahvistettu. Kuntien pandemiasuunnitelmissa on huomioitu sosiaalipalveluiden tarpeet aiempaa paremmin. Ostopalvelusopimuksiin on täsmennetty palveluntuottajien varautumistaso pandemian varalle vastaamaan mm. lyhytaikaishoidon palvelujen tarpeeseen.

3 VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISUUS

Vammaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärä on viime vuosien aikana pysynyt kuutoskaupungeissa lähes samana, mutta vuonna 2020 vammaisten palvelujen asiakkaita oli 4,5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Asiakkaiden määrä on kuitenkin vaihdellut eri palvelukokonaisuuksien sisällä (Taulukko 1.). Vammaisten palvelujen kokonaisuuden asiakasmääriä tulkittaessa on huomioitava, että asiakasmäärä on suuntaa antava, sillä kaikilta kunnilta ei saada asiakas kertaalleen tietoa. Sama asiakas voi käyttää yhtäaikaista useaa palvelua ja näin ollen sama henkilö voi sisältyä kokonaismäärään enemmän kuin kerran. Kerätyt asiakas kertaalleen -tiedot on ilmoitettu liitteessä 2.

Vuonna 2020 kuutoskaupunkien väestöstä 1,7 prosenttia sai palveluja vammaispalvelulain nojalla ja 0,4 prosenttia kehitysvammalain nojalla. Vuodesta 2016 kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärä on kasvanut 11,9 prosenttia, kun taas vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakasmäärä on samassa ajassa vähentynyt 7,1 prosenttia. Kehitysvammahuollon asiakasmäärän kasvuun on vaikuttanut muutoliike erityisesti vieraskielisten henkilöiden osuuden lisääntyä. Kehitysvammaisten väestöosuus ei kuitenkaan ole kasvanut. Vuoteen 2019 verrattuna vammaispalvelulain nojalla palvelua saaneiden määrän väheneminen näyttää jatkuneen. Asiakasmäärän kasvua vuonna 2020 oli henkilökohtaisen avun lisäksi kehitysvammaisten tuetussa asumisessa ja vaikeavammaisten tehostetussa palveluasumisessa. Kehitysvammaisten laitoshoidon asiakasmäärän väheneminen jatkui voimakkaana, mikä on ollut tavoiteltu kehityssuunta.

Taulukko 1. Vammaisten palvelujen asiakasmäärä palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.

	2016	2019	2020	Muutos %	
				2016-20	2019-20
Vammaisten palvelujen asiakkaat*	41 341	41 586	39 704	-4,0	-4,5
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,2</i>		
Vpl-asiakkaat	34 434	33 897	31 993	-7,1	-5,6
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>	<i>1,7</i>		
Kvh-asiakkaat	6 905	7 687	7 709	11,6	0,3
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>		
Henkilökohtainen apu	6 377	8 004	8 246	29,3	3,0
Kuljetuspalvelut**	23 966	22 757	21 101	-12,0	-7,3
Työ- ja päivätoiminta	4 335	4 312	4 283	-1,2	-0,7
Vaikeavammaisen päivätoiminta	555	471	445	-19,8	-5,5
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	3 780	3 841	3 838	1,5	-0,1
Kehitysvammaisten tuettu työllistyminen	279	352	324	16,1	-8,0
Asumista tukevat palvelut	4 323	4 503	4 466	3,3	-0,8
Asunnon muutostyöt	1 586	1 593	1 552	-2,1	-2,6
Asunnon välineet ja laitteet	1 559	1 517	1 417	-9,1	-6,6
Kehitysvammaisten tuettu asuminen	546	738	867	58,8	17,5
Kehitysvammaisten palveluasuminen	632	655	630	-0,3	-3,8
Ympäri vuorokautiset asumispalvelut	3 712	4 236	4 337	16,8	2,4
Vaikeavammaisten tehostettu palveluasuminen	1 035	1 159	1 221	18,0	5,3
Kehitysvammaisten tehostettu	2 677	3 077	3 116	16,4	1,3
Perhehoito	346	301	276	-20,2	-8,3
Laitoshoido	565	325	266	-52,9	-18,2
Josta pitkäaikaiset asiakkaat	273	130	106	-61,2	-18,5
josta lyhytaikaiset asiakkaat	300	198	165	-45,0	-16,7

*sama asiakas voi sisältyä summaan enemmän kuin kerran

** VpL:n mukaista kuljetuspalvelua käyttäneet asiakkaat

Huom! Työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita

Taulukossa 2. on esitetty vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannukset ja deflatoidut muutokset suhteessa vuoden ja neljän vuoden takaiseen. Vuonna 2020 vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa olivat yhteensä 493,9 miljoonaa euroa. Vuoden takaiseen verrattuna kustannukset laskivat Helsingissä (-2,6 %), Espoossa (-2,7 %), Oulussa (-1,9 %) ja Turussa (-1,1 %), mutta kasvoivat Vantaalla (+0,2%) ja Tampereella (+0,2 %). Vuodesta 2016 deflatoiduissa kokonaiskustannuksissa kasvua on ollut eniten Tampereella (+25,0 %). Taulukossa 2. on myös esitetty kustannukset suhteutettuna väestöön. Kustannukset kunnan asukasta kohden vaihtelivat Oulun 250 eurosta Tampereen 295 euroon.

Taulukko 2. Vammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2016	170 147 595	71 306 520	53 555 892	46 813 571	56 888 384	49 484 087	449 803 851
€/asukas	268	260	244	250	249	247	258
Kustannukset yhteensä 2019	180 654 142	83 227 062	63 244 717	51 414 687	70 963 697	52 806 077	508 698 513
€/asukas	276	287	271	266	298	257	280
Kustannukset yhteensä 2020	175 873 957	80 974 368	63 388 956	50 853 292	71 100 454	51 782 133	493 973 159
€/asukas	268	277	267	262	295	250	270
Muutos 2019–2020, %	-2,6	-2,7	0,2	-1,1	0,2	-1,9	-2,9
Muutos 2016–2020, %	3,4	13,6	18,4	8,6	25,0	4,6	9,8

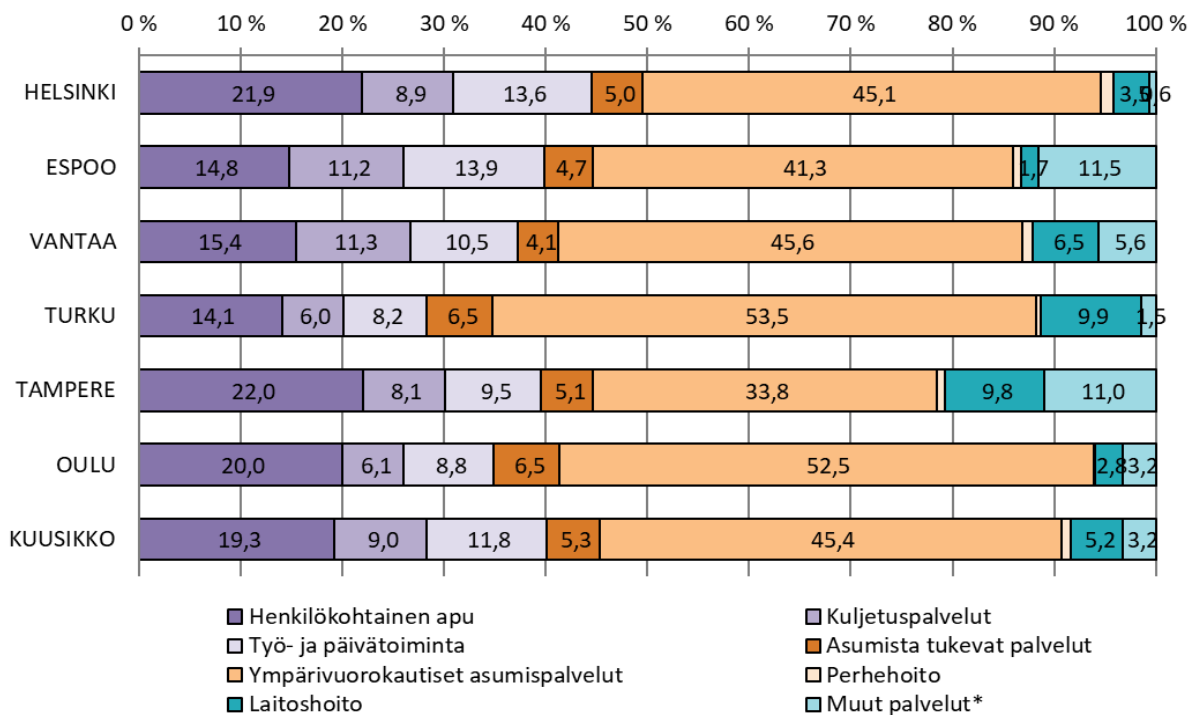
Taulukossa 3. esitetään vammaisten palvelujen kustannukset palveluittain kuutoskaupungeissa. Deflatoidut nettokustannukset ovat laskeneet eniten laitoshoidossa: vuodesta 2016 laskua oli 31,9 prosenttia ja vuodesta 2019 määrä laski 0,1 prosenttia. Palvelumuodoittain tarkasteltuna kustannuksista nopeimmin viime vuosina ovat kasvaneet ympärivuorokautisten asumispalvelujen, henkilökohtaisen avun, asumista tukevien palvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan kustannukset. Kustannusten nousu näissä palveluissa selittyy pitkälti laitoshoidon purulla ja asiakkaiden siirtymisellä korvaaviin palveluihin.

Taulukko 3. Vammaisten palvelujen nettokustannukset palvelumuodoittain (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%).

Palvelut ja tukitoimet	Miljoonaa euroa			Muutos, %	
	2016	2019	2020	2016-20	2019-20
Henkilökohtainen apu	77,0	94,4	93,1	21,0	-1,4
Kuljetuspalvelut	54,1	55,8	43,7	-19,3	-21,7
Asumista tukevat palvelut	22,0	24,4	25,5	15,7	4,5
Työ- ja päivätoiminta	54,0	65,3	57,1	5,6	-12,6
Tuettu työllistyminen*	..	..	1,9	-	-
Ympärivuorokautiset asumispalvelut	177,1	212,5	219,6	24,0	3,3
Perhehoito	4,1	4,2	4,2	1,6	0,4
Laitoshoido	36,8	25,1	25,1	-31,9	-0,1
Muut palvelut	24,6	27,0	24,5	-0,5	-9,3
Kustannukset yhteensä	449,8	508,7	494,6	10,0	-2,8

*Ennen vuotta 2019 tuettu työllistyminen sisältyi työ- ja päivätoimintaan. Työ- ja päivätoiminnan luvut eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Kuvioon 7. on kuvattu vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista. Vuonna 2020 ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset muodostivat suurimman osuuden menoista kaikissa kuutoskaupungeissa: Osuus vaihteli Tampereen 33,8 prosentin ja Turun 53,5 prosentin välillä. Kuutoskaupunkien tasolla seuraavaksi suurin osuus kustannuksista muodostui henkilökohtaisen avun palvelusta. Kuutoskaupungeissa seuraavaksi suurimpia kustannusosuuksia olivat työ- ja päivätoiminta ja kuljetuspalvelut.

*Kuvaukset, ks. Liite 2. Muihin palveluihin sisältyvät Tampereella ja Oulussa yksittäiseen asuntoon tarjottavan palvelua asumisen kustannukset.

Kuvio 7. Vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuus (%) vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2020.

3.1 Kehitysvammalain mukaiset palvelut

Kuutoskaupungeissa kehitysvammahuollon asiakkuuden määrittely perustuu kehitysvammalakiin. Kehitysvammahuollon palveluja voidaan järjestää kehitysvammadiagnoosin saaneiden henkilöiden lisäksi myös muille erityisryhmille, esimerkiksi henkilöille, joilla on autismin kirjon oireyhtymä. Toisaalta joi-takin kehitysvammaisten tarvitsemia palveluja tuotetaan muiden ensisijaisten lakien perusteella. Vam-maispalvelulain lisäksi esimerkiksi sosiaalihuoltolaki on kehitysvammalakiin nähden ensisijainen. Ke-hitysvammaisten käyttämät ensisijaisten lakien mukaan järjestetyt palvelut eivät kuitenkaan pääsään-töisesti ole mukana Kuusikko-työryhmän raportissa, sillä yhtä asiakasryhmää koskevia tietoja on vai-keaa erotella palvelujen käyttöä koskevista kokonaistilastoista. Poikkeukset yleisperiaatteesta on esi-tetty raportin johdantoluvussa.

Kehitysvammaisten osalta raportoidaan sekä kokonaisasiakasmäärä että palveluja käyttäneiden asiak-kaiden määrä. Kokonaisasiakasmäärään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden 2020 aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma. Kaikki erityishuolto-ohjelman omaavat eivät kuitenkaan ole käyttäneet palveluja vuoden 2020 aikana. Raportin laskennallisissa suhteutuksissa käy-tetään palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

Vuonna 2019 kehitysvammahuollon palveluja käyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli yhteensä 7 709 (Taulukko 4.). Asiakkaiden määrä kasvoi edellisvuodesta 0,3 prosenttia ja lisääntyi 11,6 prosenttia vuosien 2016–2020 välillä. Mahdollisia kasvua saattaa selittää diagnosoinnin kehittyminen viime vuosina sekä se, että asiakkaat ovat entistä pitkäikäisempiä. Kunnan asukaslukuun suhteutettuna eniten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli Oulussa (0,63 %) vähiten Espoossa (0,32 %). (Liite 2.).

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä (STM 2012) linjattiin tavoitteeksi, että vuoden 2020 jälkeen laitosasuminen lakkautettaisiin. Tämä on vaikuttanut eri palvelujen asiakasmääriin viime vuosien aikana, ja etenkin asumispalvelut ovat palveluna laajentuneet. Asumisen palvelurakennemuutos näkyy ennen kaikkea tuetun asumisen merkittävänä kasvuna. Vuoteen 2016 verrattuna tuetun asumisen asiakasmäärä on kasvanut 58,8 prosenttia, kun taas laitoshoidon asiakasmäärä on supistunut vastaavassa ajassa yli puolella. Tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä on noussut 16,4 prosenttia ja palveluasumisen asiakasmäärä laskenut 0,3 prosenttia vuodesta 2016.

Taulukko 4. Kehitysvammahuollon asiakkaat kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä asiakasmäärien muutos (%).

	2016	2019	2020	2016-20	2019-20
Palveluja käyttäneet asiakkaat	6 905	7 687	7 709	11,6	0,3
Asumispalvelut yhteensä	3 855	4 470	4 613	19,7	3,2
Josta tuettu asuminen	546	738	867	58,8	17,5
Josta palveluasuminen (ohjattu asuminen)	632	655	630	-0,3	-3,8
Josta tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	2 677	3 077	3 116	16,4	1,3
Josta pitkäaikaista	2 053	2 356	2 362	15,1	0,3
Joista lyhytaikaista	654	771	799	22,2	3,6
Työ- ja päivätoiminta	3 780	3 841	3 838	1,5	-0,1
Tuettu työllistyminen	279	352	324	16,1	-8,0
Perhehoito	346	301	276	-20,2	-8,3
Laitoshoido	565	325	266	-52,9	-18,2
Josta pitkäaikaista	273	130	106	-61,2	-18,5
Josta lyhytaikaista	300	198	165	-45,0	-16,7

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut saada useita eri palveluja.

Käyttöpäivissä tapahtuneet muutokset mukailevat asiakasmäärissä tapahtuneita muutoksia (Taulukko 5.). Vuoteen 2019 verrattuna käyttöpäivät lisääntyivät kuutoskaupunkien tasolla asumispalveluissa (+3,5 %). Laitoshoidon käyttöpäivien määrä laski 15,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Työ- ja päivätoiminnassa laskua oli 25,2 prosenttia, mitä suurelta osin selittää vuoden 2020 koronapandemian aiheuttamat sulut toimintakeskuksien palveluissa.

Taulukko 5. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä käyttöpäivien muutos (%).

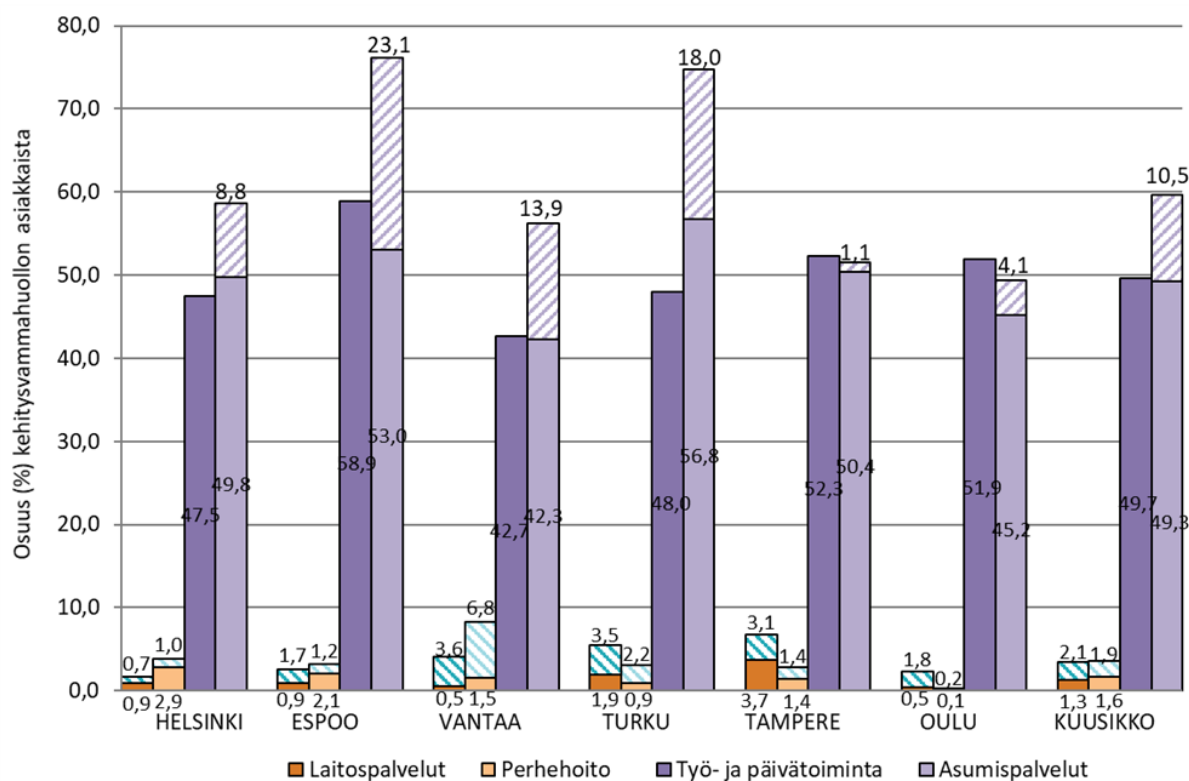
	2016	2019	2020	2016-20	2019-20
Asumispalvelut yhteensä	1 092 514	1 252 136	1 296 088	18,6	3,5
Josta tuettu asuminen	169 614	240 327	274 000	61,5	14,0
Josta palveluasuminen (ohjattu asuminen)	190 444	201 150	199 362	4,7	-0,9
Josta tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	732 456	810 660	822 727	12,3	1,5
Josta pitkäaikaista	711 385	785 253	801 935	12,7	2,1
Joista lyhytaikaista	21 071	25 407	20 793	-1,3	-18,2
Työ- ja päivätoiminta	553 597	569 166	425 609	-23,1	-25,2
Perhehoito	61 630	54 010	50 355	-18,3	-6,8
Laitoshoido	100 182	46 893	39 806	-60,3	-15,1
Josta pitkäaikaista	84 630	33 803	28 364	-66,5	-16,1
Josta lyhytaikaista	15 552	13 090	11 442	-26,4	-12,6

Taulukossa 6 on kuvattu kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautumista palvelun järjestämistavan mukaan. Kunta voi järjestää palvelun itse omana palveluna tai hankkia sen ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Taulukossa mukana olevat palvelut ovat laitoshoito, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Ostopalveluna tuotettujen käyttöpäivien osuus vaihteli Espoon 73,0 prosentin ja Oulun 42,8 prosentin välillä.

Taulukko 6. Kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautuminen (%) kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin laitoshoidon, perhehoidon, asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan osalta kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

Palvelut, (%)	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnan tuottamat	47,2	27,0	36,4	27,5	30,7	57,2	39,6
Ostopalvelut	52,8	73,0	63,6	72,5	69,3	42,8	60,4
Suoritteet, (N)	559 775	251 241	211 810	236 871	274 848	277 313	1 812 260

Yleisimmin kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat ovat asumispalvelujen tai työ- ja päivätoiminnan palvelujen piirissä, kun taas laitoshoidossa tai perhehoidossa olleita on selvästi vähemmän (Kuvio 8.). Asumispalveluissa pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista vaihteli Vantaan 39,4 prosentin ja Turun 56,8 prosentin välillä vuonna 2020. Pitkäaikaisia asumispalveluja käytti kuutoskaupunkien tasolla 48,8 prosenttia asiakkaista. Työ- ja päivätoiminnan palveluja käytti kuutoskaupungeissa joka toinen kehitysvammahuollon asiakas. Kaupunkitasolla osuus vaihteli Vantaan 42,7 prosentin ja Espoon 58,9 prosentin välillä. Laitosasumisen piirissä oli kuutoskaupunkien tasolla 3,6 prosenttia ja perhehoidossa 3,4 prosenttia kaikista asiakkaista. Kehitysvammaisten lyhytaikaisen hoidon tilastointi vaihtelee kuutoskaupungeittain, mikä vaikeuttaa lyhytaikaisen hoidon vertailua kaupunkien välillä. Oulun ja Tampereen osalta omaishoidon vapaiden aikainen lyhytaikainen hoito ei ole mukana, kun taas Vantaan ja Turun tiedoissa lyhytaikaishoito sisältyy lukuihin. Espoon tiedoissa tiedot ovat mukana oman toiminnan ja yhden palveluntuottajan osalta. Helsingissä omaishoidon vapaan aikainen hoito on mukana ainoastaan oman toiminnan osalta.

Kuvio 8. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus (%) kunnan kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2020.

Huom! Lyhytaikaisen palvelun asiakkaiden osuus on erotettu viivakuviolla. Lisäksi on huomioitava, että sama asiakas on voinut käyttää vuoden aikana useampaa palvelua, joten prosenttiosuudet kuvaavat kulloistakin palvelua käyttäneiden määrää kaikista palvelujen käyttäjistä ja kokonaisprosentti menee yli sadan.

Kehitysvammaisten palvelujen kustannukset ovat nousseet viime vuosina kuutoskaupungeissa (Taulukko 7.). Kokonaisnettokustannukset ovat nousseet 1,1 prosenttia vuoden 2019 deflatoiduista kustannuksista ja 12,5 prosenttia vuoden 2016 deflatoiduista kustannuksista. Kulujen nousu suuntautui vahvasti kasvaviin asumispalveluihin, mikä osaltaan kuvastaa laitoshoidon purun vaikutuksia.

Taulukko 7. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%).

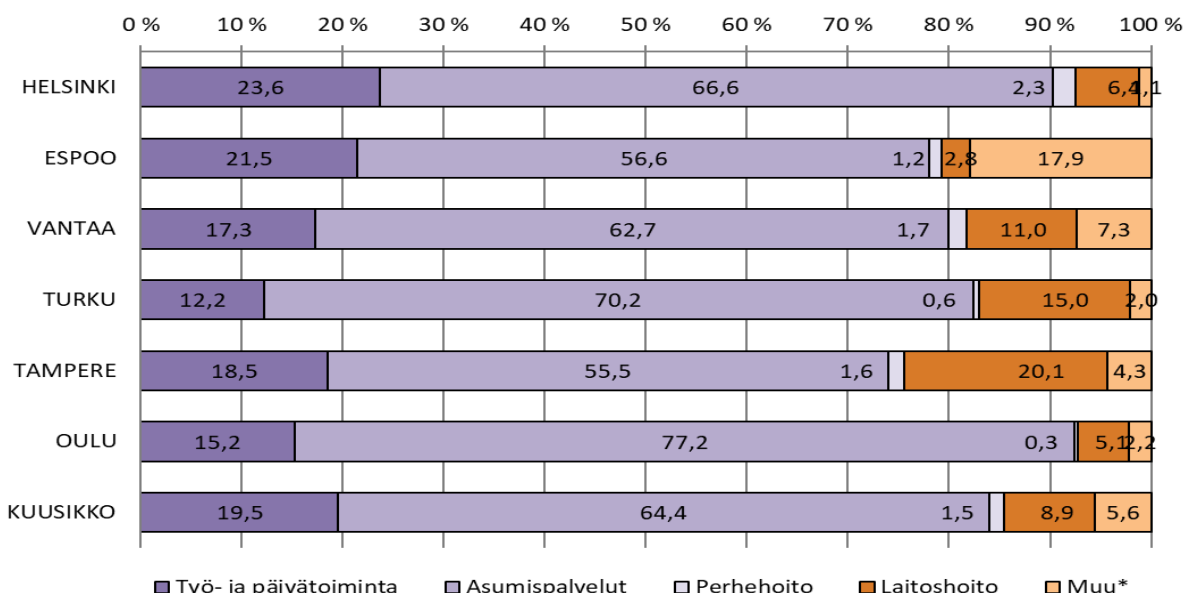
	Miljoonaa euroa			Muutos %	
	2016	2019	2020	2016-20	2019-20
Kokonaiskustannukset	250,9	279,2	282,2	12,5	1,1
Asumispalvelut yhteensä	142,4	174,3	180,6	26,8	3,6
Tuettu asuminen	3,8	4,7	7,8	102,6	66,0
Palveluasuminen (ohjattu asuminen)	14,3	15,7	14,0	-1,9	-10,8
Tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	124,3	153,9	158,8	27,8	3,2
Työ- ja päivätoiminta	49,6	61,4	54,8	10,4	-10,9
Perhehoito	4,1	4,2	4,2	1,6	0,4
Laitoshoido	36,8	25,1	25,1	-31,9	-0,1
Muut palvelut	17,9	16,9	15,7	-12,7	-7,2

Kaupungeittain tarkasteltuna kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa Turku lukuun ottamatta (Taulukko 8.). Taulukkoon 8. on kuvattu myös oman ja ostetun palvelun kustannusten osuudet kokonaisuudesta. Helsingissä kunnan oman palvelutuotannon kustannusten osuus on kuutoskaupunkien suurin (38,2 %). Turussa oman palvelutuotannon osuus kehitysvammahuollon kustannuksista oli pienin (15,3 %).

Taulukko 8. Kehitysvammahuollon nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019 sekä kunnan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista.

	Nettokustannukset, milj. €	Muutos 2019–20, %	Kunnan tuottamat palvelut, %	Ostopalvelut, %
Helsinki	96,6	0,9	38,2	61,8
Espoo	50,6	-0,6	22,7	77,3
Vantaa	38,0	6,8	25,3	74,8
Turku	33,9	-2,6	15,3	86,6
Tampere	34,8	2,8	27,1	72,9
Oulu	28,3	0,1	37,4	62,6
Kuusikko	282,2	1,1	29,5	70,7

Kuviossa 9. kuvataan kehitysvammahuollon palvelujen kustannusrakennetta kuutoskaupungeissa. Reilut 80 prosenttia kustannuksista koostui asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan kuluista. Työ- ja päivätoiminnan osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 12,2 prosentin ja Helsingin 23,6 prosentin välillä. Laitoshoidon osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Espoon 2,8 prosentin ja Tampereen 20,1 prosentin välillä. Espoossa muiden palvelujen keskimääräistä korkeampaa osuutta selittävät erityisesti se, että laitoshoidon kustannuksista puuttuvat lyhytaikaisen laitoshoidon kustannukset sekä muihin palveluihin lukeutuvat kehitysvammapsykiatriset palvelut, kotiin tuotava hoitoapu sekä koululaisten sekä opiskelijoiden aamu- ja iltapäivähoito sekä loma-ajanhoito.

*Muut palvelut, ks. kuvaukset Liite 2.

Kuvio 9. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2020.

Taulukossa 9. on tarkasteltu palvelujen kustannuksia käyttöpäiviin suhteutettuna vuonna 2020. Korkeimmat käyttöpäivää kohden jyvitettyt kustannukset ovat laitoshoidossa. Laitosasumisen supistamisen myötä vain erittäin paljon hoitoa tarvitsevat asiakkaat ovat jääneet laitoshoitoon, mikä nostaa kustannuksia ja siten myös käyttöpäiväkohtaista hintaa. Käyttöpäiviin suhteutettuna seuraavaksi kallein palvelu on tehostettu palveluasuminen, jonka päiväkohtaiset kustannukset vaihtelivat Tampereen 159 euron ja Helsingin 214 euron välillä. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset olivat muita kaupunkeja korkeammat Tampereella, kun taas Oulussa kulut ovat keskitasoa selvästi pienemmät. Matalat kustannukset selittyvät mm. sillä, että Oulun tuettu työtoiminta on laajamittaista ja erittäin edullista, ja etenkin työtoiminnassa on suuret asiakasryhmät. Myös henkilöstöresurssit, toimitilat sekä niiden käyttö on tarkkaan mitoitettu.

Taulukko 9. Kehitysvammahuollon palvelujen laskennalliset käyttöpäiväkohtaiset nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

€/käyttöpäivä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Laitoshoito	703	*390	679	681	570	784	630
Perhehoito	89	87	74	61	80	127	84
Tehostettu palveluasuminen	214	212	199	182	163	159	193
Palveluasuminen	72	91	68	64	60	78	71
Tuettu asuminen	38	38	13	10	11	36	28
Työ- ja päivätoiminta	197	158	165	91	97	47	129

* Espoon laitoshoidon kustannuksista puuttuvat lyhytaikaisen laitoshoidon kustannukset ja luku ei ole vertailukelpoinen

3.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisia palveluja myönnetään vammaisille henkilöille silloin, kun henkilön tarvitsemia palveluja ei voida myöntää muiden ensisijaisten lakien, kuten sosiaalihuoltolain nojalla. Asiaksmäärinä raportoidaan myönteisen päätöksen saaneiden henkilöiden määrä. On syytä huomioida, että päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä ei kuvaa palvelujen käyttöä eikä palvelujen käytön laajuutta, sillä kaikki myönteisen päätöksen saaneet eivät käytä palveluja.

Vuonna 2020 kuutoskaupungeissa oli kaikkiaan 31 993 myönteisen VpL-palvelupäätöksen saanutta henkilöä (Taulukko 10.). Asiaksmäärä oli laskenut 5,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Myös pidemmällä aikavälillä asiakkaiden määrä on vähentynyt: Vuoteen 2016 verrattuna asiakasmäärän laskua on ollut 7,1 prosenttia eli VpL-palvelupäätöksen saaneita kuutoskaupungeissa oli 2 441 henkilöä vähemmän. Asiaksmäärä väheni edelliseen vuoteen verrattuna kaikissa kuutoskaupungeissa. Eniten laskua oli Espoossa (-17,1 %). Helsingissä (-4,8 %), Vantaalla (-3,2 %), Oulussa (-3,8 %), Turussa (-2,7 %) ja Tampereella (-2,5 %) lasku oli maltillisempaa.

Suurin osa myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneista on yli 65-vuotiaita asiakkaita. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus oli keskiarvoa korkeampi Vantaalla (63,9 %), Helsingissä (62,2 %) ja Tampereella (61,6 %). Alaikäisten osuus oli keskiarvoa korkeampi Espoossa (8,5 %) ja Turussa (7,4 %).

Taulukko 10. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden määrä kunnittain vuosina 2016, 2019 ja 2020, osuudet (%) ikäryhmittäin vuonna 2020 sekä asiakasmäärän muutos (%) vuodesta 2016 ja 2019.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä 2016	12 012	4 691	4 728	3 613	5 997	3 393	34 434
Asiakkaat yhteensä 2019	11 925	4 800	4 849	3 608	5 871	2 844	33 897
Asiakkaat yhteensä 2020	11 351	3 977	4 694	3 512	5 723	2 736	31 993
0–18-vuotiaat, %	4,5	8,5	4,4	7,4	5,3	3,5	5,4
19–64-vuotiaat, %	32,8	38,3	31,7	34,0	33,0	42,5	34,3
65 vuotta täyttäneet, %	62,6	53,2	63,9	58,6	61,6	54,0	60,3
Asiakkaat yhteensä, muutos 2019–20, %	-4,8	-17,1	-3,2	-2,7	-2,5	-3,8	-5,6
Asiakkaat yhteensä, muutos 2016–20, %	-5,5	-15,2	-0,7	-2,8	-4,6	-19,4	-7,1

Viime vuosina vammaispalvelujen asiakasmäärän kasvu on painottunut selvästi henkilökohtaisen avun palveluun (Taulukko 11.). Henkilökohtaisen avun asiakkaiden määrä on lisääntynyt 29,3 prosenttia vuodesta 2016. Eniten vähenemistä on ollut vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmäärän osalta, jossa vähenemistä vuodesta 2016 on ollut 19,8 prosenttia.

Taulukko 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.

Palvelut ja tukitoimet	2016	2019	2020	2016–20	2019–20
Kuljetuspalvelut	23 966	22 757	21 101	-12,0	-7,3
Vaikeavammaisten palveluasuminen	1 035	1 159	1 221	18,0	5,3
Vaikeavammaisten päivätoiminta	555	471	445	-19,8	-5,5
Henkilökohtainen apu*	6 377	8 004	8 246	29,3	3,0
Asunnon muutostyöt*	1 586	1 593	1 552	-2,1	-2,6
Asunnon välineet ja laitteet*	1 559	1 517	1 417	-9,1	-6,6
Vpl-asiakkaita yht. (N)	34 434	33 897	31 993	-7,1	-5,6

* = Asiakkaita, joilla on päätös

VpL:n mukaisten palvelujen kokonaisnettokustannukset ovat viime vuosina kasvaneet, mutta vuonna 2020 kustannuksissa on tapahtunut laskua. Kuutoskaupunkien VpL:n mukaisten palvelujen kokonaiskustannukset olivat 212,4 miljoonaa euroa vuonna 2020. Edellisvuodesta deflatoidut kustannukset ovat laskeneet Turku lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa (Taulukko 12). Tampereen ja Oulun osalta kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös ostetulla kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavan palveluasumisen kustannukset. Vammaispalvelulain nojalla järjestettyjen palvelujen kustannukset ovat kuutoskaupungeissa nousseet vuosien 2016–2020 välisenä aikana 6,8 prosenttia. Menot kasvoivat eniten Tampereella (+24,7 %). Kun kustannukset suhteutetaan kunnan asukasmäärään, voidaan havaita, että menot olivat kuutoskaupungeista korkeimmat Tampereella (151 €) ja matalimmat Turussa (90 €). Vuoteen 2016 verrattuna kunnan asukasmäärään suhteutetut deflatoidut kustannukset ovat nousseet kaikissa kuutoskaupungeissa Helsinkiä lukuun ottamatta.

Taulukko 12. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien deflatoidut nettokustannukset ja väestöön suhteutetut kustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä kokonaiskustannusten muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2016	80 844 642	28 864 700	22 032 433	15 625 303	29 115 575	22 325 767	198 808 420
€/asukas	127	105	100	83	128	111	114
Kustannukset yhteensä 2019	84 932 619	32 285 311	27 669 492	17 428 543	37 134 725	24 506 643	223 957 333
€/asukas	130	111	118	90	156	119	123
Kustannukset yhteensä 2020	79 285 103	30 360 475	25 387 864	17 562 836	36 314 811	23 449 344	212 360 433
€/asukas	121	104	107	90	151	113	116
Muutos 2019–2020, %	-6,6	-6,0	-8,2	0,8	-2,2	-4,3	-5,2
Muutos 2016–2020, %	-1,9	5,2	15,2	12,4	24,7	5,0	6,8

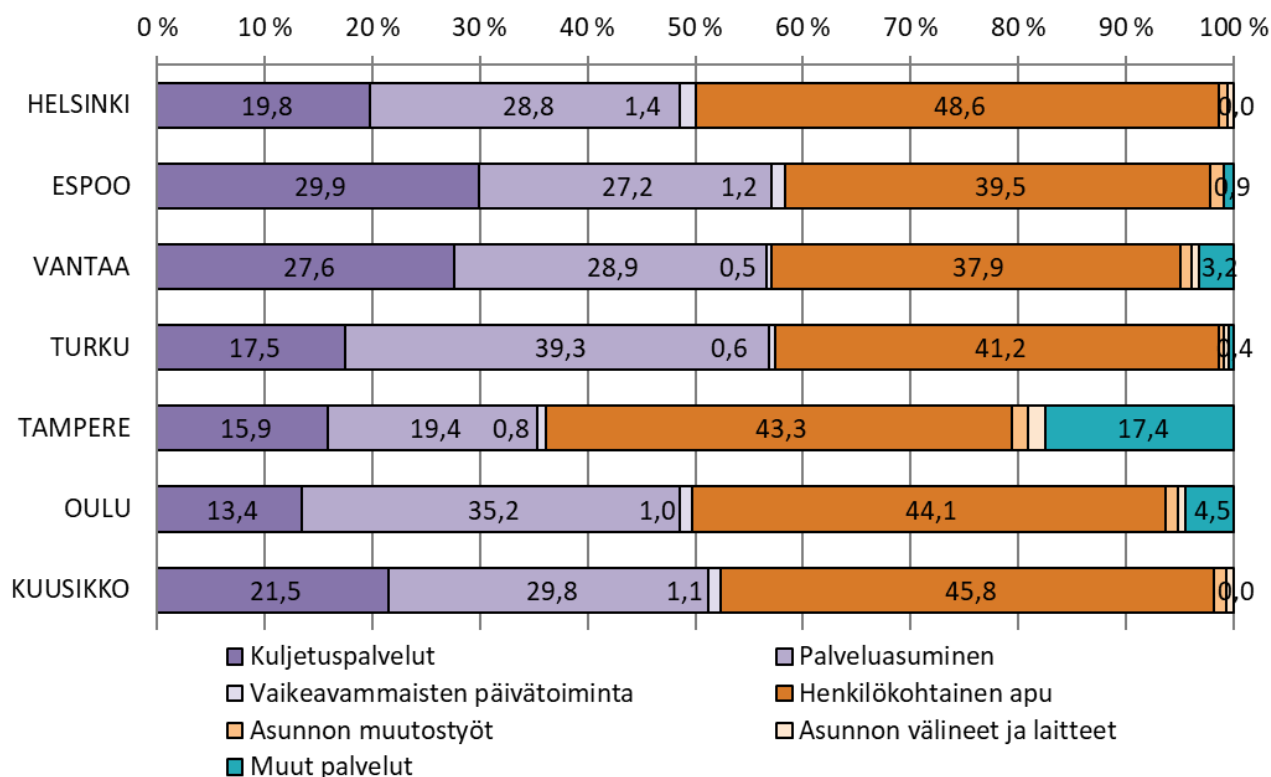
Vammaispalvelujen kustannukset ovat lisääntyneet viime vuosina etenkin niissä palveluissa, jotka ovat kasvaneet myös asiakasmäärältään nopeimmin (Taulukko 13.). Suhteessa vuoteen 2016 kustannukset ovat lisääntyneet eniten henkilökohtaisen avun palvelussa sekä muiden kustannusten (ks. kuvaukset Liite 2) osalta. Myös vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset ovat jatkaneet kasvuaan.

Taulukko 13. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2016, 2019 ja 2020 sekä kustannusten deflaatio muutos (%) vuosista 2016 ja 2019.

Palvelut ja tukitoimet	Miljoonaa euroa			Muutos, %	
	2016	2019	2020	2016–20	2019–20
Kuljetuspalvelut	54,1	55,8	43,7	-19,3	-21,7
Vaikeavammaisten palveluasuminen	52,8	58,6	60,8	15,0	3,6
Vaikeavammaisten päivätoiminta	4,4	3,9	2,3	-48,7	-40,8
Henkilökohtainen apu	77,0	94,4	93,1	21,0	-1,4
Asunnon muutostyöt	2,1	2,5	2,2	3,1	-11,9
Asunnon välineet ja laitteet	1,7	1,5	1,5	-15,4	0,6
Muut kustannukset*	6,7	10,1	8,5	27,1	-16,2
Kustannukset yht. (€)	198,8	224,0	212,0	6,6	-5,3

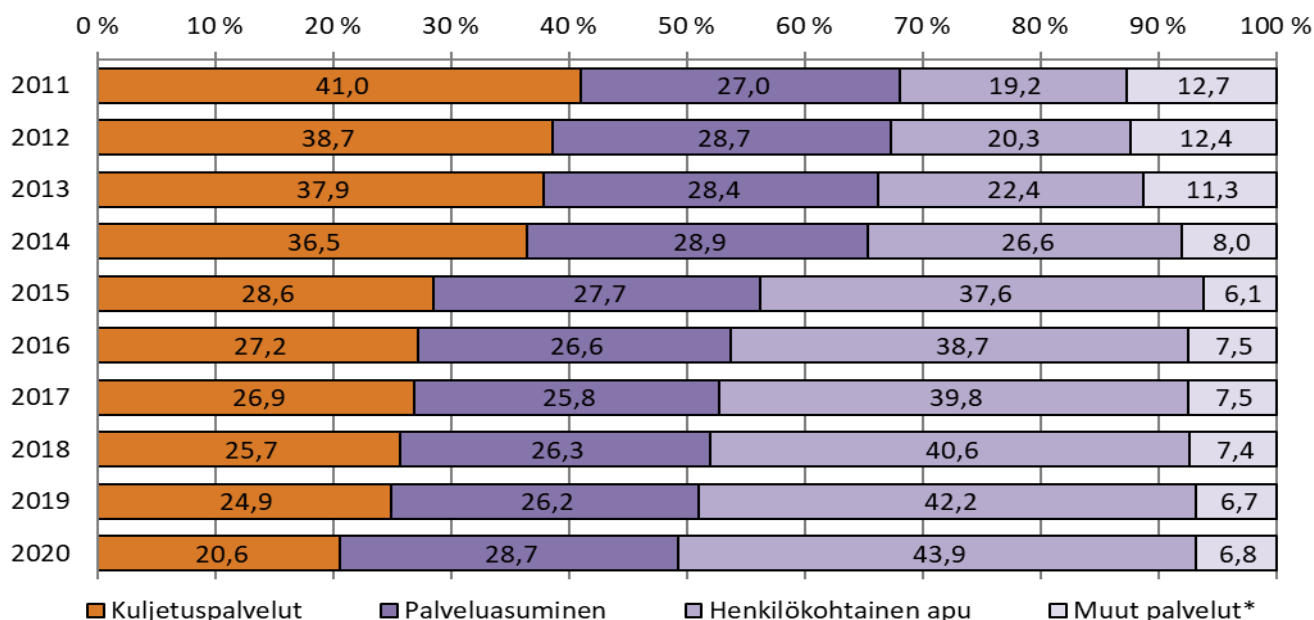
*Luku sisältää Tampereen ja Oulun osalta myös kustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta

Kuvio 10. havainnollistaa, kuinka valtaosa vammaispalvelujen kustannuksista muodostuu kolmen asiakasmääriltään suurimman palvelumuodon – henkilökohtaisen avun, vaikeavammaisten palveluasumisen ja kuljetuspalvelujen – järjestämisestä. Vuonna 2020 henkilökohtaisen avun kustannukset muodostavat suurimman osuuden kustannuksista kaikissa kuutoskaupungeissa. Toiseksi suurimman osuuden muodostaa Espoosta lukuun ottamatta vaikeavammaisten palveluasuminen. Espoossa toiseksi suurimman ja muissa kuutoskaupungeissa kolmanneksi suurimman osuuden muodostavat kuljetuspalvelut.

Kuvio 10. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

Kustannusrakenteen tarkastelu pidemmällä aikavälillä ilmentää kuutoskaupunkien vammaispalvelujen palvelurakenteesta tapahtunutta muutosta (Kuvio 11.). Vuosien 2011–2020 välillä kuljetuspalvelujen suhteellinen osuus kustannuksista on laskenut noin 20,4 prosenttiyksikköä. Henkilökohtaisen avun osuus on lisääntynyt vuodesta 2019 1,7 prosenttiyksikköä ja yli tuplaantunut vuosina 2011–2020. Palveluasumisen osuus kustannuksista ei ole merkittävästi muuttunut kuluneen vuosikymmenen aikana.

* = muodostettu laskennallisesti. Luku sisältää Tampereen ja Oulun osalta myös kustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta

Kuvio 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2011–2020.

Taulukossa 14. on esitetty VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset jyvitettyinä palvelua käyttänyttä asiakasta kohden. Oulun osalta kustannukset on suhteutettu myönteisen päätöksen saanutta asiakasta kohti. Palveluasumisen asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 36 180 euron ja Helsingin 58 318 euron välillä. Henkilökohtaisen avun osalta asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 7 242 euron ja Helsingin 13 156 euron välillä. Helsingin henkilökohtaisen avun muita kuntia selvästi korkeampi asiakaskohtainen kustannus johtuu erityisesti palvelusetelimallin yhä kasvaneesta osuudesta henkilökohtaisessa avun palvelussa – palvelusetelin käyttö on ohittanut suosiossaan työnantajamallin. Lisäksi Helsingissä on joukko asiakkaita, joilla on erityisen suuret henkilökohtaisen avun tuntimäärät, mikä ilmenee korkeina asiakaskohtaisina kustannuksina. Kuljetuspalvelujen osalta asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 1 210 eurosta Espoon 3 158 euroon. Espoolaiset 18–64-vuotiaat tekivät selvästi enemmän matkoja kuin muiden kuutoskaupunkien vastaavan ikäiset (9,9 matkaa/kk), mikä selittää osaltaan Espoon kustannustasoa. Espoossa työikäisen väestön osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä on myös suurempi kuin muissa kuutoskaupungeissa (42,8 %). Lisäksi Espoossa työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalvelun asiakkaista on kuutoskaupunkien suurin ja työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista on selvästi suurempi kuin muissa kaupungeissa. (Liite 2.).

Taulukko 14. VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden kunnittain vuonna 2020.

	Helsinki*	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu*	Kuusikko
Kuljetuspalvelut	2 233	3 158	2 129	1 210	1 845	1 378	2 069
Vaikeavammaisten palveluasuminen	58 318	53 686	46 791	36 180	42 332	52 193	49 757
Vaikeavammaisten päivätoiminta*	7 264	5 561	3 661	3 144	2 615	6 145	5 126
Henkilökohtainen apu*	13 156	12 376	11 329	7 242	10 375	10 239	11 295
Kaikki palvelut, €	6 985	7 634	5 409	5 001	6 345	8 571	6 638

*Helsingissä päivätoimintamatkojen kustannukset ovat muista kaupungeista poiketen mukana päivätoiminnan kustannuksissa

*Oulun osalta nettokustannukset on suhteutettu päätösten määrään

*Nettokustannukset on suhteutettu päätösten määrään

4 HENKILÖKOHTAINEN APU

Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Henkilökohtaisen avun toteuttamisesta säädetään (2008/981) seuraavasti: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset (...) 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten (...) palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.” Henkilökohtainen apu on ollut Suomessa subjektiivinen oikeus vuodesta 2009 alkaen. Palvelua saaneiden asiakkaiden osuus vammaispalvelujen asiakkaista onkin tällä aikavälillä kasvanut kuutoskaupungeissa.

4.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä jatkoi suurimmissa kaupungeissa edellisvuosien tapaan kasvuaan (Taulukko 15.). Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli kuutoskaupunkien tasolla 3,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019 ja 29,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Asiakkaiden määrä lisääntyi Espoosta lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa. Edellisvuoteen verrattuna asiakasmäärä kasvoi eniten Vantaalla (+13,0 %) ja Turussa (+13,0 %). Kunnan vastaavan ikäiseen asukasmäärään suhteutettuna 18–64-vuotiaita henkilökohtaisen avun asiakkaita on eniten Tampereella ja vähiten Vantaalla. Kuutoskaupungeissa henkilökohtaisen avun palvelua saaneista asiakkaista noin kolmannes oli yli 65-vuotiaita. (Taulukko 15.).

Taulukko 15. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ikäryhmittäin ja suhteutettuna väestöön kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019 ja 2016

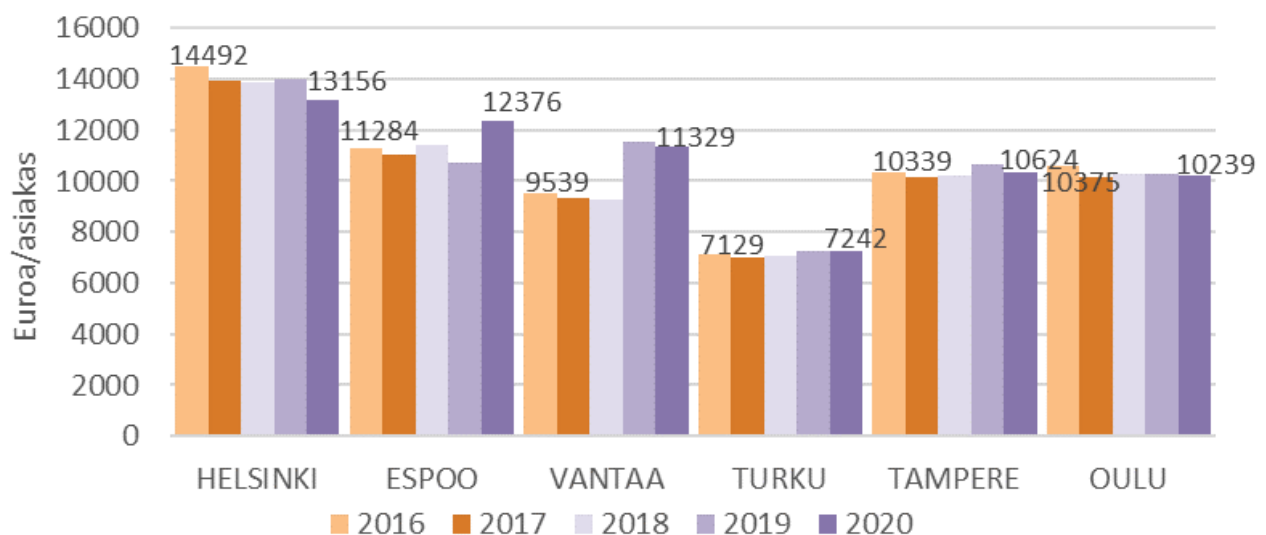
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	2 916	968	849	1 000	1 504	1 009	8 246
/100 000 asukasta	675	528	559	802	961	781	700
0–17 vuotiaat (%)	2,6	2,8	2,2	6,7	5,3	4,3	3,8
18–64 vuotiaat (%)	63,7	68,0	60,0	64,3	61,2	64,7	63,6
65 vuotta täyttäneet (%)	33,6	29,2	37,8	29,0	33,4	31,0	32,6
<i>Muutos yhteensä 2019–20 (%)</i>	<i>0,8</i>	<i>-4,5</i>	<i>13,0</i>	<i>13,0</i>	<i>7,2</i>	<i>0,7</i>	<i>3,0</i>
<i>Muutos yhteensä 2016–20 (%)</i>	<i>18,2</i>	<i>20,5</i>	<i>33,1</i>	<i>46,0</i>	<i>63,8</i>	<i>16,5</i>	<i>29,3</i>

Henkilökohtaisen avun nettokustannukset kasvoivat vuonna 2020 edellisvuoteen verrattuna kaikissa kuutoskaupungeissa Helsinkiä lukuun ottamatta (Taulukko 16.). Vuoteen 2019 nähden kustannukset nousivat eniten Vantaalla (+9,8 %) ja Espoossa (+9,0 %). Väestöön suhteutetut luvut osoittavat, että henkilökohtaisen avun järjestäminen maksaa kunnan asukasta kohden vähiten Turussa (37 €) ja eniten Tampereella (65 €).

Taulukko 16. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

	Kustannukset, €	Muutos 19–20, %	Kustannukset, € / asukas	Muutos 19–20, %
Helsinki	38 363 161	-6,5	58	-5,7
Espoo	11 980 068	9,0	41	9,2
Vantaa	9 618 032	9,8	41	9,6
Turku	7 242 336	5,1	37	5,7
Tampere	15 604 667	2,8	65	2,9
Oulu	10 331 232	-0,9	50	-0,5
Kuusikko	93 139 496	-1,4	51	0,3

Henkilökohtaisen avun asiakaskohtaiset deflatoidut nettokustannukset ovat vuoteen 2016 verrattuna Helsinkiä ja Oulua lukuun ottamatta kasvaneet kuutoskaupungeissa (Kuvio 12.). Vuoteen 2016 verrattuna kustannukset ovat nousseet eniten Vantaalla ja laskeneet Helsingissä. Asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat vuonna 2020 Helsingin 13 156 euron ja Turun 7 242 euron välillä.

Kuvio 12. Henkilökohtaisen avun deflatoidut asiakaskohtaiset nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

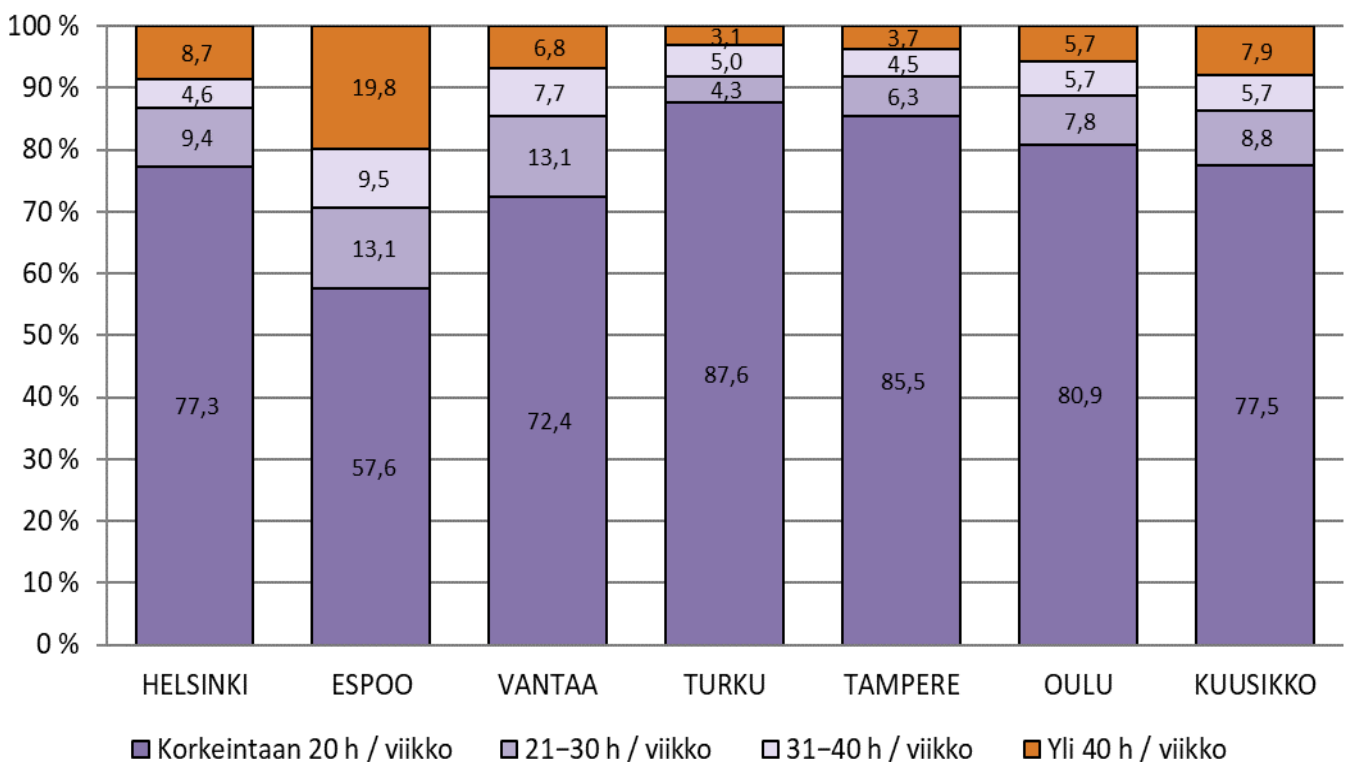
Kunta voi järjestää henkilökohtaisen avun eri tavoin: työnantajamallilla, palvelusetelillä, ostopalveluna tai omana toimintana. Henkilökohtaisen avun järjestämismuodoista käytetyimmät mallit Kuusikossa ovat työnantajamalli sekä palveluseteli (Taulukko 17.). Eri järjestämistavat kuitenkin vaihtelevat paljon kaupungeittain. Vantaan, Turun ja Oulun henkilökohtaisen avun asiakkaista suurin osa toimi itse avustajan työnantajana. Palvelusetelin käyttö on kuitenkin yleistynyt voimakkaasti kuluneen vuosikymmenen aikana. Palvelusetelin käyttö henkilökohtaisen avun järjestämisessä on yleistä erityisesti Espoossa ja Helsingissä. Osuuksia tulkittaessa on huomioitava, että samat henkilöt ovat voineet saada eri tavoin järjestettyä henkilökohtaista apua vuoden aikana, joten eri järjestämistapojen suhteellinen jakauma ei summaudu sataan prosenttiin. Osalla asiakkaista voi myös olla samanaikaisesti monia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja: henkilö toimii itse työnantajana, mutta hänellä on ostopalvelu tai palveluseteli

vakituisen avustajan sairaus- tai vuosiloman ajan. Kuutoskaupunkien tasolla palveluseteli järjestämistäpana on yleistynyt viime vuosina. Vuonna 2020 palveluseteliasiakkaiden osuus oli 45,9 prosenttia ja vastaavasti 26,7 prosenttia vuonna 2016.

Taulukko 17. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen osuus (%) asiakkuuksista kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
<i>Asiakas työnantajana</i>	28,3	29,9	49,4	52,8	25,2	52,9	35,9
<i>Palveluseteli</i>	71,1	66,2	7,5	32,4	25,7	28,9	45,9
<i>Ostopalvelu</i>	0,6	4,0	43,1	14,7	49,1	17,2	18,1
<i>Kunnan oma toiminta</i>	-	-	-	-	-	1,1	0,1

Kuutoskaupunkien tasolla 77,5 prosentissa henkilökohtaisen avun eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä palvelu oli myönnetty alle 20 viikkotunnilla (Kuvio 13.). Vajaa kymmenesosa päätöksistä kuutoskaupunkien tasolla oli myönnetty 21–30 viikkotunniksi. Yli 40 viikkotunnin avustuspäätöksiä oli suhteessa eniten Espoossa (19,8 %) ja vähiten Turussa (3,1 %). Espoossa yli 40 h saavien asiakkaiden osuus kasvoi 0,1 prosenttiyksikköä verrattuna vuoteen 2019. Vuonna 2016 yli 40 h saavia asiakkaista Espoossa oli 7,7 prosenttia.

Kuvio 13. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntimäärien osuus (%) eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

4.2 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain

Helsingissä henkilökohtaista apua järjestetään pääsääntöisesti työnantajamallilla tai palvelusetelillä. Kokonaisasiakasmäärä kasvoi edelleen 0,8 prosenttia edellisvuodesta 2 916 henkilöön, josta asiakasmäärä kasvoi ainoastaan yli 65-vuotiaiden osalta. Palveluseteliä käyttäneiden osuus kasvoi 76,7 prosenttiin, eli 6 prosenttia edellisvuodesta. Useilla asiakkailla on käytössään molemmat mallit, sekä palveluseteli että työnantajamalli. Helsingissä käynnistettiin 2020 vuoden alussa henkilökohtaisen avun projekti, jossa kiinnitettiin erityistä huomiota palvelutarpeen arviointiin ja henkilökohtaisen avun käytön suunnitteluun. Sosiaalityöntekijöitä koulutettiin ja järjestettiin aiheeseen liittyviä henkilökohtaisen avun työpajoja.

Espoossa henkilökohtaisen avun asiakasmäärän muutoksesta on tietojärjestelmä uudistuksen vuoksi haastava saada kokonaiskuva. Asiakasmäärä näytti vähenevän 4,5 prosenttia johtuen vanhentuneiden asiakkuuksien poistumisesta. Palveluseteli-, ostopalvelu- ja työnantajamallissa käytetään eri järjestelmiä, joihin kirjattavien asiakkuuksien lukumäärä puolestaan kasvoi 5,4 prosenttia. Edeltävinä vuosina kasvu on ollut noin 7-8 prosenttia vuosittain. Espoossa on käytössä palkanmaksussa Oima-palvelu.

Valtaosalla asiakkaista avun määrä oli alle 20 h / viikossa (57,6 %), ja tämän ryhmän osuus kasvoi aiemmasta noin kaksi prosenttiyksikköä. Yli 40 h/ viikossa henkilökohtaista apua saavien osuus pysyi suurena (19,8 %, +0,1 % edellisvuodesta). Yli 40 h/viikko henkilökohtaista apua saaneiden asiakkaiden määrä on kasvanut vuodesta 2014 lähtien tasaisesti 55 asiakkaasta 228 asiakkaaseen. Erityisesti yli 40 h henkilökohtaista apua saavien lukumäärä kasvoi edellisvuodesta ostopalvelu- ja palveluseteliasiakkaiden joukossa (38:sta asiakkaasta 54 asiakkaaseen). Samalla suurten tuntimäärien asiakkuudet vähenivät työnantajamalliasiakkaiden joukossa.

Palveluseteli on Espoossa edelleen suosituin järjestämistapa ja työnantajana toimivien määrä vähenee. Ostopalvelun käyttäjien osuus pysyi noin neljässä prosentissa. Palveluseteliasiakkuuksien lukumäärän kasvu (+13,1 %) näkyy myös kustannusten kasvuna palveluseteliasiakkailla (+18,6 %). Työnantajamallilla toimivien asiakkaiden kustannusten kasvu oli maltillista (+3,6 %). Palveluseteliasiakkaiden kustannusten kasvua selittää osaltaan se, että suurten tuntimäärien (yli 40 h viikossa) asiakkaiden lukumäärä kasvoi nimenomaan palveluseteliasiakkaissa, eli asiakaskohtaiset kustannukset ovat kasvaneet (kuvio 6). Suurten tuntimäärien asiakkaat ovat muita riippuvaisempia henkilökohtaisesta avusta, minkä vuoksi henkilökohtaista apua on käytetty Espoossa myös pandemia-aikana suhteellisesti muita henkilökohtaisen avun asiakkaita enemmän.

Vantaalla asiakastietojärjestelmän muutoksen (2/2020) vuoksi luotettavien asiakas- ja päätösmäärätietojen saanti on haastavaa. Vantaalla henkilökohtaisen avun suurin järjestämistapa on työnantajamalli. Työnantajamallin lisäksi Vantaalla järjestetään henkilökohtaista apua ostopalveluna ja palvelusetelillä. Loppuvuodesta 2020 aloitettiin työnantajamallin tuntilistojen itsesytön tehostaminen, palkanmaksussa on käytössä sähköinen Oima -alusta. Työnantajamallin opas päivitettiin. Ostopalvelun osalta palveluntuottaja vaihtui optiokaudeksi 2021. Vantaalla tehtiin selvitystyö runsaasti eri palveluja yhtäaikaaisesti saaneille asiakkailla. Henkilökohtaisen avun päätöksenteossa siirryttiin myöntämään palvelua kuukausiperusteisesti, ei enää teknistä erottelua viikkotunteihin ja kuukausitunteihin. Henkilökohtaisen avun arviointijaksotoiminnan kehittämistyö aloitettiin loppuvuodesta 2020. Vantaan henkilökohtaisen avun kustannusten nousua selittää asiakasmäärän kasvu ja ostopalveluntuottajan vaihtuminen.

Turussa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi edelleen merkittävästi, yli kuusi prosenttia. Kustannuskasvu tasaantui noin viiteen prosenttiin (v. 2019 yli 10 %) pandemian johdosta. Asiakaskohtaiset tuntimäärät ja palvelusetelien käyttö ovat myös kasvaneet. 65-vuotta täyttäneiden osuus asiakkaista on jo 29 %. Henkilökohtaisen avun pääasiallisena järjestämistapana on edelleen ollut työnantajamalli.

Palkanmaksu hoidetaan kaupungin toimesta Oima-ohjelman kautta. Osa asiakkaista ja avustajista tal-
lentaa työtunnit suoraan ohjelmaan, jolloin he myös pystyvät seuraamaan palkanmaksua ohjelman
kautta. Ohjelman käyttö on helpottanut ja osin nopeuttanut palkanmaksua. Turussa asiakkaille voidaan
myöntää Tuettu työsuhde -palvelua, jota tuottaa Lihastautiyhdistyksen ylläpitämä Lounais-Suomen
Avustajakeskus. Tuettu työsuhde -palvelussa asiakasta autetaan mm. työntekijän rekrytoinnissa ja työ-
sopimuksen laatimisessa. Tuntipalkka oli kaikille avustajille (riippumatta siitä kuuluuko Heta-liittoon)
sama 10,99 €/h alkaen 1.3.2020.

Tampereella henkilökohtaista apua järjestettiin työnantajamallilla, palvelusetelillä ja ostopalveluna.
Ostopalvelu oli suurin järjestämistapa. Palvelusetelin asiakasmäärä nousi edellisvuodesta 16 prosent-
tia ja ostopalvelun 5 prosenttia. Työnantajamallin asiakasmäärä pysyi lähes ennallaan. Sama henkilö-
kohtaista apua toteuttava palveluntuottaja tuottaa ostopalveluna myös lyhytaikaista avustajapalvelua,
jolla mahdollistetaan vammaisen lapsen lyhytaikainen hoito kotona sekä vaikeavammaisten pienimuo-
toinen apu kodin ulkopuolella. Henkilökohtaisen avun yksikössä oli käytettävissä toimintaterapeutti
henkilökohtaisen avun palvelun tarpeen ja tuntimäärien arviointia varten.

Oulussa henkilökohtaisen avun asiakasmäärän ja kustannusten kasvu on saatu tasaantumaan edelli-
sistä vuosista. Oulussa henkilökohtainen apu on myönnetty ensisijaisesti työnantajamallilla. Oulun kau-
punkki toimii henkilökohtaisen avustajan palkan sijaismaksajana valtaosalla näistä asiakkaista. Ostopal-
veluiden käyttö kasvoi Oulussa 10,7 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, kun taas palvelusetelin
käyttö lisääntyi 15,7 prosentilla. Henkilökohtaisen avun kilpailutus on suunnitteilla vuodelle 2021. Hen-
kilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirja päivitetään vuoden 2021 aikana.

5 KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluja järjestetään vaikeavammaisille henkilöille subjektiivisena oikeutena vammaispuolain (VpL) perusteella. Lain (1987/759, §4–6) mukaan kuljetuspalveluihin kuuluvat kuljetukset, jotka ovat tarpeellisia vaikeavammaisen henkilön jokapäiväiseen elämän kannalta, kuten työssäkäynti, opiskelu, asioiminen, yhteiskunnallinen osallistuminen, virkistytminen tai muu vastaava. Liikkumista tukevia palveluja järjestetään vammaisille henkilöille myös sosiaalihuoltolain (ShL 1301/2015) perusteella. Vertailun vuoksi myös ShL:n perusteella myönnetyn liikkumista tukevan palvelun käyttöä tarkastellaan tässä luvussa. ShL:n mukainen kuljetuspalvelu on harkinnanvarainen palvelu, eli päätös palvelun myöntämisestä perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan. Palvelun saaminen on riippuvainen hakijan toimintakyvystä, ja harkintaa tehdään Helsingissä lisäksi varallisuusrajojen pohjalta.

Kaikissa kuutoskaupungeissa toimii nykyisin keskitetty kuljetuspalvelujen välitysjärjestelmä. Näin on pyritty tehostamaan kuljetuspalvelun toimintaa. Lisäksi Helsingissä, Tampereella ja Oulussa toimii keskitetty matkojenyhdistämispalvelu, jonka tehtävänä on yhdistää samaan suuntaan ja samaan aikaan matkustavien kuljetus.

5.1 Kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset

Kuljetuspalveluasiakkailta tarkoitetaan vuoden aikana kuljetuspalveluja käyttäneiden määrää. Päätösten määrästä puhuttaessa tarkoitetaan myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden määrää. Myönteisen palvelupäätöksen saaneista palvelua käyttää kaupungista riippuen noin 65–84 prosenttia. Oulun osalta kuitenkin raportoidaan ainoastaan myönteisen päätöksen saaneiden määrä, ei palvelun käyttäjämäärää.

VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 22 256 ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaita oli 6 252 vuonna 2020 (Taulukko 18.). VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä väheni kuutoskaupunkien tasolla 2,2 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. ShL-kuljetuspalvelun käyttäjämäärä laski edellisvuodesta 10,1 prosenttia. Turussa ja Vantaalla VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttö lisääntyi. ShL-kuljetuspalvelun käytön kehityksessä oli vaihtelua kaupunkien kesken.

Viime vuosina ShL-asiakkaiden määrän kehitys on voimakkaasti vaihdellut (Liite 3.). Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja on kehitetty ennakoivampaan suuntaan. Ensisijaisena tukimuotona on asiakkaiden neuvonta ja ohjaus sekä julkisten liikennevälineiden käytön ohjattu harjoittelu, tai esimerkiksi Menokaveri -toiminta, jossa on mahdollista saada tukihenkilön tukea ja opastusta julkisen liikenteen käyttöön. Helsingissä ShL-asiakkaiden määrän vähenemisen takana on useita syitä. HSL-alueen lähijunaliikenne, valtaosa HSL:n busseista ja raitiovaunuista on nykyisin matalalattiaisista, mikä vähentää kuljetuspalvelun tarvetta. Oletettavasti palveluun sisältyvien matkojen määrä (alkuvuonna 4 matkaa/kk, syksystä alkaen 6 matkaa/kk) ei ole ollut houkutteleva hakuprosessin hankaluuksien nähdessä; käytössä ovat tulo- ja varallisuusraja ja fysioterapeutit, jotka arvioivat tarvittaessa kuljetuspalvelun todellista tarvetta.

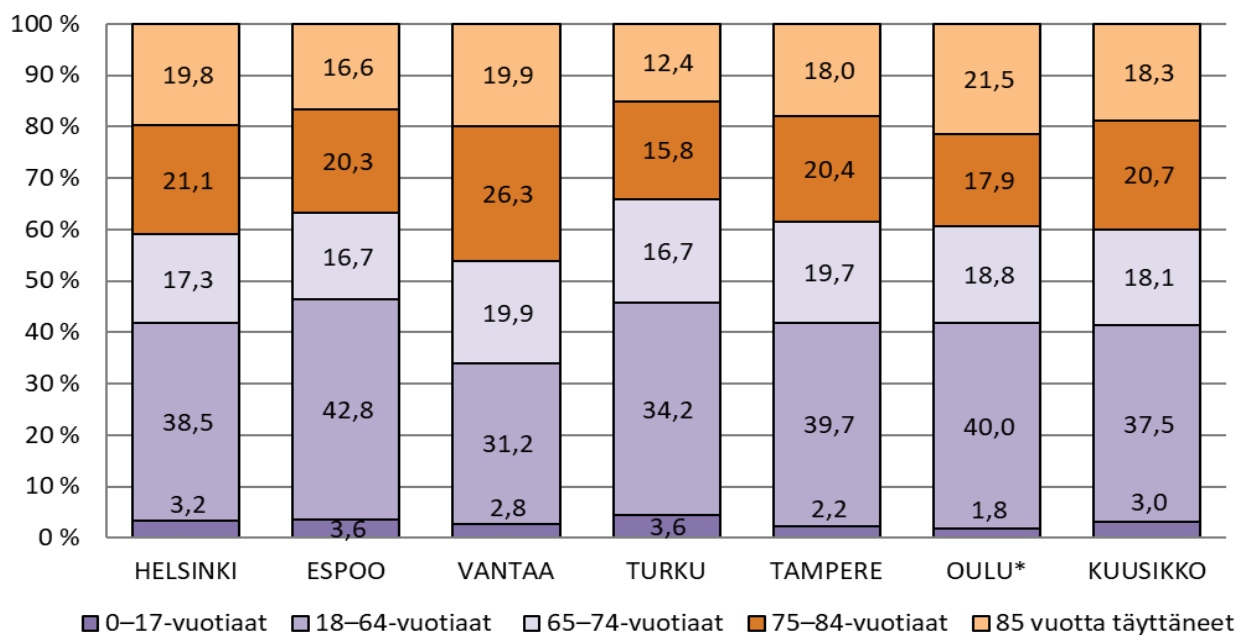
Taulukko 18. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2020 käyttäneet asiakkaat kuutoskaupungeissa sekä muutos (%) vuodesta 2019.

	VpL- asiakkaat	Muutos 19–20, %	ShL- asiakkaat	Muutos 19–20, %
Helsinki	6 997	-7,4	1 190	-21,8
Espoo	2 872	-6,3	1 453	2,2
Vantaa**	3 297	-8,0	626	42,0
Turku	2 541	-8,9	757	-23,8
Tampere	3 107	-8,1	514	-46,6
Oulu*	2 287	-4,1	1 712	6,1
Kuusikko	21 101	-7,3	6 252	-10,1

*Oulu: päätösten määrä, kun muilla kunnilla palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä

**Vantaa: Vammaispalvelulain mukaisia asiakkuuksia selvitetty ja osin siirretty sosiaalihuoltolain mukaisiin matkoihin. Lisäksi Vantaalla luovuttu SHL tuloajoista, joka vaikuttanut asiakasmäärään.

VpL:n nojalla myönnettyä kuljetuspalvelua käyttävät yleisimmin ikääntyneet asiakkaat (Kuvio 14.). Yli puolet palvelua käyttäneistä asiakkaista kuutoskaupungeissa oli yli 65-vuotiaita. Espoossa on keskiarvoa enemmän nuoria ja työikäisiä kuljetuspalvelujen käyttäjiä.

*Oulussa päätösten määrä, kun muilla kunnilla palvelua käyttäneiden määrä

Kuvio 14. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) kaikista kuljetuspalvelu-asiakkaista kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

Kuljetuspalvelumatkat ovat kehittyneet samansuuntaisesti kuin palvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä (Taulukko 19.) Suurelta osalta koronapandemiasta johtuvien syiden vuoksi VpL-matkat samoin kuin ShL-matkat vähenivät merkittävästi vuotta aiempaan verrattuna kaikissa kuutoskaupungeissa. Yh-

densuuntaisten kuljetuspalvelumatkojen määrä kuutoskaupungeissa väheni edellisvuodesta VpL:n mukaisen palvelun osalta (-29,9 %) ja ShL:n mukaisen palvelun osalta (-19,1 %). ShL-matkat lisääntyivät ainoastaan Vantaalla (+13,1 %).

Taulukko 19. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaiset matkat kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.

	VpL-matkat	Muutos 19–20, %	ShL-matkat	Muutos 19–20, %
Helsinki	322 796	-34,5	23 684	-36,6
Espoo	243 170	-26,6	50 096	-10,0
Vantaa	238 339	-28,0	19 152	13,1
Turku	150 862	-26,9	31 314	-24,3
Tampere	202 489	-26,2	17 177	-20,2
Oulu	79 364	-38,5	25 161	-24,0
Kuusikko	1 237 020	-29,9	166 584	-19,1

Kuutoskaupunkien tasolla kuljetuspalvelukustannukset laskivat vuoden 2019 deflatoiduista kustannuksista (Taulukko 20.). VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset laskivat kaikissa kuutoskaupungeissa. Laskua oli eniten Vantaalla (-29,6 %) ja Oulussa (-29,2 %). ShL-kustannukset kasvoivat muista kuutoskaupungeista poiketen Vantaalla (+6,9 %). Kustannusten laskua oli eniten Tampereella (-29,7 %). Asukaskohtaiset ShL-kuljetuspalvelun nettokustannukset vaihtelivat kuutoskaupungeissa yhdestä eurosta kolmeen euroon.

Taulukko 20. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Kustannukset VpL, €	Muutos 19–20, %	Kustannukset € / asukas	Kustannukset ShL, €	Muutos 19–20, %	Kustannukset € / asukas
Helsinki	15 623 823	-12,0	24	1 924 977	-10,7	3
Espoo	9 070 229	-20,2	31	685 617	-5,4	2
Vantaa	7 017 728	-29,6	30	413 640	6,9	2
Turku	3 075 137	-26,6	16	373 262	-20,3	2
Tampere	5 731 005	-22,1	24	142 286	-29,7	1
Oulu	3 150 503	-29,2	15	627 189	-20,9	3
Kuusikko	43 668 425	-21,7	24	4 166 971	-13,0	2

5.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä 2020 rajoitettiin matkojen yhdistämisiä osaksi aikaa vuodesta. Maaliskuusta 2020 hakeuksia matkapalvelun käytön irrotuksista tuli jonkin verran, kun ihmiset halusivat taata itselleen yhdistelemättömät matkat. Oikeutta sosiaalihuoltolain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrään nostettiin neljästä kuuteen yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa syksyllä 2019. Kuitenkin matkojen määrä laski 36,5 % edellisvuodesta. Asiakasmäärä laski lähes 7 %. Alle puolet matkoihin oikeutuista käytti matkojaan. Vammaispalvelulain mukaisten matkojen määrä laski vuorostaan 34 % edeltävästä vuodesta. Päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä laski noin 5 %. Kuljetuspalveluja käytti 67,6 % päätöksen saaneista asiakkaista.

Espoossa vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä jatkoi vähenemistään aiempien vuosien tapaan (-6,3 %). Matkojen lukumäärä laski reilu neljänneksen (-26,6 %)

edellisvuodesta. Länsi-Uudenmaan Kulkukeskuksen valmistelu jatkui. Prosessin loppuvaiheessa muut Länsi-Uudenmaan kunnat jättäytyivät pois Kulkukeskuksesta. Kulkukeskuksen toiminta käynnistyi Espoossa alkuvuonna 2021.

Vantaalla liikkumista tukevat palvelut kilpailutettiin ja otettiin käyttöön kolmen palveluntuottajan malli yhteistyössä Keravan kanssa. Asiakkaiden valinnanvapaus lisääntyi. Käyttöönotto sujui verrattain hyvin ja yhteistyötä palveluntuottajien kanssa kehitettiin tiiviisti. Asiakastiedotusta tehostettiin ja vammais- ja seniorineuvonta ohjasivat uusien käytäntöjen kanssa. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetukset putosivat reilusti koronapandemian alussa keväällä 2020, vammaispalvelulain mukaiset matkat putosivat 2/3 ja sosiaalihuoltolain mukaiset puolella. Syksystä matkamäärät nousivat ja loppuvuodesta olivat palautuneet lähemmäs normaalia käyttöä. Menokaveri-toiminta pysähtyi keväällä ja kesällä 2020 koronapandemiasta johtuen, loppusyksystä jonkin verran toimintaa. Palvelun myöntämisen perusteita päivitettiin vuoden 2020 aikana. SHL:n osalta luovuttiin tulorajoista.

Turussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäneiden asiakkaiden määrä pysyi lähes ennallaan, mutta ajettujen matkojen määrä sekä kustannukset laskivat koronapandemian johdosta merkittävästi, noin 25 %. Ikääntymisestä aiheutuvan toimintakyvyn alenemisen perusteella ikäihmiset ohjataan pääsääntöisesti ShL-kuljetuspalvelun piiriin. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattialinja-autot liikennöivät Turun ja lähikuntien (Föli -joukkoliikenne) alueella ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoa. Turussa ei ole käytössä matkojen yhdistelyä. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin omaavat maksavat kuitenkin omavastuun.

Tampereella asiakas pääsääntöisesti tilaa matkansa etukäteen Kuljetustenohjauskeskuksesta, josta yhdistellään samaan suuntaan samaan aikaan menevien asiakkaiden matkoja. Noin joka viides matka saatiin yhdisteltyä. Asiakkaan matkoja voidaan asiakkaan suostumuksella yhdistää myös kaupungin alueella liikennöiviin palvelubusseihin. Tällöin asiakas maksaa matkasta bussimatkan hinnan, mutta kuljetuspalvelumatkat eivät vähene. Osalle asiakkaista on vammaan tai sairauteen liittyvistä erityistarpeista johtuen myönnetty oikeus tutun taksin käyttämiseen tai ns. yksinkulkuoikeus, jolloin matkoja ei yhdistellä. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut kilpailutettiin uudelleen 2020. Kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden sekä palveluita käyttäneiden asiakkaiden määrät laskivat hieman edellisvuoteen nähden. Kuljetuspalvelupäätöksiä ei ole lakkautettu systemaattisesti, vaikka asiakas ei olisi käyttänyt palvelua.

Oulussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden asiakasmäärä väheni 4,1 %. Kuljetuspalvelut on kilpailutettu keväällä 2020. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset laskivat 29,2 % prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannuslaskuun on vaikuttanut koronapandemia keväästä 2020 alkaen. Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen asiakasmäärä kasvoi 6,1 % ja kustannukset laskivat 24 % edelliseen vuoteen verrattuna. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä ja siihen kuuluvia palvelulinjoja. Palveluliikenne Onni on osa kaikille avointa joukkoliikennettä ja siinä on erityisesti otettu huomioon ikääntyneiden ja toimintaesteisten henkilöiden tarpeet. Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden kustannuksissa on mukana myös Onni palveluliikenteen kustannukset. Oulussa on käytössä matkojen keskitetty tilaamisjärjestelmä, jota hoitaa virka-aikana kaupungin matkapalvelukeskus ja virka-ajan ulkopuolella ulkopuolinen toimija. Kuljetuspalveluiden matkojen tilaaminen tapahtuu matkapalvelukeskuksen kautta.

6 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Tässä luvussa tarkastellaan vammaispalvelulain mukaista vaikeavammaisten päivätoimintaa sekä kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa. Tuettu työllistyminen ei vuodesta 2019 alkaen sisälly työ- ja päivätoiminnan lukuihin.

Taulukossa 21. on kuvattu työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa. Vuonna 2019 asiakkaita oli kuutoskaupunkien tasolla kaikkiaan 4 215 ja kustannukset olivat 57,1 miljoonaa euroa. Asiakasmäärä laski 0,7 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Asiakasmäärä laski huomattavasti Vantaalla (-12,4 %) ja kasvoi muissa kuutoskaupungeissa. Kustannukset laskivat kuutoskaupunkien tasolla 12,6 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Eniten kustannukset laskivat Vantaalla (-19,2 %) ja Turussa (-18,3 %).

Taulukko 21. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos (%) sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2019–20, %	Kustannukset yhteensä, €	Muutos 2019–20, %
Helsinki	1 246	1,1	23 804 343	-6,5
Espoo	613	1,7	11 240 175	-14,9
Vantaa*	514	-12,4	6 524 615	-19,2
Turku	482	0,0	4 221 563	-18,3
Tampere	709	1,4	6 715 068	-12,1
Oulu	719	1,6	4 556 677	-7,2
Kuusikko	4 283	-0,7	57 062 441	-12,6

* Vantaalla asiakasmäärän laskuun on vaikuttanut asiakastietojärjestelmän muutos. Lisäksi päätökset tehdään ensisijaisesti SHL mukaisina.

Vaikeavammaisten päivätoiminta

Vuonna 2020 vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaiden ja kustannusten määrä väheni huomattavasti edellisvuodesta kuutoskaupungeissa (Taulukko 22.). Asiakkaita oli yhteensä 445 ja kokonaiskustannukset olivat 2,3 miljoonaa euroa. Asiakasmäärä laski viime vuoteen nähden kuutoskaupunkien tasolla 5,5 prosenttia. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmäärät ovat verrattain pieniä, mistä johtuen lukumääräisesti pienetkin muutokset asiakasmäärissä näyttäytyvät prosentuaalisesti suurina. Kustannukset laskivat kuutoskaupunkien tasolla 40,8 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Huomattavinta kustannusten väheneminen oli Turussa (-55,4 %) ja Helsingissä (-48,5%). Kaikkiaan suunta tämän palvelun kohdalla näyttäytyy viime vuosina laskevana.

Taulukko 22. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2019–20, %	Kustannukset yhteensä, milj. €	Muutos 2019–20, %
Helsinki	155	-6,6	1 125 897	-48,5
Espoo	68	0,0	378 161	-30,2
Vantaa	37	-17,8	135 440	-27,6
Turku	31	-8,8	97 474	-55,4
Tampere	114	-0,9	298 139	-40,6
Oulu	40	-7,0	245 792	46,1
Kuusikko	445	-5,5	2 280 903	-40,8

6.1 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan sisältyvät päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan osallistui kuutoskaupungeissa vuoden 2020 aikana yhteensä 3 838 asiakasta, mikä tarkoitti 0,1 prosentin kasvua asiakasmäärässä verrattuna edellisvuoteen (Taulukko 23). Vuoden takaiseen verrattuna asiakasmäärän väheni muista kuutoskaupungeista poiketen huomattavasti Vantaalla (-12,0 %). Käyttöpäivät laskivat kuutoskaupunkien tasolla 25,2 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan.

Kaikissa kunnissa on ikääntyneitä kehitysvammaisia, jotka eivät enää osallistu työ- ja päivätoimintaan, vaan heille järjestetään toimintaa asumisyksiköissä tai kerhoissa. Turussa työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä on suhteellisen pieni verrattuna esimerkiksi Tampereen tai Oulun asiakasmäärään. Osasyynä Turun alhaiseen asiakasmäärään voi olla se, että kehitysvammaisten nuorten opinto- ja työllistymismahdollisuudet pyritään selvittämään mahdollisimman laajasti ennen kuin vaihtoehdoksi muodostuu eläkkeen hakeminen. Ammattiopinnot suoritaneet kehitysvammaiset ohjataan ensisijaisesti työllistymispalvelujen nuorten ohjaamoon, mikäli nuorella on mahdollisuuksia työllistyä avoimille markkinoille. Harva 60 vuotta täyttänyt asumispalvelujen piirissä oleva turkulainen on enää mukana työ- ja päivätoiminnassa, vaan he osallistuvat esimerkiksi kerhotoimintaan ja kolmannen sektorin järjestämään vapaa-ajantoimintaan.

Taulukko 23. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2019–20, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2019–20, %
Helsinki	1 091	2,2	114 834	-30,4
Espoo	545	1,9	68 823	-20,2
Vantaa*	477	-12,0	38 669	-39,0
Turku	451	0,7	45 270	-22,5
Tampere	595	1,9	66 111	-22,3
Oulu	679	2,1	91 902	-17,1
Kuusikko	3 838	-0,1	425 609	-25,2

*Vantaalla asiakasmäärän laskuun on vaikuttanut asiakastietojärjestelmän muutos. Lisäksi päätökset tehdään ensisijaisesti SHL mukaisina.

Taulukkoon 24. on koottu kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kustannustiedot. Merkittävä osuus työ- ja päivätoiminnan menoista muodostuu erityishuoltona järjestettävistä asiakaskuljetuksista. Vuonna 2020 kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset kuutoskaupungeissa laskivat 10,9 prosenttia edellisvuodesta. Kuutoskaupunkien tasolla kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kunnallisen tuotannon kustannusten osuus kokonaiskustannuksista oli 44,7 prosenttia. Tästä keskiarvosta poikkeaa huomattavasti Oulu, jossa työ- ja päivätoiminnan kustannuksista 88,2 prosenttia koostuu kunnallisen palvelun kustannuksista. Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiväkohtainen hinta vaihteli Oulun 47 euron ja Helsingin 197 euron välillä. Hintaan vaikuttavat muun muassa henkilöstömäärä ja tilakustannukset. Espoon ja Helsingin käyttöpäivän korkeaa hintaa selittää osin ostopalvelujen korkeampi osuus verrattuna muihin kuntiin.

Raporttiin 2020 korjattu taannehtivasti Helsingin osalta vuoden 2019 Kuusikkoraportista puuttuneet suoritteet.

Taulukko 24. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset kuutoskaupungeissa sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019, kunnallisen tuotannon kustannukset ja osuus (%) nettokustannuksista sekä kustannukset käyttöpäivää kohden vuonna 2020.

	Nettokustannukset, €	Muutos 2019–20, %	Kunnallisen tuotannon kustannukset, €	Kunnallisen tuotannon kustannukset, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2019–20, %
Helsinki	22 678 446	-2,6	553 300	2,4	197	40,0
Espoo	10 862 014	-14,3	3 959 377	36,5	158	7,3
Vantaa	6 389 175	-19,0	3 550 488	55,6	165	32,8
Turku	4 124 089	-16,7	2 146 822	52,1	91	7,5
Tampere	6 416 929	-10,1	2 872 882	44,8	97	15,8
Oulu	4 310 885	-9,1	3 802 465	88,2	47	9,7
Kuusikko	54 781 538	-10,9	24 489 344	44,7	129	19,2

6.2 Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain

Helsingissä työ- ja päivätoiminnat toimivat maaliskuun jälkeen supistetusti vaihdellen. Osa yksiköistä suljettiin kokonaan ja henkilöstöä siirtyi asumisen puolelle tuottamaan päivätoimintaa asumisen asiakkaille. Päivätoimintoja annettiin yksilöllisesti asiakkaille mm. tuntituen muodossa kotona asuville sekä kehitettiin hyvin toimiva etäpäivätoiminnan malli.

Espoossa päivä- ja työtoimintaa järjestetään kahdessa kaupungin toimintakeskuksessa sekä ostopalveluyksiköissä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannosta on kasvanut useita vuosia peräkkäin, mutta osuus pieneni nyt noin kolme prosenttiyksikköä ollen 59,4 % palvelutuotannosta.

Vantaalla järjestetään omana toimintana päivä- ja työtoimintaa sekä työllistymistä tukevaa toimintaa. Virtuaalitoiminta käynnistettiin loppuvuodesta. Toimintaa kehitetään ja kokemuksia kerätään seuraavan vuoden ajan. Asiakkaiden työ- ja päivätoiminnan koordinointi ja palveluiden järjestäminen on Ostopalvelut -yksikössä. Vantaalla, muista kunnista poiketen, tuotetaan kaikkiin vanhustenkeskuksiin pesulapalvelut sekä yhdessä vanhustenkeskuksessa myös avustavat ateriapalvelut ja laitoshuolto työvalmennus Luotsaamon palveluna. Työvalmennuksen tavoitteena on tukea asiakkaan työelämän valmiuksia tarjoamalla asiakkaalle turvallinen ja oppimista tukeva työympäristö. Tavoitteena on kartoittaa asiakkaan työelämän valmiuksia, opettaa uusi työ ja luoda jatkopolkuja avoimille työmarkkinoille. Työvalmennus Luotsaamo tarjoaa myös työkokeilupaiikkoja vammaispalveluiden ja työllisyyspalveluiden asiakkaille, sekä työharjoittelupaikkoja erityisoppilaitosten opiskelijoille. Työvalmennus Luotsaamon lisäksi Vantaalla toimii työvalmennus Virtaamo, jonka tehtävä on tukea vantaalaisia osatyökykyisiä henkilöitä työllistymisessään. Ydinosaamista on työntekijän ja tekemättömän työn yhteen saattaminen. Vammaisten henkilöiden työllistymiseksi on kehitetty erilaisia toimintamalleja esim. ryhmämuotoista työtoimintaa ja mahdollistamalla erilaiset työkokeilut päivätoimintapäivän aikana.

Turussa laitoshoidon purku näkyy työ- ja päivätoiminnan kustannuskehityksessä. Erityisjärjestelyin, kuten asiakaskohtaisella avustajalla ja ostopalveluna, on pystytty järjestämään päivätoimintaa asiakkaille, joilla on yhä haasteellisempia palvelutarpeita. Ostopalveluna hankitun työ- ja päivätoiminnan osuus on kasvanut muutaman vuoden ajan. Ikääntyvillä ja asumispalveluissa asuvilla asiakkaille on käyntipäiviä yleensä vähemmän kuin lapsuudenkodeissa asuvilla, jotka osallistuvat toimintaan lähes päivittäin.

Tampereella kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa järjestetään sekä kaupungin omana, että ostopalveluna. Näissä on tehty profilointia työelämään suuntaavien palveluiden ja osallisuutta tukevien palveluiden osalta. Tarvetta työ- ja päivätoimintapaikoille tulevina vuosina on arvioitu olevan n. 30 asiakaspaikkaa vuodessa. Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestetään ostopalveluna. Tampereella jatkettiin yli 65-vuotiaiden päivätoiminnan asiakkaiden osalta keskusteluja eläkkeelle siirtymisestä. Ikääntyneillä oli käyntipäiviä usein 1–2 viikossa, kun taas uusilla nuorilla päivätoimintakävijöillä päivätoimintapäiviä on usein 4–5 viikossa.

Oulussa työ- ja päivätoimintaa järjestettiin pääosin kaupungin omana toimintana. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 2,1 prosenttia. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärässä ovat mukana avotyötoiminnassa olevat asiakkaat, joita oli vuonna 2020 164 asiakasta. Palvelun käyttöpäivähinta oli kuutoskaupunkien alhaisin (47 €). Kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuslain ja laitoshoidon purkamisen myötä myös päivätoiminnassa vierihoidtajien tarve on kasvanut. Osalla asiakkaista on ollut jopa kahden vierihoidtajan tarve ja lisäksi vartijapalvelut on turvannut päivätoiminnan toteutumisen. Oulun kaupungin Hanhilehdon toimintakeskus on ollut remontissa, joka valmistuu toukokuussa 2021. Uusissa tiloissa on huomioitu muunneltavuus ja tilojen monipuolinen käyttö. Hanhilehdossa järjestetään päivätoimintaa, lyhytaikaishoidon leiriviikonloppuja ja haastavasti käyttäytyvien lyhytaikaishoitovuorokaudet.

7 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Asumista tukeviin palveluihin lukeutuvat kehitysvammaisten tuettu asuminen ja palveluasuminen, yksittäiseen asuntoon vammaispalvelulain nojalla myönnetty palveluasuminen, asunnon muutostyöt sekä asunnon välineet ja laitteet. Tässä luvussa kuvataan tarkemmin kehitysvammaisten tuettua asumista sekä kehitysvammaisten palveluasumista kuutoskaupungeissa. Kehitysvammaisten asumispalveluja koskevat tiedot kokonaisuudessaan löytyvät raportin liitteestä 2.

7.1 Kehitysvammaisten tuettu asuminen

Tuettu asuminen on omatoimista suoriutumista ja itsenäistä asumista tukevaa palvelua. Asumista tuetaan sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla. Tuen määrä vaihtelee yksilöllisesti – se voi olla päivittäistä tai harvemmin tapahtuvaa tukea. Asiakkaat voivat lisäksi asua joko asumisyksiköiden yhteydessä omissa asunnoissaan tai muualla kunnan alueella omissa asunnoissaan. Tämän vuoksi käyttöpäiväkohtaiset kustannukset eivät ole vertailukelpoisia kuntien kesken. Tuettu asuminen palvelumuotona kehitysvammaisten asumisen järjestämiseksi on yleistynyt vahvasti kuutoskaupungeissa viime vuosina (ks. Liite 3.). Vuonna 2020 tuetun asumisen asiakkaiden määrä yhä lisääntyi 17,3 prosentilla edellisvuoteen nähden (Taulukko 25.). Turussa prosentuaalinen kasvu oli nopeinta – asiakasmäärä kohosi 6,3 prosenttia vuoden takaisesta. Espoo järjestää kaikkien uusien tuetun asumisen asiakkaiden palvelut sosiaalihuoltolain mukaisena tuettuna asumisena. Merkittävää vähenemistä oli Vantaalla, jossa tuetun asumisen asiakasmäärä laski 7,8 prosenttia vuoden takaisesta.

Tuetun asumisen käyttöpäivien määrä on kuutoskaupunkien tasolla kasvanut samaa vauhtia asiakasmäärän kanssa, 16,1 prosenttia vuodesta 2019. Käyttöpäivät lisääntyivät Oulussa (+367,2 %), Turussa (+6,7 %) ja Tampereella (+4,4 %). Vantaalla käyttöpäivien määrä laski 8,5 prosenttia ja Helsingissä ja Espoossa 0,2 prosenttia. Osa tuetun asumisen asiakkaista on aiemmin ollut palveluasumisen asiakkaita. Kustannukset kasvoivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa Turkua (-11,5 %) ja Vantaata (-1,8 %) lukuun ottamatta. Kasvua oli Oulussa (+788,7 %), Helsingissä (+56,3 %), Espoossa (+30,8 %) ja Tampereella (+9,0 %). Oulun asiakasmäärän kasvu johtuu tilastomuutoksista, kun intensiivisen sosiaalisen kuntoutuksen palvelu muutettiin tuetuksi asumiseksi. Kuutoskaupunkien tasolla kustannukset nousivat 66,0 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Käyttöpäivää kohden jyvitettyt kustannukset ovat matalimmat Turussa (10 €) ja korkeimmat Espoossa (43 €).

Taulukko 25. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän ja käyttöpäivien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2019–20, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2019–20, %	Nettokustan- nukset, €	Muutos 2019–20, %	€/käyttö- päivä
Helsinki	262	0,4	91 289	-0,2	3 513 563	56,3	38
Espoo*	94	2,2	29 276	-0,2	1 244 944	30,8	43
Vantaa	106	-7,8	32 762	-8,5	434 466	-1,8	13
Turku	68	7,9	21 400	6,7	219 934	-11,5	10
Tampere	172	3,0	55 512	4,4	586 380	9,0	11
Oulu*	165	312,5	48 884	367,2	1 779 948	788,7	36
Kuusikko	867	17,5	279 123	16,1	7 779 236	66,0	28

*Espoon asiakasmäärä sisältää myös muita kuin kehitysvammaisia henkilöitä.

*Oulun asiakasmäärän kasvu johtuu tilastomuutoksista

7.2 Kehitysvammaisten palveluasuminen

Kehitysvammaisten palveluasumista (ohjattu asuminen) järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä jonkin verran tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan. Tuki on päivittäistä, mutta ei kuitenkaan sisällä yövalvontaa. Espoossa lyhytaikaisella palveluasumisella tarkoitetaan tässä asumisvalmennusta, joka toteutetaan yksikössä, jossa ei ole yövalvontaa. Taulukkoon 26. on kuvattu palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät. Palveluasumisen pitkäaikaisten asiakkaiden määrä laski kuutoskaupunkien tasolla 3,9 prosenttia vuodesta 2019. Palveluasumisen pitkäaikaisasiakkaat muodostavat kuutoskaupungeissa 98,7 prosenttia koko palveluasumisen asukaskunnasta. Lyhytaikaisten asiakkaiden määrä kuutoskaupungeissa on hyvin marginaalinen ja vuonna 2020 Vantaalla, Turussa ja Oulussa ei lyhytaikaisia asiakkaita ollut. Kaupungeittain tarkasteltuna palveluasumisen pitkäaikaisten asiakkaiden määrä väheni Oulussa ja Helsingissä ja kasvoi muissa kaupungeissa. Käyttöpäivät lisääntyivät eniten Espoossa (+50,6 %). Osin syy on tilastointien muutoksissa, esimerkiksi Espoossa korjattiin virheellisesti tehostettuun palveluasumiseen kirjattuja asiakkaita palveluasumiseen. Espoon luvuissa on huomioitavaa myös se, että kehitysvammaisia asiakkaita koskevia lukuja ei saa erotettua muista vammaispalvelujen asiakkaista palveluasumisesta. Huomattavimmin käyttöpäivät vähenivät edellisestä vuodesta Oulussa, jossa laskua oli 43,3 prosenttia.

Taulukko 26. Kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat yhteensä	Pitkä-aikaiset asiakkaat (N)	Pitkä-aikaiset asiakkaat (%)	Pitkäaikaiset asiakkaat muutos 2019–20, %	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien muutos 2019–20, %
Helsinki	168	165	98,2	-9,8	57 981	-3,4
Espoo*	75	71	94,7	57,8	23 853	50,6
Vantaa	80	80	100,0	5,3	23 826	-1,8
Turku	142	142	100,0	11,8	46 311	2,7
Tampere	96	95	99,0	8,0	31 188	3,6
Oulu	69	69	100,0	-46,1	14 663	-43,3
Kuusikko	630	622	98,7	-3,9	197 822	-1,7

*Espoossa korjattiin virheellisesti tehtyjä tilastoja vuonna 2020. Palveluasumisen asiakkaiksi siirrettiin 25 virheellisesti tilastoitua tehostetun palveluasumisen asiakasta.

Vuonna 2020 palveluasumisen nettokustannukset olivat kuutoskaupunkien tasolla 13,9 miljoonaa euroa, mikä on 10,8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019 (Taulukko 27.). Kustannukset laskivat Oulussa (-35,6 %), Helsingissä (-20,9 %), Vantaalla (-5,1 %), Turussa (-3,8 %) ja kasvoivat Espoossa (+8,1 %) sekä Tampereella (+7,1 %). Palveluasumisen käyttöpäiväkustannukset kuutoskaupungeissa olivat matalimmat Tampereella (60 €).

Taulukko 27. Kehitysvammaisten palveluasumisen kustannukset kuutoskaupungeissa 2020 sekä deflaoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Nettokustannukset, €	Muutos 2019–20, %	€ / käyttöpäivä	Muutos 2019–20, %
Helsinki	4 197 965	-20,9	72	-18,1
Espoo	2 179 621	8,1	91	-28,2
Vantaa	1 628 013	-5,1	68	-3,3
Turku	2 959 792	1,5	64	-1,2
Tampere	1 867 697	7,1	60	3,4
Oulu	1 149 667	-35,6	78	13,6
Kuusikko	13 982 755	-10,8	71	-9,3

7.3 Asumista tukevien palvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä kaksi tukiasuntoa varattiin korona-altistuneiden ja omaishoidettavien käyttöön. Palvelu ostettiin ulkopuolelta. Oman tuetun asumisen lisäämiseen on panostettu, ja palvelurakenteita on muokattu vastaamaan asukkaiden tarpeisiin, tukikäyntejä voidaan lisätä tai vähentää asukkaan yksilöllisen tarpeen mukaan. Satunnaisia yökäyntejä tuetussa asumisessa tekevät vammaisten asumispalvelujen päivystävät yöhoitajat, jotka liikkuvat kohteiden välissä autolla. Tuetun asumisen asiakkaiden määrä kasvoi vuoden aikana, mutta tuetun asumisen osuus muusta asumisesta ei kasvanut johtuen laitospalveluista autettuun asumiseen siirtyneiden määrän kasvusta. Uusia tukiasuntoja saatiin kaupungin asuntokannasta ja hankkeesta kolmannen sektorin toimijan kanssa. Oman toiminnan asukkaat saavat tarvittavan tuen asumiseensa asumispalvelujen tuetun asumisen työntekijöiltä, ryhmäkodeista tai sosiaaliohjaajilta. Helsingissä on tarjolla kaksi asumisvalmennusasuntoa, joissa kartoitetaan asiakkaiden vahvuuksia ja tuen tarvetta ja tehdään suunnitelma tulevasta parhaiten soveltuvasta asumismuodosta. Helsingissä on tehty myös pitkäaikaisia sijoituksia kehitysvammaisille sekä autismin kirjon asiakkaille sosiaalihuoltolain perusteella, muuta nämä asiakkaat eivät sisälly raportin tietoihin.

Espoossa asumisen ohjelmaan 2016-2025 on kirjattu tavoite tuetun asumisen osuuden kasvattamisesta. Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista kasvoi viidellä prosenttiyksiköllä ja oli nyt 24 prosenttia. Kasvu selittyy osittain tilastokorjauksilla ympärivuorokautisesta palveluasumiseen. Espoo järjestää tuetun asumisen palvelut sosiaalihuoltolain mukaisena tuettuna asumisen kaikille asiakkailleen, myös kehitysvammaisille henkilöille. Tuetun asumisen asiakkaat ja kustannukset sisältävätkin kehitysvammaisten lisäksi myös muut kuin kehitysvammaiset tuetun asumisen asiakkaat ja kustannukset.

Vantaalla asumista on pyritty edelleen tuottamaan kunnan omana tuotantona kevyemmällä tuella. Lähtökohtana on aina kun mahdollista, että kehitysvammainen henkilö asuu omassa asunnossa. Vantaa on onnistunut strategisten tavoitteidensa mukaisesti kasvattamaan tuetussa- ja ohjatussa asumisessa asuvien henkilöiden osuutta asumispalvelujen kokonaisuuteen nähden. Vuonna 2020 kehitettiin prosessia, jonka perusteella asukkaan tuen tarvetta kartoitettiin tämän tullessa asumispalveluiden piiriin ja arvioitiin myös mahdollisesti muuttunutta tuen tarvetta. Tuen tarpeen perusteella tehtiin päätös sopivasta asumispaikasta, ensisijaisesti Vantaan omien palveluiden piiristä, mutta myös ostopalveluna. Ohjautuminen tukiasumiseen tapahtuu pääsääntöisesti asumisharjoittelun kautta. Palveluasumisessa asukkaan toimintakykyä pyritään vahvistamaan niin, että hän pystyy siirtymään vähemmän tuetun asumisen piiriin ja/tai muuttamaan omaan kotiin tukitoimien turvin. Tuetussa asumisessa omaa tuotantoa on enemmän ostopalveluihin verrattuna.

Turussa omaa ohjattua ja tuettua asumista on kehitetty selkiyttämällä tuetun ja ohjatun asumispalvelun sekä ohjauspalvelun sisältöä. Ohjauspalvelu on tarkoitettu omissa kodeissaan asuville erityisen tuen asiakkaille, jotka tarvitsevat ohjaajan tukea harvakseltaan tai vain tiettyjen, esim. viranomaisasioiden hoidossa. Noin puolet tuetusta asumispalvelusta hankitaan ostopalveluna. Kevyemmän asumispalvelun vaihtoehdon mahdollistaa muun muassa yhteistyö ympärivuorokautisen asumisyksikön kanssa, johon omassa asunnossaan asuva asiakas voi yöllä soittaa kriisitilanteissa.

Tampereella on panostettu tuetun asumisen palveluun, jota järjestetään omassa tuotannossa ja ostopalveluna. Asumisharjoittelu on mahdollista kolmessa eri asumisharjoitteluasunnossa (oma tuotanto ja ostopalvelu).

Oulussa ohjatun asumisen asiakasmäärä laski 46,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja tuetun asumisen asiakasmäärä nousi 312,5 prosenttia. Oulussa on muutettu intensiivisen sosiaalisen kuntoutuksen palvelua sekä kaksi palveluasumisen yksikköä tuetun asumisen palveluksi. Jos asiakkaalla on enemmän kuin kolme käyntiä per viikko, on palvelu tuettua asumista. Jos ohjaajan käyntejä on alle

kolme käyntiä per viikko, on palvelu ohjaajapalvelua. Ohjaajapalvelua on saatavilla kahdessa vuorossa arkisin ja viikonloppuisin. Ohjaajapalveluiden asiakkaita vuonna 2020 oli 228 ja vuonna 2019 216.

8 VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT

Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut koostuvat kehitysvammalain nojalla järjestetystä tehostetusta palveluasumisesta sekä vammaispalvelulain perusteella järjestetystä vaikeavammaisten palveluasumisesta. Palveluasuminen järjestetään palveluasunnossa ja se on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat toisen henkilön apua päivittäisessä elämässä ympäri vuorokauden (tehostettu palveluasuminen). Vammaispalvelulain mukaisen palveluasumisen osalta kuutoskaupungeissa on haasteita palvelutarpeeseen vastaavien paikkojen puutteen vuoksi. Palveluasumisen toteuttamista vaikeuttaa lisäksi työvoiman saatavuus yksiköissä.

Taulukossa 28. on esitetty vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset. Vuonna 2020 ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 4337 ja määrä kasvoi edellisvuodesta 2,4 prosenttia. Kuutoskaupunkien tasolla asiakkaista 10,6 prosenttia oli lyhytaikaisia asiakkaita. Kaupunkien välillä on kuitenkin eroja lyhytaikaisten asukkaiden osuuksissa: Turussa lyhytaikaisia oli 21,1 prosenttia kaikista asiakkaista, kun Vantaalla vastaava osuus oli 1,3 prosenttia. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 219,6 miljoonaa euroa ja nousua vuotta aiempaan nähden oli 3,3 prosenttia. Kustannukset nousivat kaikissa kuutoskaupungeissa vuoteen 2019 verrattuna. Kunnan väestömäärään suhteutettua kustannukset havainnollistavat, että kustannukset ympärivuorokautisista asumispalveluista olivat matalimmat Tampereella (100 €) ja korkeimmat Turussa (142 €). Helsinki, Espoo ja Oulu järjestävät vammaisille henkilöille ympärivuorokautista asumispalvelua myös sosiaalihuoltolain perusteella, eivätkä nämä tiedot sisälly tässä esitettyihin tietoihin.

Taulukko 28. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

		Muutos	Lyhytaikaisten				
	Asiakkaat	2019–20, %	Asiakkaista lyhytaikaisia	asiakkaiden osuus, %	Kustannukset yhteensä, €	Muutos 2019–20, %	€/ asukas
Helsinki	1 306	-0,7	155	11,9	78 976 839	3,4	120
Espoo	690	8,2	91	13,2	33 459 918	8,0	114
Vantaa	599	0,5	8	1,3	28 397 364	10,6	120
Turku	683	5,1	144	21,1	27 529 080	5,6	142
Tampere	489	3,4	18	3,7	24 018 399	1,3	100
Oulu	570	1,1	54	9,5	27 180 252	0,5	131
Kuusikko	4 337	2,4	461	10,6	219 561 852	3,3	120

8.1 Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä on kasvanut kuutoskaupungeissa jo pidempään (Liite 4.), mutta vuonna 2020 tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä kuutoskaupunkien tasolla laski 0,1 prosenttia vuotta aiempaan nähden (Taulukko 29.). Neljäsosa kuutoskaupunkien kaikista tehostetun palveluasumisen asukkaista oli lyhytaikaisia asiakkaita. Kaupunkien kesken osuudet vaihtelevat; Espoossa lyhytaikaisten asiakkaiden osuus oli 39,0 prosenttia, kun Tampereella vastaava osuus oli 3,8 prosenttia. Erot lakisääteisten omaishoidon vapaiden järjestämistavoissa näkyvät lyhytaikaisten asiakkaiden osuuksissa. Eri kunnissa on sisällytetty omaishoidon tuen korvaavat palvelut ja kustannukset eri tavoin tähän raporttiin. Kun kokonaisasiakasmäärä suhteutetaan kunnan väestöön,

voidaan todeta, että tehostetun palveluasumisen asiakkaita oli eniten Turussa (254 asiakasta / 100 000 asukasta) ja vähiten Tampereella (134 asiakasta / 100 000 asukasta). Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivien määrä kuutoskaupungeissa kasvoi vuoden takaiseen verrattuna 1,5 prosenttia. Käyttöpäivien määrä laski Turussa 2,3 prosenttia ja Espoossa 0,8 prosenttia ja nousi muissa kaupungeissa.

Taulukko 29. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, asiakasmäärä suhteutettuna väestöön ja käyttöpäivät vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	916	536	442	492	318	412	3 116
Joista lyhytaikaisia asiakkaita	200	209	155	169	12	54	799
Joista lyhytaikaisia asiakkaita (%)	21,8	39,0	35,1	34,3	3,8	13,1	25,6
Pitkäaikaiset asiakkaat/ 100 000 asukasta	110	113	123	167	131	174	128
Asiakkaat yhteensä, muutos 2019–20 (%)	-0,1	7,4	1,8	-1,2	2,9	-1,9	1,3
Käyttöpäivät yhteensä	262 702	118 696	105 632	113 200	103 066	119 431	822 727
Joista lyhytaik. as. käyttöpäiviä (N)	5 622	6 680	3 633	3 059	401	1 398	20 793
Joista lyhytaik. as. käyttöpäiviä (%)	2,1	5,6	3,4	2,7	0,4	1,2	2,5
Käyttöpäivät yhteensä, muutos 2019–20 (%)	2,8	-0,8	3,8	-2,3	1,6	2,5	1,5

Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset olivat vuonna 2020 kuutoskaupungeissa 158,8 miljoonaa euroa, mikä on 3,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019 (Taulukko 30.). Tehostetun palveluasumisen keskimääräiset kustannukset palvelun käyttöpäivää kohden vaihtelivat Oulun 159 euron ja Helsingin 214 euron välillä. Käyttöpäiviin suhteutetut kustannukset laskivat edellisvuodesta Oulussa ja nousivat muissa kunnissa.

Taulukko 30. Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Nettokustannukset, milj. €	Muutos 2019–20,	€/ käyttöpäiv	Muutos 2019–20,
Helsinki	56,2	2,8	214	-0,1
Espoo	25,2	7,0	212	7,9
Vantaa	21,1	15,3	199	11,1
Turku	20,6	1,9	182	4,3
Tampere	16,8	2,7	163	1,1
Oulu	18,9	0,2	159	-2,2
Kuusikko	158,8	3,2	193	1,7

8.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset

Vammaispalveluasetuksen (1987/759) mukaan vaikeavammaisten palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaalle jokapäiväiselle suoriutumiselle. Kuutoskaupungeissa on erilaisia tapoja toteuttaa vaikeavammaisten palveluasumista. Perustietona käytetään niiden asiakkaiden määrää, joille palveluasuminen järjestetään asumisyksiköissä. Lisätietoina kootaan kuntien mahdollisuuksien mukaan tieto palveluasumisen asiakkaista, joille on myönnetty palveluasuminen kotiin saatavana palveluna. Kotiin palvelua saavien osalta kootaan tieto niistä henkilöistä, jotka saavat kotihoidon palveluja sekä niistä asiakkaista, jotka saavat henkilökohtaisen avun tuen.

Vuonna 2020 vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa kasvoi 5,3 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. (Taulukko 31.). Kustannukset kasvoivat edellisvuodesta kaikissa

muissa kaupungeissa paitsi Tampereella, jossa kustannukset laskivat 0,7 prosenttia. Lyhytaikaisen palveluasumisen asiakkaita on määrällisesti vähän. Lyhytaikaisten asiakkaiden osuus oli korkein Espoossa ja Turussa (5,8 %). Espoon lyhytaikaisilla asiakkailla tarkoitetaan omassa palveluasumisessa järjestettävään asumisvalmennukseen osallistuneita asiakkaita.

Taulukko 31. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen asiakkaat ja nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat	Muutos 19-20, %	Lyhytaikaiset asiakkaat, (N)	Lyhytaikaiset asiakkaat, (%)	Kustannukset, €	Muutos 19-20, %
Helsinki	390	-2,0	4	1,0	22 743 958	6,4
Espoo	154	10,8	9	5,8	8 267 692	12,7
Vantaa	157	-3,1	0	0,0	7 346 160	0,3
Turku	191	25,7	11	5,8	6 910 367	20,0
Tampere	171	4,3	6	3,5	7 238 697	-0,7
Oulu	158	9,7	0	0,0	8 246 481	2,3
Kuusikko	1 221	5,3	30	2,5	60 753 355	6,3

Taulukossa 32. on esitetty vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin. Vuonna 2020 lähes kolmannes vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaista kuutoskaupungeissa oli yli 65-vuotiaita. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus kaikista palvelua saaneista onkin kasvanut viimeisen seitsemän vuoden aikana¹ jo kymmenen prosenttiyksikköä.

Taulukko 32. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen (%) ikäryhmittäin kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	390	154	157	191	171	158	1 221
0–17-vuotiaat (%)	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18–64-vuotiaat (%)	73,3	77,9	89,8	58,1	65,5	62,0	71,1
65 vuotta täyttäneet (%)	26,4	22,1	10,2	41,9	34,5	38,0	28,8

8.3 Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) asiakasmäärä pysyi samana kuin edellisvuonna. Samalla kehitysvammaisten ohjatun asumisen asiakasmäärä laski 8,7 % ja tuetun asumisen asiakasmäärät kasvoivat. Tehostetun palveluasumisen kustannukset hivenen kasvoivat (2,8 %), mikä johtuu asiakkaiden suurista palvelutarpeista. Siirtymiä tapahtui laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen ja toisaalta ohjatusta asumisesta tuettuun. Vammaispalvelulain mukaista asumispalvelua saaneiden asiakasmäärä laski 2 %.

Espoossa kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) tarve on kasvanut voimakkaasti viime vuosina ja kasvu jatkui myös vuonna 2020 (+7,4 %) huolimatta tilastokorjauksesta, jossa siirrettiin 25 tehostetun palveluasumisen asiakasta palveluasumisen asiakkaaksi. Kasvu painottui

¹ Vrt. Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012. Helsinki: Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2013.

lyhytaikaisen hoidon asiakkaisiin (+20,1 %). Asiakasmäärän kasvusta huolimatta lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen hoitovuorokaudet vähenivät (-14,9 %). Koronapandemian vuoksi jaksoja peruuntui paljon, mikä selittää hoitovuorokausien vähenemistä edellisvuodesta.

Vantaalla asumisen järjestelyissä on edelleen pyritty tukemaan asiakkaan omatoimisuutta ja itsemääräämisoikeutta sekä ohjaamaan heitä mahdollisimman itsenäiseen asumismuotoon. Siirtymiä tapahtui laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen ja toisaalta etenkin vaativan tehostetun palveluasumisen paikkoja, jotka vastaavat asiakkaiden moninaisiin palveluntarpeisiin, oli haastavaa löytää. Lyhytaikais- ja omaishoidon päivien tarve ympärivuorokautisissa asumispalveluissa on kasvanut ja edelleen kasvamassa.

Turussa asumispalvelujen kustannusten nousu kohdistuu pääosin tehostettuun palveluasumiseen eli autettuun asumiseen. Osa laitoshoidosta asumispalveluihin muuttaneista asiakkaista vaatii erityisen paljon resursseja. Asumispalvelujen kasvu on toteutunut ostopalveluja lisäämällä. Myös lyhytaikaishoidon tarve on kasvanut. Turussa on oma lyhytaikaishoitoa tarjoava asumisyksikkö, jonka asiakasmäärä on kasvanut usean vuoden ajan. Lakisääteisten omaishoidon vapaiden lisäksi kehitysvammaisille henkilöille on voitu tarjota lyhytaikaishoitoa yksilöllisen harkinnan perusteella. Palvelutaloihin sijoittuu myös aikaisemmin pitkäaikaissairaanhoidossa hoidettuja asiakkaita, joiden avustamisen ja hoidon tarve on erittäin runsasta. Asiakasmäärä ja kustannukset ovatkin lähteneet huomattavaan kasvuun. Vammaispalveluilla on yksi oma palveluasumisen yksikkö, jossa asuu kehitysvammaisten asukkaiden lisäksi tällä hetkellä seitsemän vaikeavammaista henkilöä. Lisäksi VpL palveluasumisen asiakkaita on kaupungin omissa vanhuspalvelujen asumisyksiköissä. Muilta osin palveluasumista ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen asiakkaista 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä on kasvanut selvästi ollen jo 43 % asiakkaista.

Tampereella avattiin vaikeavammaisten palveluasumiseen yksi ryhmämuotoisen asumisen yksikkö. Vaikeavammaisten palveluasuminen toteutetaan Tampereella kokonaan ostopalveluna ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Lyhytaikaishoidon päivien tarve erityisesti alaikäisten lasten ympärivuorokautisessa asumispalvelussa on lisääntynyt, tämä korostuu erityisesti koska Pirkanmaan sairaanhoitopiiri on muuttanut omia kriteerejään tilapäishoidon osalta. Lyhytaikaisten asiakkaiden osalta omaishoidon vapaat ovat ensisijaisia. Tämän lisäksi asiakkaille myönnetään viisi päivää tilapäishoitoa vuodessa omaishoidon vapaiden käytön jälkeen. Tilapäishoidon paikkoja on rajoitetusti ja koronatilanne on entisestään näihin vaikuttanut (muutama palveluntuottaja lopettanut tilapäishoidon tarjoamisen kokonaan).

Oulussa kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä laski -1,9 prosenttia. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi 9,7 prosenttia ja kustannukset 2,3 prosenttia, mutta asiakaskohtainen kustannus laski 6,8 prosenttia. Asiakaskohtaisten kustannusten laskua selittää osaltaan vammaisten asumispalveluiden hankintasopimusten solmiminen ja hinnaston harmonisointi. Eri-tyishuoltolain muutos asiakkaiden itsemääräämisoikeuden vahventamiseksi on nostanut kehitysvammaisten palveluiden kustannuksia. Lisäksi laitoshoidon purkamisen johdosta nykyiset kilpailutuksen mukaiset palveluluokat eivät ole vastanneet kaikkien asiakkaiden palvelutarpeisiin ja tämän vuoksi asiakaskohtaisia sopimuksia on jouduttu tekemään aiempaa enemmän. Lisäksi kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuslain myötä pitkäaikaisessa asumisessa ja lyhytaikaishoidossa vierihoidajien tarve on kasvanut.

9 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO

Perhehoito on perheenomaista hoitoa, joka järjestetään osa- tai ympärivuorokautisena huolenpitona perhehoitajan yksityiskodissa tai asiakkaan kotona. Tavoitteena on tarjota asiakkaalle mahdollisuus koordinomaiseen hoitoon ja läheisiin, pysyviin ihmissuhteisiin sekä edistää hoidettavan perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. (Perhehoitolaki 2015/263.)

9.1 Perhehoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Perhehoito muodostaa kehitysvammaisten palvelujen pienimmän yksittäisen kustannusryhmän. Myös asiakasmäärät ovat pieniä: Vuonna 2020 perhehoidon asiakkaana oli 3,6 prosenttia kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista ja osuus on laskenut hieman viime vuosien aikana (Liite 3). Vuonna 2020 kuutoskaupungeissa oli yhteensä 276 perhehoidon asiakasta, joista noin puolet oli lyhytaikaisia asiakkaita (Taulukko 33.). Verrattuna vuoteen 2019 perhehoidon asiakasmäärä muista kuutoskaupungeista poiketen nousi Oulussa (+33,3%). Laskua oli Espoossa (-23,1 %), Turussa (-12,1 %), Tampereella (-11,1 %), Tampereella (-11,1 %), Helsingissä (-5,4%) ja Vantaalla (-4,1%). Kuutoskaupunkien tasolla hieman yli puolet kaikista perhehoidon asiakkaista oli lyhytaikaisia, mutta kaupungeittain tarkasteltuna osuus vaihteli Helsingin 25,0 prosentin ja Vantaan 81,7 prosentin välillä. Palvelun käyttöpäivää kohden suhteutetut kustannukset olivat matalimmat Turussa (61 €) ja korkeimmat Oulussa (127 €).

Taulukko 33. Perhehoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020, asiakasmäärän muutos sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2019–20, %	Lyhytaikaiset asiakkaat, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2019–20, %	Nettokustan- nukset, €	Muutos 2019–20, %	€ / käyttöpäivä
Helsinki	88	-5,4	25,0	24 270	-7,8	2 164 102	5,0	89
Espoo	30	-23,1	36,7	6 985	-13,0	608 208	0,4	87
Vantaa	93	-4,1	81,7	8 551	-10,3	629 965	-11,4	74
Turku	29	-12,1	72,4	3 228	-1,7	196 325	-1,5	61
Tampere	32	-11,1	50,0	6 736	7,4	541 154	2,7	80
Oulu	4	33,3	75,0	585	3,9	74 089	1,7	127
Kuusikko	276	-8,3	54,0	50 355	-6,8	4 213 843	-0,4	84

9.2 Perhehoidon järjestäminen kunnittain

Helsingissä sekä lyhyt- että pitkäaikaista perhehoitoa järjestetään toimeksiantosopimuksin ja ostopalveluin. Uusia perhehoitajia ei ole saatu rekrytoitua ja toimeksiantosopimukseen perustuvan perhehoidon määrä laskee edelleen.

Espoossa perhehoidon palveluja ostetaan Rinnekoti-Säätiöltä ja Etevan kuntayhtymältä. Tilapäistä perhehoitoa järjestetään lisäksi toimeksiantosopimuksin. Espoon lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon toimintaohjeen mukaan perhehoito on lapsille (alle 16-vuotiaille) ensisijainen lyhytaikaisen hoidon järjestämismuoto. Tavoitteen saavuttaminen on osoittautunut erittäin haastavaksi, mistä johtuen Espoo on pyrkinyt tekemään yhteistyötä alueen muiden kuntien kanssa.

Vantaalla kaupungin vanhus- ja vammaispalveluiden perhehoito sijoittuu Ostopalvelut-yksikköön. Perhehoitoa toteutetaan Vantaalla sekä toimeksiantosopimuksin että ostopalveluna. Perhehoidon tarpeen arviointi ja päätöksenteko sijoittuvat asiakkaan palveluiden kokonaisuudesta vastaavaan asiakasoh-

jausyksikköön. Vuonna 2020 vammaisten pitkäkestoisessa perhehoidossa oli yhteensä 17 asiakasta. Lyhytaikaisessa perhehoidossa asiakkaita oli yhteensä 103, joista 76 oli vammaispalveluiden asiakasta ja 27 ikäihmistä. Vuonna 2020 toteutettiin perhehoitajille kolme täydennyskoulutustapahtumaa sekä kaksi ennakkovalmennusta. Lisäksi perhehoitajille järjestettiin vertaisryhmätapaamisia, joissa teemana oli perhehoitajan jaksamisen tukeminen.

Turku on mukana Varsinais-Suomen perhehoitoyksikön toiminnassa 16 muun yhteistyökunnan kanssa. Perhehoitoyksikön tavoitteena on ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoidon toteuttaminen ja toimintakäytäntöjen kehittäminen maakunnallisesti. Yksikön toiminta vakinaistettiin vuoden 2016 alusta. Keskitetty toimintayksikkö ei ole pystynyt rekrytoimaan tarpeeksi perhehoitajia ja etenkin lyhytaikaisen perhehoidon kysyntä on tarjontaa suurempi.

Tampereella kehitysvammaisten perhehoito järjestetään Pirkanmaan kuntien yhteistoimintana osana Pirkanmaan omaishoidon, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskusta. Uusia perhehoitajia koulutetaan säännöllisesti. Yksikkö koordinoi myös ikäihmisten tai aikuissosiaalityön kautta tulevien asiakkaiden perhehoitoa. Kehitysvammaisten perhehoitoa voidaan järjestää perhehoitajan tai asiakkaan kotona osa- tai ympärivuorokautisesti.

Oulussa perhehoidon osuus pitkäaikaisen asumispalvelun sekä lyhytaikaishoidon toteuttamistapana ei ole lisääntynyt odotetusti. Perhehoitoa on pyritty markkinoimaan ja samaan perhehoitajakoulutuksiin uusia valmennettavia.

10 KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO

Vuonna 2010 Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta (STM 2012) linjattiin, että laitosasuminen tulee asteittain lakkauttaa ja tilalle kehittää muita vammaisen henkilön asumisen tueksi tarvittavia yksilöllisiä palveluja. Kuutoskaupungeissa laitoshoidon purku on näkynyt laitoshoidon supistamisena ja asumispalvelujen paikkojen lisäämisenä. Rakennemuutoksen seurauksena laitoshoidon asiakkaiden määrä ja kustannukset ovat laskeneet selvästi. Kaupungeissa on selvitetty laitoshoidossa olevien asiakkaiden tilannetta ja laadittu suunnitelmia uusista asumisratkaisuksista. Tavoitteena on vähentää laitoshoidossa olevien asiakkaiden määrää muodostamalla uusia asumisratkaisuja paljon hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville asiakkaille. Tavoitteena on myös, ettei laitoshoidon ole pitkäaikainen asumisen ratkaisu kehitysvammaiselle henkilölle. Lyhytaikaisen laitoshoidon sijaan asiakkaille on pyritty tarjoamaan muita lyhytaikaishoidon paikkoja, mutta tarve lyhytaikaiselle laitoshoidolle tulee säilymään vielä vuosia.

10.1 Laitoshoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Taulukossa 34. on kuvattu laitoshoidon asiakkaita ja käyttöpäiviä sekä muutosta verrattuna vuotta aiempaan. Kehitysvammaisten laitoshoidon palveluja kuutoskaupungeissa käytti vuoden 2020 aikana yhteensä 266 asiakasta. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olleiden määrä väheni kuutoskaupungeissa 44,7 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Yleisesti ottaen viime vuosien suuntauksena on nähtävissä laitoshoidon asiakasmäärän nopea väheneminen: Vuonna 2016 laitoshoidon asiakkaita oli 565 eli asiakasmäärä on viidessä vuodessa lähes puolittunut (Liite 3). Pitkäaikaisten asiakkaiden osuus asiakkaista vaihteli Vantaan 13,0 prosentin ja Helsingin 60,5 prosentin välillä.

Taulukko 34. Laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana ja käyttöpäivät kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä muutos (%) vuodesta 2019 ja pitkäaikaisten asiakkaiden muutos 31.12.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	38	24	46	51	77	30	266
Joista pitkäaikaisia asiakkaita	23	8	6	21	42	6	106
Joista pitkäaikaisia asiakkaita (%)	60,5	33,3	13,0	41,2	54,5	20,0	39,8
Asiakkaat yhteensä, muutos 2019–20 (%)	-24,0	-51,0	2,2	-17,7	-3,8	-23,1	-18,2
Pitkäaikaiset asiak.31.12.	12	...	7	21	31	...	47
Pitkäaikaiset asiak.31.12., muutos 2019–20 (%)	-52,0	-62,5	16,7	23,5	24,0	0,0	-44,7
Käyttöpäivät yhteensä	8 699	3 608	5 953	7 462	12 236	1 848	39 806
Joista lyhytaikaisten as. käyttöpäiviä	2 066	1 209	3 780	2 395	1 154	838	11 442
Joista lyhytaikaisten as. käyttöpäiviä (%)	23,7	33,5	63,5	32,1	9,4	45,3	28,7

Huom! Alle 5 asiakasmääriä ei raportoida

Laitoshoidon nettokustannukset vuonna 2020 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 25,1 miljoonaa euroa (Taulukko 35). Kustannukset laskivat 0,1 prosenttia suhteessa vuotta aiempaan. Kustannukset laskivat edellisvuodesta eniten Oulussa (-25,8 %) ja Espoossa (-15,2 %). Laitoshoidon päivähinta vaihtelee huomattavasti asiakkaan hoidontarpeesta riippuen, mikä ei tule esille keskimääräistä käyttöpäivähintaa tarkasteltaessa. Myös sisällöltään saman tasoisen laitoshoidon kustannusten vertailu on vaikeaa.

Taulukko 35. Laitoshoidon nettokustannukset sekä asukas- ja käyttöpäiväkohtaiset kustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 ja kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

	Nettokustannukset, €	Muutos 2019–20, %	€ / käyttöpäivä	€ / 365 käyttöpäivää
Helsinki	6 117 503	-3,2	703	256 683
Espoo*	1 406 241	-15,2	390	142 261
Vantaa	4 041 668	16,9	679	247 809
Turku	5 081 429	-4,8	681	248 556
Tampere	6 973 676	15,3	570	208 025
Oulu	1 449 358	-25,8	784	286 264
Kuusikko	25 069 875	-0,1	630	229 878

Huom! Kustannukset / 365 käyttöpäivää viittaavat laskennallisiin asiakaskohtaisiin vuosikustannuksiin, jotka muodostuvat, kun käyttöpäivän pyöristämätön hinta kerrotaan 365:llä

*Espoon kustannuksista puuttuu lyhytaikaisen laitoshoidon kustannukset, mikä laskee käyttöpäivän hintaa.

10.2 Laitoshoidon järjestäminen kunnittain

Helsingissä laitushoito päättyi oman toiminnan osalta vuonna 2019. Ostopalveluja käyttäneitä asiakkaita oli 31.12.2020 yhteensä 12 (vuonna 2019 asiakkaita oli 25).

Espoossa laitoshoidon purkua jatkettiin vuonna 2020, ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaiden lukumäärä väheni ollen vuoden viimeisenä päivänä alle viisi henkilöä (tarkkaa lukumäärää ei tietosuojauslainsäädännön voimassaolo ilmoittaa). Lyhytaikaisessa laitoshoidossa oli vuoden aikana yhteensä 16 asiakasta.

Vantaalla oli vuoden 2020 lopussa 7 pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasta. Kaikkien kohdalla on tehty suunnitelmaa mahdollisuudesta siirtyä asumisyksikköön, joka tarjoaa riittävää tukea. Laitoshoidon purkamisen suunnitelmia on tehty yhteistyössä asiakkaiden, heidän omaisten ja palveluntuottajien kanssa. Asiakkaat, jotka vielä ovat laitoshoidossa, tarvitsevat erittäin vahvaa tukea toiminnassaan tai ovat terveydenhoidollisuutensa vuoksi erityisen vahvan tuen tarpeessa.

Turussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 20 henkilöä vuoden 2020 lopussa, joista suurin osa vaatii hyvin runsaasti hoitoa ja pitkäaikaista kuntoutusta. Pitkäaikainen laitosasuminen saatiin purettua syksyllä 2019, mutta tämä ei juurikaan alentanut laitoshoidon kustannuksia. Pitkäaikaisen laitosasumisen purkaminen näkyy lisääntyneinä tutkimus- ja kriisihoidon jaksoina asumispalveluissa asuvien asiakkaiden osalta.

Tampereella oli laitoshoidossa vuoden lopussa 31 henkilöä. Laitoshoidon purku jatkui vuonna 2020. Laitoksesta asiakkaita muutti asumisyksiköihin. Laitoksessa olevat asiakkaat ovat entistä vaikeahoitaisempia ja heidän hoitonsa vaatii ylempien maksuluokkien käyttöä. Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä laski 16,7 prosenttia. Laitoshoidosta avohuoltoon siirtyneet asiakkaat ovat entistä vaikeahoitaisempia, jolloin he voivat tarvita lyhytaikaisia jaksoja avohuollon asumisen tueksi. Asiakasmäärän kasvu vuodesta 2019 selittyy osittain sillä, että avohuollossa asuminen ei olekaan onnistunut, vaan tilanteet ovat kriisiytyneet ja laitushoito on näin ollen ainoa mahdollisuus.

Oulussa pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäivät vähenivät edellisvuoteen verrattuna. Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä on laskenut 27,3 prosenttia. PPSHP:n erikoissairaanhoidon osaamiskeskus Konsti muutti uusiin toimitiloihin, jonka myötä asiakaspaikat vähenivät. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 6 asiakasta vuonna 2020. Laitoshoidossa olevat asiakkaat ovat aikaisempaa hoidollisempia terveydellisin perustein tai tarvitsevat erityisen vahvan ja yksiköllisen tuen arkeensa. Laitoshoidon nettokustannukset laskivat 25,8 prosenttia.

11 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoito on kotona tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut. Omaishoidon tuki koostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle ja hoitajalle annettavista palveluista, sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Tässä luvussa esitetään omaishoidon tuen asiakasmäärä, omaishoidon tuen palkkioluokat ja maksettujen hoitopalkkioiden määrä. Lisäksi kunnat kuvaavat miten omaishoidon palvelut järjestetään ja miten hoitoisuusarvio tehdään. Omaishoitajalle kertyy oikeutta lakisääteiseen vapaaseen 2–3 vuorokautta kuukaudessa. Lakisääteisiä vapaita voi käyttää usealla eri tavalla, ja kunnissa on erilaisia tapoja järjestää vapaita. Tässä luvussa on myös kuvattu vapaiden järjestäminen kunnittain.

11.1 Omaishoidon tuen asiakkaat, palkkioluokat ja hoitopalkkiot

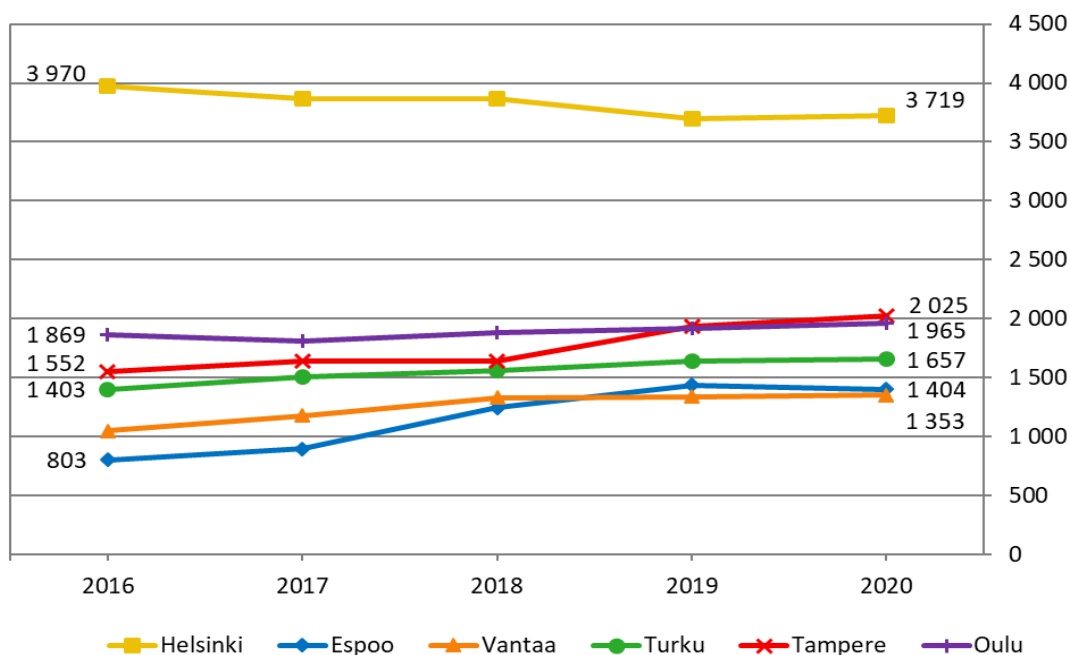
Kuntien omaishoidon asiakkaiden määrä on kuvattu taulukossa 36. Asiakasmäärät sisältävät kaikki omaishoidon asiakkaat myöntämisperusteesta riippumatta. Vuonna 2020 omaishoidon tuen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa oli 12 123. Kaupunkien väestöstä alaikäisiä omaishoidon tuen saajia oli yhteensä 3 192, mikä oli 1,0 prosentti kaupunkien alle 18-vuotiaasta väestöstä. Vantaan osalta kaikki alle 65-vuotiaat on raportoitu 18–64-vuotiaiden ikäryhmässä. 18–64-vuotiaita omaishoidon tuen saajia oli 2 188 eli noin 0,2 prosenttia kuutoskaupunkien työikäisestä väestöstä.

Taulukko 36. Omaishoidon tuen asiakkaat ikäryhmittäin kuutoskaupungeissa, osuus (%) väestöstä vuonna 2020 sekä asiakasmäärän muutos vuodesta 2019.

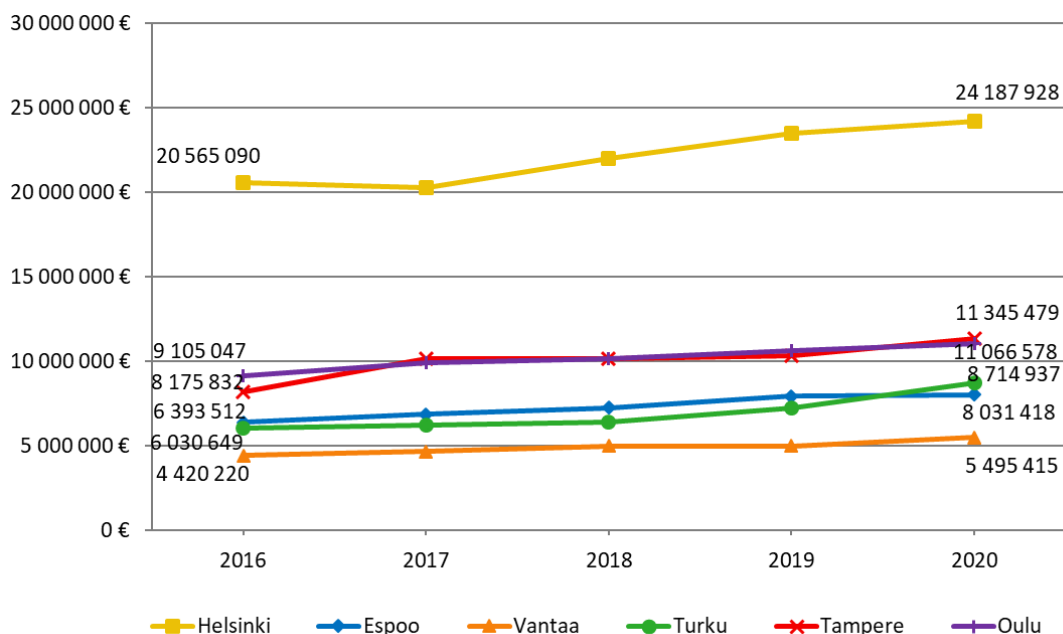
	Helsinki	Espoo	Vantaa*	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	3 719	1 404	1 353	1 657	2 025	1 965	12 123
0-17 -vuotiaat	1 195	341	409	259	502	486	3 192
<i>Osuus väestöstä (%)</i>	<i>1,1</i>	<i>0,5</i>	<i>0,8</i>	<i>0,9</i>	<i>1,3</i>	<i>1,1</i>	<i>1,0</i>
18-64 -vuotiaat	675	251	270	314	310	368	2 188
<i>Osuus väestöstä (%)</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>
65 vuotta täyttäneet	1 849	812	674	1 084	1 213	1 111	6 743
<i>Osuus väestöstä (%)</i>	<i>1,6</i>	<i>1,8</i>	<i>1,8</i>	<i>2,7</i>	<i>2,6</i>	<i>3,2</i>	<i>2,1</i>
<i>Muutos 2019–2020 (%)</i>							
<i>Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä</i>	<i>0,5</i>	<i>-2,4</i>	<i>..</i>	<i>1,1</i>	<i>4,6</i>	<i>2,6</i>	<i>14,1</i>
<i>0-17 -vuotiaat</i>	<i>4,5</i>	<i>-10,5</i>	<i>..</i>	<i>6,6</i>	<i>-5,1</i>	<i>1,0</i>	<i>14,9</i>
<i>18-64 -vuotiaat</i>	<i>-4,7</i>	<i>-2,7</i>	<i>..</i>	<i>1,0</i>	<i>-9,1</i>	<i>-0,5</i>	<i>10,1</i>
<i>65 vuotta täyttäneet</i>	<i>0,0</i>	<i>1,6</i>	<i>..</i>	<i>-0,1</i>	<i>13,8</i>	<i>4,4</i>	<i>15,0</i>

* Vantaan vuoden 2019 tiedot eivät ole vertailussa tietojärjestelmämuutuksesta johtuen

Kuviossa 15. tarkastellaan omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2016–2020. Vuodesta 2019 vuoteen 2020 asiakasmäärä on pysynyt kuutoskaupungeissa vakaana. Asiakasmäärä laski hieman muista kuutoskaupungeista poiketen Espoossa, mikä selittyy tietojärjestelmämuutuksella, ei niinkään todellisella asiakasmäärän pienenemisellä.

Kuviossa 16. tarkastellaan omaishoidon tuen kustannusten kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020. Omaishoidon tuen kustannukset vaihtelivat Helsingin 24,2 miljoonan euron ja Vantaan 5,5 miljoonan euron välillä. Kustannukset ovat vuodesta 2016 kasvaneet kaikissa kuutoskaupungeissa. Eniten kustannukset ovat kasvaneet Helsingissä.

Kuvio 15. Omaishoidon tuen palkkiokustannusten kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

Kunnat maksavat omaishoitajille kuukausittain hoitopalkkiota, jonka suuruus riippuu hoidon vaativuudesta. Ikääntyneiden hoitoisuusarvioinnissa käytetään kaikissa kunnissa RAI-mittaria, mutta alle 65-vuotiaiden ja lasten kohdalla arvioinnin sisältö tuen tarpeesta vaihtelee. Kunnilla on kolmesta neljään eri omaishoidon tuen palkkioluokkaa. Palkkioluokkien suuruus ja maksettujen palkkioiden kokonaissumma vuonna 2020 on kuvattu taulukossa 37.

Taulukko 37. Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) sekä maksettujen palkkioiden kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Omaishoidon tuen palkkioluokat €/kk							
Palkkioluokka 1	449	455	0	413	408	408	
Palkkioluokka 2	0	0	0	0	600	0	
Palkkioluokka 3	815	827	0	784	900	938	
Palkkioluokka 4	1 766	1 791	-	1 247	1 400	1 634	
Maksetut hoitopalkkiot yhteensä (€)	24 187 928	8 031 418	5 495 415	8 714 937	11 345 479	11 066 578	68 841 755

11.2 Omaishoidon tuen järjestäminen kunnittain

Helsingissä alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki järjestetään Perhe- ja sosiaalipalvelujen vammaistyössä. Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuki järjestetään Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen osaston alaisissa alueellisissa toimistoissa. Yhteistyötä tehdään kiinteästi yhteisessä ohjausryhmässä.

Perheiden tarve omaishoidon tukeen arvioidaan lautakunnan määrittelemien kriteerien mukaisesti perheiden kanssa yhteistyössä. Erillistä arviointimittaristoa ei ole käytössä alle 65-vuotiailla. Lapsiperheiden kohdalla käytetään omaishoidon kuormittavuutta kuvaavaa viitteellistä muistilistaa niistä teki-
jöistä, joita tulisi ottaa huomioon määriteltäessä hoitoisuusluokkaa ja hoitajan antaman hoidon määrää ja verrataan lapsen toimintakykyä ja hoitoisuutta suhteessa saman ikäisiin lapsiin.

Omaishoidon tuen vapaat voidaan järjestää niin, että hoidettava on lyhytaikaishoidossa kaupungin omassa tai ostopalveluyksikössä, kotiin annettavana lomituksena tai sijaisomaishoitajan avulla. Alle 65-vuotiaille voidaan lisäksi myöntää omaishoidon lakisääteisenä vapaana tuntilomituksen korvausta. Lakisääteistä lomitusta yli 65-vuotiaille voidaan järjestää lisäksi päivätoimintana tai hoidettavalle järjestettävänä osavuorokautisena päivä- tai yöhoitona ympärivuorokautisessa laitos- tai palveluasumisyksikössä.

Espoossa vammaispalvelut järjesti aiemmin omaishoidon tukea alle 50-vuotiaille henkilöille, mutta vuoden 2020 alusta vammaispalvelujen vastuu laajeni koskemaan alle 65-vuotiaiden omaishoidon tukea. Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuesta vastaa vanhusten palvelut.

Arviointi asiakkaan hoitoisuudesta ja omaishoidon tuen kriteerien täyttymisestä perustuu hakemuksen yhteydessä esitettyyn lääkärintlausuntoon, muihin asiantuntijalausuntoihin ja asiakasperheen kanssa käytyyn keskusteluun palvelutarpeen arvioimiseksi. Hoitoisuusarviota tehtäessä ei käytetä strukturoituja menetelmiä tai välineitä. Arvioinnissa kuitenkin hyödynnetään hoitoisuutta kuvaavia mittaustuloksia, jos asiakas on liittänyt niitä hakemukseensa tai ne ovat muutoin saatavissa ja hyödynnettävissä. Vanhusten palvelut käyttää palvelutarpeen arvioinnissa RAI Screeneriä.

Omaishoidon tuen vapaat toteutetaan pääasiassa palvelusetelillä (100 € / vapaavuorokausi), sijaishoitona toimeksiantosopimuksella tai lyhytaikaishoitona omassa tai ostopalveluyksikössä. Päivätoimintaa on mahdollinen omaishoidon tuen vapaiden järjestämistapa vanhusten palvelujen asiakkailla.

Vantaalla omaishoitoperheiden tukeminen toteutuu asiakasohjauksessa: ikääntyneiden asiakasohjauksessa 65 vuotta täyttäneiden ja muistisairaiden omaishoitoperheiden osalta ja vammaisten asiakasohjauksessa alle 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta.

Aikuisilla ja ikääntyneillä hoitoisuuden arviointi tehdään RAI Oulu Screener -välineellä. Alle 16 vuotiaiden lasten hoitoisuusarvioinnissa on käytössä erillinen omassa toiminnassa kehitetty arviointimittari.

Vantaalla omaishoidon tuen vapaiden järjestämistavat ovat vapaapäivä kotiin -palveluseteli, sijais-omaishoito toimeksiantosopimuksella, päivätoiminta, perhehoito sekä lyhytaikaishoito.

Koronapandemian vuoksi lyhytaikaishoitoa ei ole ollut saatavilla aikaisempien vuosien tapaan, joka on lisännyt kotiin vietävän palvelun tarvetta. Osa omaishoitoperheistä ei ole halunnut pitää vapaitaan koronataartunnan pelon vuoksi ja tämä on synnyttänyt hoitovelkaa.

Turussa alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuki kuuluu vammaispalveluihin ja yli 18-vuotiaiden omaishoidon tuki on osa vanhuspalveluja. Kummallekin kohderyhmälle on olemassa erilliset myöntämiskriteerit. Yli 18-vuotiaiden omaishoidon tuessa on käytössä RAI ja RAVA -toimintakykymittarit.

Hoitoisuusarvio tehdään kotikäynnillä, jossa tarkastellaan hoidettavan toimintakyvyn lisäksi kodin olosuhteita ja omaishoitajan kykyä toimia hoitajana. Päätöksenteon tueksi tarvitaan ajantasainen lääkärinlausunto hoidettavasta. Päätös tehdään asiantuntijaryhmässä.

Turussa kehitysvammaisten henkilöiden osalta lyhytaikaishoito toteutuu pääsääntöisesti vammaispalvelujen lyhytaikaishoitoyksikössä. Erityisestä tarpeesta ja kokonaisharkinnan perusteella on ollut mahdollista järjestää lapsille ja nuorille lyhytaikaishoitoa lakisääteisiä vapaita enemmän. Lyhytaikaishoito voidaan toteuttaa myös perhehoidossa tai toimeksiantosopimuksella omaishoitajan sijaisen kanssa. Muutama henkilö on vaikeahoitoisuuden vuoksi saanut lyhytaikaishoitoa laitoksessa. Käytössä on myös muutama yksityisen palveluntuottajan lyhytaikaishoitopaikka. Yli 18-vuotiaiden osalta tilapäishoito koskee lähinnä omaishoitajan lakisääteisiä vapaita. Ikääntyneiden tilapäishoito tapahtuu lähinnä kaupungin vanhainkodissa tai toimeksiantosopimuksella.

Tampereella kaikki omaishoidontukeen liittyvät asiat hoidetaan keskitetysti omaishoidon tuen toimistossa, jossa on kuusi omaishoidon asiakasohjaajaa. Jokaisella asiakasohjaajalla on oma alueensa kaupungista. Jokainen asiakasohjaaja hoitaa oman alueensa kaiken ikäisten omaishoidon tuen asiakkaat. Talouden seurannan vuoksi omaishoidontuki on kuitenkin jaettu lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin eli ikäryhmiin 0–18-vuotiaisiin ja yli 18-vuotiaisiin. Vuoteen 2019 asti jakautuminen oli 0–20-vuotiaat ja yli 20-vuotiaat.

Omaishoidon tuen hakemuksen saapumisen jälkeen sovitaan kotikäynti. Kotikäynnillä tehdään hoitoisuusarvio eli mitä apua hoidettava tarvitsee ja mitä apua hoitaja antaa. Lisäksi arvioinnissa käytetään apuna lääkärinlausuntoa tai muita potilasasiakaskirjoja. Päätös omaishoidontuen myöntämisestä, korotuksista tai irtisanomisesta tehdään aina moniammatillisessa työryhmässä.

Tampereella omaishoitajien lakisääteisten vapaiden ajalle hoidettavan hoidon järjestämiseksi ovat käytössä lyhytaikaishoito palvelutalossa, perhehoidossa tai leireillä, palveluseteli, jolla voi ostaa hoitoa vapaan ajaksi kotiin tai viedä asiakkaan päivätoimintaan tai vaihtoehtoisesti perhe voi myös itse hankkia sijaishoitajan, jonka kanssa kunta tekee toimeksiantosopimuksen.

Oulussa omaishoidon tuki myönnetään erityisryhmien palveluohjauksesta kaikille alle 65-vuotiaille asiakkaille sekä myös niille yli 65-vuotiaille asiakkaille, joilla on vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen myönnettynä omaan kotiin ja henkilökohtainen apu. Muiden yli 65 -vuotiaiden omaishoidon tuki myönnetään ikäihmisten palveluohjauksesta.

Oulussa on hyvinvointilautakunnan hyväksymät vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden omaishoidon tuen ohjeet ja kriteerit. Omaishoidon tuki arvioidaan asiakkaan täyttämän hakemuksen ja siihen liitetyn lääkärinlausunnon sekä mahdollisten asiantuntijoiden lausuntojen sekä asiakkaan ja hänen omaisten/läheisten kanssa yhteistyössä laaditun hoito- ja palvelusuunnitelman perusteella suhteessa lakiin ja lautakunnan hyväksymiin omaishoidon tuen ohjeisiin ja kriteereihin. Oulussa ei ole yleisesti

käytössä strukturoituja menetelmiä tai välineitä asiakkaan hoitoisuusarvion tekemiseen. Ikäihmisten omaishoidon tuen hoitoisuusarvioinnin tekemisessä on jonkin verran hyödynnetty RAI-arviota.

Omaishoidon tuen vapaiden järjestämistavat ovat; taloudellinen tuki hoitajan sijaisen palkkakustannuksiin, hoidon järjestäminen yksityisessä palvelukodissa tai tilapäishoidon yksikössä (ympäri vuorokautinen), hoidon järjestäminen kaupungin omassa asumispalveluyksikössä tai tilapäishoidon yksikössä (ympäri vuorokautinen), lyhytaikaisena laitoshoidona kaupungin omissa laitoksissa tai ostopalvelulaitoksissa, ympärivuorokautinen perhehoito, osavuorokautinen perhehoito asiakkaan kotona sekä palveluseteli, jolla asiakas voi ostaa kotiin annettavaa palvelua tai päivätoimintaa/ tuntitoimintaa kodin ulkopuolella.

Omaishoidon tuen asiakasmäärän kasvaessa myös omaishoidon palkkioiden menot ovat kasvaneet samassa suhteessa. Lisäksi kustannuksia nostaa lyhytaikaishoidon järjestäminen omana toimintana, koska palveluntarjoajia ei ole markkinoilla. Lyhytaikaishoidon tarve etenkin lapsiperheissä kohdentuu viikonloppuihin, mikä nostaa järjestämisen kustannuksia.

12 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT VAMMAISILLE HENKILÖILLE

Kuutoskaupunkien vammaisten palvelujen organisaatioiden sosiaalihuoltolain nojalla järjestämiä palveluja on kuvattu raportissa vuodesta 2019 alkaen. Vuonna 2015 voimaan tulleeseen sosiaalihuoltolaan (1301/2014) sisältyvät sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yleis- ja erityislainsäädännön mukaiset sosiaalihuollon tehtävät ja palvelut. Vammaisten henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen kuuluu usein monenlaisia eri palveluja ja tukitoimia, joita voi olla tuottamassa ja järjestämässä useampi taho. Vammaisten, kuten muidenkin henkilöiden tarvitsemat sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Vasta siinä vaiheessa, kun sosiaalihuollon palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia tulee arvioitavaksi vammaispalveluiden tarve ja niiden järjestäminen. Kuutoskaupunkien sosiaalihuoltolain nojalla järjestämät palvelut eroavat toisistaan ja ovat muotoutuneet kaupunkien palvelutarpeiden mukaan.

Helsingissä sosiaali- ja terveystoimialalla vammaispalvelujen asiakkaat, joilla ei ole kehitysvammalain mukaista erityishuolto-ohjelmaa, tai vammaispalvelulain mukaiset kriteerit vaikeavammaisuudesta eivät täyty, ovat voineet saada palveluja sosiaalihuoltolain perusteella. Pääosin nämä asiakkaat ovat olleet autismin kirjon henkilöitä, joilla voi olla muitakin neuropsykiatrisia oireita.

Helsingissä sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina myönnetään vammaisten lyhytaikaishoitoa. Pandemian aikana lyhytaikaishoidon määrä laski voimakkaasti ja asiakkaita oli yhteensä vuoden aikana 16 jotka saivat lyhytaikaishoitoa yhteensä 371 vuorokautta. Näistä omassa toiminnassa oli 11 asiakasta (311 vrk) ja ostopalveluissa 5 asiakasta (60 vrk). Nämä asiakkaat ovat pääosin autismin kirjon lapsia tai nuoria, joista useimmat asuvat lapsuuden kodissaan.

Muuna pitkäaikaisena asumisena vammaisille järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisena palveluja yhteensä 38 :lle asiakkaalle (näistä 6 :lle asiakkaalle omana toimintana, ja 32 :lle asiakkaalle ostopalveluna. Yhteensä 12 377 vrk/vuodessa (1348 vrk omana toimintana ja 11029 vrk ostopalveluna).

Työtoimintana ja tuettuna työnä sosiaalihuoltolain mukaan myönnetään päivätoimintaa yhteensä 74 :lle asiakkaalle (omana toimintana 8 :lle asiakkaalle ja ostopalveluna 66 :lle asiakkaalle) yhteensä 4821 vrk/vuodessa (omana toimintana 411 /vrk/v ja ostopalveluna 4410 vrk/v). Työhön kuntoutus- ja työllistämispalvelua myönnettiin sosiaalihuoltolain perusteella yhteensä 142 :lle asiakkaalle yhteensä 15280 vrk/vuodessa, pääosin omana toimintana.

Sosiaalihuoltolain mukaista asumisen tukea annettiin pääosin omana toimintana (asiakkaita yhteensä 136 /vuorokausia 46396) joko Paulakodissa tai tukikäynteinä joko ryhmäkodin sosiaaliohjaajien tai tukiasumisen ohjaajien tuella.

Espoossa vammaispalvelut järjestää sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna vammaisille henkilöille tuettua asumista (126 asiakkaalle), tehostettua palveluasumista (18 asiakkaalle), lyhytaikaista hoitoa (neljälle asiakkaalle), lapsiperheiden kotipalvelua (26 asiakkaalle), kuntoutusohjausta (33 asiakkaalle) sekä tukihenkilötoimintaa (ammatillinen tukihenkilö 184 asiakkaalle ja muu tukihenkilö 69 asiakkaalle). Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2020 yhteensä 1,7 miljoonaa euroa, mikä on noin 100 000 € vähemmän kuin edellisvuonna.

Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaista palvelua myönnetään vammaisasiakkaille työtoimintana, työllistämistä tukevana palveluna, tuettuna työtoimintana sekä työvalmennuksena (SHL 27§). Työ- ja päivätoiminnan asiakkaan sekä asumisen asiakkaan ateriamaksut laskutetaan asiakasmaksuna sosiaalihuoltolain mukaan (SHL 56§). Sosiaalihuoltolain mukaan myönnetään myös vammaisasiakkaiden tukihenkilötoiminta ja ammatillinen tukihenkilö sekä kehitysvammaisten asiakkaiden tukihenkilötoiminta (SHL 11§). Lisäksi myönnetään vammaisten lapsiasiakkaiden koulun aamu- ja iltapäivätoiminta ja loma-ajantoiminta (SHL 11§). Lyhytaikaista ja tilapäistä asumista voidaan järjestää myös sosiaalihuoltolain mukaisesti (SHL 21§). Liikkumista tukevissa palveluissa on sosiaalihuoltolain mukaista saattajapalvelua ja kuljetuspalvelua (SHL 23§).

Tampereella kaupungin vammaispalveluissa ei tehdä sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista päätöksiä. Vammaisia asiakkaita on sosiaalihuoltolain mukaisissa asumispalveluissa ja muissa palveluissa, joihin heitä ohjataan aikuissosiaalityön tai muiden tahojen kautta. Tilastoja ei ole saatavilla erikseen vammaisista henkilöistä näissä palveluissa.

Turussa vammaispalvelujen kautta on jo useamman vuoden ajan myönnetty kuljetuspalvelua sosiaalihuoltolain perusteella liikkumisen tueksi. Vammaispalveluihin on myös kuulunut työhönvalmennus ja tuettu työtoiminta sosiaalihuoltolain 27 e §:n nojalla, tuettu asuminen, tilapäishoito, ohjauspalvelu sekä viime vuosina marginaalisesti nepsyvalmennusta.

Sosiaalihuoltolain mukainen tuettu asuminen on lisääntynyt jonkin verran viime vuosina. Vuoden 2020 tilastoista ei näy erikseen sosiaalihuoltolain perusteella myönnetty tuettu asuminen, vaan nämä asiakkaat ovat mukana kehitysvammapalvelujen tuetun asumispalvelun luvussa. Sosiaalihuoltolain perusteella on myönnetty palvelua niille asiakkaille, jotka eivät täytä vammaispalvelulain tai kehitysvammalain mukaisia kriteerejä, mutta heidän toimintakykynsä ja avun tarpeensa on sen verran runsasta, että siihen ei ole mahdollista vastata aikuissosiaalityön tai muiden peruspalveluiden keinoin. Vammaispalvelujen sisäisessä työnjaossa sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävät ohjaus- ja asumispalvelu, tuettu työtoiminta ja tilapäishoito kuuluvat kehitysvammapalvelujen piiriin. Kehitysvammapalvelujen tuettu asuminen ja ohjauspalvelu ovat palvelumuotoina usein soveltuvia tällekin kohderyhmälle.

Oulussa erityisryhmien palveluohjauksesta myönnetään vammaisille henkilöille sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita. Vuonna 2020 sosiaalihuoltolain mukaan asumispalveluita oli myönnetty 40 vammaiselle asiakkaalle. Lisäksi vammaisille henkilöille myönnetään kotipalvelua, lapsiperheiden kotipalvelua ja avustajapalvelua vammaispalveluiden kautta. Asumispalveluiden rakennemuutoksen myötä sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluiden määrä on kasvanut Oulussa huomattavasti. Vammaisille ja kehitysvammaisille asiakkaille myönnetään sosiaalihuoltolain tai erityishuoltolain mukaan sosiaalisena kuntoutuksena ohjaajapalveluita. Vuonna 2020 sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaita oli 228 ja edellisenä vuonna 216.

Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2020 siltä osin, kun kustannukset saadaan eriteltyä yhteensä 1,7 M€.

13 YHTEENVETO

Vuonna 2020 vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa olivat 493,9 miljoonaa euroa. Vammaisten palvelujen yhteenlaskettu asiakasmäärä oli 36 751 henkilöä. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannuksista suurimman osan muodostivat ympärivuorokautiset asumispalvelut niin kuutoskaupunkien tasolla kuin yksittäisten kuntienkin tasolla. Asiakkaita taas oli lukumääräisesti eniten kuljetuspalveluissa.

Vuonna 2020 kuutoskaupungeissa kehitysvammahuollon palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 7 709. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 38 henkilöllä (+0,5 %). Verrattuna vuoteen 2016 asiakasmäärä kasvoi 820 henkilöllä (+11,9 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset olivat 282,2 miljoonaa euroa. Deflatoidut eli vuoden 2020 rahan arvoon korotetut kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 3,1 miljoonaa euroa (+1,1 %). Vuoteen 2016 nähden nettokustannukset kasvoivat 31,3 miljoonaa euroa (+12,5 %).

Kehitysvammahuollon laitoshoidon asiakkaita vuonna 2020 oli kuutoskaupungeissa 266, mikä on 59 henkilöä (-18,2 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Laitoshoidon käyttöpäiviä oli 39 806, mikä on 7 087 päivää (-15,1 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Kustannukset laitoshoidosta kuutoskaupungeissa olivat 25,1 miljoonaa euroa, mikä on 0,1 prosenttia vähemmän vuoden takaiseen verrattuna. Vuoteen 2016 nähden laitoshoidon kustannukset kuutoskaupungeissa ovat vähentyneet 29,6 prosenttia. Vuonna 2019 kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 4 297, mikä on 1,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Verrattuna vuoteen 2016 asiakkaiden määrä asumispalveluissa on lisääntynyt 15,8 prosenttia. Kaikkiaan asumispalvelujen käyttöpäiviä oli 1 252 136, mikä on 5,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 20,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Asumispalvelujen kustannukset vuonna 2020 olivat 219,6 miljoonaa euroa, mikä on 3,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019 ja 24,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Laitoshoidon väheneminen näkyy asumispalvelujen käytön ja kustannusten kasvuna. Perhehoidon asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 276, joka on 20 asiakasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Perhehoidon käyttöpäiviä kuutoskaupungeissa oli 50 355 ja palvelun kustannukset olivat 4,2 miljoonaa euroa. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaita oli 3 838 ja laskua vuotta aiemmasta on 0,1 prosenttia. Käyttöpäivät laskivat 25,2 prosenttia edellisvuoteen nähden. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 54,8 miljoonaa euroa, ja ne laskivat 10,9 prosenttia vuodesta 2019.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärä kuutoskaupungeissa vuonna 2020 oli 31 993, joka on 194 asiakasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 212,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 rahan arvoon korotettuna kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeissa 5,3 prosenttia vuodesta 2019.

VpL:n mukaisten kuljetuspalveluiden käyttäjiä kuutoskaupungeissa vuonna 2020 oli 21 101, mikä on 7,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Kuljetuspalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 43,7 miljoonaa euroa, mikä on 21,7 prosenttia edellisvuotta vähemmän. ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämäärä väheni edellisvuodesta 10,1 prosenttia ja kustannukset vähenivät samansuuntaisesti 13,0 prosenttia. Henkilökohtaisen avun kustannukset muodostivat suurimman yksittäisen kustannuserän kuutoskaupunkien vammaispalvelujen palvelurakenteessa, mikä on seurausta asiakasmäärän jatkuvasta kasvusta. Asiakasmäärä kasvoi kuutoskaupungeissa 3,0 prosenttia, eli uusia henkilökohtaisen avun asiakkaita tuli 242. Henkilökohtaisen avun kokonaisasiakasmäärä oli 8 246. Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeissa 0,3 prosenttia vuotta aiempaan nähden ollen 93,1 miljoonaa euroa. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa lisääntyi 5,3 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuoden 2020 rahan arvoon korotettuna vaikeavammaisten

palveluasumisen kustannukset kasvoivat 6,3 prosenttia edellisvuodesta. Kuutoskaupungit käyttivät palveluasumiseen vuonna 2020 kaikkiaan 60,8 miljoonaa euroa.

Väestön ikääntyminen näkyy myös kuutoskaupunkien vammaispalveluissa palvelujen käytön lisääntymisenä ja ikääntyneiden korkeana osuutena palveluja käyttäneiden joukossa. Vuonna 2020 kaikista vammaispalvelujen asiakkaista 60,3 prosenttia oli yli 65-vuotiaita. Kuntakohtaista vaihtelua on, mitä osin selittää kaupunkien väliset erot väestön ikärakenteessa. 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmän osuus oli pienin Oulussa (54,0 %) ja suurin Vantaalla (63,9 %). Vuonna 2020 28,8 prosenttia kuutoskaupunkien vammaispalvelulain nojalla palveluasumista saaneista henkilöistä oli yli 65-vuotiaita, kun vuonna 2013 vastaava osuus oli hieman alle 20 prosenttia. Kuljetuspalvelujen käytössä ei ole nähtävissä samalaista kehitystä – 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus palvelun käyttäjistä on jopa hieman supistunut viime vuosien aikana.

Helsingissä kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2020 oli 2 295. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 122 henkilöllä (+1,9 %). Vuoteen 2016 verrattuna muutos oli 292 henkilöä (+12,3%). Kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 6,5 prosenttia ja olivat 96,6 miljoonaa euroa vuonna 2020. Vuodesta 2016 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 8,3 prosenttia. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita vuonna 2020 oli Helsingissä 11 351. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 574 henkilöllä (-4,8 %) ja on vähentynyt vuodesta 2016 yhteensä 661 henkilöllä (-5,5 %). Vammaispalvelujen nettokustannukset Helsingissä olivat 78,9 miljoonaa euroa ja vuoden 2020 rahan arvoon korotettuna laskua edellisvuoteen oli 7,0 prosenttia. Vuodesta 2016 deflatoidut kustannukset ovat laskeneet 0,2 prosenttia.

Espoossa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 926. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 65 henkilöllä (-6,6 %) ja vuodesta 2016 määrä kasvoi 19 henkilöllä (+2,1 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2020 olivat Espoossa 50,6 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2020 rahan arvossa 0,6 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kehitysvammahuollon kustannukset deflatoidut kustannukset ovat nousseet 19,3 prosenttia vuodesta 2016. Vuonna 2020 myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita oli 3 977. Asiakkaiden määrä väheni edellisvuodesta 823 henkilöllä (-17,1 %) ja verrattuna vuoteen 2016 määrä laski 714 henkilöllä (-15,2 %). Espoon vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset olivat 30,3 miljoonaa euroa, ja ne laskivat edellisvuodesta 6,0 prosenttia. Deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet 5,2 prosenttia vuodesta 2016.

Vantaalla kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2020 oli 1 118. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 80 henkilöllä (+7,7 %). Vuoteen 2016 nähden määrä on kasvanut 231 henkilöllä (26,0 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuoden 2020 rahan arvoon korotettuna nousivat Vantaalla edellisvuodesta 6,8 prosenttia ollen 38,0 miljoonaa euroa vuonna 2020. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 20,5 prosenttia vuodesta 2016. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Vantaalla oli 4 694. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 616 henkilöllä (-3,2 %) ja vuodesta 2016 yhteensä 495 henkilöllä (-0,7 %). Vantaan vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset vuonna 2020 olivat 25,4 miljoonaa euroa, ja ne laskivat edellisvuodesta 8,2 prosenttia. Vuoteen 2020 nähden vammaispalvelujen deflatoidut kustannukset ovat nousseet Vantaalla 15,2 prosenttia vuodesta 2016.

Turussa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2020 oli 939. Asiakasmäärä lisääntyi vuoden takaisesta 5 henkilöllä (+ 0,5 %). Vuoteen 2016 nähden asiakasmäärä on kasvanut 53 henkilöllä (+ 6,0 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset laskivat edellisvuodesta 2,6 prosenttia ollen 33,9 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 3,3 prosenttia vuodesta 2016. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Turussa vuonna 2020 oli 3 512. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 96 henkilöllä (-2,7 %). Vuodesta 2016 määrä on vähentynyt 101 henkilöllä (-2,8

%). Turussa vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset vuonna 2020 olivat 17,6 miljoonaa euroa, mikä on 0,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoteen 2016 verrattuna deflatoidut kustannukset ovat nousseet 12,4 prosenttia. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen saanutta asiakasta kohden jyvitettyt kustannukset olivat Turussa kuutoskaupunkien alhaisimmat.

Vuonna 2020 Tampereella kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 1 138. Vuotta aiempaan verrattuna asiakasmäärä kasvoi 16 henkilöllä (+1,4 %). Suhteessa vuoteen 2016 asiakasmäärä on lisääntynyt 130 henkilöllä (+12,9 %). Kehitysvammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset kasvoivat Tampereella edellisvuodesta 2,8 prosenttia ollen 34,8 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 25,3 prosenttia vuodesta 2016. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Tampereella vuonna 2020 oli 5 723. Asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 148 henkilöllä (-2,5 %), ja vuodesta 2016 määrä aleni 274 henkilöllä (-4,6 %). Tampereen vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 36,3 miljoonaa euroa, mikä on 2,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019, kun kustannukset on korotettu vuoden 2020 rahan arvoon. Kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeista nopeimmin: Vuodesta 2016 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 24,7 prosenttia. Kun vammaispalvelujen asiakkaat suhteutetaan väestöön, asuu Tampereella kuutoskaupungeista suhteessa eniten vammaispalveluihin oikeutettuja henkilöitä (2,4 % väestöstä).

Oulussa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 1 309. Määrä laski vuoden takaiseen verrattuna 41 henkilöllä (-3,0 %) ja vuoteen 2016 verrattuna määrä nousi 135 asiakkaalla (+11,5 %). Oulussa asuu kaupungin väestöön suhteutettuna kuutoskaupungeista eniten kehitysvammaisia henkilöitä (0,8 % väestöstä), mistä johtuen Oulussa kehitysvammaisten asiakasmäärä ja kokonaiskustannukset ovat suhteessa korkeat verrattuna muihin kuutoskaupunkeihin. Vuonna 2020 kehitysvammahuollon nettokustannukset olivat 28,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 rahan arvoon korotettuna kehitysvammahuollon kustannukset nousivat 0,1 prosenttia vuodesta 2019 ja 4,3 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaiset kustannukset olivat Oulussa kuutoskaupunkien alhaisimmat. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita oli 2 736. Asiakasmäärä supistui 108 asiakkaalla (-3,8 %) edellisvuodesta, ja on vähentynyt 657 asiakkaalla (-19,4 %) vuodesta 2016. Oulun vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 23,4 miljoonaa euroa, deflatoitua laskua edellisvuoteen nähden oli 4,3 prosenttia ja vuoteen 2016 verrattuna kasvua 5,0 prosenttia.

LÄHTEET

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 759/1987. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870759>

Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta. 159/2019 vp. Osoitteessa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_159+2019.pdf

Laki arvonnäköveron muuttamisesta, 1457/2001. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011457>

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta, 519/1977. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1977/19770519>

Laki omaishoidon tuesta, 937/2005. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050937>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain muuttamisesta. 981/2008. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080981>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 380/1987. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380>

Sosiaalihoitolaki, 1301/2015. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151301>

Perhehoitolaki, 263/2015. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150263>

STM (2012). Valtioneuvoston periaatepäätös kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:15.

SVT (2019a). Julkisten menojen hintaindeksi (viitattu: 13.2.2019). Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/jmhi/>

SVT (2019b). Väestörakenne. (viitattu: 29.3.2019). Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>

Varhaiskasvatuslaki, 540/2019. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190540>

Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012. Helsinki: Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2013.

LIITTEET

Liite 1: Vammaisten palvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2020

Tiedonkeruun yleiset periaatteet ja määritelmät

Raportissa kuvataan kuntien vammaisten palvelujen toiminnan kokonaisuutta. Raportissa tarkastellaan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli kehitysvammalain ja vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia ja niiden kustannuksia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihuoltolain (1301/2015) mukaisista liikkumista tukevista palveluista (kuljetuspalveluista) sekä kehitysvammaisten perhehoidosta (Perhehoitolaki 263/2015.). Laki omaishoidon tuesta 937/2005, vaikuttaa palvelujen käyttöön erityisesti lyhytaikaishoidon osalta, sillä lyhytaikaishoitoa käytetään omaishoitajien vapaiden mahdollistamiseksi. Raportissa esitellään myös omaishoidon tukea kunnissa, mutta tässä yhteydessä raportoidut asiakasmäärät ja kustannukset eivät sisälly raportoituihin vammaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin.

Raportissa esitetyissä tarkasteluissa ei ole voitu ottaa huomioon eri palvelujen käyttäjinä olleiden asiakkaiden avun tarvetta ja hoidettavuutta sekä tästä aiheutuvaa vaihtelua.

1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT

Vammaisten palvelujen väestötiedot ja asiakasmäärät kootaan seuraavissa ikäryhmissä: 0–17 -vuotiaat (joista erikseen 0-6 -vuotiaat), 18–64 -vuotiaat (joista erikseen 18-24 -vuotiaat ja 25-64 -vuotiaat), ja 65 vuotta täyttäneet (joista erikseen 65-74 -vuotiaat ja 75-84 -vuotiaat ja 85 vuotta täyttäneet). Väestötiedot saadaan Tilastokeskukselta (SVT 2020). Asiakasmäärät on kehitysvammahuollon ikäryhmien osalta raportoitu aiemmin hieman eri tavalla, mistä johtuen ikäryhmäkohtaiset tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten palvelujen asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2020 voimassa oleva myönteinen tai kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Vuonna 2020 voimassa olevan myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ilmoitetaan erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään asiakkaita, joilla on myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärissä vain kertaalleen.

Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2020 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2020 on annettu kielteinen päätös
- Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2020.

Kehitysvammahuollon asiakkaat

Kehitysvammahuollon asiakasmäärään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma (eho) tai jotka ovat muuten käyttäneet vuoden aikana kehitysvammahuollon palveluja.

Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat

Kuutosvertailuissa kehitysvammahuollon mukaisia palveluja vuoden 2020 aikana käyttäneiden asiakkaiden määrää käytetään laskennallisissa suhteutuksissa. Kunnan tuottamia ja ostopalveluja saaneet asiakkaat ovat mukana kaikissa saamiensa palvelujen asiakaslukumäärissä, mutta eri palveluja saaneet asiakkaat ovat kokonaisasiakasmäärässä mukana vain kertaalleen.

2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KUSTANNUKSET

Vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset muodostuvat vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja kehitysvammahuollon yhteenlasketuista kustannuksista.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia. Kuusikkokuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisbruttokustannukset
- Vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

Palvelujen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

Kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksiin lasketaan pääsääntöisesti kehitysvammalain mukaisten palvelujen kustannukset. Kustannuksiin ei oteta mukaan kehitysvammaisten käyttämien tavanomaisen sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksia eli esimerkiksi kehitysvammaneuvojan, terveyspalvelujen tai sosiaalityön kustannuksia. Mukaan ei myöskään oteta ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia.

Kustannustiedot kerätään ja esitetään kustakin tarkasteltavasta toiminnosta kolmessa osassa: bruttokustannukset, asiakasmaksutulot sekä näiden erotuksena muodostuvat nettokustannukset. Toimintojen bruttokustannukset sisältävät välittömät palvelujen tuottamisesta koituneet kustannukset, mutta ne eivät sisällä jaksotettujen irtaimen omaisuuden kustannuserien osalta tehtyjä vuosittaisia poistoja ja korkoja.

Ostopalveluina kuntayhtymiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavista palveluista kootaan ensisijaisesti nettokustannukset. Yksityisten palveluntuottajien kustannukset kootaan siten, että niistä on poistettu viiden prosentin laskennallinen arvonlisäveron palautus (ks. laki arvonlisäveron muuttamisesta 1457/2001). Ostopalveluissa palveluntuottajan hallinnon vyörytyskustannukset sisältyvät kustannuksiin.

Osa palveluista hankitaan palveluseteleillä. Palvelusetelien menot sisältyvät ostopalveluihin. Niissä palveluissa, joissa palvelusetelien osuus on huomattava, raportoidaan palvelusetelillä palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä ja/tai kustannukset.

Kustannusten vertailut tehdään nettokustannuksista. Kun kustannuksia verrataan aikaisempiin vuosiin, käytetään vertailussa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon korotettuja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2020a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 38. Raportin liitteessä 4. on esitetty aikaisempien vuosien kustannukset muunnettuna vuoden 2020 rahan arvoon.

Taulukko 38. Tilastokeskuksen (SVT 2020a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Pisteluku	100	103,1	105,8	108,9	112,5	116,1	120,1	124,1	130,7	132,7	136,1	140,9	145,8	148,4	149,1	150,1	149,7	148,5	150,6	153,8	155,5
Kerroin	1,553	1,50339	1,47064	1,42477	1,37555	1,32849	1,28987	1,2494	1,19095	1,16243	1,13028	1,09443	1,06224	1,04368	1,0381	1,03189	1,03327	1,04298	1,02576	1,01288	1

*= Ennakollinen tieto 4.6.2020

3 HENKILÖKOHTAINEN APU

Henkilökohtaisen avun asiakkaita ovat henkilöt, joilla on ollut vuonna 2020 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta. Asiakkaat raportoidaan ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Raportoidaan eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä (asiakas voi käyttää vuoden aikana useampaa järjestämistapaa). Järjestämistavat ovat:

- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli
- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli
- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu
- Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)
- Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

Raportoidaan päätösten lukumäärä henkilökohtaisesta avusta tuntimäärän mukaan (h / viikko). Asiakkaalla voi olla päätöksiä eri tuntiluokissa. Tuntiluokat ovat:

- Korkeintaan 20 h / viikko
- 21–30 h / viikko
- 31–40 h / viikko
- Yli 40 h / viikko

Lisäksi raportoidaan seuraavat tiedot:

- Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä päätöstä henkilökohtaisesta avusta kuluvan vuoden aikana)
- Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

4. KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluihin sisältyvät vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus). Tieto kerätään asiakkaista, joilla on voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista, 65 vuotta täyttäneiden määrä ilmoitetaan erikseen. Myös kielteisen päätöksen saaneiden määrä raportoidaan. Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä sekä yhdensuuntaisten VpL-matkojen ja kuljetuspalveluja työ- ja opiskelumatkoihin käyttäneiden asiakkaiden määrät ja matkat raportoidaan ikäryhmittäin. Ikäryhmät ovat:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten liikkumista tukevien palvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön. Tiedot kootaan seuraavasti:

- Asiakkaat, joilla on vuoden 2020 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista
- Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvan vuoden aikana)
- ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin
- Yhdensuuntaiset ShL-matkat ikäryhmittäin, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja

Ikäryhmät ovat:

- Alle 65-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
- Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuteen lasketaan tuettu työllistyminen, tuettu työtoiminta, työtoiminta sekä päivätoiminta. Asiakas osallistuu työhön, työtoimintaan tai päivätoimintaan 1-5 päivänä viikossa koko tai osapäiväisesti oman yksiköllisen tarpeensa mukaisella tavalla.

Työ- ja päivätoimintaa tarkastellaan sekä yhtenä kokonaisuutena että siihen lukeutuvien toimintojen tasolla. Vaikeavammaisten päivätoiminta, kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen kootaan omiksi kokonaisuuksikseen.

Tiedot kerätään suoritepäivistä ja asiakkaista vuoden aikana. Raportointia muutettiin vuodesta 2019 alkaen siten, että tuetun työllistymisen osalta kerätään vain asiakkaat ja kustannukset, ja nämä tiedot eivät sisälly työ- ja päivätoiminnan kokonaisasiakasmäärään ja kustannuksiin. Tuetun työllistymisen luvut sisältyvät kuitenkin vammaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin ja -asiakasmääriin. Kunnallisesti tuotetut ja ostetut palvelut erotellaan toisistaan. Kustannuksia ei eritellä kaikille palvelun muodoille, vaan ne ilmoitetaan ainoastaan kokonaisuudessaan sekä kunnallisten ja ostopalveluiden osalta. Kustannustiedot sisältävät henkilöstön, tilojen sekä kuljetusten kustannukset. Kuljetuskustannukset eritellään omille riveilleen.

Tuettu työllistyminen

Työsuhde sovitaan työsopimuksessa. Työsuhde syntyy, kun työnantaja ja työntekijä sopivat työn tekemisestä. Työ tehdään työnantajan johdon ja valvonnan alaisena ja työstä maksetaan palkkaa. Työsuhteelle on määriteltävä vähimmäisehdot, jotka perustuvat lakeihin ja työehtosopimuksiin. Lisäksi molemmilla osapuolilla niin työnantajalla kuin työntekijälläkin on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä työsuhteen aikana, että sen päättyessä. Työhön perehdytyksen ja tuen antaa kehitysvammahuollon työntekijä, joka tarpeen mukaan tukee myös työnantajaa tuetun työllistymisen prosessissa.

Tuettu työtoiminta

Tuettu työtoiminta on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä henkilökohtaisen tuen sisältävää huoltosuhteista työtoimintaa. Tuettuun työtoimintaan osallistuvilla henkilöillä voidaan maksaa työosuusrahaa.

Työtoiminta

Työtoiminta on kehitysvammaisille ja vammaisille asiakkaille tarkoitettua työn luonteista, ryhmämuotoista toimintaa, jota toteutetaan kehitysvammahuollon ohjaajan intensiivisellä tuella joko toimintakeskuksissa tai tavallisilla työpaikoilla. Työtoiminnan tarkoituksena on edistää toimintaan osallistuneiden henkilöiden yhteiskunnallista osallisuutta. Asiakkaille voidaan maksaa työtoimintaan osallistumisesta työosuusrahaa.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn ja iän mukaan suunniteltua kuntoutuksellista ja elämyksellistä toimintaa toimintakeskuksissa. Päivätoiminnassa asiakas saa tiiviin avun ja ohjauksen toimintakeskuksen ohjaajilta. Lähtökohtaisesti päivätoimintaa toteutetaan ryhmämuotoisena palveluna huomioiden asiakkaan yksilölliset tarpeet palvelun suunnittelussa toteutuksessa. Yli 65 – vuotiailla asiakkaille päivätoimintaa toteutetaan lähtökohtaisesti senioritoimintana huomioiden ikääntymisestä johtuvat tarpeet ja toimintakyvyn muuttuminen.

6 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Tiedot kerätään erikseen eri asiakasryhmistä: kehitysvammaisten osalta ilmoitetaan palveluasumisen (ohjatun asumisen) ja tuetun asumisen tiedot ja vammaisten osalta yksittäiseen asuntoon myönnetty VpL-palveluasuminen. Asumista tukeviin palveluihin sisältyvät myös asunnon muutostyöt ja asunnon välineet ja laitteet.

Kehitysvammaisten asumista tukevien palvelujen toimintatietoina kerätään käyttöpäivät eli asumispäivät. Asumista tukevissa palveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Kustannustiedoissa jakoa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen ei tehdä. Kustannustiedoista raportoidaan bruttokustannukset, asiakasmaksut sekä näiden erotus eli nettokustannukset.

Mikäli kunnassa tuotetaan useampaa asumismuotoa yhdessä yksikössä, on kustannusten jako laskennallinen.

6.1 Palveluasuminen (ohjattu asuminen)

Palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasumisella tarkoitetaan yksilö- tai ryhmämuotoisesti järjestettävää asumista ja siihen liittyviä palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Palveluasuminen sisältää päivittäisen tuen, mutta ei yövalvontaa. Asiakas maksaa itse terveydenhuoltokustannukset ja jokapäiväiseen elämään kuuluvat kustannukset. Asumispäivät jaetaan palveluasumisessa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen, joiden asiakasmäärät ilmoitetaan erikseen.

6.2 Tuettu asuminen

Tuettua asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Tuetulla asumisella tarkoitetaan asumisen tukemista sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla. Tuettuun asumiseen sisältyy vain kehitysvammaisille myönnetty yksilöllisen tarpeen mukainen tuki. Tuki voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin eli esimerkiksi vain kerran viikossa annettavaa. Asumismuoto on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukevaksi. Palvelusta tehdään aina päätös.

Yleensä tuetun asumisen asiakkaan tarvitseman tuen tuottaa palveluasumisen tai tehostetun palveluasumisen yksikön henkilökunta, ohjauspalvelut tai muu kehitysvammahuollon henkilökunta. Se voidaan myös hankkia ostopalveluna. Kotipalveluna tai muuna peruspalveluna toteutetun tuen kustannuksia ei eritellä kuutoskaupungeissa, minkä vuoksi ne eivät ole mukana tässä vertailussa.

Tuetussa asumisessa ei ole olemassa lyhytaikaista asumismuotoa. Tuetussa asumisessa käyttöpäivinä ilmoitetaan kaikki päivät vuokrasuhteen päättymiseen asti.

6.3 Asunnon muutostyöt

Asunnon muutostöiden asiakkaita ovat henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2020 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2020. Tiedot kerätään ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

Kustannuksista kerätään asunnon muutostöiden nettokustannukset, jotka sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset, että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt.

Jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia, ne ilmoitetaan erikseen.

6.4 Asunnon välineet ja laitteet

Tähän asiakasryhmään sisältyvät ne henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2020 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2020. Kustannukset sisältävät asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset; sekä uusien päätösten kustannukset, että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt.

7 VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT

Vammaisten asumispalvelut muodostuvat asumisyksiköihin sijoittuvasta vaikeavammaisten palveluasumisesta ja kehitysvammaisten tehostetusta palveluasumisesta (autettu asuminen).

Asiakkaat, joiden palveluasuminen kestää yli kolme kuukautta, ovat pitkäaikaisia asiakkaita. Lyhytaikaisten asiakkaiden asuminen kestää alle kolme kuukautta. Lukuun sisältyy arviointijakson/asumisvalmennuksen asiakkaat, intervalliasiakkaat ja kodin ulkopuolelle tilapäisesti sijoitetut asiakkaat. Lukuun eivät sisälly ShL:n mukaiset asiakkaat. Lyhytaikaiset asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään.

Mikäli kunnassa tuotetaan useampaa asumismuotoa yhdessä yksikössä, on kustannusten jako laskennallinen.

7.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen

Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita ovat vammaispalvelulain mukaan järjestettävän palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä. Luku sisältää kaupungin omassa, ostopalveluna tai palvelusetelillä hankitussa palveluasunnossa vuoden 2020 aikana olleet asiakkaat. Asumisyksikköjen asiakkaat ilmoitetaan ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen kustannuksista raportoidaan nettokustannukset. Luku sisältää kustannukset kaupungin omasta, ostopalveluna ja palvelusetelillä hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät palveluasumisen kustannuksiin.

7.2 Tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)

Kehitysvammaisten tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Asiakas maksaa itse terveydenhuoltokustannukset ja jokapäiväiseen elämään kuuluvat kustannukset. Tiedot kerätään kehitysvammalain nojalla myönnetystä palvelusta.

Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen toimintatietoina kerätään käyttöpäivät eli asumispäivät. Asumispäivät jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen. Asumisharjoittelu sisältyy lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen suoritteisiin. Pitkäaikaisissa asumispalveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Kustannustiedoissa jaako lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät tehostetun palveluasumisen kustannuksiin. Kustannustiedoista raportoidaan bruttokustannukset, asiakasmaksut sekä näiden erotus eli nettokustannukset.

8 MUUT PALVELUT

Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen nettokustannuksista, joita ei muuten eritellä tiedonkeruupohjassa. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.

Kukin kunta kirjaa tiedonkeruupohjaan, mitä muihin palveluihin sisältyy.

Kehitysvammahuollon muut palvelut

Kehitysvammahuollon muut palvelut sisältää kuntien kehitysvammaisten sellaisten palvelujen kustannuksia, joita ei muuten eritellä tiedonkeruupohjassa. Kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Kukin kunta kirjaa tiedonkeruupohjaan, mitä muihin palveluihin sisältyy. Muiden palvelujen kokonaisasiakasmäärää ei voida ilmoittaa vertailukelpoisesti. Muiden palvelujen kustannuksiin kootaan ilmoitettujen palvelujen bruttokustannukset yhteensä sekä muista palveluista saadut asiakasmaksut. Nettokustannukset muodostuvat bruttokustannusten ja asiakasmaksujen erotuksena. Lisäksi ilmoitetaan erikseen kunnallisesti tuotettujen ja ostopalveluna hankittujen muiden palvelujen nettokustannukset.

Kunnan yleishallintoa eli esimerkiksi palkanlaskentaa, taloushallintoa eli hallinnon vyörytyksinä toiminnon kustannuksiin lisättäviä eräiä ei lasketa muiden palvelujen kustannuksiin mukaan.

9 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO

Perhehoitoa voidaan antaa osa- tai ympärivuorokautisena huolenpitoa perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Tavoitteena on mahdollistaa kodinomainen hoito ja läheiset ihmissuhteet sekä edistää hoidettavan perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. (Perhehoitolaki 263/2015.)

Perhehoitoa järjestetään sekä ostopalveluna että toimeksiantosopimuksin, jonka kustannukset muodostuvat pääosin perhehoitajille maksettavista palkkioista ja kulukorvauksista. Perhehoito jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestäväan hoitoon. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun perhehoidon asiakkaat. Vastaavalla luokittelulla kerätään perhehoidon käyttöpäivät. Kustannustiedoissa erotellaan kunnallisesti tuotetut ja ostopalvelujen kustannukset, mutta jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen perhehoitoon, kustannukset sisältyvät perhehoidon kustannuksiin.

10 KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO

Laitoshoito jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestäväan hoitoon. Toimintatietoihin kerätään laitoshoidon asiakkaat, joista erotellaan lyhyt- ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun laitoshoidon asiakkaat. Vastaavalla luokittelulla kerätään laitoshoidon käyttöpäivät.

Kustannustiedoissa jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät laitoshoidon kustannuksiin.

11 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoito on kotona tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle, jonka toimintakyky on alentunut. Omaishoidon tuki koostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle ja hoitajalle annettavista palveluista, sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Raporttia varten on kerätty kunnilta tiedot omaishoidon tuen koko asiakasmäärästä, hoitopalkkioiden maksuluokista sekä maksettujen palkkioiden kokonaissummasta. Lisäksi kunnat kuvaavat miten omaishoidon palvelut ja omaishoitajien lakisääteiset vapaat kunnassa järjestetään sekä millä välineillä tai menetelmillä omaishoidettavan hoitoisuusarvio tehdään. Omaishoidon tuen yhteydessä raportoidut asiakasmäärät ja hoitopalkkiot eivät sisälly tässä raportissa esitettyihin vammaisten palvelujen kokonaisasiakasmääriin tai -kustannuksiin.

MUUTA TIEDONKERUUSTA

Edellä määriteltyjen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteessä 2 on väestötietoja (SVT 2020b) sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltyjen tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan.

Liite 2: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2020

Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

Huom! Alle viiden asiakasmääriä ei raportoida

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Väestötiedot							
Koko väestö 31.12.	656 920	292 796	237 231	194 391	241 009	207 327	1 829 674
0–17 vuotiaat	110 820	65 402	48 563	29 107	38 197	43 830	335 919
0-6 -vuotiaat	44 722	23 952	18 471	11 464	14 663	15 169	128 441
7-17 -vuotiaat	66 098	41 450	30 092	17 643	23 534	28 661	207 478
18–64-vuotiaat	431 794	183 355	151 869	124 639	156 535	129 142	1 177 334
18-24 -vuotiaat	53 466	23 529	20 042	24 101	28 751	23 122	173 011
25-64 -vuotiaat	378 328	159 826	131 827	100 538	127 784	106 020	1 004 323
65 vuotta täyttäneet	114 306	44 039	36 799	40 645	46 277	34 355	316 421
65–74-vuotiaat	63 660	25 563	21 670	21 877	25 289	20 127	178 186
75–84-vuotiaat	36 523	14 035	11 713	13 124	14 872	10 269	100 536
85 vuotta täyttäneet	14 123	4 441	3 416	5 644	6 116	3 959	37 699
Koko väestö ikäryhmittäin yhteensä 31.12., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17 vuotiaat	16,9	22,3	20,5	15,0	15,8	21,1	18,4
0-6 -vuotiaat	6,8	8,2	7,8	5,9	6,1	7,3	7,0
7-17 -vuotiaat	10,1	14,2	12,7	9,1	9,8	13,8	11,3
18–64-vuotiaat	65,7	62,6	64,0	64,1	64,9	62,3	64,3
18-24 -vuotiaat	8,1	8,0	8,4	12,4	11,9	11,2	9,5
25-64 -vuotiaat	57,6	54,6	55,6	51,7	53,0	51,1	54,9
65 vuotta täyttäneet	17,4	15,0	15,5	20,9	19,2	16,6	17,3
65–74-vuotiaat	9,7	8,7	9,1	11,3	10,5	9,7	9,7
75–84-vuotiaat	5,6	4,8	4,9	6,8	6,2	5,0	5,5
85 vuotta täyttäneet	2,1	1,5	1,4	2,9	2,5	1,9	2,1
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
Asiakkaat yhteensä (henkilötunnus kertaalleen)	12 485	4 793	5 295	4 023	6 110	4 045	36 751
0–17-vuotiaat	987	673	477	373	431	446	3387
0-6 -vuotiaat	189	160	103	66	99	85	702
7-17 -vuotiaat	798	513	374	307	332	361	2 685
18–64-vuotiaat	4 319	1 823	1 804	1 511	2 139	1 980	13 576
18-24 -vuotiaat	471	288	260	202	266	362	1 849
25-64 -vuotiaat	3 848	1 535	1 544	1 309	1 873	1 618	11 727
65 vuotta täyttäneet	7 179	2 297	3 014	2 139	3 540	1 619	19 788
65–74-vuotiaat	2 054	670	843	681	1 073	607	5 928
75–84-vuotiaat	2 463	835	1 114	695	1 169	479	6 755
85 vuotta täyttäneet	2 662	792	1 057	763	1 298	533	7 105

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	7,9	14,0	9,0	9,3	7,1	11,0	9,2
0-6 -vuotiaat	1,5	3,3	1,9	1,6	1,6	2,1	1,9
7-17 -vuotiaat	6,4	10,7	7,1	7,6	5,4	8,9	7,3
18–64-vuotiaat	34,6	38,0	34,1	37,6	35,0	48,9	36,9
18-24 -vuotiaat	3,8	6,0	4,9	5,0	4,4	8,9	5,0
25-64 -vuotiaat	30,8	32,0	29,2	32,5	30,7	40,0	31,9
65 vuotta täyttäneet	57,5	47,9	56,9	53,2	57,9	40,0	53,8
65–74-vuotiaat	16,5	14,0	15,9	16,9	17,6	15,0	16,1
75–84-vuotiaat	19,7	17,4	21,0	17,3	19,1	11,8	18,4
85 vuotta täyttäneet	21,3	16,5	20,0	19,0	21,2	13,2	19,3
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,9	1,6	2,2	2,1	2,5	2,0	2,0
0–17-vuotiaat	0,9	1,0	1,0	1,3	1,1	1,0	1,0
0-6 -vuotiaat	0,4	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5
7-17 -vuotiaat	1,2	1,2	1,2	1,7	1,4	1,3	1,3
18–64-vuotiaat	1,0	1,0	1,2	1,2	1,4	1,5	1,2
18-24 -vuotiaat	0,9	1,2	1,3	0,8	0,9	1,6	1,1
25-64 -vuotiaat	1,0	1,0	1,2	1,3	1,5	1,5	1,2
65 vuotta täyttäneet	6,3	5,2	8,2	5,3	7,6	4,7	6,3
65–74-vuotiaat	3,2	2,6	3,9	3,1	4,2	3,0	3,3
75–84-vuotiaat	6,7	5,9	9,5	5,3	7,9	4,7	6,7
85 vuotta täyttäneet	18,8	17,8	30,9	13,5	21,2	13,5	18,8
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Vpl-asiakkaat yhteensä (kts. määritelmät)	12 059	4 458	4 694	3 782	5 985	3 159	34 137
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen VpL:n mukainen päätös, yhteensä	11 351	3 977	4 694	3 512	5 723	2 736	31 993
0–17-vuotiaat	512	337	208	261	306	96	1 720
0-6 -vuotiaat	111	61	45	41	84	10	352
7-17 -vuotiaat	401	276	163	220	222	86	1 368
18–64-vuotiaat	3 728	1 525	1 487	1 194	1 891	1 163	10 988
18-24 -vuotiaat	313	210	156	134	196	145	1 154
25-64 -vuotiaat	3 415	1 315	1 331	1 060	1 695	1 018	9 834
65 vuotta täyttäneet	7 111	2 115	2 999	2 057	3 526	1 477	19 285
65–74-vuotiaat	2 011	627	834	652	1 063	494	5 681
75–84-vuotiaat	2 440	759	1 108	658	1 164	454	6 583
85 vuotta täyttäneet	2 660	729	1 057	747	1 299	529	7 021

UUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
Myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	4,5	8,5	4,4	7,4	5,3	3,5	5,4
0-6 -vuotiaat	1,0	1,5	1,0	1,2	1,5	0,4	1,1
7-17 -vuotiaat	3,5	6,9	3,5	6,3	3,9	3,1	4,3
18–64-vuotiaat	32,8	38,3	31,7	34,0	33,0	42,5	34,3
18-24 -vuotiaat	2,8	5,3	3,3	3,8	3,4	5,3	3,6
25-64 -vuotiaat	30,1	33,1	28,4	30,2	29,6	37,2	30,7
65 vuotta täyttäneet	62,6	53,2	63,9	58,6	61,6	54,0	60,3
65–74-vuotiaat	17,7	15,8	17,8	18,6	18,6	18,1	17,8
75–84-vuotiaat	21,5	19,1	23,6	18,7	20,3	16,6	20,6
85 vuotta täyttäneet	23,4	18,3	22,5	21,3	22,7	19,3	21,9
ikäryhmittäin yhteensä, %	1,73	1,36	1,98	1,81	2,37	1,32	1,75
0–17-vuotiaat	0,46	0,52	0,43	0,90	0,80	0,22	0,51
0-6 -vuotiaat	0,25	0,25	0,24	0,36	0,57	0,07	0,27
7-17 -vuotiaat	0,61	0,67	0,54	1,25	0,94	0,30	0,66
18–64-vuotiaat	0,86	0,83	0,98	0,96	1,21	0,90	0,93
18-24 -vuotiaat	0,59	0,89	0,78	0,56	0,68	0,63	0,67
25-64 -vuotiaat	0,90	0,82	1,01	1,05	1,33	0,96	0,98
65 vuotta täyttäneet	6,22	4,80	8,15	5,06	7,62	4,30	6,09
65–74-vuotiaat	3,16	2,45	3,85	2,98	4,20	2,45	3,19
75–84-vuotiaat	6,68	5,41	9,46	5,01	7,83	4,42	6,55
85 vuotta täyttäneet	18,83	16,42	30,94	13,24	21,24	13,36	18,62
1.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat							
Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	2 658	933	1 117	1 029	1 294	1 618	8 649
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2 289	926	1 117	936	1 136	1 309	7 713
0–17-vuotiaat	587	268	395	189	297	346	2082
0-6 -vuotiaat	84	21	71	14	45	75	310
7-17 -vuotiaat	503	247	324	175	252	275	1 776
18–64-vuotiaat	1 475	622	686	665	759	817	5 024
18-24 -vuotiaat	340	189	183	145	192	217	1 266
25-64 -vuotiaat	1 135	433	503	520	567	600	3 758
65 vuotta täyttäneet	257	36	36	82	80	138	629
65–74-vuotiaat	157	30	29	57	63	113	449
75–84-vuotiaat	70	6	7	25	17	25	150
85 vuotta täyttäneet	...	0	...	...	...	...	0

UUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat							
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,4	99,9
0–17-vuotiaat	25,6	28,9	35,4	20,2	26,1	26,4	27,0
0-6 -vuotiaat	3,7	2,3	6,4	1,5	4,0	5,7	4,0
7-17 -vuotiaat	22,0	26,7	29,0	18,7	22,2	21,0	23,0
18–64-vuotiaat	64,4	67,2	61,4	71,0	66,8	62,4	65,1
18-24 -vuotiaat	14,9	20,4	16,4	15,5	16,9	16,6	16,4
25-64 -vuotiaat	49,6	46,8	45,0	55,6	49,9	45,8	48,7
65 vuotta täyttäneet	9,9	3,9	3,2	8,8	7,0	10,5	7,8
65–74-vuotiaat	6,9	3,2	2,6	6,1	5,5	8,6	5,8
75–84-vuotiaat	3,1	0,6	0,6	2,7	1,5	1,9	1,9
85 vuotta täyttäneet	...	0,0	...	...	...	...	...
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %							
0–17-vuotiaat	0,4	0,3	0,5	0,5	0,5	0,8	0,5
0-6 -vuotiaat	0,5	0,4	0,8	0,6	0,8	0,8	0,6
7-17 -vuotiaat	0,2	0,1	0,4	0,1	0,3	0,5	0,2
18–64-vuotiaat	0,8	0,6	1,1	1,0	1,1	1,0	0,9
18-24 -vuotiaat	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6	0,4
25-64 -vuotiaat	0,6	0,8	0,9	0,6	0,7	0,9	0,7
65 vuotta täyttäneet	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,6	0,4
65–74-vuotiaat	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	0,2
75–84-vuotiaat	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,6	0,3
85 vuotta täyttäneet	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
85 vuotta täyttäneet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISKUSTANNUKSET							
Vammaisten palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	179 096 030	82 543 455	63 955 160	51 926 203	72 664 758	53 023 404	503 209 011
joista vpl-palvelujen osuus, %	44,4	36,9	39,7	33,8	50,0	44,2	42,3
joista kvh-palvelujen osuus, %	55,6	63,1	60,3	66,2	50,0	55,8	57,7
Vammaisten palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 222 073	1 569 087	566 204	472 550	1 564 304	1 241 271	8 635 489
joista vpl-palvelujen osuus, %	5,2	5,0	4,0	1,7	0,0	0,3	3,2
joista kvh-palvelujen osuus, %	94,8	95,0	96,0	98,3	100,0	99,7	96,8
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,8	1,9	0,9	0,9	2,2	2,3	1,7
Vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	175 873 957	80 974 368	63 388 956	50 853 292	71 100 454	51 782 133	493 973 159
joista vpl-palvelujen osuus, %	45,1	37,5	40,1	34,5	51,1	45,3	43,0
joista kvh-palvelujen osuus, %	54,9	62,5	59,9	65,5	48,9	54,7	57,0
Nettokustannukset € / asiakas							
Nettokustannukset € / väestö	14 086,8	16 894,3	11 971,5	12 640,6	11 636,7	12 801,5	13 441,1
Nettokustannukset € / väestö							
Nettokustannukset € / väestö	267,7	276,6	267,2	261,6	295,0	249,8	270,0
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €							
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	58 831 920	19 256 550	17 280 782	10 225 173	9 435 037	11 158 786	126 188 249
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	32,8	23,3	27,0	19,7	13,0	21,0	25,5
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	101 418 214	61 717 808	38 641 848	37 930 854	61 665 417	40 647 478	342 021 619
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	56,6	74,8	60,4	73,0	84,9	76,7	69,2

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2.1.Vpl-palvelujen kokonaiskustannukset							
VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien bruttokustannukset yhteensä, €	79 451 801	30 439 698	25 410 332	17 570 881	36 314 811	23 453 089	212 640 612
Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	166 698	79 223	22 468	8 046	-	3 745	280 180
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokustannukset yhteensä, €	79 285 103	30 360 475	25 387 864	17 562 836	36 314 811	23 449 344	212 360 433
Nettokustannukset € / Vpl-asiakas	6 985	7 634	5 409	5 001	6 345	8 571	6 638
Nettokustannukset € / väestö	120,7	103,7	107,0	90,3	150,7	113,1	116,1
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	21 967 070,0	7 763 255,0	7 677 619,0	5 134 675,4	0,0	550 027,2	0,0
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	27,7	25,6	30,2	29,2	0,0	2,3	0,0
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	41 694 210,0	22 597 220,0	10 229 922,0	9 115 502,1	36 314 811,3	22 923 447,7	0,0
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	52,6	74,4	40,3	1 608 150,4	100,0	336,0	0,0
2.2. Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset							
Kehitysvammahuollon bruttokustannukset yhteensä, €	99 644 229	52 103 757	38 544 828	34 355 322	36 349 947	29 570 315	290 568 398
Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 055 375	1 489 864	543 736	464 504	1 564 304	1 237 526	8 355 309
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	3,1	2,9	1,4	1,4	4,3	4,2	2,9
Kehitysvammahuollon kokonaisnettokustannukset, €	96 588 854	50 613 893	38 001 092	33 290 456	34 785 643	28 332 789	281 612 727
Nettokustannukset € / kehitysvammahuollon palvelua käyttänyt asiakas	36 339	54 249	33 990	32 352	26 882	17 511	32 556
Nettokustannukset € / väestö	147,0	172,9	160,2	171,3	144,3	136,7	153,9
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	36 864 850	11 493 295	9 603 163	5 090 498	9 435 037	10 608 759	83 095 602
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	38,2	22,7	25,3	15,3	27,1	37,4	29,5
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	59 724 004	39 120 588	28 411 926	28 815 352	25 350 606	17 724 030	199 146 506
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	61,8	77,3	74,8	86,6	72,9	62,6	70,7

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
3 HENKILÖKOHTAINEN APU							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	2 916	968	849	1 000	1 504	1 009	8 246
0–17-vuotiaat	77	27	19	67	80	43	313
18–64-vuotiaat	1 858	658	509	643	921	653	5 242
65 vuotta täyttäneet	981	283	321	290	503	313	2 691
65–74-vuotiaat	575	184	175	174	277	192	1 577
75–84-vuotiaat	319	74	108	87	156	84	828
85 vuotta täyttäneet	87	25	38	29	70	37	286
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	25,7	24,3	18,1	28,5	26,3	36,9	25,8
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,44	0,33	0,36	0,51	0,62	0,49	0,45
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %							
0–17-vuotiaat	2,6	2,8	2,2	6,7	5,3	4,3	3,8
18–64-vuotiaat	63,7	68,0	60,0	64,3	61,2	64,7	63,6
65 vuotta täyttäneet	33,6	29,2	37,8	29,0	33,4	31,0	32,6
65–74-vuotiaat	19,7	19,0	20,6	17,4	18,4	19,0	19,1
75–84-vuotiaat	10,9	7,6	12,7	8,7	10,4	8,3	10,0
85 vuotta täyttäneet	3,0	2,6	4,5	2,9	4,7	3,7	3,5
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli							
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli	2 239	718	64	339	445	331	4 136
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu	18	43	366	154	851	197	1 629
Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0	0	-	0	-	11	11
Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä (voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan)	3 148	1 085	849	1 045	1 733	1 145	9 005
Henkilökohtainen apu järjestämistavoittain yhteensä, %							
Palvelussa asiakas työnantajana	28,3	29,9	49,4	52,8	25,2	52,9	35,9
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	71,1	66,2	7,5	32,4	25,7	28,9	45,9
Palvelut hankitaan ostopalveluna	0,6	4,0	43,1	14,7	49,1	17,2	18,1
Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,1
Eri tuntimääriä sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä							
Korkeintaan 20 h / viikko	2 428	661	615	876	1 483	985	7 048
21–30 h / viikko	294	150	111	43	109	95	802
31–40 h / viikko	146	109	65	50	78	69	517
Yli 40 h / viikko	272	227	58	31	65	69	722

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
3 HENKILÖKOHTAINEN APU							
Henkilökohtaisen avun päätökset tuntimäärittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Korkeintaan 20 h / viikko	77,3	57,6	72,4	87,6	85,5	80,9	77,5
21–30 h / viikko	9,4	13,1	13,1	4,3	6,3	7,8	8,8
31–40 h / viikko	4,6	9,5	7,7	5,0	4,5	5,7	5,7
Yli 40 h / viikko	8,7	19,8	6,8	3,1	3,7	5,7	7,9
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	136	39	37	44	70	94	420
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, joilla päätös henkilökohtaisesta avusta, %	4,5	3,9	4,2	4,2	4,4	8,5	4,8
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, €	38 363 161	11 980 068	9 618 032	7 242 336	15 604 667	10 331 232	93 139 496
Omien palvelujen kustannukset, €	17 455 064	5 245 580	6 366 910	4 867 117	-	146 337	34 081 008
Ostopalvelujen kustannukset, €	20 908 097	6 734 488	3 251 122	2 375 219	15 604 667	10 184 895	59 058 488
Josta palvelusetelien kustannukset, €	18 747 195	6 349 979	804 593	1 608 149	3 862 048	2 266 437	33 638 401
Omien palvelujen osuus, %	45	44	66	67	0	1	224
Ostopalvelujen osuus, %	55	56	34	33	100	99	376
Josta palvelusetelien osuus, %	90	94	25	68	25	22	323
Henkilökohtaisen avun nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	48,4	39,5	37,9	41,2	43,0	44,1	43,9
Nettokustannukset € / henkilökohtaisen avun asiakas	13 156	12 376	11 329	7 242	10 375	10 239	11 295
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-asiakkaat							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	10 343	3 646	4 374	3 194	4 803	2 287	28 647
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	6 857	2 097	3 170	2 008	3 099	1 331	18 562
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	91,1	91,7	93,2	90,9	83,9	83,6	89,5
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	1,57	1,25	1,84	1,64	1,99	1,10	1,57
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä, %	6,00	4,76	8,61	4,94	6,70	3,87	5,87
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	627	0	287	112	213	203	1 442
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla päätös kuljetuspalveluista, %	5,7	0,0	6,2	3,4	4,2	8,2	4,8

UUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-asiakkaat							
Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	6 997	2 872	3 297	2 541	3 107	2 287	21 101
0–17-vuotiaat	227	103	108	112	69	42	661
18–64-vuotiaat	2 695	1 230	1 133	1 051	1 233	914	8 256
65 vuotta täyttäneet	4 075	1 539	2 056	1 378	1 805	1 331	12 184
65–74-vuotiaat	1 213	481	646	512	611	431	3 894
75–84-vuotiaat	1 477	582	799	484	635	409	4 386
85 vuotta täyttäneet	1 385	476	611	382	559	491	3 904
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen kuljetuspalvelu-päätöksen omaavista asiakkaista, %	67,6	78,8	75,4	79,6	64,7	100,0	73,7
65 vuotta täyttäneiden kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus vastaavanikäisistä myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen omaavista, %	59,4	73,4	64,9	68,6	58,2	100,0	65,6
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	61,6	72,2	70,2	72,4	54,3	83,6	66,0
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	1,1	1,0	1,4	1,3	1,3	1,1	1,2
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus ikäryhmittäin	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	3,2	3,6	3,3	4,4	2,2	1,8	3,1
18–64-vuotiaat	38,5	42,8	34,4	41,4	39,7	40,0	39,1
65 vuotta täyttäneet	58,2	53,6	62,4	54,2	58,1	58,2	57,7
65–74-vuotiaat	17,3	16,7	19,6	20,1	19,7	18,8	18,5
75–84-vuotiaat	21,1	20,3	24,2	19,0	20,4	17,9	20,8
85 vuotta täyttäneet	19,8	16,6	18,5	15,0	18,0	21,5	18,5
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,07	0,98	1,39	1,31	1,29	1,10	1,15
0–17-vuotiaat	0,20	0,16	0,22	0,38	0,18	0,10	0,20
18–64-vuotiaat	0,62	0,67	0,75	0,84	0,79	0,71	0,70
65 vuotta täyttäneet	3,56	3,49	5,59	3,39	3,90	3,87	3,85
65–74-vuotiaat	1,91	1,88	2,98	2,34	2,42	2,14	2,19
75–84-vuotiaat	4,04	4,15	6,82	3,69	4,27	3,98	4,36
85 vuotta täyttäneet	9,81	10,72	17,89	6,77	9,14	12,40	10,36

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-asiakkaat							
VpL-matkat							
Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	322 796	243 170	238 339	150 862	202 489	79 364	1 237 020
0–17-vuotiaiden matkat	13 184	9 836	8 891	5 442	3 092	1 190	41 635
18–64-vuotiaiden matkat	157 801	146 191	114 226	76 738	114 246	31 747	640 949
65 vuotta täyttäneiden matkat	151 811	87 143	115 222	68 282	85 151	46 427	554 036
65–74-vuotiaiden matkat	57 590	34 264	45 263	33 572	35 885	15 080	221 654
75–84-vuotiaiden matkat	55 790	33 286	44 662	21 248	30 916	14 286	200 188
85 vuotta täyttäneiden matkat	38 431	19 593	25 297	13 462	18 350	17 061	132 194
Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuudet yhteensä, %							
0–17-vuotiaat	4,1	4,0	3,7	3,6	1,5	1,5	3,4
18–64-vuotiaat	48,9	60,1	47,9	50,9	56,4	40,0	51,8
65 vuotta täyttäneet	47,0	35,8	48,3	45,3	42,1	58,5	44,8
65–74-vuotiaat	17,8	14,1	19,0	22,3	17,7	19,0	17,9
75–84-vuotiaat	17,3	13,7	18,7	14,1	15,3	18,0	16,2
85 vuotta täyttäneet	11,9	8,1	10,6	8,9	9,1	21,5	10,7
Matkat / asiakas / kk (matkoja käyttäneet asiakkaat)							
0–17-vuotiaat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,2
18–64-vuotiaat	4,9	9,9	8,4	6,1	7,7	2,9	6,5
65 vuotta täyttäneet	3,1	4,7	4,7	4,1	3,9	2,9	3,8
65–74-vuotiaat	4,0	5,9	5,8	5,5	4,9	2,9	4,7
75–84-vuotiaat	3,1	4,8	4,7	3,7	4,1	2,9	3,8
85 vuotta täyttäneet	2,3	3,4	3,5	2,9	2,7	2,9	2,8
VpL-matkat työhön ja opintoihin							
(Tietolähde)	Päätösmäärä	Päätösmäärä	Päätösmäärä	Päätösmäärä	Päätösmäärä	Päätösmäärä	
Kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	2.6.1901	16.11.1900	28.7.1900	18.5.1900	18.8.1900	15.4.1900	1 526
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	7,4	11,2	6,4	5,5	7,4	4,6	7,2
Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä							
Työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista, %	21,1	19,1	325,8	202,1	864,2	592,3	15,2

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-kustannukset							
Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	15 790 521	9 149 452	7 040 196	3 083 183	5 731 005	3 154 248	43 948 604
Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	166 698	79 223	22 468	8 046	-	3 745	280 180
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,1	0,9	0,3	0,3	0,0	0,1	0,6
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	15 623 823	9 070 229	7 017 728	3 075 137	5 731 005	3 150 503	43 668 425
Omien palvelujen kustannukset, €	0	0	0	0	0	24 131	24 131
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	9 070 229	0	0	5 731 005	3 150 503	17 951 737
Kuljetuspalvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	19,7	29,9	27,6	17,5	15,8	13,4	20,6
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	1 511	2 488	1 604	963	1 193	1 378	1 524
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	2 233	3 158	2 129	1 210	1 845	1 378	2 069
Matkan laskennallinen nettokustannus, €	48,4	37,3	29,4	20,4	28,3	39,7	35,3
4.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut							
ShL-asiakkaat							
päätös ShL:n mukaisista kuljetuspalveluista	2 634	2 052	882	966	483	1 712	8 729
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,4	0,7	0,4	0,5	0,2	0,8	0,5
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	139	0	85	181	49	114	568
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla on päätös ShL-kuljetuspalveluista, %	5,0	0,0	8,8	15,8	9,2	6,2	6,1
Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	1 190	1 453	626	757	514	1 712	6 252
alle 65-vuotiaat	46	83	90	122	8	365	714
65 vuotta täyttäneet	1144	1370	536	635	506	1347	5538
65–74-vuotiaat	226	235	136	151	28	283	1 059
75–84-vuotiaat	392	496	232	165	145	426	1 856
85 vuotta täyttäneet	526	639	168	319	333	638	2 623
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen ShL:n mukaisen päätöksen omaavista asiakkaista, %	45,2	70,8	71,0	78,4	106,4	100,0	71,6
ShL-kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	0,2	0,5	0,3	0,4	0,2	0,8	0,3

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
ShL-matkat							
Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	23 684	50 096	19 152	31 314	17 177	25 161	166 584
alle 65-vuotiaiden matkat	1 305	4 327	3 428	5 796	733	5 285	20 874
65 vuotta täyttäneiden matkat	22 379	45 769	15 724	25 518	16 444	19 876	145 710
65–74-vuotiaiden matkat	5 641	10 059	5 120	7 797	1 938	4 151	34 706
75–84-vuotiaiden matkat	8 108	17 369	6 470	7 049	5 240	6 290	50 526
85 vuotta täyttäneiden matkat	8 630	18 341	4 134	10 672	9 266	9 435	60 478
65 vuotta täyttäneiden matkojen osuus matkojen kokonaismäärästä, %	94,5	91,4	82,1	81,5	95,7	79,0	87,5
Matkat myönteisen päätöksen omaavaa kohti keskimäärin / kk	0,7	2,0	1,8	2,7	3,0	1,2	1,6
Matkat matkoja käyttänyttä kohti keskimäärin / kk	1,7	2,9	2,5	3,4	2,8	1,2	2,2
ShL-kustannukset							
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	1 924 977	685 617	413 640	373 262	142 286	627 189	4 166 971
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	730,8	334,1	469,0	386,4	294,6	366,3	477,4
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	1 617,6	471,9	660,8	493,1	276,8	366,3	666,5
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	81,3	13,7	21,6	11,9	8,3	24,9	25,0
4.3 Kuljetuspalvelukeskukset							
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat							
Kuljetuspalvelukeskuksen kautta tehtyjen VpL- ja ShL-matkojen määrä	329 189	0	0	0	225 606	105 732	660 527
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	95,0	0,0	0,0	0,0	1 113,1	401,2	47,1
Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset							
Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset, €	2 092 000	210 000	-	0	607 992	653 673	3 563 665
Kuljetuspalvelukeskusten kustannusten osuus VpL- ja ShL-kuljetuspalveluiden kustannuksista, %	11,9	2,2	0,0	0,0	10,4	17,3	7,4
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannukset € /	6,4	0,0	0,0	0,0	2,7	6,2	5,4
Poikkeukset kuljetuspalvelukeskusten käytössä							
VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka on vapautettu eli irrotettu keskitetystä	268	454	130	325	571	5	1 753
Vakiotaksia käyttävien ja/tai vapautettujen eli irrotettujen asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä	3,8	15,8	3,9	12,8	18,4	0,2	8,3

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
5.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta							
Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	155	68	37	31	114	40	445
Oman päivätoiminnan asiakkaat	26	0	18	0	-	0	44
Ostopalvelujen päivätoiminnan asiakkaat	130	68	19	31	114	0	362
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	1,4	1,7	0,8	0,9	2,0	1,5	1,4
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,02	0,02	0,02	0,02	0,05	0,02	0,02
Päivätoiminnan nettokustannukset	1 125 897	378 161	135 440	97 474	298 139	245 792	2 280 903
Oman toiminnan nettokustannukset	391 917	0	76 501	0	-	96 550	564 968
Ostopalvelujen nettokustannukset	733 980	378 161	58 939	97 474	298 139	149 242	1 715 935
Päivätoiminnan nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	1,4	1,2	0,5	0,6	0,8	1,0	1,1
Nettokustannukset € / päivätoiminnan asiakas	7 264	5 561	3 661	3 144	2 615	6 145	5 126
5.2 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta							
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä	1 091	545	477	451	595	679	3 838
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä %	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,21
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	47,5	58,9	42,7	48,0	52,3	51,9	49,8
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	1 076	517	401	378	511	636	3 519
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	468	217	239	217	220	500	1 861
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	652	307	162	161	291	136	1 709
Tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	134	60	75	68	84	164	585
Oman tuetun työtoiminnan asiakkaat	118	50	75	68	0	164	475
Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan asiakkaat	16	10	...	...	84	0	110
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	98,6	94,9	84,1	83,8	85,9	93,7	91,7
Tuetun työtoiminnan asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	12,3	11,0	15,9	16,2	14,1	24,2	1 318,6
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	114 834	68 823	38 669	45 270	66 111	91 902	425 609
Oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	35 451	24 565	19 965	23 556	25 476	79 989	209 002
Ostopalvelujen työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	79 383	44 258	18 704	21 714	40 635	11 913	217 009
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	105	126	81	100	111	135	204

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
5.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta							
Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät yhteensä	112 502	65 263	34 228	40 036	58 371	65 002	375 402
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	105	126	85	106	114	102	107
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	33 757	21 249	15 553	18 322	25 476	53 089	167 446
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	72	98	65	84	116	106	90
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	78 745	44 014	18 675	21 714	32 895	11 913	207 956
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	121	143	115	135	113	88	122
Tuetun työtoiminnan käyttöpäivät yhteensä	2 332	3 560	4 441	5 636	7 740	26 900	50 609
Oman tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	1 694	3 316	4 412	5 234	0	26 900	41 556
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	14	66	59	77	0	164	87
Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	638	244	29	402	7 740	0	9 053
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	14	24	29	80	92	0	78
Työ- ja päivätoiminnan kokonaisbruttokustannukset, €	22 853 196	11 055 142	6 484 511	4 189 770	6 576 529	4 377 671	55 536 819
Työ- ja päivätoiminnasta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	174 750	193 128	95 336	65 681	159 600	66 787	755 282
Työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannukset, €	22 678 446	10 862 014	6 389 175	4 124 089	6 416 929	4 310 885	54 781 538
Työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset yhteensä, €	2 161 128	1 697 934	750 310	210 053	947 381	520 086	6 286 892
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	9,5	15,6	11,7	5,1	14,8	12,1	11,5
Nettokustannukset väestöä kohti, €	35	37	27	21	27	21	30
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan asiakasta kohti, €	20 787	19 930	13 394	9 144	10 785	6 349	14 273
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	197	158	165	190	97	47	129
Oman työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	8 292 724	4 053 916	3 610 816	2 212 503	3 032 482	3 869 251	25 071 693
Omasta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	135 414	94 539	60 328	65 681	159 600	66 787	582 349
Oman työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	8 157 310	3 959 377	3 550 488	2 146 822	2 872 882	3 802 465	24 489 344
Omaan työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	553 300	786 614	526 891	210 053	440 943	519 134	3 036 935
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	6,8	19,9	14,8	9,8	15,3	13,7	12,4
Nettokustannukset väestöä kohti, €	12	14	15	11	12	18	13
Nettokustannukset oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	230	161	178	91	113	48	117
Ostetun työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	14 560 472	7 001 226	2 873 695	1 977 267	3 544 046	508 420	30 465 126
Ostetusta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	39 336	98 589	35 008	0	0	0	172 933
Ostetun työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	14 521 136	6 902 637	2 838 687	1 977 267	3 544 046	508 420	30 292 193
Ostettuun työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 607 828	911 320	223 419	0	506 438	952	3 249 957
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	11,1	13,2	7,9	0,0	14,3	0,2	10,7
Nettokustannukset väestöä kohti, €	22,1	23,6	12,0	10,2	14,7	2,5	17
Nettokustannukset ostettua työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	183	156	152	0	87	43	140

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
5.3 Kehitysvammaisten tuettu työllistyminen							
Tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	162	29	82	11	36	...	320
Oman tuetun työllistymisen asiakkaat	146	29	82	11	22	0	290
Ostopalvelujen tuetun työllistymisen asiakkaat	16	...	0	0	14	...	30
Tuetun työllistymisen nettokustannukset yhteensä, €	591 934	47 741	1 119 503	15 032	130 880	24 625	1 929 715
Oman tuetun työllistymisen kustannukset, €	591 934	46 150	1 119 503	15 032	41 278	0	1 813 897
Ostopalvelujen tuetun työllistymisen kustannukset, €	0	1 591	0	0	89 602	24 625	115 818
6. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
6.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaita yhteensä (kehitysvammaisten palvelut, asiakas kertaalleen)	425	165	195	208	268	234	1 495
Omien palvelujen asiakkaita	303	101	143	77	60	193	877
Ostopalveluna tuotettujen palvelujen asiakkaita	125	66	52	131	211	41	626
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	18,5	17,8	17,4	22,2	23,6	17,9	19,4
Palveluasumisen asiakkaita yhteensä	165	71	80	142	95	69	622
joista pitkäaikaisia asiakkaita	165	71	80	142	95	69	622
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	...	...	0	0	...	0	0
Oman palveluasumisen asiakkaita yhteensä	83	25	45	36	10	39	238
joista pitkäaikaisia asiakkaita	83	25	45	36	10	39	238
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	...	...	0	0	0	0	0
Ostopalvelujen palveluasumisen asiakkaita yhteensä	82	46	35	106	85	30	384
joista pitkäaikaisia asiakkaita	82	46	35	106	85	30	384
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	-	0	0	0	...	0	0
Tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	262	94	106	68	172	165	867
joista omien palvelujen asiakkaita	220	76	99	41	50	154	640
joista stoppalveluna tuotettujen palvelujen asiakkaita	43	20	7	27	125	11	233
Asumista tukevien palvelujen käyttövuorokausia yhteensä	149 270	53 129	56 588	66 986	86 699	63 547	476 944
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	56	279	0	0	31	0	366
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	351,2	322,0	290,2	322,0	323,5	271,6	319,0
Palveluasumisen (ohjatun asumisen) käyttövuorokausia yhteensä	57 981	23 853	23 826	46 311	31 188	14 663	197 822
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	56	279	0	0	31	0	366
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	345	318	298	326	325	213	318
Oman palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	28 676	9 019	13 603	12 660	3 464	4 684	72 106
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	56	279	0	0	0	0	335
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	333	311	302	352	346	120	303

UUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
6.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Ostopalvelujen palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	29 305	14 834	11 763	33 651	27 724	9 979	127 256
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	-	0	0	0	31	0	31
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	357	322	336	317	322	333	331
Tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	91 289	29 276	27 639	21 400	55 512	48 884	274 000
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	348	311	261	315	323	296	1 854
Oman tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	76 607	23 337	25 616	12 775	16 674	46 152	201 161
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	348	307	259	312	333	300	314
Ostopalvelujen tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	14 682	5 939	2 023	8 625	38 838	2 732	72 839
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	341	297	289	319	311	248	313
Asumista tukevien palvelujen käyttövuorokausien jakautuminen	100,0	100,0	100,0	101,1	100,0	100,0	100,0
Palveluasuminen (ohjattu asuminen)	38,8	44,9	47,9	69,1	36,0	23,1	42,1
Tuettu asuminen	61,2	55,1	52,1	31,9	64,0	76,9	57,9
Asumista tukevien palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	8 113 526	3 434 956	2 150 536	3 297 151	2 634 506	3 275 867	22 906 542
Asumista tukevista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	401 998	10 391	88 057	117 425	180 429	346 251	1 144 551
Asumista tukevien palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	7 711 528	3 424 565	2 062 479	3 179 726	2 454 077	2 929 616	21 761 991
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	8,0	6,8	5,4	9,6	7,1	10,3	7,7
Nettokustannukset väestöä kohti, €	12	12	9	16	10	14	12
Nettokustannukset asumista tukevien palvelujen asiakasta kohti, €	18 145	20 755	10 577	15 287	9 157	12 520	14 557
Nettokustannukset asumista tukevien palvelujen käyttövuorokautta kohti,	52	64	39	47	28	46	46
Palveluasumisen kokonaisbruttokustannukset, €	4 473 506	2 182 597	1 709 642	3 077 217	1 993 665	1 393 667	14 830 293
Palveluasumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	275 541	2 976	81 629	117 425	125 968	243 999	847 538
Palveluasumisen kokonaisnettokustannukset, €	4 197 965	2 179 621	1 628 013	2 959 792	1 867 697	1 149 667	13 982 755
Nettokustannukset väestöä kohti, €	6	7	7	15	8	6	8
Nettokustannukset palveluasumisen asiakasta kohti, €	24 988	29 062	20 350	20 844	19 455	16 662	22 195
Nettokustannukset palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	72	91	64	64	60	78	70
Oman palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 627 788	455 499	682 401	481 255	245 330	777 464	5 269 736
Omasta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	272 907	1 416	53 672	117 425	125 968	243 999	815 387
Oman palveluasumisen nettokustannukset, €	2 354 881	454 083	628 729	363 830	119 362	533 464	4 454 349

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
6.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Nettokustannukset väestöä kohti, €	4	2	3	2	0	3	2
Nettokustannukset oman palveluasumisen asiakasta kohti, €	27 382	15 658	13 972	10 106	11 936	13 679	18 181
Nettokustannukset oman palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	82	50	46	29	34	114	62
Ostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	1 845 718	1 727 098	1 027 241	2 595 962	1 748 335	616 203	9 560 557
Ostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	2 634	1 560	27 957	0	0	0	32 151
Ostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	1 843 084	1 725 538	999 284	2 595 962	1 748 335	616 203	9 528 406
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	6	4	13	7	3	5
Nettokustannukset ostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	22 477	37 512	28 551	24 490	20 329	20 540	24 749
Nettokustannukset ostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	63	116	85	77	63	62	75
Tuetun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	3 640 020	1 252 359	440 894	219 934	640 841	1 882 200	8 076 249
Tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	126 457	7 415	6 428	0	54 461	102 252	297 013
Tuetun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	3 513 563	1 244 944	434 466	219 934	586 380	1 779 948	7 779 236
Nettokustannukset väestöä kohti, €	5	4	2	1	2	9	4
Nettokustannukset tuetun asumisen asiakasta kohti, €	13 411	13 244	4 099	3 234	3 409	10 788	8 973
Nettokustannukset tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	38	43	16	10	11	36	28
Oman tuetun asumisen bruttokustannukset, €	2 234 744	664 190	387 894	160 263	169 342	1 803 135	5 419 569
Omasta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	125 607	0	0	0	54 461	102 252	282 320
Oman tuetun asumisen nettokustannukset, €	2 109 137	664 190	387 894	160 263	114 881	1 700 883	5 137 249
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	2	2	1	0	8	3
Nettokustannukset oman tuetun asumisen asiakasta kohti, €	9 587	8 739	3 918	3 909	2 298	11 045	8 027
Nettokustannukset oman tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	28	28	15	13	7	37	26
Ostetun tuetun asumisen bruttokustannukset, €	1 405 276	588 169	53 000	59 671	471 499	79 065	2 656 680
Ostetusta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	850	7 415	6 428	0	0	0	14 693
Ostetun tuetun asumisen nettokustannukset, €	1 404 426	580 754	46 572	59 671	471 499	79 065	2 641 987
Nettokustannukset väestöä kohti, €	2	2	0	0	2	0	1
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen asiakasta kohti, €	32 661	29 038	6 653	2 210	3 772	7 188	11 339
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	96	98	23	7	12	29	36
Asumista tukevien palvelujen nettokustannusten jakautuminen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Palveluasuminen	54,4	63,6	78,9	93,1	76,1	39,2	64,3
Tuettu asuminen	45,6	36,4	21,1	6,9	23,9	60,8	35,7
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon	488	163	338	112	292	159	1 552

UUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
6.2 Asunnon muutostyöt							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon muutostöistä tai huoltotöitä	488	163	338	112	292	159	1552
0–17-vuotiaat	65	18	40	9	19	11	162
18–64-vuotiaat	220	71	138	57	85	76	647
65 vuotta täyttäneet	203	74	160	46	188	72	743
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	4,3	4,1	7,2	3,2	5,1	5,8	4,9
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	13,3	11,0	11,8	8,0	6,5	6,9	10,4
18–64-vuotiaat	45,1	43,6	40,8	50,9	29,1	47,8	41,7
65 vuotta täyttäneet	41,6	45,4	47,3	41,1	64,4	45,3	47,9
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, €	662 985	396 226	289 321	81 907	534 851	249 051	2 214 341
Omien palvelujen kustannukset, €	662 985	0	0	0	-	0	662 985
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	396 226	0	0	534 851	249 051	1 180 128
Asunnon muutostöiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,8	1,3	1,1	0,5	1,5	1,1	1,0
6.3 Asunnon välineet ja laitteet							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon välineistä ja laitteista tai huoltotöitä	606	..	50	118	404	239	1 417
kaikista VpL-asiakkaista, %	5,3	0,0	1,1	3,4	7,1	8,7	4,4
väestöstä, %	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, €	430 479	0	173 273	80 472	614 658	179 366	1 478 248
Omien palvelujen kustannukset, €	430 479	0	0	0	-	0	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	0	0	0	614 658	179 366	
VpL-nettokustannuksista, %	0,5	0,0	0,7	0,5	1,7	0,8	0,7
7. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
7.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen							
Vaikeavammaisten palveluasumisen asukkaat asumisyksiköissä yhteensä	389	154	157	191	171	158	1229
0–17-vuotiaat	...	0	0	0	0	0	0
18–64-vuotiaat	286	120	141	111	112	98	868
65 vuotta täyttäneet	103	34	16	80	59	60	352
Palveluasumisen asukkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
0–17-vuotiaat	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18–64-vuotiaat	73,3	77,9	89,8	58,1	65,5	62,0	0,0
65 vuotta täyttäneet	26,4	22,1	10,2	41,9	34,5	38,0	0,0
Palveluasumisen asukkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,4	3,9	3,3	5,4	3,0	5,8	3,8
Palveluasumisen asukkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,05	0,07	0,10	0,07	0,08	0,07
Asumisyksiköiden pitkäaikaiset asukkaat	382	148	157	185	165	158	1 195
Asumisyksiköiden lyhytaikaiset asukkaat	...	9	0	11	6	0	26
Palveluasumisen lyhytaikaisten asukkaiden osuus kaikista asukkaista, %	1,0	5,8	0,0	5,8	3,5	0,0	2,1

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
7. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
7.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen							
Oman vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita yhteensä	48	38	32	7	-	...	127
Pitkäaikaisia asiakkaita	48	32	32	7	-	...	118
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	...	8	0	0	-	0	8
Ostopalvelujen vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita yhteensä	340	116	125	179	171	146	1 077
Pitkäaikaisia asiakkaita	340	116	125	168	165	146	1 060
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	...	...	0	11	6	0	17
Palveluseteliasiakkaiden osuus ostopalveluasiakkaista	15	-	0	0	0	11	26
Pitkäaikaisia asiakkaita	15	-	0	0	0	11	26
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	...	-	0	0	0	0	0
Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannukset, €	22 743 958	8 267 692	7 346 160	6 910 367	7 238 697	8 246 481	60 753 355
josta omien palvelujen kustannukset, €	2 699 443	2 457 010	428 937	267 558	-	283 009	6 135 957
josta ostopalvelujen kustannukset, €	20 044 515	5 810 682	6 917 223	6 642 809	7 238 697	7 963 472	54 617 398
josta palvelusetelillä hankittujen palvelujen kustannukset, €	1 958 111	0	0	0	0	361 052	2 319 163
Josta omien palvelujen osuus, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Josta ostopalvelujen osuus, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Josta palvelusetelien osuus, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	28,7	27,2	28,9	39,3	19,9	35,2	28,6
Nettokustannukset € / palveluasumisen asumisyksikön asukas	58 318	53 686	46 791	36 180	42 332	52 193	49 433
7.2 Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen							
Tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	916	536	442	492	318	412	3 116
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	745	334	296	323	306	358	2 362
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	200	209	155	169	12	54	799
Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,5
Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	44,5	57,4	45,4	53,2	30,9	32,3	136,1
Oman tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	465	103	40	164	103	134	1 009
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	323	21	34	31	100	80	589
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	151	82	8	133	3	54	431
Ostopalvelujen tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	483	417	402	337	215	278	2 132
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	430	314	262	292	206	278	1 782
Tehosteun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	59	105	147	45	9	0	365

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
7. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
7.2 Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen							
Tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	262 702	118 696	105 632	113 200	103 066	119 431	822 727
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	5 622	6 680	3 633	3 059	401	1 398	20 793
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	287	221	239	230	324	290	264
Oman tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	116 014	10 743	12 392	13 027	32 387	27 310	211 873
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	4 156	3 846	93	1 695	59	1 398	11 247
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	249	104	310	79	314	204	210
Ostopalvelujen tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	146 688	107 953	93 240	100 173	70 679	92 121	610 854
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	1 466	2 834	3 540	1 364	342	0	9 546
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	304	259	232	297	329	331	287
Tehostetun palveluasumisen kokonaisbruttokustannukset, €	57 998 361	26 288 270	21 196 652	20 818 205	17 905 717	19 743 962	163 951 166
Tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	1 765 480	1 096 044	145 448	199 492	1 126 014	810 191	5 142 669
Tehostetun palveluasumisen kokonaisnettokustannukset, €	56 232 881	25 192 226	21 051 204	20 618 713	16 779 702	18 933 771	158 808 497
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	58	50	55	62	48	67	56
Nettokustannukset väestöä kohti, €	86	86	89	106	70	91	87
Nettokustannukset tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	61 390	47 000	47 627	41 908	52 766	45 956	50 965
Nettokustannukset tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	214	212	199	182	163	159	193
Oman tehostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	23 800 229	2 661 879	1 767 041	2 241 665	6 312 431	4 994 489	41 777 734
Omasta tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 646 385	150 238	4 316	199 492	1 126 014	680 381	3 806 826
Oman tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	22 153 844	2 511 641	1 762 725	2 042 173	5 186 417	4 314 108	37 970 908
Nettokustannukset väestöä kohti, €	34	9	7	11	22	21	21
Nettokustannukset oman tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	47 643	24 385	44 068	12 452	50 354	32 195	37 632
Nettokustannukset oman tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	191	234	142	157	160	158	179
Ostetun tehostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	34 198 132	23 626 391	19 429 611	18 576 540	11 593 285	14 749 473	122 173 432
Ostetusta tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	119 095	945 806	141 132	0	0	129 810	1 335 843
Ostetun tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	34 079 037	22 680 585	19 288 479	18 576 540	11 593 285	14 619 663	120 837 589
Nettokustannukset väestöä kohti, €	52	77	81	96	48	71	66
Nettokustannukset ostetun tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	70 557	54 390	47 981	55 123	53 922	52 589	56 678
Nettokustannukset ostetun tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	232	210	207	185	164	159	198

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
8. MUUT PALVELUT							
8.1 Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut							
Muiden VpL-palvelujen nettokustannukset yhteensä, €	0	268099	807910	75142	6292795	1046919	
Josta omien palvelujen kustannukset, €	327182	60665	805271	0	-	0	
Josta ostopalvelujen kustannukset, €	7618	207434	2638	0	6292795	1046919	
Muiden palvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,0	0,9	3,2	0,4	17,3	4,5	0,0
8.2 Kehitysvammahuollon muut palvelut							
Muiden palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	1 092 460	9 082 319	2 721 095	690 536	1 489 224	610 446	15 686 080
Muista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	0	9 421	13 997	0	0	0	23 418
Muiden palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	1 092 460	9 072 898	2 707 098	690 536	1 489 224	610 446	15 662 662
Josta omien palvelujen kustannukset, €	924 194	3 854 456	1 814 521	166 053	577 657	183 750	7 520 631
Josta ostopalvelujen kustannukset, €	168 266	5 218 432	906 574	524 483	911 567	426 696	8 156 018
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	1,1	17,9	7,1	2,1	4,3	2,2	5,6
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1,7	31,0	11,4	3,6	6,2	2,9	9
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	476	9 798	2 421	735	1 309	466	2 031
9. KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO							
Perhehoidon asiakkaita yhteensä	88	30	93	29	32	...	272
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	68	19	17	8	16	...	128
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	22	11	76	21	16	...	146
Perhehoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,01	0,01	0,04	0,01	0,01	0,00	0,01
Perhehoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	3,8	3,2	8,3	3,1	2,8	0,3	3,5
asiakkaista, %	3,0	2,1	1,5	0,9	1,4	0,1	1,7
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus perhehoidon asiakkaista, %	77,3	63,3	18,3	27,6	50,0	25,0	47,1
Oman perhehoidon asiakkaita yhteensä	42	10	84	29	31	...	196
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	21	0	8	8	15	...	52
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	21	10	76	21	16	...	144
Ostopalveluperhehoidon asiakkaita yhteensä	52	20	9	0	1	0	82
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	52	19	9	0	1	0	81
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	1	1	0	0	0	0	2
Perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	24 270	6 985	8 551	3 228	6 736	585	50 355
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	407	194	2 779	392	693	219	4 684
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	276	233	92	111	211	146	185

UUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
9. KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO							
Oman perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	7 726	191	5 615	3 228	6 370	585	23 715
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	375	191	2 779	392	693	219	4 649
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	184	19	67	111	205	146	119
Ostopalveluperhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	16 544	6 794	2 936	0	366	0	26 640
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	32	3	0	0	0	0	35
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	318	340	326	0	366	0	325
Perhehoidon kokonaisbruttokustannukset, €	2 754 153	729 579	771 308	278 231	639 416	79 694	5 252 381
Perhehoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	590 051	121 371	141 343	81 906	98 261	5 605	1 038 537
Perhehoidon kokonaisnettokustannukset, €	2 164 102	608 208	629 965	196 325	541 154	74 089	4 213 843
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	2,2	1,2	1,7	0,6	1,6	0,3	1,5
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3,3	2,1	2,7	1,0	2,2	0,4	2,3
Nettokustannukset perhehoidon asiakasta kohti, €	24592,1	20273,6	6773,8	6769,8	16911,1	18522,3	15 268
Nettokustannukset perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	89,2	87,1	73,7	60,8	80,3	126,6	83,7
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Oman perhehoidon bruttokustannukset, €	766 987	3 398	474 280	278 231	620 821	79 694	2 223 411
Omasta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	193 437	0	134 977	81 906	98 261	5 605	514 186
Oman perhehoidon nettokustannukset, €	573 550	3 398	339 303	196 325	522 559	74 089	1 709 224
Nettokustannukset väestöä kohti, €	0,9	0,0	1,4	1,0	2,2	0,4	0,9
Nettokustannukset oman perhehoidon asiakasta kohti, €	13656,0	339,8	4039,3	6769,8	16856,8	18522,3	8 546
Nettokustannukset oman perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	74	18	60	61	82	127	72
Ostetun perhehoidon bruttokustannukset, €	1 987 166	726 181	297 028	0	18 595	0	3 028 970
Ostetusta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	396 614	121 371	6 366	0	0	0	524 351
Ostetun perhehoidon nettokustannukset, €	1 590 552	604 810	290 662	0	18 595	0	2 504 619
Nettokustannukset väestöä kohti, €	2,4	2,1	1,2	0,0	0,1	0,0	1,4
Nettokustannukset ostetun perhehoidon asiakasta kohti, €	30 588	30 241	32 296	0	18 595	0	30 544
Nettokustannukset ostetun perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	96	89	99	0	51	0	94
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Laitoshoidon asiakkaita yhteensä	38	24	46	51	77	30	266
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	23	8	6	21	42	6	106
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	17	16	40	33	35	24	165
Laitoshoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,01	0,01	0,02	0,03	0,03	0,01	0,01
Laitoshoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	1,7	2,6	4,1	5,4	6,8	2,3	3,4
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon	1,0	0,9	0,5	2,2	3,7	0,5	1,4
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus laitoshoidon asiakkaista, %	60,5	33,3	13,0	41,2	54,5	20,0	39,8

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Oman laitoshoidon asiakkaita yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	-	-	-	-	-	-	-
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	-	-	-	-	-	-	-
Ostopalvelulaitoshoidon asiakkaita yhteensä	37	24	46	51	77	30	265
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	22	8	6	21	42	6	105
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	17	16	40	33	35	24	165
Laitoshoidon käyttöpäiviä yhteensä	8 699	3 608	5 953	7 462	12 236	1 848	39 806
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	2 066	1 209	3 780	2 395	1 154	838	11 442
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	229	150	129	146	159	62	150
Oman laitoshoidon käyttöpäiviä yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	-	-	-	-	-	-	-
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Ostopalvelulaitoshoidon käyttöpäiviä	8 699	3 608	5 953	7 462	12 236	1 848	39 806
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	2 066	1 209	3 780	2 395	1 154	838	11 442
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	235	150	129	146	159	62	150
Laitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €	6 240 599	1 465 750	4 101 223	5 081 429	6 973 676	1 458 050	25 320 727
Laitoshoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	123 096	59 509	59 555	0	0	8 692	250 852
Laitoshoidon kokonaisnettokustannukset, €	6 117 503	1 406 241	4 041 668	5 081 429	6 973 676	1 449 358	25 069 875
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	6	3	11	15	20	5	9
Nettokustannukset väestöä kohti, €	9	5	17	26	29	7	14
Nettokustannukset laitoshoidon asiakasta kohti, €	160 987	58 593	87 862	99 636	90 567	48 312	94 248
Nettokustannukset laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	703	390	679	681	570	784	630
Oman laitoshoidon bruttokustannukset, €	-	-	-	-	-	-	-
Omasta laitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	-	-	-	-	-	-	-
Oman laitoshoidon nettokustannukset, €	-	-	-	-	-	-	-
Nettokustannukset väestöä kohti, €	-	-	-	-	-	-	-
Nettokustannukset oman laitoshoidon asiakasta kohti, €	-	-	-	-	-	-	-
Nettokustannukset oman laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	-	-	-	-	-	-	-

VUODEN 2020 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Ostopalvelulaitoshoidon kokonaisbruttokustannukset,€	6 240 599	1 465 750	4 101 223	5 081 429	6 973 676	1 458 050	25 320 727
Ostopalvelulaitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	123 096	59 509	59 555	0	0	8 692	250 852
Ostopalvelulaitoshoidon nettokustannukset, €	6 117 503	1 406 241	4 041 668	5 081 429	6 973 676	1 449 358	25 069 875
Nettokustannukset väestöä kohti, €	9	5	17	26	29	7	14
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon asiakasta kohti, €	165 338	58 593	87 862	99 636	90 567	48 312	94 603
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	703	390	679	681	570	784	630
11. OMAISHOIDON TUKI							
Omaishoidon asiakkaita yhteensä	3 719	1 404	1 353	1 657	2 025	1 965	12 123
0–17-vuotiaat	1 195	341	409	259	502	486	3 192
18–64-vuotiaat	675	251	270	314	310	368	2 188
65 vuotta täyttäneet	1 849	812	674	1 084	1 213	1 111	6 743
Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) vuonna 2020							
Palkkioluokka 1	449	455	0	413	408	408	
Palkkioluokka 2	815	0	0	784	600	0	
Palkkioluokka 3	1 766	827	0	1 247	900	938	
Palkkioluokka 4	0	1 791	0	-	1 400	1 634	
Maksettujen hoitopalkkioiden kokonaiskustannukset yhteensä, €	24 187 928	8 031 418	5 495 415	8 714 937	11 345 479	11 066 578	68 841 755

Vammaispalvelulain mukaisten muiden palvelujen kuvaukset	
Helsinki	Sopeutumisvalmennus, harkinnanvaraiset apuvälineet ja laitteet, erityisvaatetus ja muu taloudellinen tuki.
Espoo	Avustukset liikkumisvälineisiin ja niiden apuvälineisiin, tukiviittomaopetus ja muu taloudellinen tuki.
Vantaa	Sopeutumisvalmennus, liikkumisvälineet, erityisvaatteet, muut vammaisavustukset (kotiin ostettava hoito ja ammatillinen tukihenkilötoiminta sekä iltapäivätoiminta).
Turku	Sopeutumisvalmennus; harkinnanvaraiset välineet ja laitteet; vaatetus- ja erityisravintokustannukset; avustajakeskuksen avustus
Tampere	harkinnanvaraiset välineet ja laitteet, vaatetus- ja erityisravintokustannukset, lyhytaikainen avustajapalvelu, henkilökohtainen budjetti, muut tukitoimet
Oulu	Palveluasuminen omaan kotiin, auto avustukset sekä koneet, välineet ja laitteet
Kehitysvammahuollon muiden palvelujen kuvaukset	
Helsinki	Oma toiminta: Kehitysvammapoliklinikka (ent. vammaisneuvola), tukihenkilötoiminta Ostopalvelut: Kehitysvammapoliklinikan kustannukset
Espoo	Oma toiminta: Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, koululaisten lomatoiminta. Ostopalvelut: kotiin vietävä lasten tuntiperusteinen hoitopalvelu, kehitysvammaisten muut tukitoimet (esim. kriisihoitojaksot, Eteva-kuntayhtymä ja Kärkulla Samkommun).
Vantaa	Ostot sivistystoimelta, kehitysvammahuollon hallintokulut. Ostopalvelut: Avohuollon menoihin sisältyvä poliklinikka- ja kotona hoidettavien kustannukset. Koululaisten ostettu iltapäivähoito.
Turku	Oma toiminta: tutkimus- ja palveluohjausasiakkaat, vammaisten lasten kesäkerhot, toimistotyö sekä muut yksilölliset erityispalvelut. Ostopalvelut: tutkimus- ja ohjausasiakkaat, erityisperhetyö ja jatko-opetus.
Tampere	Kehitysvammapoliklinikkakäynnit ja puhelinkonsultaatio; leirit ja kerhot; avustukset yhteisöille; henkilökohtainen budjetti, oman tuotannon Havu-tiimi (havainnoi ja vuorovaikuta).
Oulu	Omatoiminta pois lukien henkilöstökulut, ostopalvelu: Erityishuoltopiirin neuvola ja päivätoiminnan kustannukset

Liite 3. Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2016–2020

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2016	635 181	1,1	274 583	1,8	219 341	2,2	187 604	-12,6	228 274	22,8	200 526	-10,9	1 745 509	0,4
	2017	643 272	1,3	279 044	1,6	223 027	1,7	189 669	1,1	231 853	1,6	201 810	-0,6	1 768 675	1,3
	2018	648 042	0,7	283 692	1,6	228 166	2,3	191 331	0,9	235 239	1,5	203 567	0,9	1 789 977	1,2
	2019	653 835	0,9	289 791	2,2	233 775	2,5	192 962	0,9	238 140	1,2	205 489	0,9	1 813 932	1,3
	2020	656 920	0,5	292 796	1,1	237 231	1,5	194 391	0,7	241 009	1,2	207 327	0,9	1 829 674	0,9
Muutos 2016-2020, %		3,4		6,6		8,2		3,6		5,6		3,4		4,8	
1. Vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset															
Vammaisten palvelujen nettokustannukset	2016	164 669 566	2,1	69 010 753	8,7	51 831 620	-2,1	45 306 373	104,3	55 056 820	4,1	47 890 910	1,1	435 322 079	11,3
	2017	160 350 564	-2,6	71 261 554	3,3	48 777 210	-5,9	45 491 369	0,4	60 408 176	9,7	49 037 633	2,4	435 326 506	0,0
	2018	169 168 534	5,5	75 454 317	5,9	55 845 255	14,5	48 669 004	7,0	65 620 622	8,6	49 602 927	1,2	464 360 659	6,7
	2019	178 357 204	5,4	82 168 667	8,9	62 440 588	11,8	50 760 972	4,3	70 061 425	6,8	52 134 671	5,1	495 923 727	6,8
	2020	175 539 157	-1,6	80 974 368	-1,5	63 388 956	1,5	50 853 292	0,2	71 100 454	1,5	51 782 133	-0,7	493 638 359	-0,5
Muutos 2016-2020, %		6,6		17,3		22,3		12,2		29,1		8,1		13,4	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	25,6	..	15,0	..	0,0	..	12,7	..	9,1	..	21,4	..	22,4	..
	2017	24,2	-5,2	17,3	14,8	0,0	0,0	12,6	-1,0	10,8	18,0	21,3	-0,3	19,3	-13,9
	2018	22,7	-6,2	24,8	43,8	15,4	0,0	11,5	-8,5	11,0	1,5	21,1	-1,1	19,7	2,0
	2019	31,9	40,5	23,7	-4,5	24,2	56,7	20,5	77,3	12,5	14,2	19,8	-5,8	24,9	26,4
	2020	32,9	3,1	23,3	-1,7	27,0	11,9	0,0	-100,0	13,0	3,8	21,0	6,0	25,6	2,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	25,0	..	44,4	..	0,0	..	54,3	..	66,8	..	63,7	..	39,1	..
	2017	38,8	55,3	66,4	49,7	51,1	0,0	65,8	21,1	65,7	-1,6	75,7	18,8	57,0	45,7
	2018	40,9	5,3	68,6	3,3	54,0	5,6	66,4	0,9	66,9	1,7	76,0	0,4	58,5	2,6
	2019	56,6	38,4	74,1	8,0	57,1	5,8	70,4	6,0	85,3	27,5	77,7	2,2	68,6	17,3
	2020	56,7	0,2	74,8	0,9	60,4	5,8	73,0	3,8	84,9	-0,5	76,7	-1,3	69,3	1,0
Vammaisten palvelujen kustannukset euroa / väestö	2016	259	0,9	251	6,8	236	-4,2	242	133,7	241	-15,3	239	13,5	249	10,8
	2017	249	-3,8	255	1,6	219	-7,4	240	-0,7	261	8,0	243	1,7	246	-1,3
	2018	261	4,7	266	4,2	245	11,9	254	6,1	279	7,1	244	0,3	259	5,4
	2019	273	4,5	284	6,6	267	9,1	263	3,4	294	5,5	254	4,1	273	5,4
	2020	267	-2,0	277	-2,5	267	0,0	262	-0,6	295	0,3	250	-1,6	270	-1,3
Muutos 2016-2020, %		3,1		10,0		13,1		8,3		22,3		4,6		8,2	
2. Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten palvelujen asiakkaat ja kustannukset															
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen VpLn mukainen päätös	2016	12 012	-2,4	4 691	3,9	4 728	-3,6	3 613	-26,3	5 997	-0,3	3 393	-1,6	34 434	-4,6
	2017	12 119	0,9	4 626	-1,4	4 695	-0,7	3 599	-0,4	6 057	1,0	3 374	-0,6	34 470	0,1
	2018	12 128	0,1	4 697	1,5	4 892	4,2	3 593	-0,2	6 015	-0,7	3 241	-3,9	34 566	0,3
	2019	11 925	-1,7	4 800	2,2	4 849	-0,9	3 608	0,4	5 871	-2,4	2 844	-12,2	33 897	-1,9
	2020	11 351	-4,8	3 977	-17,1	4 694	-3,2	3 512	-2,7	5 723	-2,5	2 736	-3,8	31 993	-5,6
Muutos 2016-2020, %		-5,5		-15,2		-0,7		-2,8		-4,6		-19,4		-7,1	
VpLn mukaisia palveluja tai tukitoimia saaneiden %-osuus väestöstä	2016	1,9	-3,4	1,7	2,1	2,2	-5,7	1,9	-15,7	2,6	-18,8	1,7	10,4	2,0	-5,0
	2017	1,9	-0,4	1,7	-0,0	2,1	-2,3	1,9	-1,5	2,6	-0,6	1,7	-1,2	1,9	-1,2
	2018	1,9	-0,7	1,7	-0,1	2,1	1,8	1,9	-1,0	2,6	-2,1	1,6	-4,8	1,9	-0,9
	2019	1,8	-2,5	1,7	0,0	2,1	-3,3	1,9	-0,4	2,5	-3,6	1,4	-13,1	1,9	-3,2
	2020	1,7	-5,3	1,4	-18,0	2,0	-4,6	1,8	-3,4	2,4	-3,7	1,3	-4,7	1,7	-6,4
VpLn mukaisten palvelujen nettokustannukset	2016	78 345 902	2,3	27 995 379	1,5	21 323 082	-3,8	15 122 235	3,7	28 178 177	6,9	21 606 972	1,3	192 511 748	2,1
	2017	77 207 343	-1,5	28 400 972	1,7	20 850 035	-2,2	15 548 800	2,8	32 095 690	13,9	22 556 146	4,4	196 668 987	2,2
	2018	81 106 759	5,1	30 477 311	7,3	22 800 471	9,3	16 484 527	6,0	35 311 659	10,0	23 328 357	3,4	209 509 084	6,5
	2019	83 852 738	3,4	31 874 818	4,6	27 317 687	19,8	17 206 946	4,4	36 662 574	3,8	24 195 051	3,7	221 109 815	5,5
	2020	78 950 303	-5,8	30 360 475	-4,8	25 387 864	-7,1	17 562 836	2,1	36 314 811	-0,9	23 449 344	-3,1	212 025 633	-4,1
Muutos 2016-2020, %		0,8		8,7		19,1		16,1		28,9		8,5		10,1	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	3,3	..	0,0	..
	2017	3,2	0,0	7,3	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	3,4	2,3	0,0	4,0
	2018	4,5	39,8	24,2	231,7	2,1	0,0	1,9	3,7	0,0	0,0	2,4	-29,3	0,0	0,0
	2019	26,4	486,4	23,1	-4,3	25,3	1 128,1	31,5	1 598,3	0,0	0,0	2,2	-6,5	0,0	2,8
	2020	27,8	5,3	25,6	10,5	30,2	19,5	0,0	-100,0	0,0	0,0	2,3	4,4	0,0	-5,8
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas	2016	6 522	4,7	5 955	-2,3	4 510	-0,3	4 186	40,8	4 899	7,2	6 368	3,0	5 591	7,0
	2017	6 371	-2,3	6 139	3,1	4 443	-1,5	4 320	3,2	5 299	12,8	6 685	5,0	5 706	2,1
	2018	6 688	5,0	6 489	5,7	4 661	4,9	4 588	6,2	5 871	10,8	7 198	7,7	6 061	6,2
	2019	7 032	5,1	6 641	2,3	5 634	20,9	4 769	3,9	6 245	6,4	8 507	18,2	6 523	7,6
	2020	6 955	-1,1	7 634	15,0	5 409	-4,0	5 001	4,9	6 345	1,6	8 571	0,7	6 627	1,6
Muutos 2016-2020, %		6,6		28,2		19,9		19,5		35,0		34,6		18,5	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset €/väestö	2016	123	1,2	102	-0,2	97	-5,9	81	18,6	123	-13,0	108	13,8	110	1,7
	2017	120	-2,7	102	0,0	94	-3,8	82	1,7	138	12,1	112	3,7	111	0,8
	2018	125	4,3	107	5,6	100	6,8	86	5,1	150	8,4	115	2,5	117	5,3
	2019	128	2,5	110	2,4	117	16,9	89	3,5	154	2,6	118	2,7	122	4,1
	2020	120	-6,3	104	-5,7	107	-8,4	90	1,3	151	-2,1	113	-3,9	116	-4,9
Muutos 2016-2020, %		-2,6		1,9		10,1		12,1		22,1		5,0		5,1	
3. Kehitysvammahuollon asiakkaat ja kustannukset															
Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	2016	2 366	3,2	907	3,0	887	-0,1	1 118	25,9	1 175	2,2	1 386	2,9	7 839	5,3
	2017	2 427	2,6	934	3,0	973	9,7	1 020	-8,8	1 190	1,3	1 463	5,6	8 007	2,1
	2018	2 480	2,2	951	1,8	1 020	4,8	1 050	2,9	1 222	2,7	1 516	3,6	8 239	2,9
	2019	2 536	2,3	991	4,2	1 038	1,8	1 071	2,0	1 235	1,1	1 547	2,0	8 418	2,2
	2020	2 658	4,8	933	-5,9	1 117	7,6	1 029	-3,9	1 294	4,8	1 618	4,6	8 649	2,7
Muutos 2016-2020, %		12,3		2,9		25,9		-8,0		10,1		16,7		10,3	
KvLn mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2016	2 043	1,7	907	3,0	887	2,4	886	2,3	1 008	0,4	1 174	2,4	6 905	2,0
	2017	2 057	0,7	934	3,0	973	9,7	925	4,4	1 029	2,1	1 274	8,5	7 192	4,2
	2018	2 167	5,3	951	1,8	1 020	4,8	944	2,1	1 100	6,9	1 240	-2,7	7 422	3,2
	2019	2 252	3,9	991	4,2	1 038	1,8	994	-1,1	1 122	2,0	1 350	8,9	7 687	3,6
	2020	2 289	1,6	926	-6,6	1 117	7,6	996	0,2	1 136	1,2	1 305	-3,3	7 709	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon nettokustannukset	2016	86 323 664,0	1,9	41 075 373,4	14,2	30 508 538,0	6,2	31 740 174,9	3,1	26 878 642,5	1,3	26 283 938,1	1,0	242 810 330,9	4,3
	2017	83 143 221,0	-3,7	42 860 582,0	4,3	27 917 175,3	-8,5	31 479 651,8	-0,8	28 312 486,2	5,3	26 481 486,2	0,8	240 194 602,5	-1,1
	2018	88 061 775,0	5,9	44 977 006,2	4,9	33 044 783,7	18,4	33 129 891,5	5,2	30 308 962,6	7,1	26 260 422,3	-0,8	255 782 841,2	6,5
	2019	94 504 466,0	7,3	50 294 049,0	11,8	35 122 901,0	6,3	34 344 896,0	3,7	33 398 851,5	10,2	27 937 980,4	6,4	275 603 143,9	7,7
	2020	96 588 854,0	2,2	50 613 893,0	0,6	38 001 092,0	8,2	33 890 818,0	-1,3	34 785 642,8	4,2	28 332 789,0	1,4	282 213 088,8	2,4
Muutos 2016–2020, %		11,9		23,2		24,6		6,8		29,4		7,8		16,2	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	50,6	-	25,8	-	0,0	-	20,0	-	19,6	-	37,2	-	34,2	-
	2017	45,4	-10,3	24,4	-5,3	0,0	0,0	19,1	-4,5	23,6	20,3	37,8	1,6	32,6	-4,7
	2018	40,9	-9,9	26,0	6,7	25,0	0,0	17,0	-11,1	24,3	2,7	38,8	2,8	31,0	-4,8
	2019	37,9	-7,3	24,8	-4,8	23,7	-5,0	15,3	-10,0	26,8	10,6	36,0	-7,3	29,4	-5,1
	2020	38,2	0,7	22,7	-8,4	25,3	6,5	0,0	-100,0	27,1	1,1	37,4	3,9	29,5	0,3
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	49,4	-	74,3	-	76,7	-	85,3	-	80,3	-	62,8	-	66,5	-
	2017	54,6	10,5	75,0	0,9	74,5	-2,8	86,3	1,2	76,4	-4,9	62,2	-1,0	68,0	2,3
	2018	59,1	8,2	74,0	-1,4	75,0	0,7	86,0	-0,4	75,7	-0,8	61,2	-1,7	69,4	2,0
	2019	62,1	5,0	75,2	1,7	76,3	1,6	84,7	-1,5	73,2	-3,4	64,0	4,6	70,9	2,1
	2020	61,8	-0,4	77,3	2,8	74,8	-2,0	86,6	2,2	72,9	-0,4	62,6	-2,2	70,7	-0,2
Kehitysvammahuollon nettokustannukset euroa / asiakas	2016	42 253	0,1	45 287	10,9	34 395	3,7	35 824	0,8	26 665	0,9	22 388	-1,4	35 164	2,3
	2017	40 420	-4,3	45 889	1,3	28 692	-16,6	34 032	-5,0	27 515	3,2	20 786	-7,2	33 397	-5,0
	2018	40 638	0,5	47 294	3,1	32 397	12,9	35 095	3,1	27 554	0,1	21 178	1,9	34 463	3,2
	2019	41 965	3,3	50 751	7,3	33 837	4,4	36 772	4,8	29 767	8,0	20 695	-2,3	35 853	4,0
	2020	42 197	0,6	54 659	7,7	34 021	0,5	36 208	-1,5	30 621	2,9	21 711	4,9	36 608	2,1
Muutos 2016–2020, %		-0,1		20,7		-1,1		1,1		14,8		-3,0		4,1	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset €/väestö	2016	136	0,7	150	12,2	139	3,9	169	18,0	118	-17,5	131	13,4	139	3,9
	2017	129	-4,9	154	2,7	125	-10,0	166	-1,9	122	3,7	131	0,1	136	-2,4
	2018	136	5,1	159	3,2	145	15,7	173	4,3	129	5,5	129	-1,7	143	5,2
	2019	145	6,4	174	9,5	150	3,7	178	2,8	140	8,9	136	5,4	152	6,3
	2020	147	1,7	173	-0,4	160	6,6	174	-2,0	144	2,9	137	0,5	154	1,5
Muutos 2016–2020, %		8,2		15,6		15,2		3,0		22,6		4,3		10,9	
4. Henkilökohtainen apu															
VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2016	2 467	8,2	803	10,6	638	4,8	685	12,5	918	14,2	866	0,6	6 377	8,3
	2017	2 621	6,2	856	6,6	675	5,8	770	12,4	1 087	18,4	930	7,4	6 939	8,8
	2018	2 762	5,4	930	8,6	734	8,7	855	11,0	1 294	19,0	982	5,6	7 557	8,9
	2019	2 893	4,7	1 014	9,0	751	2,3	941	10,1	1 403	8,4	1 002	2,0	8 004	5,9
	2020	2 916	0,8	968	-4,5	849	13,0	1 000	6,3	1 504	7,2	1 009	0,7	8 246	3,0
Muutos 2016–2020, %		18,2		20,5		33,1		46,0		63,8		16,5		29,3	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	2016	0,4	7,0	0,3	8,7	0,3	2,5	0,4	28,7	0,4	-7,0	0,4	12,9	0,4	7,8
	2017	0,4	4,9	0,3	4,9	0,3	4,1	0,4	11,2	0,5	16,6	0,5	6,7	0,4	7,4
	2018	0,4	4,6	0,3	6,9	0,3	6,3	0,4	10,1	0,6	17,3	0,5	4,7	0,4	7,6
	2019	0,4	3,8	0,3	6,7	0,3	-0,1	0,5	9,1	0,6	7,1	0,5	1,1	0,4	4,5
	2020	0,4	0,3	0,3	-5,5	0,4	11,4	0,5	5,5	0,6	5,9	0,5	-0,2	0,5	2,1
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2016	20,5	10,8	17,1	6,5	13,5	8,7	19,0	52,7	15,3	14,8	25,5	2,2	18,5	13,5
	2017	21,6	5,3	18,5	8,1	14,4	6,5	21,4	12,8	17,9	17,2	27,6	8,0	20,1	8,7
	2018	22,8	5,3	19,8	7,0	15,0	4,4	23,8	11,2	21,5	19,9	30,3	9,9	21,9	8,6
	2019	24,3	6,5	21,1	6,7	15,5	3,2	26,1	9,6	23,9	11,1	35,2	16,3	23,6	8,0
	2020	25,7	5,9	24,3	15,2	18,1	16,8	28,5	9,2	26,3	10,0	36,9	4,7	25,8	9,2
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2016	35 751 688,0	8,7	9 061 251,4	9,8	6 085 676,0	-2,3	4 883 224,0	-21,6	9 491 576,6	11,1	9 200 472,0	4,3	74 473 887,9	5,0
	2017	36 569 911,0	2,3	9 474 640,0	4,6	6 322 850,8	3,9	5 371 889,0	10,0	11 057 171,2	16,5	9 452 731,0	2,7	78 249 193,0	5,1
	2018	38 316 994,0	4,8	10 610 397,0	12,0	6 807 951,6	7,7	6 028 180,0	12,2	13 261 851,8	19,9	10 107 188,9	6,9	85 131 543,3	8,8
	2019	40 497 811,0	5,7	10 852 385,0	2,3	6 850 325,0	0,7	6 801 118,4	12,8	14 981 105,7	13,0	10 294 037,8	1,8	92 076 782,8	8,2
	2020	38 369 161,0	-5,3	11 980 096,0	10,4	9 618 032,0	11,2	7 242 336,5	6,5	15 604 666,8	4,2	10 331 232,0	0,4	93 139 496,2	1,2
Muutos 2016–2020, %		7,3		32,2		58,0		48,3		64,4		12,3		25,1	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	1,4	-	1,4	-
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	-10,2	1,3	-10,2
	2018	0,0	0,0	47,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	5,5	48,5	3 629,5
	2019	43,6	0,0	46,7	-1,0	74,1	0,0	74,7	0,0	0,0	0,0	1,4	2,4	240,5	395,8
	2020	45,5	4,4	43,8	-6,2	66,2	-10,7	0,0	-100,0	0,0	0,0	1,4	0,8	224,1	-6,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	100,0	-	98,6	-	198,6	-
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,7	0,1	198,7	0,1
	2018	0,0	0,0	13,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,6	-0,1	211,6	6,5
	2019	56,4	0,0	53,2	310,5	23,9	0,0	25,3	0,0	100,0	0,0	98,6	0,0	359,5	69,9
	2020	54,5	-3,4	56,2	5,6	33,8	30,7	32,8	29,5	100,0	0,0	98,6	0,0	375,9	4,6
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset €/väestö	2016	56	7,5	33	7,9	28	-4,4	26	-10,3	42	-9,5	46	17,1	43	4,5
	2017	57	1,0	34	2,9	28	2,2	28	8,8	48	14,7	47	2,1	44	3,7
	2018	59	4,0	37	10,2	30	5,2	32	11,2	56	18,2	50	6,0	48	7,5
	2019	62	4,8	37	0,1	37	24,0	35	11,9	63	11,6	50	0,9	51	6,7
	2020	58	-5,7	41	9,2	41	9,6	37	5,7	65	2,9	50	-0,5	51	0,3
Muutos 2016–2020, %		3,8		24,0		46,1		43,1		55,7		8,6		19,3	
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2016	14 492	0,5	11 284	-0,7	9 539	-6,7	7 129	-30,3	10 339	-2,7	10 624	3,7	11 679	-3,1
	2017	13 953	-3,7	11 069	-1,9	9 367	-1,8	6 976	-2,1	10 172	-1,6	10 164	-4,3	11 277	-3,4
	2018	13 873	-0,6	11 409	3,1	9 275	-1,0	7 051	1,1	10 249	0,8	10 292	1,3	11 265	-0,1
	2019	13 999	0,9	10 703	-6,2	11 518	24,2	7 228	2,5	10 678	4,2	10 273	-0,2	11 504	2,1
	2020	13 156	-6,0	12 376	15,6	11 329	-1,6	7 242	0,2	10 375	-2,8	10 239	-0,3	11 295	-1,8
Muutos															

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vpl-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista Vpl:n asiakkaista	2016	68,7	-0,8	68,2	-3,0	74,3	3,2	71,6	-0,6	58,0	-1,5	86,6	-1,8	69,6	-0,9
	2017	65,4	-4,8	69,0	1,1	76,4	2,8	69,8	-2,4	59,3	2,3	82,3	-5,0	68,4	-1,7
	2018	59,6	-8,8	67,7	-1,8	72,7	-4,8	70,2	0,5	58,6	-1,3	86,8	5,4	66,0	-3,5
	2019	63,3	6,2	63,9	-5,7	73,9	1,6	77,3	10,1	57,6	-1,7	83,9	-3,3	67,1	1,7
	2020	61,6	-2,7	72,2	13,1	70,2	-4,9	72,4	-6,4	54,3	-5,7	83,6	-0,4	66,0	-1,8
Vpl-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	2016	1,3	-4,2	1,2	-1,0	1,6	-2,7	1,4	-16,2	1,5	-20,0	1,5	8,5	1,4	-5,8
	2017	1,2	-5,1	1,1	-1,9	1,6	0,4	1,3	-3,9	1,5	1,7	1,4	-6,1	1,3	-2,9
	2018	1,1	-9,4	1,1	-1,9	1,6	-0,0	1,3	-0,5	1,5	-3,4	1,4	0,4	1,3	-4,4
	2019	1,2	3,5	1,1	-5,7	1,5	-1,7	1,4	9,6	1,4	-5,2	1,2	-15,9	1,3	-1,6
	2020	1,1	-7,8	1,0	-7,3	1,4	9,3	1,3	-9,5	1,3	-9,2	1,1	-5,0	1,2	-8,1
Vpl-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2016	590	3,8	310	11,1	162	14,9	79	-44,0	212	4,4	140	-0,7	1 453	1,3
	2017	523	-4,9	315	1,6	199	22,8	101	27,8	207	-2,4	139	-0,7	1 484	2,1
	2018	530	1,3	335	6,3	165	-17,1	154	52,5	226	9,2	119	-14,4	1 529	3,0
	2019	520	-1,9	339	1,2	176	6,7	110	-28,6	226	0,0	119	0,0	1 490	-2,6
	2020	519	-0,2	321	-5,3	210	19,3	139	26,4	231	2,2	106	-10,9	1 526	2,4
Muutos 2016-2020, %		-5,6		3,5		28,6		75,9		9,0		-24,3		5,0	
Vpl-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2016	6,7	7,1	9,7	10,3	4,6	15,5	3,1	-23,5	6,1	6,3	4,8	2,8	6,1	7,1
	2017	6,6	-1,0	9,9	2,0	5,5	20,3	4,0	31,6	5,8	-5,5	5,0	5,1	6,3	3,8
	2018	7,3	11,0	10,5	6,7	4,6	-16,4	6,1	51,9	6,4	11,3	4,2	-15,4	6,7	6,4
	2019	6,9	-6,1	11,1	5,0	4,9	5,9	3,9	-35,4	6,7	4,2	5,0	17,9	6,5	-2,2
	2020	7,4	7,8	11,2	1,1	6,4	29,7	5,5	38,6	7,4	11,2	4,6	-7,1	7,2	10,5
Yhdensuuntaiset Vpl-matkat	2016	535 174	-6,8	325 374	0,4	318 380	-1,5	203 764	-37,0	265 556	-3,3	145 100	-12,9	1 793 348	-9,7
	2017	521 903	-2,5	323 982	-0,4	313 353	-1,6	202 076	-0,8	283 482	6,8	135 567	-6,6	1 780 363	-0,7
	2018	503 469	-3,5	322 519	-0,5	315 832	0,8	204 354	1,1	282 650	-0,3	128 991	-4,9	1 757 815	-1,3
	2019	492 638	-2,2	331 302	2,7	331 091	4,8	206 287	0,9	274 199	-3,0	129 081	0,1	1 764 598	0,4
	2020	322 796	-34,5	243 170	-26,6	238 339	-28,0	150 862	-26,9	202 489	-26,2	79 364	-38,5	1 237 020	-29,9
Muutos 2016-2020, %		-39,7		-25,3		-25,1		-26,0		-23,7		-45,3		-31,0	
Vpl-matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2016	5,4	-3,9	8,5	-0,4	7,6	-1,0	6,6	-13,9	6,4	-1,5	4,1	-9,8	6,2	-4,6
	2017	5,5	1,5	8,5	-0,1	7,3	-3,6	6,7	2,1	6,6	3,3	4,1	-1,1	6,3	0,9
	2018	5,8	5,7	8,4	-0,2	7,4	1,6	6,8	0,8	6,7	1,7	3,8	-6,0	6,4	2,0
	2019	5,4	-6,3	9,0	6,6	7,7	4,1	6,2	-8,7	6,8	1,1	4,5	17,9	6,5	0,7
	2020	3,8	-29,3	7,1	-21,7	6,0	-21,8	4,9	-19,8	5,4	-19,6	2,9	-35,9	4,9	-24,4
Myönnettujen Vpl-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2016	17 288 758	-5,2	10 114 685	-0,3	8 947 349	-4,8	4 320 217	-54,0	6 786 564	-0,2	4 919 751	-0,8	52 377 324	-2,8
	2017	17 242 483	-0,3	10 431 107	3,1	8 639 042	-3,4	4 188 650	-3,0	7 654 667	12,8	4 819 840	-2,0	52 975 790	1,1
	2018	17 871 399	3,6	10 704 986	2,6	8 862 209	2,6	4 227 902	0,9	7 517 567	-1,8	4 610 291	-4,3	53 794 354	1,5
	2019	17 522 511	-2,0	11 221 421	4,8	9 839 208	11,0	4 133 516	-2,2	7 260 613	-3,4	4 394 652	-4,7	54 371 921	1,1
	2020	15 623 823	-10,8	9 070 229	-19,2	7 017 728	-28,7	3 075 137	-25,6	5 731 005	-21,1	3 150 503	-28,3	43 668 425	-19,7
Muutos 2016-2020, %		-8,6		-10,3		-21,6		-28,8		-15,6		-36,0		-16,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	11,9	-	0,0	-
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	-48,1	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	-94,3	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	77,5	0,1	67,4
	2020	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	23,8	0,1	10,5
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,3	0,0	2,1	0,0	-1,1
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	4,5	0,0	-1,5
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0	4,9	0,0	-1,1
	2020	0,0	12,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	26,7	0,0	39,5	0,0	24,5
Vpl-kuljetuspalvelujen nettokustannukset €/väestö	2016	27	-6,2	37	0,0	41	0,0	23	0,0	30	-18,7	25	11,3	30	-100,0
	2017	27	-1,5	37	1,5	39	-5,0	22	-4,1	33	11,1	24	-2,7	30	-0,2
	2018	28	2,9	38	1,0	39	0,3	22	0,1	32	-3,2	23	-5,2	30	0,3
	2019	27	-2,8	39	2,6	42	8,4	21	-3,1	30	-4,6	21	-5,6	30	-0,3
	2020	24	-11,3	31	-20,0	30	-29,7	16	-26,2	24	-22,0	15	-28,9	24	-20,4
Muutos 2016-2020, %		-12,6		-15,9		-27,5		-31,3		-20,0		-38,1		-20,5	
Vpl-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käyttänyt)	2016	2 096	-2,2	3 160	-1,0	2 547	-4,3	1 671	-37,2	1 951	1,6	1 673	2,6	2 185	2,8
	2017	2 176	3,8	3 270	3,5	2 409	-5,4	1 667	-0,2	2 130	9,2	1 735	3,7	2 246	2,8
	2018	2 471	13,6	3 365	2,9	2 491	3,4	1 676	0,6	2 134	0,2	1 640	-5,5	2 357	4,9
	2019	2 320	-6,1	3 661	8,8	2 746	10,2	1 483	-11,6	2 147	0,6	1 842	12,3	2 389	1,4
	2020	2 233	-3,7	3 158	-15,2	2 129	-22,0	1 210	-17,5	1 845	-13,8	1 378	-20,6	2 069	-13,4
Muutos 2016-2020, %		-6,5		-0,1		-16,4		-27,6		-5,5		-17,7		-5,3	
Vpl-kuljetuspalvelujen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen	2016	22,1	-7,3	36,2	-1,8	42,0	-1,0	28,6	-55,7	24,1	-6,6	22,8	-2,1	27,2	-4,7
	2017	22,3	1,2	36,7	1,4	41,4	-1,3	26,9	-5,7	23,8	-1,0	21,4	-6,2	26,9	-1,0
	2018	22,0	-1,3	35,1	-4,4	38,9	-6,1	25,6	-4,8	21,3	-10,7	19,8	-7,5	25,7	-4,7
	2019	20,9	-5,2	35,2	0,2	36,0	-7,3	24,0	-6,3	19,8	-7,0	18,2	-8,1	24,6	-4,2
	2020	19,8	-5,3	29,9	-15,1	27,6	-23,3	17,5	-27,1	15,8	-20,3	13,4	-26,0	20,6	-16,2
Vpl-matkan laskennallinen hinta (netto)	2016	32,3	1,8	31,1	-0,7	28,1	-3,3	21,2	-27,1	25,6	3,1	33,9	13,8	29,2	8,8
	2017	33,0	2,3	32,2	3,6	27,6	-1,9	20,7	-2,2	27,0	5,7	35,6	4,9	28,8	1,9
	2018	35,5	7,4	33,2	3,1	28,1	1,8	20,7	-0,2	26,6	-1,5	35,7	0,5	30,6	2,8
	2019	35,6	0,2	33,9	2,0	29,7	5,9	20,0	-3,1	26,5	-0,4	34,0	-4,7	30,8	0,7
	2020	48,4	36,1	37,3	10,1	28,4	-0,9	20,4	1,7	28,3	6,9	39,7	16,6	35,3	14,6
Muutos 2016-2020, %		49,8		20,0		4,8		-3,9		10,7		17,1		20,9	
Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös SH:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2016	4 117	-4,0	1 338	-1,6	723	-38,1	713	-39,0	738	4,4	1 262	20,9	8 891	-8,7
	2017	3 745	-9,0	1 499	12,0	574	-20,6	989	38,7	898	21,7	1 295	2,6	9 000	1,2
	2018	3 317	-11,4	1 718	14,6	489	-14,8	1 099	11,1	904	0,7	1 536	18,6	9 063	0,7
	2019	2 830	-14,7	2 037	18,6	583	19,2	1 142	3,9	578	-36,1	1 613	5,0	8 783	-3,1
	2020	2 634	-6,9	2 052	0,7	882	51,3	966	-15,4	483	-16,4	1 712	6,1	8 729	-0,6
Muutos 2016-2020, %		-36,0		53,4		22,0		35,5		-34,6		35,7		-1,8	
SH-kuljetuspalvelu-asiakkaiden %-osuus väestöstä	2016	0,6	-5,1	0,5	-3,3	0,3	-39,4	0,4	-30,2	0,3	-15,0	0,6	35,7	0,5	-9,1
	2017	0,6	-10,2	0,5	10,2	0,3	-21,9	0,5	37,2	0,4	19,8	0,6	2,0	0,5	-0,1
	2018	0,5	-12,1	0,6	12,8	0,2	-16,7	0,6	10,2	0,4	-0,8	0,8	17,6	0,5	-0,5
	2019	0,4	-15,4	0,7	16,1	0,2	16,4	0,6	3,0	0,2	-36,8	0,8	4,0	0,5	-4,4
	2020	0,4	-7,4	0,7	-0,3	0,4	49,1	0,5	-16,0	0,2	-17,4	0,8	5,2	0,5	-1,5
SH-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2016	2 189	-10,9	1 006	0,7	573	-18,3	610	-13,0	843	47,4	1 262	20,9	6 483	0,0
	2017	1 850	-15,5	1 058	5,2	405	-29,3	761	24,8	1 098	30,2	1 295	2,6	6 467	-0,2
	2018	1 513	-18,2	1 169	10,5	343	-15,3	890	22,2	1 017	-7,4	1 536	18,6	6 508	0,6

		HELSINKI		Muutos, %		ESPOO		Muutos, %		VANTAA		Muutos, %		TURKU		Muutos, %		TAMPERE		Muutos, %		OULU		Muutos, %		KUUSIKKO		Muutos, %	
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset €/väestö	2016	3,3	-39,5	1,9	-2,2	2,3	4,3	1,7	-22,5	1,8	-6,4	2,9	18,6	2,5	0,0														
	2017	3,3	-1,4	1,8	-4,5	1,7	-26,0	2,0	17,0	2,2	22,8	3,4	20,7	2,6	1,8														
	2018	3,3	1,7	2,0	6,6	1,5	-10,7	2,1	8,3	2,1	-7,0	3,7	6,7	2,6	1,4														
	2019	3,3	-2,5	2,5	25,7	1,6	9,2	2,4	12,3	0,8	-59,5	3,8	3,5	2,6	-2,1														
	2020	2,9	-10,0	2,3	-5,1	1,7	6,7	1,9	-19,9	0,6	-29,7	3,0	-20,6	2,3	-11,6														
Muutos 2016-2020, %		-12,0		21,5		-23,0		14,0		-67,4		5,9		-10,6															
SHL-matkan laskennallinen hinta (netto)	2016	54,9	-28,2	12,5	-2,2	19,9	35,4	9,6	-34,7	11,4	-26,6	19,6	-18,6	21,7	0,0														
	2017	64,9	18,1	12,5	0,2	23,4	17,5	10,6	10,7	11,7	2,3	25,1	28,1	23,3	7,2														
	2018	56,8	-12,5	12,6	0,4	25,5	9,3	10,0	-5,9	11,9	1,6	26,4	5,3	22,8	-2,0														
	2019	57,0	0,5	12,9	2,4	22,6	-11,6	11,2	12,1	9,3	-21,9	23,6	-10,4	22,7	-0,6														
	2020	81,3	42,6	13,7	6,5	21,6	-4,3	11,9	6,6	8,3	-10,7	24,9	5,4	25,0	10,3														
Muutos 2016-2020, %		48,0		9,7		8,7		24,5		-27,5		27,5		15,1															
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä																													
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä yhteensä	2016	10 437,0	-4,9	4 207,0	0,7	4 086,0	-3,5	3 196,0	-24,5	4 321,0	5,1	4 202,0	2,8	30 448,0	0,0														
	2017	9 775,0	-6,3	4 248,0	1,0	3 991,0	-2,3	3 274,0	2,4	4 691,0	8,6	4 073,0	-3,1	30 052,0	-1,3														
	2018	8 745,0	-10,5	4 350,0	2,4	3 901,0	-2,3	3 452,0	5,4	4 540,0	-3,2	4 348,0	6,8	29 336,0	-2,4														
	2019	9 076,0	3,8	4 487,0	3,1	4 024,0	3,2	3 782,0	9,6	4 343,0	-4,3	3 999,0	-8,0	29 711,0	1,3														
	2020	8 187,0	-9,8	4 325,0	-3,6	3 923,0	-2,5	3 288,0	-12,8	3 621,0	-16,6	3 999,0	0,0	27 353,0	-7,9														
Muutos 2016-2020, %		-21,6		2,8		-4,0		3,2		-16,2		-4,8		-10,2															
VpL-asiakkaiden %-osuus	2016	79,0	1,8	76,1	0,0	86,0	3,0	80,9	-3,0	80,5	-6,5	70,0	-6,0	78,7	0,0														
	2017	81,1	2,6	75,1	-1,3	89,9	4,5	76,8	-5,1	76,6	-4,8	68,2	-2,5	78,5	-0,3														
	2018	82,7	2,0	73,1	-2,6	91,2	1,5	73,1	-8,8	77,6	1,3	64,7	-5,2	77,8	-0,8														
	2019	83,2	0,6	68,3	-6,6	89,0	-2,4	73,7	0,9	77,8	0,3	59,7	-7,7	76,6	-1,6														
	2020	85,5	2,7	66,4	-2,8	84,0	-5,6	77,0	4,5	85,8	10,2	57,2	-4,1	77,1	0,7														
Muutos 2016-2020, %		8,1		-12,7		-2,2		-4,8		6,6		-18,3		-2,0															
SHL-asiakkaiden %-osuus	2016	21,0	-6,4	23,9	0,0	14,0	-15,3	19,1	15,3	19,5	40,3	30,0	17,6	21,3	0,0														
	2017	18,9	-9,8	24,9	4,2	10,1	-27,6	23,2	21,8	23,4	20,0	31,8	5,9	21,5	1,1														
	2018	17,3	-8,6	26,9	7,9	8,8	-13,4	26,9	15,9	22,4	-4,3	35,3	11,1	22,2	3,1														
	2019	16,8	-3,1	31,7	17,9	11,0	24,6	26,3	-2,4	22,2	-1,1	40,3	14,2	23,4	5,5														
	2020	14,5	-13,3	33,6	6,0	16,0	45,6	23,0	-12,7	14,2	-35,9	42,8	6,1	22,9	-2,3														
Muutos 2016-2020, %		-30,7		40,5		13,8		20,3		-27,2		42,5		7,4															
Kuljetuspalvelumatkojen määrä yhteensä	2016	573 709,0	-7,4	367 799,0	0,5	343 384,0	-3,3	236 754,0	-33,3	301 805,0	1,4	174 400,0	-7,8	1 997 851,0	-8,5														
	2017	554 468,0	-3,4	365 101,0	-0,7	329 353,0	-4,1	237 320,0	0,2	327 666,0	8,6	163 339,0	-6,3	1 977 247,0	-1,0														
	2018	541 624,0	-2,3	366 886,0	0,5	329 216,0	0,0	245 283,0	3,4	323 675,0	-1,2	157 389,0	-3,6	1 964 073,0	-0,7														
	2019	529 985,0	-2,1	386 942,0	5,5	348 023,0	5,7	247 640,0	1,0	295 736,0	-8,6	162 182,0	3,0	1 970 508,0	0,3														
	2020	346 480,0	-34,6	293 266,0	-24,2	257 491,0	-26,0	182 176,0	-26,4	219 666,0	-25,7	104 525,0	-35,6	1 403 604,0	-28,8														
Muutos 2016-2020, %		-39,6		-20,3		-25,0		-23,1		-27,2		-40,1		-29,7															
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä	2016	19 404 738,0	-10,6	10 644 054,6	-0,3	9 444 241,9	-4,3	4 636 112,0	-53,0	7 200 558,6	0,5	5 492 765,0	-0,2	56 822 470,1	0,0														
	2017	19 354 978,0	-0,3	10 944 997,0	2,8	9 012 683,7	-4,6	4 562 393,4	-1,6	8 171 130,9	13,5	5 515 834,0	0,4	57 562 017,0	1,3														
	2018	20 036 709,0	3,5	11 261 879,0	2,9	9 203 710,5	2,1	4 636 221,1	1,6	8 005 000,3	-2,0	5 359 480,4	-2,8	58 503 060,3	1,6														
	2019	19 651 657,0	-1,9	11 936 621,0	6,0	10 221 185,6	11,1	4 595 905,9	-0,9	7 460 490,2	-6,8	5 177 312,0	-3,4	59 043 171,7	0,9														
	2020	17 548 800,0	-10,7	9 755 846,0	-18,3	7 431 368,0	-27,3	3 448 399,1	-25,0	5 873 290,0	-21,3	3 777 692,0	-27,0	47 835 395,1	-19,0														
Muutos 2016-2020, %		-9,6		-8,3		-21,3		-25,6		-18,4		-31,2		-15,8															
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta																													
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2016	533 990,0	-0,7	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	298 186,0	-0,4	172 800,0	-0,5	1 004 976,0	-0,6														
	2017	525 005,0	-1,7	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	321 105,0	7,7	163 339,0	-5,5	1 009 449,0	0,4														
	2018	514 863,0	-1,9	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	321 447,0	0,1	157 389,0	-3,6	999 699,0	-1,6														
	2019	529 985,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	303 521,0	-5,6	162 182,0	3,0	995 688,0	0,2														
	2020	329 189,0	-37,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	225 606,0	-25,7	105 732,0	-34,8	660 527,0	-33,7														
Muutos 2016-2020, %		-38,4		0,0		0,0		0,0		-24,3		-38,8		-34,3															
6. Vammaisten työ- ja päivätoiminta																													
Vaikavammaisten päivätoiminta																													
Päivätoiminnan asiakkaat	2016	215,0	0,0	98,0	0,0	53,0	0,0	31,0	0,0	116,0	0,0	42,0	0,0	555,0	0,0														
	2017	198,0	-7,9	80,0	-18,4	55,0	3,8	27,0	-12,9	114,0	-1,7	37,0	-11,9	511,0	-7,9														
	2018	185,0	-6,6	78,0	-2,5	53,0	-3,6	27,0	0,0	111,0	-2,6	41,																	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas	2016	11 862,3	0,0	6 908,1	0,0	3 646,6	0,0	8 243,0	0,0	3 755,7	0,0	4 471,4	0,0	7 747,1	0,0
	2017	11 522,0	-2,9	7 909,1	14,5	3 293,7	-9,7	8 623,9	4,6	4 038,7	7,5	6 410,0	43,4	7 878,0	1,7
	2018	11 219,1	-2,6	7 469,6	-5,6	3 262,0	-1,0	7 379,1	-14,4	4 407,8	9,1	4 402,0	-31,3	7 474,8	-5,1
	2019	13 011,3	16,0	7 866,1	5,3	4 105,4	25,9	6 345,4	-14,0	4 309,0	-2,2	3 863,5	-12,2	7 976,5	6,7
	2020	7 263,9	-44,2	5 561,2	-29,3	3 660,5	-10,8	3 144,3	-50,4	2 615,3	-39,3	6 144,8	59,0	5 125,6	-35,7
Muutos 2016-2020, %		-38,8		-19,5		0,4		-61,9		-30,4		37,4		-33,8	
Päivätoiminnan kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2016	3,3	0,0	2,4	0,0	0,9	0,0	1,7	0,0	1,5	0,0	0,9	0,0	2,2	0,0
	2017	3,0	-9,2	2,2	-8,1	0,9	-4,2	1,5	-11,4	1,4	-7,2	1,1	21,0	2,0	-8,4
	2018	2,6	-13,4	1,9	-14,2	0,8	-12,7	1,2	-19,3	1,4	-3,4	0,8	-26,4	1,8	-13,7
	2019	2,6	0,7	1,7	-12,2	0,7	-10,8	1,3	3,7	1,4	-2,5	0,7	-11,2	1,7	-3,8
	2020	1,4	-44,6	1,2	-25,8	0,5	-21,1	0,6	-55,7	0,8	-39,3	1,0	52,7	1,1	-36,7
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta (Päivä- ja työtoimintakeskukset, tuettu työtoiminta)															
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kaikki asiakkaat	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	0	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	0	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	0	0,0
	2019	1 067	0,0	535	0,0	542	0,0	448	0,0	584	0,0	665	0,0	3 841	0,0
	2020	1 091	2,2	545	1,9	477	-12,0	451	0,7	595	1,9	679	2,1	3 838	-0,1
Muutos 2019-2020, %		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus Kvh:n palveluja käyttäneistä asiakkaista	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	47,4	0,0	54,0	0,0	52,2	0,0	48,0	0,0	52,0	0,0	49,3	0,0	50,0	0,0
	2020	47,7	0,6	58,9	9,0	42,7	-18,2	48,2	0,5	52,4	0,6	52,0	5,6	49,8	-0,4
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2016	165 314	-0,1	75 032	4,5	54 577	-12,7	57 513	-31,1	87 910	55,3	113 251	-8,0	553 597	-1,7
	2017	166 114	0,5	79 241	5,6	58 683	7,5	58 709	2,1	86 543	-1,6	106 088	-6,3	555 378	0,3
	2018	162 104	-2,4	84 057	6,1	58 120	-1,0	57 886	-1,4	85 677	-1,0	111 897	5,5	559 741	0,8
	2019	165 107	1,9	86 196	2,5	63 427	9,1	58 427	0,9	85 119	-0,7	110 890	-0,9	569 166	1,7
	2020	114 834	-30,4	68 823	-20,2	38 669	-39,0	45 270	-22,5	66 111	-22,3	91 902	-17,1	425 609	-25,2
Muutos 2016-2020, %		-30,5		-8,3		-29,1		-21,3		-24,8		-18,9		-23,1	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	155	0,0	161	0,0	117	0,0	130	0,0	146	0,0	167	0,0	148	0,0
	2020	105	-32,0	126	-21,6	81	-30,7	100	-23,0	111	-23,8	135	-18,8	111	-25,2
Muutos 2019-2020, %		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	22 987 630,0	0,0	12 512 690,0	0,0	7 791 350,0	0,0	4 887 815,0	0,0	7 045 842,7	0,0	4 680 879,7	0,0	59 906 207,4	0,0
	2020	22 678 446,0	-1,3	10 862 014,0	-13,2	6 389 175,0	-18,0	4 124 089,0	-15,6	6 416 928,9	-8,9	4 310 884,6	-7,9	54 781 537,5	-8,6
Muutos 2019-2020, %		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
	2019	36,2	0,0	38,9	0,0	50,6	0,0	49,3	0,0	-	88,0	0,0	44,3	0,0	0,0
	2020	36,0	-0,7	36,5	-6,3	55,6	9,8	52,1	5,5	44,8	0,0	88,2	0,3	44,7	0,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	63,8	0,0	61,1	0,0	49,4	0,0	50,7	0,0	-	0,0	12,0	0,0	55,7	0,0
	2020	64,0	0,4	0,0	-100,0	44,4	-10,0	47,9	-5,4	55,2	0,0	11,8	-2,0	55,3	-0,7
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus Kvh:n kustannuksista	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	24,3	0,0	24,9	0,0	22,2	0,0	14,2	0,0	21,1	0,0	16,8	0,0	21,7	0,0
	2020	23,5	-3,5	21,5	-13,7	16,8	-24,2	12,2	-14,5	18,4	-12,6	15,2	-9,2	19,4	-10,7
Nettokustannukset €/asiakas	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	21 544,2	0,0	23 388,2	0,0	14 375,2	0,0	10 910,3	0,0	12 064,8	0,0	7 038,9	0,0	15 596,5	0,0
	2020	20 786,8	-3,5	19 930,3	-14,8	13 394,5	-6,8	9 144,3	-16,2	10 784,8	-10,6	6 348,9	-9,8	14 273,5	-8,5
Muutos 2016-2020, %		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
Nettokustannukset €/suorite	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	139,2	0,0	145,2	0,0	122,8	0,0	83,7	0,0	82,8	0,0	42,2	0,0	105,3	0,0
	2020	197,5	41,8	157,8	8,7	165,2	34,5	91,1	8,9	97,1	17,3	46,9	11,1	128,7	22,3
Muutos 2019-2020, %		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
Päivä- ja työtoimintakeskukset															
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2016	1 057	5,0	414	2,7	410	7,9	346	-8,9	478	0,0	572	0,0	3 277	1,8
	2017	1 074	1,6	448	8,2	413	0,7	344	-0,6	510	6,7	570	-0,3	3 359	2,5
	2018	1 039	-3,3	488	9,9	423	2,4	357	3,8	539	5,7	620	8,8	3 466	3,2
	2019	1 039	0,0	505	3,5	465	9,9	378	5,9	504	-6,5	604	-2,6	3 495	0,8
	2020	1 076	3,6	517	2,4	401	-13,8	378	0,0	511	1,4	636	5,3	3 519	0,7
Muutos 2016-2020, %		1,8		24,9		-2,2		9,2		-		11,2		7,4	
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	97,4	0,0	94,4	0,0	85,8	0,0	84,4	0,0	86,3	0,0	90,8	0,0	91,0	0,0
	2020	98,6	1,3	94,9	0,5	84,1	-2,0	83,8	-0,7	85,9	-0,5	93,7	3,1	91,7	0,8
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2016	159 536,0	0,5	69 554,0	5,9	48 421,0	-7,9	49 450,0	-5,9	74 940,0	7,0	92 101,0	-2,1	494 002,0	0,1
	2017	160 866,0	0,8	74 381,0	6,9	52 054,0	7,5	50 955,0	3,0	75 240,0	0,4	79 088,0	-14,1	492 584,0	-0,3
	2018	156 416,0	-2,8	79 967,0	7,5	51 205,0	-1,6	50 508,0	-0,9	75 539,0	0,4	84 222,0	6,5	497 857,0	1,1
	2019	160 136,0	2,4	81 556,0	2,0	56 387,0	10,1	52 037,0	3,0	74 507,0	-1,4	81 865,0	-2,8	506 488,0	1,7
	2020	112 502,0	-29,7	65 263,0	-20,0	34 228,0	-39,3	40 036,0	-23,1	58 371,0	-21,7	65 002,0	-20,6	375 402,0	-25,9
Muutos 2016-2020, %		-29,5		-6,2		-29,3		-19,0		-22,1		-29,4		-24,0	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2016	96,5	0,6	92,7	1,4	88,7	5,5	86,0	36,6	85,2	-31,1	81,3	6,3	89,2	1,8
	2017	96,8	0,3	93,9	1,3	88,7	0,0	86,8	0,9	86,9	2,0	74,5	-8,3	88,7	-0,6
	2018	96,5	-0,4	95,1	1,4	88,1	-0,7	87,3	0,5	88,2	1,4	75,3	1,0	88,9	0,3
	2019	97,0	0,5	94,6	-0,5	88,9	0,9	89,1	2,1	87,5	-0,7	73,8	-1,9	89,0	0,0
	2020	98,0	1,0	94,8	0,2	88,5	-0,4	88,4	-0,7	88,3	0,9	70,7	-4,2	88,2	-0,9
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2016	151	-4,3	168	3,1	118	-14,6	143	3,3	157	7,0	161	-2,1	151	-1,7
	2017	150	-0,8	166	-1,2	126	6,7	148	3,6	148	-5,9	139	-13,8	147	-2,7
	2018	151	0,5	164	-1,3	121	-4,0	141	-4,5	140	-5,0	136	-2,1	144	-2,0
	2019	154	2,4	161	-1,4	121	0,2	138	-2,7	148	5,5	136	-0,2	145	0,9
	2020	105	-32,2	126	-21,8	85	-29,6	106	-23,1	114	-22,7	102	-24,6	107	-26,4
Muutos 2016-2020, %		-30,7		-24,9		-27,7		-25,9		-27,1		-36,5		-29,2	
Tuettu työtoiminta															
Tuetun työtoiminnan asiakkaat	2016	263	-26,1	59	1,7	118	61,6	65	-11,0	116	6,4	98	363,2	719	4,2
	2017	281	6,8	46	-22,0	51	-56,8	66	1,5	115	-0,9	136	38,8	695	-3,3
	2018	290	3,2	49	6,5	57	11,8	71	7,6	114	-0,9	123	-9,6	704	1,3
	2019	155	-46,6	52	6,1	77	35,1	70	-1,4	80	-29,8	129	4,9	563	-20,0
	2020	134	-13,5	60	15,4	76	-1,3	73	4,3	84	5,0	164	27,1	591	5,0
Muutos 2016-2020, %		-49,0		1,7		-35,6		12,3		-27,6		67,3		-17,8	
Asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kaikista asiakkaista	2016	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2017	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2018	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
	2019	14,5	0,0	9,7	0,0	14,2	0,0	15,6	0,0	13,7	0,0	19,4	0,0	14,7	0,0
	2020	12,3	-15,5	11,0	13,3	15,9	12,2	16,2	3,6	70 017,0	511 024,1	24,2	24,5	15,4	5,1
Tuetun työtoiminnan suoritteet (päivät)	2016	5 778	-14,4	5 478	-11,1	6 156	-38,1	8 063	-19,0	12 970	-3,6	21 150	-26,9	59 595	-20,8
	2017	5 248	-9,2	4 860	-11,3	6 609	7,7	7 754	-3,8	11 303	-12,9	27 000	-27,7	62 794	5,4
	2018	5 688	8,4	4 090	-15,8	6 915	4,3	7 378	-4,8	10 138	-10,3	27 675	2,5	61 884	-1,4
	2019	4 971	-12,6	4 640	13,4	7 040	1,8	7 322	-0,8	10 612	4,7	29 025	4,9	63 610	2,8
	2020	2 332	-53,1	3 560	-23,3	4 441	-36,9	5 636	-23,0	7 740	-27,1	26 900	-7,3	50 609	-20,4
Muutos 2016-2020, %		-59,6		-35,0		-27,9		-30,1		-40,3		27,2		-15,1	
Suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista suoritteista	2016	3,5	-14,2	7,3	-14,9	11,3	-29,1	14,0	17,6	14,8	-38,0	18,7	-20,6	10,8	-19,4
	2017	3,2	-9,6	6,1	-16,0	11,3	0,1	13,2	-5,8	13,1	-11,5	25,5	36,3	11,3	5,0
	2018	3,5	11,1	4,9	-20,7	11,9	5,3	12,7	-3,5	11,8	-9,4	24,7	-2,8	11,1	-2,2
	2019	3,0	-14,2	5,4	10,6	11,1	-6,7	12,5	-1,7	12,5	5,4	26,2	5,8	11,2	1,1
	2020	2,0	-32,6	5,2	-3,9	11,5	3,5	12,4	-0,7	11,7	-6,1	29,3	11,8	11,9	6,4
Suoritteet asiakasta kohti	2016	22	15,9	93	-12,6	52	-61,7	124	-9,0	112	-9,5	216	-84,2	83	-23,9
	2017	19	-15,0	106	13,8	130	149,2	117	-5,3	98	-12,1	199	-8,0	90	9,0
	2018	20	5,0	83	-21,0	121	-6,7	104	-11,5	89	-9,5	225	13,3	88	-2,7
	2019	32	63,5	89	6,9	91	-24,6	105	0,7	133	49,2	225	0,0	113	28,5
	2020	17	-45,7	59	-33,5	58	-36,1	77	-26,2	92	-30,5	164	-27,1	86	-24,2
Muutos 2016-2020, %		-20,8		-36,1		12,0		-37,8		-17,6		-24,0		3,3	
7. Tuettu työllistyminen															
Tuetun työllistymisen asiakkaat	2016	132	-3,6	17	0,0	88	31,3	1	-98,5	37	5,7	4	-	279	-13,6
	2017	153	15,9	21	23,5	77	-12,5	3	200,0	39	5,4	16	-	309	10,8
	2018	153	0,0	34	61,9	81	5,2	3	0,0	40	2,6	30	87,5	341	10,4
	2019	155	1,3	33	-2,9	85	4,9	9	200,0	37	-7,5	33	10,0	352	3,2
	2020	162	4,5	30	-9,1	82	-3,5	11	22,2	36	-2,7	3	-90,9	324	-8,0
Muutos 2016-2020, %		22,7		76,5		-6,8		1 000,0		-2,7		-25,0		16,1	
Tuetun työllistymisen nettokustannukset	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2019	538 741,0	-	83 282,0	0,0	-	-	13 600,0	-	134 898,6	-	26 264,0	-	796 785,6	-
	2020	591 934,0	9,9	47 741,0	-42,7	1 119 503,0	100,0	15 032,0	10,5	130 880,0	-3,0	24 625,0	-6,2	1 929 715,0	142,2
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2020	100,0	0,0	96,7	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	31,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2020	0,0	0,0	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	68,5	0,0	100,0	0,0	6,0	0,0
6. Asumista tukevat palvelut															
Palveluasuminen															
Palveluasumisen asiakkaat	2016	200,0	3,6	71,0	0,0	57,0	-10,9	108,0	68,8	78,0	5,4	118,0	34,1	632,0	14,1
	2017	196,0	-2,0	70,0	-1,4	61,0	7,0	105,0	-2,8	99,0	19,2	136,0	15,3	661,0	4,6
	2018	184,0	-6,1	58,0	-17,1	80,0	31,1	126,0	20,0	87,0	-6,5	122,0	-10,3	657,0	-0,6
	2019	184,0	0,0	49,0	-15,5	76,0	-5,0	127,0	0,8	91,0	4,6	128,0	4,9	655,0	-0,3
	2020	168,0	-8,7	75,0	53,1	80,0	5,3	142,0	11,8	96,0	5,5	69,0	-46,1	630,0	-3,8
Muutos 2016-2020, %		-16,0		5,6		40,4		31,5		23,1		-41,5		-0,3	
Palveluasumisen käyttöpäivät	2016	60 559,0	3,0	19 600,0	-3,4	18 452,0	-14,8	32 586,0	50,5	25 132,0	2,3	34 115,0	40,7	190 444,0	11,3
	2017	60 434,0	-0,2	19 961,0	1,8	16 599,0	-10,0	32 914,0	1,0	25 255,0	0,5	44 937,0	31,7	200 100,0	5,1
	2018	61 839,0	2,3	16 222,0	-18,7	25 228,0	52,0	42 365,0	28,7	29 306,5	16,0	30 887,0	-31,3	205 847,5	2,9
	2019	59 993,0	-3,0	15 843,0	-2,3	24 270,0	-3,8	45 090,0	6,4	30 104,5	2,7	25 849,0	-16,3	201 149,5	-2,3
	2020	57 981,0	-3,4	23 853,0	50,6	23 826,0	-1,8	46 311,0	2,7	31 187,5	3,6	14 663,0	-43,3	197 821,5	-1,7
Muutos 2016-2020, %		-4,3		21,7		29,1		42,1		24,1		-57,0		3,9	
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2016	471,0	-26,6	511,0	-4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	986,0	-16,4
	2017	370,0	-21,4	500,0	-2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	870,0	-11,8
	2018	144,0	-61,1	291,0	-41,8	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	442,0	-49,2
	2019	77,0	-46,5	214,0	-26,5	0,0	0,0	0,0	0,0	174,0	2 385,7	0,0	0,0	465,0	5,2
	2020	56,0	-27,3	279,0	30,4	0,0	0,0	0,0	0,0	31,0	-82,2	0,0	0,0	366,0	-21,3
Muutos 2016-2020, %		-88,1		-45,4		0,0		0,0		675,0		0,0		-62,9	
Palveluasumisen (ohjatun asumisen) käyttöpäivät asiakasta kohti	2016	302,8	-0,6	276,1	-3,4	323,7	-4,3	301,7	-10,8	322,2	-2,9	289,1	4,9	301,3	-2,5
	2017	308,3	1,8	285,2	3,3	272,1	-15,9	313,5	3,9	271,6	-15,7	330,4	14,3	302,7	0,5
	2018	336,1	9,0	279,7	-1,9	315,4	15,9	336,2	7,3	336,9	24,0	253,2	-23,4	313,3	3,5
	2019	326,0	-3,0	323,3	15,6	319,3	1,3	355,0	5,6	330,8	-1,8	201,9	-20,2	307,1	-2,0
	2020	345,1	5,9	318,0	-1,6	297,8	-6,7	326,1	-8,1	324,9	-1,8	212,5	5,2	314,0	2,2
Muutos 2016-2020, %		14,0		15,2		-8,0		8,1		0,8		-26,5		4,2	

			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
Asunnon muutostyöt															
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2016	621 458	-6,5	307 666	1,5	318 172	-20,4	82 255	-79,4	445 390	-17,7	304 630	14,3	2 079 571	-19,2
	2017	670 193	7,8	302 868	-1,6	326 532	2,6	75 530	-8,2	515 794	15,8	236 904	-22,2	2 127 821	2,3
	2018	569 159	-15,1	350 586	15,8	322 486	-1,2	98 452	30,3	431 179	-16,4	223 366	-5,7	1 995 228	-6,2
	2019	597 085	4,9	798 090	127,6	336 664	4,4	101 743	3,3	391 600	-9,2	226 174	1,3	2 451 356	22,9
	2020	662 985	11,0	396 226	-50,4	289 321	-14,1	81 907	-19,5	534 851	36,6	249 051	10,1	2 214 341	-9,7
Muutos 2016-2020, %		6,7		28,8		-9,1		-9,4		20,1		-18,2		6,5	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	-	..	0,0	..	0,0	..
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	100,0	0,0	0,0	-99,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,4	0,0
	2020	100,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,9	22,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	100,0	..	0,0	..
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	227,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	100,0	-56,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	57,7	0,0
	2020	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	53,3	-7,7
Asunnon muutostöiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen	2016	0,8	-8,6	1,1	-0,1	1,5	-17,2	0,5	-80,2	1,6	-23,0	1,4	12,8	1,1	-20,9
	2017	0,9	9,4	1,1	-3,2	1,6	4,9	0,5	-10,7	1,6	1,7	1,1	-25,5	1,1	0,2
	2018	0,7	-19,2	1,2	7,9	1,4	-9,6	0,6	22,9	1,2	-24,0	1,0	-8,8	1,0	-12,0
	2019	0,7	1,5	2,5	117,7	1,2	-12,9	0,6	-1,0	1,1	-12,5	0,9	-2,4	1,1	16,4
	2020	0,8	17,4	1,3	-47,9	1,1	-7,5	0,5	-21,1	1,5	37,9	1,1	13,6	1,0	-5,9
Asunnon välineet ja laitteet															
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat	2016	564	-7,4	116	22,1	104	5,1	120	21,2	410	-7,2	245	10,9	1 559	-0,4
	2017	610	8,2	100	-13,8	76	-26,9	106	-11,7	476	16,1	209	-14,7	1 577	1,2
	2018	606	-0,7	81	-19,0	114	50,0	122	15,1	425	-10,7	192	-8,1	1 540	-2,3
	2019	572	-5,6	35	-56,8	114	0,0	125	2,5	436	2,6	235	22,4	1 517	-1,5
	2020	606	5,9	..	0,0	50	-56,1	118	-5,6	404	-7,3	239	1,7	1 417	-6,6
Muutos 2016-2020, %		7,4		0,0		-51,9		-1,7		-1,5		-2,4		-9,1	
Asuntoon kuuluvia laitteita ja välineitä saaneiden %-osuus	2016	0,09	-8,4	0,04	20,0	0,05	2,8	0,06	38,7	0,18	-24,5	0,12	24,5	0,09	-0,8
	2017	0,09	6,8	0,04	-15,2	0,03	-28,1	0,06	-12,6	0,21	14,3	0,10	-15,2	0,09	-0,2
	2018	0,09	-1,4	0,03	-20,3	0,05	46,6	0,06	14,1	0,18	-12,0	0,09	-8,9	0,09	-3,5
	2019	0,09	-6,4	0,01	-57,7	0,05	-2,4	0,06	1,6	0,18	1,3	0,11	21,3	0,08	-2,8
	2020	0,09	5,4	0,00	-100,0	0,02	-56,8	0,06	-6,3	0,17	-8,4	0,12	0,8	0,08	-7,4
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpLn asiakkaista	2016	4,7	-5,2	2,5	17,5	2,2	9,0	3,3	64,5	6,8	-6,9	7,2	12,7	4,5	4,4
	2017	5,0	7,2	2,2	-12,6	1,6	-26,4	2,9	-11,3	7,9	14,9	6,2	-14,2	4,6	1,0
	2018	5,0	-0,7	1,7	-20,2	2,3	44,0	3,4	15,3	7,1	-10,1	5,9	-4,4	4,5	-2,6
	2019	4,8	-4,0	0,7	-57,7	2,4	0,9	3,5	2,0	7,4	5,1	8,3	39,5	4,5	0,5
	2020	5,3	11,3	0,0	-100,0	1,1	-54,7	3,4	-3,0	7,1	-4,9	8,7	5,7	4,4	-1,0
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset	2016	490 424	2,6	114 909	0,0	240 868	213,1	102 889	33,8	536 778	30,1	205 618	40,2	1 691 486	42,0
	2017	514 492	4,9	81 149	-29,4	166 858	-30,7	78 045	-24,1	741 124	38,1	157 744	-23,3	1 739 413	2,8
	2018	541 106	5,2	61 548	-24,2	206 390	23,7	142 062	82,0	546 504	-26,3	165 013	4,6	1 662 622	-4,4
	2019	457 952	-15,4	1 086	-98,2	227 884	10,4	112 113	-21,1	465 965	-14,7	166 894	1,1	1 431 895	-13,9
	2020	430 479	-6,0	0	-100,0	173 273	-24,0	80 472	-28,2	614 658	31,9	179 366	7,5	1 478 248	3,2
Muutos 2016-2020, %		-12,2		-100,0		-28,1		-21,8		14,5		-12,8		-12,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	-	..	0,0	..	0,0	..
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2020	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	100,0	..	0,0	..
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	71,8	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
	2020	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Asunnon välineiden ja laitteiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen	2016	0,6	0,4	0,4	0,0	1,1	225,7	0,7	29,0	1,9	21,7	1,0	38,4	0,9	39,1
	2017	0,7	6,5	0,3	-30,5	0,8	-29,2	0,5	-26,2	2,3	21,2	0,7	-26,5	0,9	0,7
	2018	0,7	0,1	0,2	-29,3	0,9	13,2	0,9	71,7	1,5	-33,0	0,7	1,1	0,8	-10,3
	2019	0,5	-18,1	0,0	-98,3	0,8	-7,8	0,7	-24,4	1,3	-17,9	0,7	-2,5	0,6	-18,4
	2020	0,5	-0,6	0,0	-100,0	0,7	-18,2	0,5	-29,7	1,7	33,2	0,8	10,9	0,7	7,5
8. Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut															
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut yhteensä (vaikeavammaisten palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen)															
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat	2016	1 190	-1,7	565	3,1	511	0,2	569	11,6	415	3,5	462	-23,5	3 712	-1,9
	2017	1 218	2,4	579	2,5	485	-5,1	597	4,9	456	9,9	463	0,2	3 798	2,3
	2018	1 265	3,9	585	1,0	559	15,3	607	1,7	477	4,6	515	11,2	4 008	5,5
	2019	1 315	4,0	638	9,1	596	6,6	650	7,1	473	-0,8	564	9,5	4 236	5,7
	2020	1 306	-0,7	690	8,2	599	0,5	683	5,1	489	3,4	570	1,1	4 337	2,4
Muutos 2016-2020, %		9,7		22,1		17,2		20,0		17,8		23,4		16,8	
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannukset	2016	60 114 350	0,6	26 050 142	9,3	22 278 009	10,7	22 298 609	10,8	17 888 665	3,1	22 789 322	-1,6	171 419 097	4,3
	2017	60 573 483	0,8	27 163 295	4,3	19 317 381	-13,3	23 921 223	7,3	20 088 634	12,3	24 003 414	5,3	175 067 429	2,1
	2018	66 732 332	10,2	28 230 004	3,9	22 671 564	17,4	25 174 263	5,2	21 863 387	8,8	24 795 433	3,3	189 466 983	8,2
	2019	75 403 331	13,0	30 574 237	8,3	25 355 319	11,8	25 736 173	2,2	23 417 758	7,1	26 713 780	7,7	207 200 597	9,4
	2020	78 976 839	4,7	33 459 918	9,4	28 397 364	12,0	27 529 080	7,0	24 018 399	2,6	27 180 252	1,7	219 561 852	6,0
Muutos 2016-2020, %		31,4		28,4		27,5		23,5		34,3		19,3		28,1	
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset €/väestö	2016	95	-0,5	95	7,4	102	8,3	119	26,8	78	-16,0	114	10,5	98	3,9
	2017	94	-0,5	97	2,6	87	-14,7	126	6,1	87	10,6	119	4,7	99	0,8
	2018	103	9,4	100	2,2	99	14,7	132	4,3	93	7,3	122	2,4	106	6,9
	2019	115	12,0	106	6,0	108	9,2	133	1,4	98	5,8	130	6,7	114	7,9
	2020	120	4,2	114	8,3	120	10,4	142	6,2	100	1,3	131	0,8	120	5,1
Muutos 2016-2020, %		27,0		20,5		17,9		19,1		27,2		15,4		22,2	
Ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannusten %-osuus vammaisten palvelujen	2016	36,5	-1,5	37,7	0,6	43,0	13,1	49,2	-45,8	32,5	-0,9	47,6	-2,7	39,4	-6,3
	2017	37,8	3,5	38,1	1,0	39,6	-7,9	52,6	6,8	33,3	2,4	48,9	2,9	40,2	2,1
	2018	39,4	4,4	37,4	-1,8,4</										

			HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vaiveavamaisten palveluasuminen																
Vaiveavamaisten palveluasumisen asiakkaat	2016	408	-1,4	132	-1,5	102	-5,6	126	16,7	145	3,6	122	-4,7	1 085	0,3	
	2017	417	2,2	136	3,0	100	-2,0	127	0,8	166	14,5	127	4,1	1 073	3,7	
	2018	430	3,1	138	1,5	145	45,0	126	-0,8	170	2,4	129	1,6	1 138	6,1	
	2019	398	-7,4	139	0,7	162	11,7	152	20,6	164	-3,5	144	11,6	1 159	1,8	
	2020	390	-2,0	154	10,8	157	-3,1	191	25,7	171	4,3	158	9,7	1 221	5,3	
Muutos 2016-2020, %		-4,4		16,7		53,9		51,6		17,9		29,5		18,0		
Vaiveavamaisten palveluasumisen asiakkaiden osuus % väestöstä	2016	0,1	-2,5	0,0	-3,2	0,0	-7,6	0,1	33,5	0,1	-15,7	0,1	7,0	0,1	-0,1	
	2017	0,1	0,9	0,0	1,4	0,0	-3,6	0,1	-0,3	0,1	12,7	0,1	3,4	0,1	2,3	
	2018	0,1	2,4	0,0	-0,2	0,1	41,7	0,1	-1,6	0,1	0,9	0,1	0,7	0,1	4,8	
	2019	0,1	-8,3	0,0	-1,4	0,1	9,0	0,1	19,6	0,1	-4,7	0,1	10,6	0,1	0,5	
	2020	0,1	-2,5	0,1	9,6	0,1	-4,5	0,1	24,7	0,1	3,0	0,1	8,7	0,1	4,4	
Vaiveavamaisten palveluasumisen asiakkaiden %-osuus VpL-asiakkaista	2016	3,4	0,9	2,8	-5,2	2,2	-2,0	3,5	58,4	2,4	3,9	3,6	-3,1	3,0	5,1	
	2017	3,4	1,3	2,9	4,5	2,1	-1,3	3,5	1,2	2,7	13,3	3,8	4,7	3,1	3,6	
	2018	3,5	3,0	2,9	-0,1	3,0	39,2	3,5	-0,6	2,8	3,1	4,0	5,7	3,3	5,8	
	2019	3,3	-5,9	2,9	-1,4	3,3	12,7	4,2	20,1	2,8	-1,2	5,1	27,2	3,4	3,9	
	2020	3,4	2,9	3,9	33,7	3,3	0,1	5,4	29,1	3,0	7,0	5,8	14,1	3,8	11,6	
Vaiveavamaisten palveluasumisen nettokustannukset	2016	20 873 370	-1,6	6 615 787	-6,7	5 281 398	-3,6	5 396 526	-1,5	7 031 850	1,0	5 925 738	-1,7	51 123 669	-2,2	
	2017	19 203 626	-8,0	6 624 990	0,1	4 912 279	-7,0	5 513 403	2,2	7 592 680	8,0	6 864 910	15,8	50 711 888	-0,8	
	2018	20 871 671	8,7	7 058 016	6,5	6 054 664	23,3	5 697 497	3,3	8 175 635	7,7	7 299 046	5,7	55 116 529	8,7	
	2019	21 374 564	2,4	7 334 121	3,9	7 326 670	21,0	5 759 268	1,1	7 292 407	-10,8	8 061 096	11,0	57 148 126	3,7	
	2020	22 743 958	6,4	8 267 692	12,7	7 346 160	0,3	6 910 367	20,0	7 238 697	-0,7	8 246 481	2,3	60 753 355	6,3	
Muutos 2016-2020, %		9,0		25,0		39,1		28,1		2,9		39,2		18,8		
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	2017	10,7	0,0	31,2	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	10,2	0,0	
	2018	15,4	44,1	31,3	0,1	9,1	0,0	5,4	6,4	-	0,0	4,3	45,1	11,7	14,9	
	2019	12,6	-18,6	30,1	-3,7	5,6	-37,8	5,4	0,9	-	0,0	3,3	-22,5	10,3	-11,8	
	2020	11,9	-5,5	29,7	-1,3	5,8	3,6	3,9	-28,5	0,0	0,0	3,4	2,7	10,1	-2,0	
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	-	0,0	0,0	13,8	-	
	2017	89,3	0,0	68,8	0,0	88,8	0,0	95,0	0,0	100,0	-	97,0	0,0	89,8	553,1	
	2018	84,6	-5,3	68,7	0,0	72,1	-18,9	94,6	-0,3	100,0	-	95,7	-1,4	88,3	-1,7	
	2019	87,4	3,4	69,9	1,7	94,4	30,9	94,6	-0,1	100,0	-	96,7	1,0	89,7	1,6	
	2020	88,1	0,8	70,3	0,6	94,2	-0,2	96,1	1,6	100,0	0,0	96,6	-0,1	89,9	0,2	
Palveluasumisen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2016	26,6	-3,8	23,7	-8,1	24,8	0,3	35,7	-5,0	25,0	-5,5	27,4	-2,9	26,6	-4,2	
	2017	24,9	-6,6	23,3	-1,5	23,5	-4,9	35,5	-0,6	23,7	-5,2	30,4	11,0	25,8	-2,9	
	2018	25,7	3,5	23,2	-0,7	26,6	12,8	34,6	-2,5	23,2	-2,1	31,1	2,2	26,3	2,0	
	2019	25,5	-0,9	23,0	-0,6	26,8	1,0	33,5	-3,2	19,9	-14,1	33,3	7,1	25,8	-1,8	
	2020	28,8	13,0	27,2	18,4	28,9	7,9	39,3	17,6	19,9	0,2	35,2	5,6	28,7	10,9	
Kustannukset €/väestö	2016	33	-2,7	24	-8,3	24	-5,7	29	12,7	31	-17,8	30	10,4	29	-2,6	
	2017	30	-9,2	24	-1,5	22	-8,5	29	1,1	33	6,3	34	15,1	29	-2,1	
	2018	32	7,9	25	4,8	27	20,5	30	2,4	35	6,1	36	4,8	31	7,4	
	2019	33	1,5	25	1,7	31	18,1	30	0,2	31	-11,9	39	10,0	32	2,3	
	2020	35	5,9	28	11,5	31	-1,2	36	19,1	30	-1,9	40	1,4	33	5,4	
Muutos 2016-2020, %		5,4		17,2		28,6		23,6		-2,5		34,6		13,4		
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen																
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat	2016	782	-1,8	433	4,6	409	1,7	443	10,2	270	3,4	340	-28,6	2 677	-2,7	
	2017	801	2,4	443	2,3	385	-5,9	470	6,1	290	7,4	336	-1,2	2 725	1,8	
	2018	835	4,2	447	0,9	414	7,5	481	2,3	307	5,9	386	14,9	2 870	5,3	
	2019	917	9,8	499	11,6	434	4,8	488	3,5	309	0,7	420	8,8	3 077	7,2	
	2020	916	-0,1	536	7,4	442	1,8	492	-1,2	318	2,9	412	-1,9	3 116	1,3	
Muutos 2016-2020, %		17,1		23,8		8,1		11,1		17,8		21,2		16,4		
Lyhytaikaiset asiakkaat	2016	180	-19,6	166	-2,9	126	-9,4	147	5,8	21	-36,4	14	-88,3	654	-20,8	
	2017	178	-1,1	162	-2,4	114	-9,5	154	4,8	19	-9,5	17	21,4	644	-1,5	
	2018	165	-7,3	156	-3,7	142	-24,6	165	7,1	27	-42,1	42	147,1	697	8,2	
	2019	219	32,7	174	11,5	157	10,6	172	4,2	13	-51,9	36	-14,3	771	10,6	
	2020	200	-8,7	209	20,1	155	-1,3	169	-1,7	12	-7,7	54	50,0	799	3,6	
Muutos 2016-2020, %		11,1		25,9		23,0		15,0		-42,9		285,7		22,2		
Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivät	2016	219 071	4,0	99 599	6,4	98 752	7,2	107 870	17,0	83 066	12,1	124 098	-7,9	732 456	5,0	
	2017	225 278	2,8	106 359	6,8	84 921	-14,0	112 555	4,3	87 873	5,8	113 662	-8,4	790 648	-0,2	
	2018	236 112	4,8	109 639	3,1	97 795	15,2	114 771	2,0	93 276	6,1	108 297	-4,7	759 890	4,0	
	2019	255 454	8,2	119 650	9,1	101 793	4,1	115 819	0,9	101 408	8,7	116 536	7,6	810 660	6,7	
	2020	262 702	2,8	118 696	-0,8	105 632	3,8	113 200	-2,3	103 066	1,6	119 431	2,5	822 727	1,5	
Muutos 2016-2020, %		19,9		19,2		7,0		4,9		24,1		-3,8		12,3		
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2016	5 984	-7,7	7 534	-8,9	4 154	-26,2	3 024	-46,3	375	-65,4	0	-100,0	21 071	-23,3	
	2017	5 616	-6,1	7 477	-0,8	1 165	-72,0	2 664	-11,9	366	-2,4	31	100,0	17 319	-17,8	
	2018	6 059	7,9	7 563	1,2	3 763	223,0	4 342	63,0	557	52,2	810	-	23 094	33,3	
	2019	7 648	26,2	7 847	3,8	3 725	-1,0	4 904	12,9	381	-31,6	902	11,4	25 407	10,0	
	2020	5 622	-26,5	6 680	-14,9	3 633	-2,5	3 059	-37,6	401	5,1	1 398	55,0	20 793	-18,2	
Muutos 2016-2020, %		-6,0		-11,3		-12,5		1,2		6,8		0,0		-1,3		
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivien %-osuus tehostetun palveluasumisen käyttöpäivistä	2016	2,7	-11,3	7,6	-14,4	4,2	-31,2	2,8	-54,1	0,5	-69,2	0,0	-100,0	2,9	-36,9	
	2017	2,5	-8,7	7,0	-7,1	1,4	-67,4	2,4	-15,6	0,4	-7,7	0,0	0,0	2,4	-17,6	
	2018	2,6	2,9	6,9	-1,9	3,8	180,5	3,8	59,8	0,6	43,4	0,7	100,0	3,0	28,2	
	2019	3,0	16,7	6,6	-4,9	3,7	-4,9	4,2	11,9	0,4	-37,1	0,8	3,5	3,1	3,1	
	2020	2,1	-28,5	5,6	-14,2	3,4	-6,0	2,7	-36,2	0,4	3,4	1,2	51,2	2,5	-19,4	
Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2016	280	5,9	230	1,7	241	5,3	243	6,2	308	8,3	365	29,0	274	7,9	
	2017	281	0,4	240	4,4	221	-8,6	239	-1,7	303	-1,5	338	-7,3	268	-2,0	
	2018	283	0,5	245	2,2	236	7,1	239	-0,4	304	0,3	281	-17,1	266	-1,3	
	2019	279	-1,5	240	-2,2	235	-0,7	233	-2,5	328	8,0	277	-1,1	263	-0,5	
	2020	287	2,9	221	-7,6	239	1,9	230	-1,1	324	-1,2	290	4,5	264	0,2	
Muutos 2016-2020, %		2,4		-3,7		-1,0		-5,5		5,3		-20,6		-3,5		
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset käyttöpäivät asiakasta kohti	2016	39 240 980	1,7	19 434 354	16,1	16 996 611	16,1	16 903 083	15,5	10 856 815	4,5	16 863 584	-1,5	120 1		

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Tehostetun palveluasumisen nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2016	45,5	-0,1	47,3	1,7	55,7	9,3	53,3	11,9	40,4	3,2	64,2	-2,5	49,5	2,9
	2017	49,8	9,5	47,9	1,3	51,6	-7,4	58,5	9,8	44,1	9,3	64,7	0,9	51,8	4,5
	2018	52,1	4,7	47,1	-1,8	50,3	-2,5	58,8	0,5	45,2	2,3	66,8	3,2	52,5	1,5
	2019	57,2	9,8	46,2	-1,8	51,3	2,1	58,2	-1,1	48,3	6,9	66,8	0,0	54,4	3,7
	2020	58,2	1,8	49,8	7,7	55,4	7,9	60,8	4,6	48,2	-0,1	66,8	0,1	56,3	3,4
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset €/käyttöpäivä	2016	179	-2	195	9	172	8	157	-1	131	-7	136	7	164	2
	2017	184	3	193	-1	170	-1	164	4	142	9	151	11	170	4
	2018	194	6	193	0	170	0	170	4	147	3	162	7	177	4
	2019	212	9	194	1	177	4	172	2	159	8	160	-1	185	5
	2020	214	1	212	9	199	13	182	6	163	2	159	-1	193	4
Muutos 2016-2020, %		19,5		8,8		15,8		16,2		24,6		16,7		17,5	
9. Muut palvelut															
Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut															
Muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2016	769802	-27	1044091	10	256350	-36	82592	-79	3450357	29	862963	-2	6466155	2
	2017	725288	-6	853490	-18	311317	21	88437	7	4073844	18	786849	-9	6839226	6
	2018	860902	19	1109151	30	373884	20	91196	3	4889678	20	782970	0	8107782	19
	2019	1242940	44	1132818	2	752191	101	83443	-9	5775351	18	886065	13	9872808	22
	2020	334800	-73	268099	-76	807910	7	75142	-10	6292795	9	1046919	18	8825664	-11
Muutos 2016-2020, %		-56,5		-74,3		215,2		-9,0		82,4		21,3		36,5	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	..	..	0,0	..	0,0	..
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	25,8	0,0	9,2	-28,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
	2020	97,7	278,3	22,6	146,0	99,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	100,0	..	0,0	..
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	100,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	87,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	100,0	0,0	0,0	0,0
	2019	74,2	0,0	90,8	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	100,0	0,0	0,0	0,0
	2020	2,3	-96,9	77,4	-14,8	0,3	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2016	4,8	4,0	16,9	37,0	8,4	-7,7	5,2	-39,6	5,0	4,7	2,6	-5,7	7,1	6,5
	2017	1,1	-76,4	14,4	-14,6	8,2	-2,5	5,2	0,0	3,7	-26,5	2,1	-22,0	5,3	-26,4
	2018	1,0	-11,3	14,8	2,6	8,9	7,9	3,1	-39,4	4,3	16,7	2,4	18,9	5,3	0,0
	2019	1,3	27,8	18,5	25,1	8,7	-2,0	2,6	-17,4	4,0	-5,8	2,3	-4,5	6,0	13,6
	2020	1,1	-12,4	17,9	-3,0	7,1	-18,2	2,0	-21,2	4,3	5,9	2,2	-7,8	5,5	-7,1
Kustannukset €/väestö	2016	1,2	-98,3	3,8	-95,5	1,2	-97,2	0,4	-99,2	15,1	-94,1	4,3	-94,8	3,7	-99,3
	2017	1,1	-7,0	3,1	-19,6	1,4	19,4	0,5	5,9	17,6	16,2	3,9	-9,4	3,9	4,4
	2018	1,3	17,8	3,9	27,9	1,6	17,4	0,5	2,2	20,8	18,3	3,8	-1,4	4,5	17,1
	2019	1,9	43,1	3,9	0,0	3,2	96,4	0,4	-9,3	24,3	16,7	4,3	12,1	5,4	20,2
	2020	0,5	-73,2	0,9	-76,6	3,4	5,8	0,4	-10,6	26,1	7,7	5,0	17,1	4,8	-11,4
Muutos 2016-2020, %		-57,9		-75,9		191,4		-12,2		72,7		17,3		30,2	
Muiden kehitysvammahuollon palvelujen nettokustannukset	2016	4 175 820	6	6 926 014	56	2 577 271	-2	1 638 629	-38	1 344 869	6	693 231	-5	17 355 834	11
	2017	947 550	-77	6 174 113	-11	2 299 153	-11	1 625 520	-1	1 041 294	-23	545 130	-21	12 632 760	-27
	2018	889 726	-6	6 645 596	8	2 936 124	28	1 036 610	-36	1 301 311	25	642 560	18	13 451 928	6
	2019	1 220 094	37	9 292 889	40	3 058 478	4	887 913	-14	1 350 550	4	652 844	2	16 462 767	22
	2020	1 092 460	-10	9 072 898	-2	2 707 098	-11	690 536	-22	1 489 224	10	610 446	-6	15 662 662	-5
Muutos 2016-2020, %		-73,8		31,0		5,0		-57,9		10,7		-11,9		-9,8	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	93,2	..	51,5	..	71,3	..	85,8	..	8,7	..	47,6	..	64,2	..
	2017	71,7	-23,0	49,3	-4,2	0,0	-100,0	85,6	-0,2	18,9	..	36,7	-22,9	55,7	-13,3
	2018	76,7	6,9	53,5	8,6	59,5	0,0	17,5	-79,6	15,2	..	31,1	-15,2	50,2	-9,9
	2019	82,1	7,0	42,1	-21,2	57,2	-4,0	18,8	7,5	14,6	..	27,3	-12,2	45,8	-8,7
	2020	84,6	3,1	42,5	0,8	67,0	17,2	0,0	-100,0	38,8	165,6	30,1	10,1	48,0	4,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	6,8	..	49,2	..	28,7	..	17,8	..	90,6	..	52,4	..	36,3	..
	2017	28,3	314,1	46,6	-5,4	0,0	-100,0	20,1	13,3	81,1	..	63,3	20,8	43,0	18,3
	2018	23,3	-17,5	46,5	-0,1	40,5	0,0	83,4	314,2	64,9	..	68,9	8,8	49,9	15,9
	2019	17,9	-23,1	57,9	24,4	42,8	5,8	81,2	-2,6	62,5	..	72,7	5,5	54,2	8,6
	2020	15,4	-14,2	57,5	-0,6	33,5	-21,8	0,0	-100,0	61,2	-2,1	69,9	-3,8	52,1	-3,9
Muiden palvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2016	123 581,5	-22,8	625 656,2	33,4	298 987,4	-3,9	386 469,2	-26,4	219 391,4	-41,6	169 494,1	-10,3	255 458,3	-10,5
	2017	22 860,1	-81,5	510 679,3	-18,4	272 411,5	-8,9	479 504,4	24,1	145 432,1	-33,7	124 458,9	-26,6	164 253,8	-35,7
	2018	18 691,7	-18,2	539 853,5	5,7	400 016,9	46,8	318 956,9	-33,5	231 138,7	58,9	146 703,3	17,9	167 083,9	1,7
	2019	22 758,7	21,8	766 740,0	42,0	262 755,8	-34,3	173 420,5	-45,6	210 694,2	-8,8	133 779,4	-8,8	175 546,7	5,1
	2020	25 471,2	11,9	667 124,9	-13,0	231 772,1	-11,8	59 121,2	-65,9	210 639,9	0,0	58 471,8	-56,3	160 873,7	-8,4
10. Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon asiakkaat	2017	102	-9	102	-9	113	12	31	-6	34	-19	7	0	389	-4
	2018	98	-4	98	-4	93	-18	30	-3	30	-12	6	-14	355	-9
	2019	93	-5	93	-5	97	4	33	10	36	20	3	-50	355	0
	2020	88	-5	88	-5	93	-4	29	-12	32	-11	4	33	334	-6
Muutos 2016-2020, %		-21,4		-21,4		-7,9		-12,1		-23,8		-42,9		-17,9	
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaat	2016	27	0,0	31	14,8	83	10,7	23	-69,3	18	20,0	2	0,0	184	-16,7
	2017	22	-18,5	29	-6,5	92	10,8	22	-4,3	13	-27,8	4	100,0	182	-1,1
	2018	19	-13,6	24	-17,2	74	-19,6	21	-4,5	11	-15,4	3	-25,0	152	-16,5
	2019	20	5,3	16	-33,3	79	6,8	24	14,3	17	54,5	2	-33,3	158	3,9
	2020	22	10,0	11	-31,3	76	-3,8	21	-12,5	16	-5,9	3	50,0	149	-5,7
Muutos 2016-2020, %		-18,5		-64,5		-8,4		-8,7		-11,1		50,0		-19,0	
Perhehoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista	2016	4,9	-8,8	12,7	129,8	11,4	-4,6	3,7	-62,2	3,7	6,0	0,5	-19,4	5,5	-6,3
	2017	4,3	-11,8	11,2	-11,5	12,7	12,0	2,8	-25,4	2,9	-20,8	0,5	-2,8	5,0	-9,2
	2018	4,0	-6,3	10,5	-6,7	9,6	-25,0	2,9	6,1	2,5	-12,9	0,4	-18,8	4,4	-10,7
	2019	3,8	-7,1	9,8	-6,8	9,5	-0,5	3,1	6,9	2,9	16,9	0,2	-51,7	4,3	-2,8
	2020	3,5	-7,5	8,9	-9,2	9,0	-5,8	2,7	-13,8	2,6	-12,0	0,3	30,7	4,0	-7,9

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaiden %-osuus perhehoidon asiakkaista	2016	24,1	0,9	27,7	-48,7	82,2	1,9	69,7	-13,6	42,9	0,0	28,6	-14,3	45,2	-20,2
	2017	21,6	-10,5	28,4	2,7	81,4	-0,9	71,0	1,8	38,2	-10,8	57,1	100,0	46,8	3,5
	2018	19,4	-10,1	24,5	-13,9	79,6	-2,3	70,0	-1,4	36,7	-4,1	50,0	-12,5	42,8	-8,5
	2019	21,5	10,9	17,2	-29,7	81,4	2,4	72,7	3,9	47,2	28,8	66,7	33,3	44,5	3,9
	2020	25,0	16,3	12,5	-27,3	81,7	0,3	72,4	-0,4	50,0	5,9	75,0	12,5	44,6	0,2
Perhehoidon käyttöpäivät	2016	31155	0	7530	-7	10192	14	4091	-54	7344	19	1318	52	61630	-4
	2017	29812	-4	8498	13	10465	3	3788	-7	6928	-6	1209	-8	60700	-2
	2018	27976	-6	8725	3	9251	-12	3774	0	6526	-6	1300	8	57552	-5
	2019	26336	-6	8025	-8	9532	3	3285	-13	6269	-4	563	-57	54010	-6
	2020	24270	-8	6985	-13	8551	-10	3228	-2	6736	7	585	4	50355	-7
Muutos 2016-2020, %		-22,1		-7,2		-16,1		-21,1		-8,3		-55,6		-18,3	
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivät	2016	1142	34	835	18	2389	-8	766	-70	685	53	65	25	5882	-19
	2017	561	-51	683	-18	3787	59	625	-18	317	-54	114	75	6087	3
	2018	590	5	499	-27	3188	-16	729	17	477	50	221	94	5704	-6
	2019	550	-7	263	-47	3233	1	674	-8	308	-35	198	-10	5226	-8
	2020	407	-26	194	-26	2779	-14	392	-42	693	125	219	11	4684	-10
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivien %-osuus perhehoidon käyttöpäivistä	2016	3,7	34,0	11,1	27,9	23,4	-19,4	18,7	-35,6	9,3	28,8	4,9	-17,7	9,5	-15,4
	2017	1,9	-48,7	8,0	-27,5	36,2	54,4	16,5	-11,9	4,6	-50,9	9,4	91,2	10,0	5,1
	2018	2,1	12,1	5,7	-28,8	34,5	-4,8	19,3	17,1	7,3	59,7	17,0	80,3	9,9	-1,2
	2019	2,1	-1,0	3,3	-42,7	33,9	-1,6	20,5	6,2	4,9	-32,8	35,2	106,9	9,7	-2,4
	2020	1,7	-19,7	2,8	-15,3	32,5	-4,2	12,1	-40,8	10,3	109,4	37,4	6,4	9,3	-3,9
Perhehoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2016	278	1	67	-59	101	5	124	29	175	-1	188	30	151	-8
	2017	292	5	83	24	93	-8	122	-1	204	17	173	-8	156	3
	2018	285	-2	89	7	99	7	126	3	218	7	217	25	162	4
	2019	283	-1	86	-3	98	-1	100	-21	174	-20	188	-13	152	-6
	2020	276	-3	79	-8	92	-6	111	12	211	21	146	-22	151	-1
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2016	42	34	27	3	29	-17	33	-4	38	28	33	25	32	-2
	2017	26	-40	24	-13	41	43	28	-15	24	-36	29	-12	33	5
	2018	31	22	21	-12	43	5	35	22	43	78	74	158	38	12
	2019	28	-11	16	-21	41	-5	28	-19	18	-58	99	34	33	-12
	2020	19	-33	18	7	37	-11	19	-34	43	139	73	-26	31	-5
Perhehoidon nettokustannukset	2016	2 201 130	8,2	453 947	-16,2	609 653	32,3	234 999	-49,0	454 736	5,2	60 330	48,5	4 014 795	1,1
	2017	1 966 417	-10,7	536 216	18,1	688 224	12,9	218 662	-7,0	505 380	11,1	61 035	1,2	3 975 934	-1,0
	2018	2 129 976	8,3	516 068	-3,8	596 789	-13,3	173 035	-20,9	480 217	-5,0	73 402	20,3	3 969 487	-0,2
	2019	2 035 157	-4,5	597 855	15,8	701 654	17,6	196 688	13,7	520 126	8,3	39 500	-46,2	4 090 979	3,1
	2020	2 164 102	6,3	608 208	1,7	629 965	-10,2	196 325	-0,2	541 154	4,0	74 089	87,6	4 213 843	3,0
Muutos 2016-2020, %		-1,7		34,0		3,3		-16,5		19,0		22,8		5,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	42,3	..	12,2	..	57,1	..	98,3	..	87,3	..	0,0	..	48,9	..
	2017	44,4	5,1	4,4	-64,3	0,0	-100,0	98,4	0,0	87,4	0,1	100,0	0,0	53,1	8,6
	2018	37,0	-16,7	4,6	5,5	62,4	0,0	98,3	0,0	95,7	9,5	100,0	0,0	47,5	-10,5
	2019	35,8	-3,2	0,7	-83,7	62,7	0,6	100,0	1,7	96,3	0,6	100,0	0,0	46,7	-1,8
	2020	26,5	-26,0	0,6	-25,5	53,9	-14,2	0,0	-100,0	96,6	0,3	100,0	0,0	40,6	-13,1
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	57,7	..	87,8	..	42,9	..	1,7	..	12,7	..	100,0	..	51,1	..
	2017	64,6	11,9	95,6	8,9	0,0	-100,0	1,6	-2,5	12,6	..	0,0	-100,0	46,9	-8,2
	2018	63,0	-2,5	95,4	-0,3	37,6	0,0	1,7	1,1	4,3	..	0,0	0,0	52,5	11,8
	2019	64,2	1,9	99,3	4,0	37,3	-1,0	0,0	-100,0	3,7	..	0,0	0,0	53,3	1,6
	2020	73,5	14,5	99,4	0,2	46,1	23,8	0,0	0,0	3,4	-8,3	0,0	0,0	59,4	11,5
Perhehoidon nettokustannusten %-osuus KWh:n nettokustannuksista	2016	2,5	4,2	1,1	-12,5	2,0	24,6	0,7	-49,4	1,7	-30,9	0,2	49,6	1,7	0,4
	2017	2,4	-7,2	1,3	13,2	2,5	23,4	0,7	-6,2	1,8	5,5	0,2	0,4	1,7	0,1
	2018	2,4	2,3	1,1	-8,3	1,8	-26,7	0,5	-24,8	1,6	-11,2	0,3	21,3	1,6	-6,2
	2019	2,2	-11,0	1,2	3,6	2,0	10,6	0,6	9,6	1,6	-1,7	0,1	49,4	1,5	-4,4
	2020	2,2	4,0	1,2	1,1	1,7	-17,0	0,6	1,2	1,6	-0,1	0,3	85,0	1,5	0,6
Perhehoidon nettokustannukset €/käyttöpäivä	2016	71	8	60	-9	60	16	57	11	62	-12	46	-2	65	5
	2017	66	-7	63	5	66	10	58	0	73	18	50	10	66	1
	2018	76	15	59	-6	65	-2	46	-21	74	1	56	12	69	5
	2019	77	1	74	26	74	14	60	31	83	13	70	24	76	10
	2020	89	15	87	17	74	0	61	2	80	-3	127	81	84	10
Muutos 2016-2020, %		26,2		44,4		23,2		5,9		29,7		176,7		28,5	
11. Kehitysvammaisten laitostoito															
Laitoshoidon asiakkaat	2016	189	-10	78	-10	34	31	81	212	95	-19	88	10	565	4
	2017	155	-18	57	-27	33	-3	67	-17	83	-13	60	-32	455	-19
	2018	120	-23	55	-4	34	3	59	-12	95	-14	45	-25	408	-10
	2019	50	-58	49	-11	45	32	62	5	80	-16	39	-13	325	-20
	2020	38	-24	24	-51	46	2	51	-18	77	-4	30	-23	266	-18
Muutos 2016-2020, %		-79,9		-69,2		0,0		-37,0		-18,9		-65,9		-52,9	
Laitoshoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista	2016	8,2	-16,8	8,9	-8,0	3,8	14,9	9,1	231,5	8,3	-28,3	6,5	-24,0	7,6	-6,9
	2017	6,6	-20,6	6,3	-29,0	3,7	-2,8	6,0	-34,3	7,1	-14,5	4,3	-33,7	5,8	-23,5
	2018	4,9	-24,5	5,9	-6,3	3,5	-6,1	5,8	-3,5	8,0	13,0	3,1	-28,9	5,1	-12,2
	2019	2,0	-59,2	5,2	-12,5	4,4	26,3	5,9	2,1	6,5	-18,0	2,6	-16,4	3,9	-22,6
	2020	1,5	-25,7	2,4	-53,0	4,4	0,4	4,8	-19,4	6,2	-4,8	1,9	-24,6	3,2	-19,9
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2016	71	-16	44	-12	21	91	33	200	49	0	82	15	300	8
	2017	55	-23	29	-34	22	5	30	-9	39	-20	53	-35	228	-24
	2018	51	-7	30	3	28	27	35	17	52	33	37	-30	233	2
	2019	19	-63	27	-10	39	39	38	9	42	-19	33	-11	198	-15
	2020	17	-11	16	-41	40	3	33	-13	35	-17	24	-27	165	-17
Muutos 2016-2020, %		-76,1		-63,6		90,5		0,0		-28,6		-70,7		-45,0	
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2016	120	-7	37	0	13	-13	51	240	46	-32	6	-33	273	0
	2017	101	-16	28	-24	11	-15	37	-27	44	-4	7	17	228	-16
	2018	70	-31	25	-11	6	-45	26	-30	43	-2	8	14	178	-22
	2019	31	-56	22	-12	6	0	27	4	38	-12	6	-25	130	-27
	2020	23	-26	8	-64	6	0	21	-22	42	11	6	0	106	-18
Muutos 2016-2020, %		-80,8		-78,4		-53,8		-58,8		-8,7		0,0		-61,2	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaiden %-osuus laitoshoidon asiakkaista	2016	37,6	-7,6	56,4	-1,8	61,8	46,0	40,7	-3,7	51,6	23,2	93,2	5,0	53,1	4,5
	2017	35,5	-5,5	50,9	-9,8	66,7	7,9	44,8	9,9	47,0	-8,9	88,3	-5,2	50,1	-5,6
	2018	42,5	19,8	54,5	7,2	82,4	23,5	59,3	32,5	54,7	16,5	82,2	-6,9	57,1	14,0
	2019	38,0	-10,6	55,1	1,0	86,7	5,2	61,3	3,3	52,5	-4,1	84,6	2,9	60,9	6,7
	2020	44,7	17,7	66,7	21,0	87,0	0,3	64,7	5,6	45,5	-13,4	80,0	-5,5	62,0	1,8
Laitoshoidon käyttöpäivät	2016	42207	-9,4	16119	-4,8	6033	0,2	16955	181,5	14348	-35,1	4520	-1,1	100182	-2,0
	2017	32656	-22,6	12416	-23,0	5869	-2,7	11034	-34,9	12840	-10,5	3488	-22,8	78303	-21,8
	2018	22737	-30,4	9956	-19,8	5437	-7,4	9570	-13,3	11513	-10,3	2953	-15,3	62166	-20,6
	2019	11530	-49,3	6436	-35,4	6196	14,0	9226	-3,6	10584	-8,1	2921	-1,1	46893	-24,6
	2020	8699	-24,6	3608	-43,9	5953	-3,9	7462	-19,1	12236	15,6	1848	-36,7	39806	-15,1
Muutos 2016-2020, %		-79,4		-77,6		-1,3		-56,0		-14,7		-59,1		-60,3	
Joista lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäivät	2016	4257	0,0	3606	-8,9	2562	71,7	895	-40,0	1759	11,3	2473	23,0	15552	5,2
	2017	3715	-12,7	2464	-31,7	2047	-20,1	1297	44,9	1382	-21,4	1906	-22,9	12811	-17,6
	2018	3471	-6,6	1719	-30,2	3200	56,3	2114	63,0	1779	28,7	1528	-19,8	13811	7,8
	2019	2146	-38,2	1691	-1,6	4038	26,2	2357	11,5	1150	-35,4	1708	11,8	13090	-5,2
	2020	2066	-3,7	1209	-28,5	3780	-6,4	2395	1,6	1154	0,3	838	-50,9	11442	-12,6
Muutos 2016-2020, %		-51,5		-66,5		47,5		167,6		-34,4		-66,1		-26,4	
Lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäivien %-osuus laitoshoidon käyttöpäivistä	2016	10,1	10,4	22,4	-4,4	42,5	71,4	5,3	-78,7	12,3	71,6	54,7	24,3	15,5	7,3
	2017	11,4	12,8	19,8	-11,3	34,9	-17,9	11,8	122,7	10,8	-12,2	54,6	-0,1	16,4	5,4
	2018	15,3	34,2	17,3	-13,0	58,9	68,7	22,1	87,9	15,5	43,6	51,7	-5,3	22,2	35,8
	2019	18,6	21,9	26,3	52,2	65,2	10,7	25,5	15,7	10,9	-29,7	58,5	13,0	27,9	25,6
	2020	23,7	27,6	33,5	27,5	63,5	-2,6	32,1	25,6	9,4	-13,2	45,3	-22,4	28,7	3,0
Laitoshoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2016	223	0,2	207	6,2	177	-23,4	209	-9,6	151	-20,1	51	-10,0	177	-5,5
	2017	211	-5,7	218	5,4	178	0,2	165	-21,3	155	2,4	58	13,2	172	-2,9
	2018	189	-10,1	181	-16,9	160	-10,1	162	-1,5	121	-21,7	66	12,9	152	-11,5
	2019	231	21,7	131	-27,4	138	-13,9	149	-8,3	132	9,2	75	14,1	144	-5,3
	2020	229	-0,7	150	14,5	129	-6,0	146	-1,7	159	20,1	62	-17,8	150	3,7
Muutos 2016-2020, %		2,5		-27,3		-27,1		-30,1		5,2		19,9		-15,6	
Lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2016	60	19,8	82	3,5	122	-10,1	27	-80,0	36	11,3	30	6,5	52	-2,9
	2017	68	12,7	85	3,7	93	23,7	43	59,4	35	-1,3	36	19,2	56	8,4
	2018	68	0,8	57	-32,6	114	22,8	60	39,7	34	-3,5	41	14,8	59	5,5
	2019	113	66,0	63	9,3	104	-9,4	62	2,7	27	-20,0	52	25,3	66	11,5
	2020	122	7,6	76	20,6	95	-8,7	73	17,0	33	20,4	35	-32,5	69	4,9
Muutos 2016-2020, %		102,7		-7,8		-22,5		167,6		-8,2		15,8		33,8	
Laitoshoidon nettokustannukset	2016	14 301 170	-2,9	3 976 953	-7,5	2 403 643	-13,7	6 346 924	127,8	6 184 651	-20,6	2 411 416	-5,7	35 624 757	2,0
	2017	11 379 607	-20,4	3 680 821	-7,4	2 380 835	-0,9	5 089 001	-19,8	5 675 710	-8,2	2 182 515	-9,5	30 388 489	-14,7
	2018	10 304 776	-9,4	2 643 123	-28,2	2 781 872	16,8	4 940 613	-2,9	5 917 837	4,3	1 719 235	-21,2	28 307 456	-6,8
	2019	6 236 323	-39,5	1 637 137	-38,1	3 412 242	22,7	5 271 575	6,7	5 969 067	0,9	1 927 551	12,1	24 453 895	-13,6
	2020	6 117 503	-1,9	1 406 241	-14,1	4 041 668	18,4	5 081 429	-3,6	6 973 676	16,8	1 449 358	-24,8	25 069 875	2,5
Muutos 2016-2020, %		-57,2		-64,6		68,1		-19,9		12,8		-39,9		-29,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	56,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	57,2	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	51,6	-9,8	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-
	2019	1,9	-96,2	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-
	2020	0,0	-100,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2016	43,1	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-	77,2	-
	2017	54,2	25,7	100,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	78,6	1,8
	2018	48,4	-10,7	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	-	100,0	0,0	81,2	3,4
	2019	98,1	102,6	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	-	100,0	0,0	99,5	22,5
	2020	100,0	2,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	-100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,5
Laitoshoidon nettokustannukset €/käyttöpäivä	2016	339	7,2	247	-2,9	398	-13,9	374	-19,1	431	22,5	533	-4,7	356	4,0
	2017	348	2,8	296	-20,2	406	1,8	461	23,2	442	2,5	626	17,3	388	9,1
	2018	453	30,1	265	-10,4	512	26,1	516	11,9	514	16,3	582	-7,0	455	17,3
	2019	541	19,3	254	-4,2	551	7,6	571	10,7	564	9,7	660	13,3	521	14,5
	2020	703	30,0	390	53,2	679	23,3	681	19,2	570	1,1	784	18,9	630	20,8
Muutos 2016-2020, %		107,5		58,0		70,4		81,9		32,2		47,0		77,1	
Laitoshoidon nettokustannusten %-osuus KvH:n kokonaiskustannuksista	2016	16,6	-6,5	9,7	-3,5	7,9	-18,8	20,0	125,9	23,0	-16,3	9,2	-5,0	14,7	1,2
	2017	13,7	-17,4	8,6	-11,3	8,5	8,2	16,2	-19,2	20,0	-12,9	8,2	-10,2	12,7	-13,8
	2018	11,7	-14,5	5,9	-31,6	8,4	-1,3	14,9	-7,8	19,5	-2,6	6,5	-20,6	11,1	-12,5
	2019	6,6	-43,6	3,3	-44,6	9,7	15,4	15,3	2,9	17,9	-8,5	6,9	5,4	8,9	-19,8
	2020	6,3	-4,0	2,8	-14,6	10,6	9,5	15,0	-2,3	20,0	12,2	5,1	-25,9	8,9	0,1
13. Omaishoidon tuki															
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	2016	3 958	-	899	-	1089	-	0	-	1 660	-	1 814	-	9 420	-
	2017	3 870	-2,2	1 246	38,6	1178	8,2	1 509	-	1 643	-1,0	1 879	3,6	11 325	20,2
	2018	3 953	2,1	1 326	6,4	1331	13,0	1 564	3,6	2 037	24,0	1 826	-2,8	12 037	6,3
	2019	3 700	-6,4	1 438	8,4	1342	0,8	1 639	4,8	1 936	-5,0	1 915	4,9	11 970	-0,6
	2020	3 719	0,5	1 404	-2,4	1353	0,8	1 657	1,1	2 025	4,6	1 965	2,6	12 123	1,3
Muutos 2016-2020, %		-6		56		24		0		22		8		29	
Omaishoidon tuen 0-64-vuotiaat asiakkaat	2016	1 774	-	486	-	0	-	180	-	655	-	753	-	3 848	-
	2017	1 816	2,4	540	11,1	0	-	473	162,8	685	4,6	788	4,6	4 302	11,8
	2018	1 874	3,2	583	8,0	0	-	509	7,6	870	27,0	738	-6,3	4 574	6,3
	2019	1 851	-1,2	639	9,6	0	-	554	8,8	870	0,0	851	15,3	4 765	4,2
	2020	1 870	1,0	592	-7,4	679	-	573	3,4	812	-6,7	854	0,4	5 380	12,9
Muutos 2016-2020, %		5,4		21,8		0,0		218		24,0		13,4		39,8	
Maksettujen hoitopalkkioiden kokonaiskustannukset	2016	20 565 090	-	6 393 512	-	4 420 220	-	0	-	8 175 832	-	9 105 047	-	48 659 701	-
	2017	20 262 961	-1,5	6 854 326	7,2	4 646 056	5,1	5 332 942	-	10 124 587	23,8	9 937 492	9,1	57 158 365	17,5
	2018	22 015 821	8,7	7 234 732	5,5	4 989 953	7,4	6 405 181	20,1	10 123 069	0,0	10 146 535	2,1	60 915 291	6,6
	2019	23 451 760	6,5	7 916 188	9,4	4 987 944	0,0	7 868 066	22,8	10 346 588	2,2	10 650 248	5,0	57 352 728	-5,8
	2020	24 187 928	3,1	8 031 418	1,5	5 495 415	10,2	8 714 937	10,8	11 345 479	9,7	11 066 578	3,9	68 841 755	20,0
Muutos 2016-2020, %		17,6		25,6		24,3		0,0		38,8		21,5		41,5	

Liite 4. Vammaisten palvelujen deflatoidut kustannustietojen aikasarjat vuosilta 2016–2020

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2016	635 181	2,4	274 583	1,8	219 341	18,0	187 604	-16,7	228 274	15,0	200 526	-88,4	1 753 600	-45,7
	2017	643 272	0,7	279 044	1,6	223 027	1,7	189 669	1,1	231 853	1,6	201 810	0,6	1 773 445	1,1
	2018	648 042	0,9	283 632	1,6	228 166	2,3	191 331	0,9	235 239	1,5	203 567	0,9	1 795 770	1,3
	2019	653 835	0,5	289 731	2,2	233 775	2,5	192 962	0,9	238 140	1,2	205 489	0,9	1 817 017	1,2
	2020	656 920	-100,0	292 796	1,1	237 231	1,5	194 391	0,7	241 009	1,2	207 327	0,9	1 172 754	-35,5
Vammaisten palvelut yhteensä															
Vammaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	170 147 595	0,0	71 306 520	8,2	53 555 892	-2,6	46 813 571	103,3	56 888 384	3,6	49 484 087	0,7	449 803 851	10,8
	2017	167 242 731	-1,7	74 324 509	4,2	50 873 745	-5,0	47 446 673	1,4	63 004 633	10,8	51 145 362	3,4	454 037 652	0,9
	2018	173 526 244	3,8	77 397 989	4,1	57 283 805	12,6	49 922 697	5,2	67 310 981	6,8	50 880 677	-0,5	476 322 393	4,9
	2019	180 654 142	4,1	83 227 062	7,5	63 244 717	10,4	51 414 687	3,0	70 963 697	5,4	52 806 077	3,8	508 698 513	6,8
	2020	175 539 157	-2,8	80 974 368	-2,7	63 388 956	0,2	50 853 292	-1,1	71 100 454	0,2	51 782 133	-1,9	493 638 359	-3,0
Muutos 2016-2020, €		5 391 562		9 667 848		9 833 064		4 039 721		14 212 070		2 298 045		43 834 508	
Muutos 2016-2020, %		3,2		13,6		18,4		8,6		25,0		4,6		9,7	
Vammaisten palvelujen kustannukset / väestö, DEFL 2020	2016	268	0,5	260	6,3	244	-4,7	250	132,6	249	-15,6	247	13,0	258	10,3
	2017	260	-2,9	266	2,6	228	-6,6	250	0,2	272	9,0	253	2,7	257	-0,4
	2018	268	3,0	273	2,5	251	10,1	261	4,3	286	5,3	250	-1,4	266	3,7
	2019	276	3,2	287	5,3	271	7,8	266	2,1	298	4,1	257	2,8	280	5,4
	2020	267	-3,3	277	-3,7	267	-1,2	262	-1,8	295	-1,0	250	-2,8	270	-3,8
Muutos 2016-2020, €		-1		17		23		12		46		3		12	
Muutos 2016-2020, %		-0,2		6,5		9,4		4,8		18,4		1,2		4,7	
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	80 844 642	1,7	28 864 700	1,1	22 032 433	-4,3	15 625 303	3,2	29 115 575	6,4	22 325 767	0,9	198 808 420	1,6
	2017	80 525 859	-0,4	29 621 699	2,6	21 756 638	-1,3	16 217 117	3,8	33 475 223	15,0	23 525 652	5,4	205 122 187	3,2
	2018	83 196 035	3,3	31 262 394	5,5	23 387 801	7,5	16 909 161	4,3	36 221 273	8,2	23 929 286	1,7	214 905 950	4,8
	2019	84 932 619	2,1	32 285 311	3,3	27 669 492	18,3	17 428 543	3,1	37 134 725	2,5	24 506 643	2,4	223 957 333	4,2
	2020	78 950 303	-7,0	30 360 475	-6,0	25 387 864	-8,2	17 562 836	0,8	36 314 811	-2,2	23 449 344	-4,3	212 025 633	-5,3
Muutos 2016-2020, €		-1 894 339		1 495 775		3 355 431		1 937 532		7 199 236		1 123 577		13 217 213	
Muutos 2016-2020, %		-2,3		5,2		15,2		12,4		24,7		5,0		6,6	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö, DEFL 2020	2016	127	0,7	105	-0,7	100	-6,4	83	18,1	128	-13,4	111	13,2	114	1,2
	2017	125	-1,8	106	1,0	98	-2,9	86	2,7	144	13,2	117	4,7	116	1,8
	2018	128	2,6	110	3,8	103	5,1	88	3,4	154	6,6	118	0,8	120	3,5
	2019	130	1,2	111	1,1	118	15,5	90	2,2	156	1,3	119	1,5	125	4,1
	2020	120	-7,5	104	-6,9	107	-9,6	90	0,0	151	-3,4	113	-5,2	116	-7,3
Muutos 2016-2020, €		-7		-1		7		7		23		2		2	
Muutos 2016-2020, %		-5,1		-1,4		6,5		8,5		18,1		1,6		1,7	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset, DEFL 2020	2016	89 195 376	1,4	42 441 820	13,7	31 523 459	5,7	32 796 069	2,7	27 772 809	0,8	27 158 321	0,5	250 887 854	3,8
	2017	86 716 872	-2,8	44 702 810	5,3	29 117 108	-7,6	32 832 706	0,1	29 529 410	6,3	27 619 710	1,7	250 518 615	-0,1
	2018	90 330 209	4,2	46 135 595	3,2	33 896 003	16,4	33 983 303	3,5	31 089 709	5,3	26 936 880	-2,5	262 371 699	4,7
	2019	95 721 523	6,0	50 941 751	10,4	35 575 224	5,0	34 787 200	2,4	33 828 972	8,8	28 297 774	5,1	279 152 444	6,4
	2020	96 588 854	0,9	50 613 893	-0,6	38 001 092	6,8	33 890 818	-2,6	34 785 643	2,8	28 332 789	0,1	282 213 089	1,1
Muutos 2016-2020, €		7 393 478		8 172 073		6 477 633		1 094 749		7 012 834		1 174 468		31 325 235	
Muutos 2016-2020, %		8,3		19,3		20,5		3,3		25,3		4,3		12,5	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset / väestö, DEFL 2020	2016	140	0,4	155	11,7	144	3,4	175	17,4	122	-17,9	135	12,8	144	3,4
	2017	135	-4,0	160	3,6	131	-9,2	173	-1,0	127	4,7	137	1,1	142	-1,5
	2018	139	3,4	163	1,5	149	13,8	178	2,6	132	3,8	132	-3,3	147	3,5
	2019	146	5,0	176	8,1	152	2,4	180	1,5	142	7,5	138	4,1	156	6,3
	2020	147	0,4	173	-1,7	160	5,3	174	-3,3	144	1,6	137	-0,8	154	-1,0
Muutos 2016-2020, €		7		18		16		0		23		1		11	
Muutos 2016-2020, %		4,7		11,8		11,5		-0,3		18,6		0,9		7,3	
Henkilökohtainen apu															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2020	2016	36 941 032	-10,9	9 362 690	9,3	6 288 127	-2,7	5 045 673	-21,9	9 807 331	10,6	9 506 542	3,8	76 951 396	4,5
	2017	38 141 754	1,1	9 881 878	5,5	6 594 619	4,9	5 602 783	11,0	11 532 429	17,6	9 859 027	3,7	81 612 489	6,1
	2018	39 304 024	3,5	10 883 716	10,1	6 983 322	5,9	6 183 463	10,4	13 603 451	18,0	10 367 546	5,2	87 325 522	7,0
	2019	41 019 354	0,0	10 992 145	1,0	8 761 726	25,5	6 888 705	11,4	15 174 037	11,5	10 426 607	0,6	94 448 642	8,2
	2020	38 363 161	-6,5	11 980 068	9,0	9 618 032	9,8	7 242 336	5,1	15 604 667	2,8	10 331 232	-0,9	93 139 496	-1,4
Muutos 2016-2020, €		1 422 129		2 617 378		3 329 905		2 196 663		5 797 336		824 690		16 188 100	
Muutos 2016-2020, %		3,8		28,0		53,0		43,5		59,1		8,7		21,0	
Henkilökohtaisen avun kustannukset euroa/väestö DEFL 2020	2016	58	7,0	34	7,4	29	-4,8	27	-10,7	43	-9,9	47	16,6	44	4,0
	2017	59	2,0	35	3,9	30	3,1	30	9,8	50	15,8	49	3,0	46	4,7
	2018	61	2,3	38	8,4	31	3,5	32	9,4	58	16,3	51	4,3	49	5,7
	2019	63	3,4	38	-1,1	37	22,5	36	10,5	64	10,2	51	-0,4	52	6,7
	2020	58	-6,9	41	7,8	41	8,2	37	4,4	65	1,6	50	-1,8	51	-2,2
Muutos 2016-2020, €		0		7		12		10		22		2		7	
Muutos 2016-2020, %		0,4		20,0		41,4		38,5		50,7		5,1		15,5	

			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
#NIMI?		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO			
Vammaispalvelulain mukaiset palvelut																	
Myönnettyjen Vpl-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	17 863 900	-5,4	10 451 168	-0,7	9 244 999	-5,3	4 463 937	-54,3	7 012 331	-0,7	5 083 415	-1,3	54 119 750	-3,2		
	2017	17 983 597	13,0	10 879 455	4,1	9 010 365	-2,5	4 368 686	-2,1	7 983 679	13,9	5 027 006	-1,1	55 252 788	2,1		
	2018	18 331 759	-18,0	10 980 742	0,9	9 090 496	0,9	4 336 811	-0,7	7 711 216	-3,4	4 729 050	-5,9	55 180 074	-0,1		
	2019	17 748 171	-2,6	11 365 934	3,5	9 965 920	9,6	4 186 749	-3,5	7 354 117	-4,6	4 451 248	-5,9	57 772 518	1,1		
	2020	15 623 823	-12,0	9 070 229	-20,2	7 017 728	-29,6	3 075 137	-26,6	5 731 005	-22,1	3 150 503	-29,2	43 668 425	-21,7		
Muutos 2016-2020, €		-2 240 077		-1 380 939		-2 227 271		-1 388 800		-1 281 327		-1 932 912		-10 451 325			
Muutos 2016–2020, %		-12,5		-13,2		-24,1		-31,1		-18,3		-38,0		-19,3			
Vpl-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa/väestö DEFL 2020	2016	28	-6,7	38	0,0	42	0,0	24	0,0	31	-19,1	25	10,8	31	-100,0		
	2017	28	-0,6	39	2,4	40	-1,1	23	-3,2	34	12,1	25	-1,7	31	0,8		
	2018	28	1,2	39	-0,7	40	-4,4	23	-1,6	33	-4,8	23	-6,7	31	-1,3		
	2019	27	-4,0	39	1,3	43	7,0	22	-4,3	31	-5,8	22	-6,8	31	-0,3		
	2020	24	-12,4	31	-21,0	30	-30,6	16	-27,1	24	-23,0	15	-29,8	24	-22,4		
Muutos 2016-2020, €		-4		-7		-13		-8		-7		-10		-7			
Muutos 2016–2020, %		-15,4		-18,6		-29,8		-33,5		-22,6		-40,1		-23,0			
Keskimääräinen Vpl-matkan hinta (nettokustannukset), DEFL 2020	2016	33	47,2	32	-0,7	29	-3,3	22	-27,1	26	3,1	35	13,8	30	8,8		
	2017	34	9,7	34	4,5	29	-1,0	22	-1,3	28	6,7	37	5,8	31	2,8		
	2018	36	50,9	34	1,4	29	0,1	21	-1,8	27	-3,1	37	-1,1	31	1,1		
	2019	36	6,4	34	0,8	30	4,6	20	-4,4	27	-1,7	34	-5,9	32	0,7		
	2020	48	34,3	37	8,7	29	-2,2	20	0,4	28	5,5	40	15,1	35	11,7		
Muutos 2016-2020, €		15		5		0		-2		2		5		5			
Muutos 2016–2020, %		45,0		16,1		1,4		-7,0		7,2		13,3		17,0			
Sosiaalihuoltolain mukaiset																	
SHL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	2 186 372	-39,1	546 980	-1,0	513 423	6,1	326 404	-32,6	427 767	14,4	592 076	5,1	4 593 022	0,0		
	2017	2 203 294	0,8	535 978	-2,0	389 701	-24,1	389 807	19,4	538 662	25,9	725 909	22,6	4 783 352	4,1		
	2018	2 221 149	0,8	571 238	6,6	350 298	-10,1	418 837	7,4	499 989	-7,2	768 488	5,9	4 830 001	1,0		
	2019	2 156 566	-2,9	724 411	26,8	386 897	10,4	468 345	11,8	202 452	-59,5	792 739	3,2	4 791 580	-0,8		
	2020	1 924 977	-10,7	685 617	-5,4	413 640	6,9	373 262	-20,3	142 286	-29,7	627 189	-20,9	4 166 971	-13,0		
Muutos 2016-2020, €		-261 395		138 637		-99 783		46 858		-285 481		35 113		-426 052			
Muutos 2016–2020, %		-12,0		25,3		-19,4		14,4		-66,7		5,9		-9,3			
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (matkoja käytäntyt), DEFL 2020	2016	999	-31,6	544	-1,7	896	29,8	535	-22,5	507	-22,3	469	-13,0	708	0,0		
	2017	1 191	19,2	507	-6,8	962	7,4	512	-4,3	491	-3,3	561	19,5	740	4,4		
	2018	1 468	23,3	489	-3,5	1 021	6,1	450	-12,1	492	0,2	500	-10,7	742	0,3		
	2019	1 417	-3,5	509	4,3	877	-14,1	471	4,6	210	-57,2	491	-1,8	689	-7,2		
	2020	1 618	14,2	472	-7,4	661	-24,7	493	4,6	277	31,5	366	-25,5	667	-3,3		
Muutos 2016-2020, €		1 600		-72		-235		-42		-231		-103		-42			
Muutos 2016–2020, %		8 882,1		-13,2		-26,3		-7,9		-45,4		-21,9		-5,9			
Keskimääräinen SHL-matkan hinta (nettokustannukset), DEFL 2020	2016	57	-28,5	13	-2,7	21	34,8	10	-35,0	12	-27,0	20	-19,0	22	0,0		
	2017	68	19,2	13	1,1	24	18,6	11	11,8	12	3,3	26	29,3	24	8,2		
	2018	58	-14,0	13	-1,2	26	7,5	10	-7,5	12	0,0	27	3,5	23	-3,6		
	2019	58	-0,8	13	1,1	23	-12,7	11	10,7	9	-22,9	24	-11,5	23	-0,6		
	2020	81	40,8	14	5,1	22	-5,5	12	5,2	8	-11,9	25	4,1	25	7,5		
Muutos 2016-2020, €		25		1		1		2		-4		5		3			
Muutos 2016–2020, %		43,3		6,2		5,2		20,5		-29,8		23,4		11,4			
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut yhteensä																	
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä, DEFL 2020	2016	20 050 272	-11,0	10 998 148	-0,8	9 758 422	-4,7	4 790 341	-53,2	7 440 098	0,1	5 675 492	-0,7	58 712 772	0,0		
	2017	20 186 891	0,7	11 415 433	3,8	9 400 066	-3,7	4 758 494	-0,7	8 522 341	14,5	5 752 915	1,4	60 036 140	2,3		
	2018	20 552 908	1,8	11 551 980	1,2	9 440 794	0,4	4 755 648	-0,1	8 211 206	-3,7	5 497 538	-4,4	60 010 074	0,0		
	2019	19 904 737	-3,2	12 090 344	4,7	10 352 817	9,7	4 655 093	-2,1	7 556 569	-8,0	5 243 987	-4,6	60 564 099	0,9		
	2020	17 548 800	-11,8	9 755 846	-19,3	7 431 368	-28,2	3 448 399	-25,9	5 873 290	-22,3	3 777 692	-28,0	47 835 395	-21,0		
Muutos 2016-2020, €		-2 501 472		-1 242 302		-2 327 054		-1 341 942		-1 566 808		-1 897 800		-10 877 377			
Muutos 2016–2020, %		-12,5		-11,3		-23,8		-28,0		-21,1		-33,4		-18,5			
Vammaisten työ- ja päivätoiminta																	
Vaikavaammaisten päivätoiminta																	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, DEFL 2020	2016	19 700 459	1,6	9 024 887	3,1	6 282 246	-4,1	4 099 552	-37,4	6 713 274	23,6	3 783 440	3 486,0	49 603 857	6,0		
	2017	2 379 407	-9,7	659 924	-5,7	1 889 940	-5,4	242 854	-8,0	480 199	6,7	248 362	27,5	4 198 686	-5,5		
	2018	2 128 993	-10,5	597 635	-9,4	1 773 340	-6,1	204 369	-15,8	501 869	4,5	185 132	-25,2	3 795 337	-9,6		
	2019	2 187 691	2,8	541 786	-9,3	1 871 124	5,5	218 523	6,9	501 914	0,0	168 272	-9,1	3 853 704	1,5		
	2020	1 125 897	-48,5	378 161	-30,2	1 350 440	-27,6	97 474	-55,4	298 139	-40,6	245 792	46,1	2 280 903	-40,8		
Muutos 2016-2020, €		-1 509 349		-321 350		-64 258		-166 559		-152 016		51 744		-2 161 787			
Muutos 2016–2020, %		-57,3		-45,9		-32,2		-63,1		-33,8		26,7		-48,7			
Keuhitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta																	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, DEFL 2020	2016	19 700 459	1,6	9 024 887	3,1	6 282 246	-4,1	4 099 552	-37,4	6 713 274	23,6	3 783 440	3 486,0	49 603 857	6,0		
	2017	21 048 673	6,8	10 743 248	19,0	6 667 113	6,1	4 072 853	-0,7	7 198 152	7,2	3 944 149	4,2	53 674 187	8,2		
	2018	22 459 992	6,7	11 774 600	9,6	7 765 891	16,5	4 721 427	15,9	7 130 086	-0,9	4 323 271	9,6	58 175 267	8,4		
	2019	23 283 672	3,7	12 673 832	7,6	7 891 689	1,6	4 950 762	4,9	7 136 581	0,1	4 741 161	9,7	61 449 366	5,6		
	2020	22 678 446	-2,6	10 862 014	-14,3	6 389 175	-19,0	4 124 089	-16,7	6 416 929	-10,1	4 310 885	-9,1	54 781 538	-10,9		
Muutos 2016-2020, €		2 977 987		1 837 127		106 929		24 537		-296 345		527 445		5 177 681			
Muutos 2016–2020, %		15,1		20,4		1,7		0,6		-4,4		13,9		10,4			
Nettokustannukset asiakasta kohti, DEFL 2020	2019	3 692		2 681		0		1 605		3 873		845		2 404			
	2020	3 814	3,3	1 661	-38,0	14 249	100,0	1 426	-11,1	3 794	-2,0	8 567	913,3	6 216	158,5		
		121	-96,8	-1 020	-161,4	14 249	0,0	-179	-112,5	-78	-102,1	7 721	-9,9	3 812	-38,7		
		3,3		-38,0		0,0		-11,1		-2,0		913,3		158,5			
Nettokustannukset suoritetta kohti, DEFL 2020	2016	119	1,7	120	-1,3	115	9,8	71	-9,2	76	-20,4	33	3 796,6	90	7,8		
	2017	127	6,3	136	12,7	114	-1,3	69	-2,7	83	8,9	37	11,3	97	7,9		
	2018	139	9,3	140	3,3	134	17,6	82	17,6	83	0,1	39	3,9	104	7,5		
	2019	141	1,8	147	5,0	124	-6,9	85	3,9	84	0,7	43	10,7	108	3,9		
	2020	197	40,0	158	7,3	165	32,8	91	7,5	97	15,8	47	9,7	129	19,2		
		78		38		50		20		21		13		39			
Muutos 2016–2020, %		65,7		31,2		43,5		27,8		27,1		40,4		43,6			
Tuettu työllistyminen																	
Tuetun työllistymisen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	2019	538 741		83 282		0		13 600		134 899		26 264		796 786			
	2020	591 934	9,9	47 741	-42,7	1 119 503	100,0	15 032	10,5	130 880	-3,0	24 625	-6,2	1 929 715	142,2		
Muutos 2019-2020, €		53 193	-91,0	-35 541	-174,4	1 119 503	0,0	1 432	-90,5	-4 019	-103,1	-1 639	-106,7	1 132 929			

			HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Asumista tukevat palvelut (Palveluasuminen, tuettu asuminen, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet)																
Palveluasuminen																
Palveluasuminen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	5 587 655	1,5	1 375 053	-4,1	1 239 425	4,7	2 619 374	121,3	986 167	13,1	2 447 585	30,9	14 255 258	18,3	
	2017	5 410 216	-3,2	1 160 777	-15,6	1 000 025	-19,3	2 176 184	-16,9	1 216 391	23,3	2 477 051	1,2	13 440 643	-5,7	
	2018	5 400 833	-0,2	1 745 283	50,4	2 042 307	104,2	2 795 096	28,4	1 474 531	21,2	1 743 381	-29,6	15 201 432	13,1	
	2019	5 306 497	-1,7	2 015 777	15,5	1 715 351	-16,0	2 915 741	4,3	1 743 971	18,3	1 784 961	2,4	15 679 092	3,1	
	2020	4 197 965	-20,9	2 179 621	8,1	1 628 013	-5,1	2 959 792	1,5	1 867 697	7,1	1 149 667	-35,6	13 982 755	-10,8	
Muutos 2016-2020, €		-1 389 690		804 568		388 588		340 418		881 530		-1 297 917		-272 503		
Muutos 2016-2020, %		-24,9		58,5		31,4		13,0		89,4		-53,0		-1,9		
Palveluasuminen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2020	2016	92	-1,5	70	-0,8	67	22,9	80	47,0	39	10,5	72	-6,9	75	6,3	
	2017	90	-3,0	58	-17,1	60	-10,3	66	-17,7	48	22,7	55	-23,2	67	-10,3	
	2018	87	-2,4	108	85,0	81	34,4	66	-0,2	50	4,5	56	2,4	74	9,9	
	2019	88	1,3	127	18,3	71	-12,7	65	-2,0	58	15,1	69	22,3	78	5,6	
	2020	72	-18,1	91	-28,2	64	-9,2	64	-1,2	60	3,4	78	13,6	70	-10,0	
Muutos 2016-2020, €		-20		21		-3		-16		21		7		-5		
Muutos 2016-2020, %		-21,5		30,2		-4,5		-20,5		52,6		9,3		-6,3		
Tuettu asuminen																
Tuetun asumisen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	1 994 846	28,6	226 284	45,5	663 207	-15,4	117 726	-85,0	605 515	-2,0	232 449	-10,9	3 840 027	-7,6	
	2017	2 202 034	10,4	539 924	138,6	826 763	24,7	153 463	30,4	548 998	-9,3	414 819	78,5	4 686 000	22,0	
	2018	1 759 661	-20,1	840 988	55,8	565 410	-31,6	179 615	17,0	547 051	-0,4	384 183	-7,4	4 276 907	-8,7	
	2019	2 247 300	27,7	952 038	13,2	442 615	-21,7	248 490	38,3	538 061	-1,6	200 278	-47,9	4 687 649	9,6	
	2020	3 513 563	56,3	1 244 944	30,8	434 466	-1,8	219 934	-11,5	586 380	9,0	1 779 948	788,7	7 779 236	66,0	
Muutos 2016-2020, €		1 518 717		1 018 660		-228 741		102 208		-19 135		1 547 500		3 939 208		
Muutos 2016-2020, %		76,1		450,2		-34,5		86,8		-3,2		665,7		102,6		
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2020	2016	36	10,7	29	28,4	26	-3,4	11	-58,9	14	-2,3	9	-32,9	23	-4,2	
	2017	30	-14,4	51	79,4	23	-13,4	12	8,3	13	-9,4	25	189,2	24	8,2	
	2018	22	-28,5	39	-24,2	15	-32,2	12	-3,6	12	-10,5	22	-12,2	19	-20,5	
	2019	25	12,7	32	-16,3	12	-20,0	12	6,0	10	-12,1	19	-11,3	20	0,2	
	2020	38	56,7	43	31,0	16	27,1	10	-17,0	11	4,4	36	90,2	28	45,6	
Muutos 2016-2020, €		3		14		-11		-1		-4		28		6		
Muutos 2016-2020, %		8,0		49,1		-40,3		-8,2		-25,6		328,3		25,4		
Asunnon muutostyöt																
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2020	2016	642 132	-6,9	317 901	1,0	328 757	-20,8	84 991	-79,5	460 207	-18,1	314 764	13,7	2 148 752	-19,6	
	2017	698 999	8,9	315 886	-0,6	340 567	3,6	78 776	-7,3	537 964	16,9	247 087	-21,5	2 219 279	3,3	
	2018	583 820	-16,5	359 617	13,8	330 793	-2,9	100 988	28,2	442 286	-17,8	229 120	-7,3	2 046 624	-7,8	
	2019	604 774	3,6	808 368	124,8	341 000	3,1	103 053	2,0	396 643	-10,3	229 087	0,0	2 514 502	22,9	
	2020	662 985	9,6	396 226	-51,0	289 321	-15,2	81 907	-20,5	534 851	34,8	249 051	8,7	2 214 341	-11,9	
Muutos 2016-2020, €		20 853		78 325		-39 436		-3 084		74 644		-65 713		65 589		
Muutos 2016-2020, %		3,2		24,6		-12,0		-3,6		16,2		-20,9		3,1		
Asunnon välineet ja laitteet																
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2020	2016	506 739	2,2	118 732	0,0	248 881	211,7	106 312	33,1	554 635	29,5	212 458	39,5	1 747 756	41,4	
	2017	536 606	5,9	84 637	-28,7	174 030	-30,1	81 400	-23,4	772 979	39,4	164 524	-22,6	1 814 176	3,8	
	2018	555 045	3,4	63 133	-25,4	211 706	21,6	145 722	79,0	560 581	-27,5	169 263	2,9	1 705 450	-6,0	
	2019	463 850	-16,4	1 100	-98,3	230 819	9,0	113 557	-22,1	471 966	-15,8	169 044	-0,1	1 468 780	-13,9	
	2020	430 479	-7,2	0	-100,0	173 273	-24,9	80 472	-29,1	614 658	30,2	179 366	6,1	1 478 248	0,6	
Muutos 2016-2020, €		-76 260		-118 732		-75 608		-25 840		60 023		-33 092		-269 509		
Muutos 2016-2020, %		-15,0		-100,0		-30,4		-24,3		10,8		-15,6		-15,4		
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut (vaikeavammaisten palveluasuminen ja kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen)																
Vammaisten ympärivuorokautiset palvelut yhteensä																
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	62 114 162	0,1	26 916 747	8,8	23 019 127	10,2	23 040 412	10,3	18 483 764	2,6	23 547 450	-2,0	177 121 662	3,8	
	2017	63 177 044	1,7	28 330 824	5,3	20 147 678	-12,5	24 949 402	8,3	20 952 081	13,4	25 035 126	6,3	182 592 154	3,1	
	2018	68 451 329	8,3	28 957 197	2,2	23 255 574	15,4	25 822 741	3,5	22 426 579	7,0	25 434 153	1,6	194 347 573	6,4	
	2019	76 374 398	11,6	30 967 981	6,9	25 681 852	10,4	26 067 611	0,9	23 719 338	5,8	27 057 808	6,4	212 537 997	9,4	
	2020	78 976 839	3,4	33 459 918	8,0	28 397 364	10,6	27 529 080	5,6	24 018 399	1,3	27 180 252	0,5	219 561 852	3,3	
Muutos 2016-2020, €		16 862 677		6 543 171		5 378 237		4 488 668		5 534 636		3 632 802		42 440 190		
Muutos 2016-2020, %		27,1		24,3		23,4		19,5		29,9		15,4		24,0		
Vaikeavammaisten palveluasuminen																
Vaikeavammaisten palveluasuminen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	21 567 760	-2,1	6 835 874	-7,1	5 457 093	-4,0	5 575 018	-2,0	7 265 777	0,5	6 122 868	-2,1	52 824 390	-2,6	
	2017	20 029 034	-7,1	6 909 744	1,1	5 123 418	-6,1	5 750 379	3,1	7 919 028	9,0	7 159 977	16,9	52 891 580	0,1	
	2018	21 409 316	6,9	7 239 828	4,8	6 210 630	21,2	5 844 262	1,6	8 386 236	5,9	7 446 036	4,0	56 536 307	6,9	
	2019	21 649 832	1,1	7 428 572	2,6	7 421 025	19,5	5 833 438	-0,2	7 386 321	-11,9	8 164 909	9,7	58 620 237	3,7	
	2020	22 743 958	5,1	8 267 692	11,3	7 346 160	-1,0	6 910 367	18,5	7 238 697	-2,0	8 246 481	1,0	60 753 355	3,6	
Muutos 2016-2020, €		1 176 198		1 431 818		1 889 067		1 335 349		-27 080		2 123 613		7 928 965		
Muutos 2016-2020, %		5,5		20,9		34,6		24,0		-0,4		34,7		15,0		
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen																
Tehostetun palveluasuminen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	40 546 402	1,3	20 080 873	15,6	17 562 034	15,6	17 465 394	14,9	11 217 987	4,0	17 424 582	-2,0	124 297 272	6,8	
	2017	43 148 011	6,4	21 421 080	6,7	15 024 260	-14,5	19 199 022	9,9	13 033 053	16,2	17 875 149	2,6	129 700 575	4,3	
	2018	47 042 012	9,0	21 717 369	1,4	17 044 944	13,4	19 978 479	4,1	14 040 343	7,7	17 988 117	0,6	137 811 266	6,3	
	2019	54 724 566	16,3	23 539 409	8,4	18 260 827	7,1	20 234 174	1,3	16 333 018	16,3	18 892 899	5,0	153 917 760	11,7	
	2020	56 232 881	2,8	25 192 226	7,0	21 051 204	15,3	20 618 713	1,9	16 779 702	2,7	18 933 771	0,2	158 808 497	3,2	
Muutos 2016-2020, €		15 686 479		5 111 353		3 489 170		3 153 319		5 561 716		1 509 189		34 511 225		
Muutos 2016-2020, %		38,7		25,5		19,9		18,1		49,6		8,7		27,8		
Tehostetun palveluasuminen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2020	2016	185	-2,7	202	8,6	178	7,8	162	-1,8	135	-7,2	140	6,4	170	1,7	
	2017	192	3,5	201	-0,1	177	-0,5	171	5,4	148	9,8	157	12,0	178	4,6	
	2018	199	4,0	198	-1,6	174	-1,5	174	2,1	151	1,5	166	5,6	181	2,2	
	2019	214	7,5	197	-0,7	179	2,9	175	0,4	161	7,0	162	-2,4	190	4,7	
	2020	214	-0,1	212	7,9	199	11,1	182	4,3	163	1,1	159	-2,2	193	1,7	
Muutos 2016-2020, €		29		11		21		20		28		18		23		
Muutos 2016-2020, %		15,7		5,3		12,1		12,5		20,6		12,9		13,7		

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Muut palvelut															
Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut															
palvelujen nettokustannukset	2016	795 411	-27,3	1 078 825	10,0	264 878	-36,3	85 340	-79,5	3 565 139	28,8	891 671	-2,3	6 681 263	1,4
	2017	756 462	-4,9	890 175	-17,5	324 698	22,6	92 238	8,1	4 248 946	19,2	820 669	-8,0	7 133 188	6,8
	2018	883 078	16,7	1 137 722	27,8	383 516	18,1	93 545	1,4	5 015 634	18,0	803 139	-2,1	8 316 635	16,6
	2019	1 258 947	42,6	1 147 407	0,9	761 878	98,7	84 518	-9,7	5 849 728	16,6	897 476	11,7	10 127 127	21,8
	2020	334 800	-73,4	268 099	-76,6	807 910	6,0	75 142	-11,1	6 292 795	7,6	1 046 919	16,7	8 825 664	-12,9
Muutos 2016-2020, €		-460 611		-810 726		543 032		-10 198		2 727 656		155 248		2 144 401	
Muutos 2016-2020, %		-57,9		-75,1		205,0		-11,9		76,5		17,4		32,1	
Muut kehitysvammahuollon palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset, DEFL 2020	2016	4 314 736	5,4	7 156 420	55,7	2 663 009	-2,5	1 693 141	-38,0	1 389 608	5,5	716 292	-5,2	17 933 207	10,5
	2017	988 277	-77,1	6 439 488	-10,0	2 397 975	-10,0	1 695 388	0,1	1 086 051	-21,8	568 561	-20,6	13 175 740	-26,5
	2018	912 645	-7,7	6 816 784	5,9	3 011 758	25,6	1 063 313	-37,3	1 334 832	22,9	659 113	15,9	13 798 444	4,7
	2019	1 235 807	35,4	9 412 566	38,1	3 097 866	2,9	899 348	-15,4	1 367 943	2,5	661 251	0,3	16 886 841	22,4
	2020	1 092 460	-11,6	9 072 898	-3,6	2 707 098	-12,6	690 536	-23,2	1 489 224	8,9	610 446	-7,7	15 662 662	-7,2
Muutos 2016-2020, €		-3 222 276		1 916 478		44 089		-1 002 605		99 615		155 846		-2 270 545	
Muutos 2016-2020, %		-74,7		26,8		1,7		-59,2		7,2		-14,8		-12,7	
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon nettokustannukset, DEFL 2020	2016	2 274 355	7,7	469 049	-16,6	629 934	31,7	242 817	-49,2	469 864	4,8	62 336	47,8	4 148 354	0,7
	2017	2 050 937	-9,8	559 264	19,2	717 805	13,9	228 060	-6,1	527 102	12,2	63 659	2,1	4 146 827	0,0
	2018	2 184 843	6,5	529 362	-5,3	612 162	-14,7	177 492	-22,2	492 587	-6,5	75 293	18,3	4 071 740	-1,8
	2019	2 061 366	-5,7	605 554	14,4	710 690	16,1	199 221	12,2	526 824	7,0	40 008	-46,9	4 196 361	3,1
	2020	2 164 102	5,0	608 208	0,4	629 965	-11,4	196 325	-1,5	541 154	2,7	74 089	85,2	4 213 843	0,4
Muutos 2016-2020, €		-110 253		139 159		31		-46 492		71 291		11 753		65 489	
Muutos 2016-2020, %		-4,8		29,7		0,0		-19,1		15,2		18,9		1,6	
Perhehoidon nettokustannukset asiakasta kohti, DEFL 2020	2016	20 307	33,0	9 197	50,9	6 237	52,4	7 358	-12,3	11 187	13,9	8 905	111,0	11 989	30,6
	2017	20 107	7,6	11 185	-0,5	6 352	23,5	7 357	43,1	15 503	21,0	9 094	29,4	12 305	16,4
	2018	22 294	9,8	11 028	19,9	6 582	5,5	5 916	-19,6	16 420	46,8	12 549	40,9	13 350	11,3
	2019	22 165	10,2	15 527	38,8	7 327	15,3	6 037	-17,9	14 634	-5,6	13 336	46,6	13 941	13,3
	2020	24 592	10,3	20 274	83,8	6 774	2,9	6 770	14,4	16 911	3,0	18 522	47,6	15 268	14,4
Muutos 2016-2020, €		4 285		11 077		537		-588		5 724		9 617		3 278	
Muutos 2016-2020, %		21,1		120,4		8,6		-8,0		51,2		108,0		27,3	
Perhehoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2020	2016	73	7,8	62	-9,9	62	15,2	59	10,6	64	-11,9	47	-2,7	67	4,8
	2017	69	-5,8	66	5,7	69	11,0	60	1,4	76	18,9	53	11,3	68	1,5
	2018	78	13,5	61	-7,8	66	-3,5	47	-21,9	75	-0,8	58	10,0	71	3,6
	2019	78	0,2	75	24,4	75	12,7	61	29,0	84	11,3	71	22,7	78	9,8
	2020	89	13,9	87	15,4	74	-1,2	61	0,3	80	-4,4	127	78,2	84	7,7
Muutos 2016-2020, €		16		25		12		1		16		79		16	
Muutos 2016-2020, %		22,1		39,8		19,2		2,5		25,6		167,8		24,3	
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon nettokustannukset euroa, DEFL 2020	2016	14 776 924	-3,3	4 109 253	-7,9	2 483 605	-14,1	6 558 066	126,7	6 390 394	-20,9	2 491 636	-6,1	36 809 878	1,5
	2017	11 868 724	-19,7	3 839 030	-6,6	2 483 167	0,0	5 307 736	-19,1	5 919 663	-7,4	2 276 324	-8,6	31 694 643	-13,9
	2018	10 570 223	-10,9	2 711 209	-29,4	2 853 531	14,9	5 067 881	-4,5	6 070 278	2,5	1 763 522	-22,5	29 036 644	-8,4
	2019	6 316 636	-40,2	1 658 221	-38,8	3 456 186	21,1	5 339 464	5,4	6 045 938	-0,4	1 952 374	10,7	25 083 817	-13,6
	2020	6 117 503	-3,2	1 406 241	-15,2	4 041 668	16,9	5 081 429	-4,8	6 973 676	15,3	1 449 358	-25,8	25 069 875	-0,1
Muutos 2016-2020, €		-8 659 421		-2 703 012		1 558 063		-1 476 637		583 282		-1 042 278		-11 740 003	
Muutos 2016-2020, %		-58,6		-65,8		62,7		-22,5		9,1		-41,8		-31,9	
Laitoshoidon nettokustannukset asiakasta kohti, DEFL 2020	2016	78 185	6,9	52 683	2,7	73 047	-34,3	80 964	-27,2	67 267	-2,6	28 314	-14,6	65 150	-2,1
	2017	76 572	-2,1	67 351	27,8	75 247	3,0	79 220	-2,2	71 321	6,0	37 939	34,0	69 659	6,9
	2018	88 085	15,0	49 295	-26,8	83 927	11,5	85 896	8,4	63 898	-10,4	39 189	3,3	71 168	2,2
	2019	126 333	43,4	33 841	-31,3	76 804	-8,5	86 120	0,3	75 574	18,3	50 061	27,7	77 181	8,4
	2020	160 987	27,4	58 593	73,1	87 862	14,4	99 636	15,7	90 567	19,8	48 312	-3,5	94 248	22,1
Muutos 2016-2020, €		82 802		5 911		14 815		18 672		23 300		19 998		29 097	
Muutos 2016-2020, %		105,9		11,2		20,3		23,1		34,6		70,6		44,7	
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohden, DEFL 2020	2016	350	6,7	255	-3,3	412	-14,3	387	-19,5	445	21,9	551	-5,1	367	3,6
	2017	363	3,8	309	21,3	423	2,8	481	24,4	461	3,5	653	18,4	405	10,2
	2018	465	27,9	272	-11,9	525	24,0	530	10,1	527	14,4	597	-8,5	467	15,4
	2019	548	17,8	258	-5,4	558	6,3	579	9,3	571	8,3	668	11,9	535	14,5
	2020	703	28,4	390	51,3	679	21,7	681	17,7	570	-0,2	784	17,3	630	17,7
Muutos 2016-2020, €		353		135		267		294		125		233		262	
Muutos 2016-2020, %		100,9		52,9		64,9		76,1		28,0		42,3		71,4	

Liite 5. Kehitysvammaisten asumispalvelujen kokonaisuus

Taulukossa 39. on koottu tiedot kehitysvammaisten asumispalveluista. Asumispalvelujen asiakasmäärä, käyttöpäivät ja kustannukset jatkoivat kasvuaan kuutoskaupungeissa. Vuonna 2020 kuutoskaupungeissa asumispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 4571. Asiakkaiden määrä asumispalveluissa on kasvanut kuutoskaupunkien tasolla edellisvuodesta 2,7 prosenttia. Yksittäisistä kunnista asiakasmäärä on kasvanut eniten Oulussa (+10,8 %). Muista kunnista poiketen käyttöpäivien määrä väheni Vantaalla (-4,5 %). Asumispalvelujen kustannukset kohosivat vuotta aiemmasta kaikissa kaupungeissa, keskimäärin kasvua oli kuutoskaupunkien tasolla 6,6 prosenttia. Kustannusten kasvu oli nopeinta Vantaalla (+14,7 %), Espoossa (+9,3 %) ja Helsingissä (+8,6 %).

Taulukko 39. Kehitysvammaisten asumispalvelujen (tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) lyhyt- ja pitkäaikaiset asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset kuutoskaupungeissa vuonna 2020 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2019.

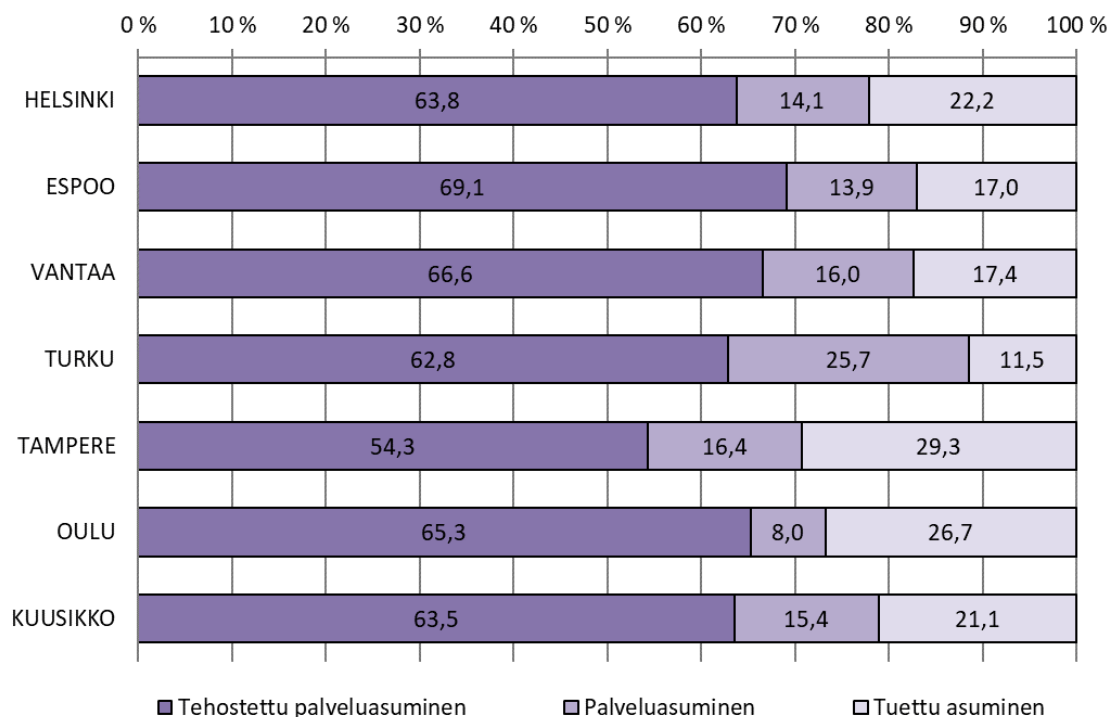
	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2019–20, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2019–20, %	Kustannukset yhteensä, milj. €	Muutos 2019–20, %
Helsinki	1 346	-0,7	411 972	1,2	67,7	8,6
Espoo	705	9,9	171 825	4,2	29,0	9,3
Vantaa	588	-4,5	158 637	-2,0	23,4	14,7
Turku	700	1,5	180 186	-0,4	24,1	2,9
Tampere	586	3,4	189 765	2,7	19,5	4,7
Oulu	646	10,8	182 978	19,7	22,1	6,1
Kuusikko	4 571	2,7	1 295 363	3,5	185,8	6,6

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut olla vuoden aikana useammassa kuin yhdessä palvelussa.

Kehitysvammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaali- huoltolain tai vammaispalvelulain nojalla silloin kun ne ovat riittäviä ja sopivia sekä kehitysvammaisen henkilön edun mukaisia. Edellisessä taulukossa ei ole otettu mukaan näitä tietoja.

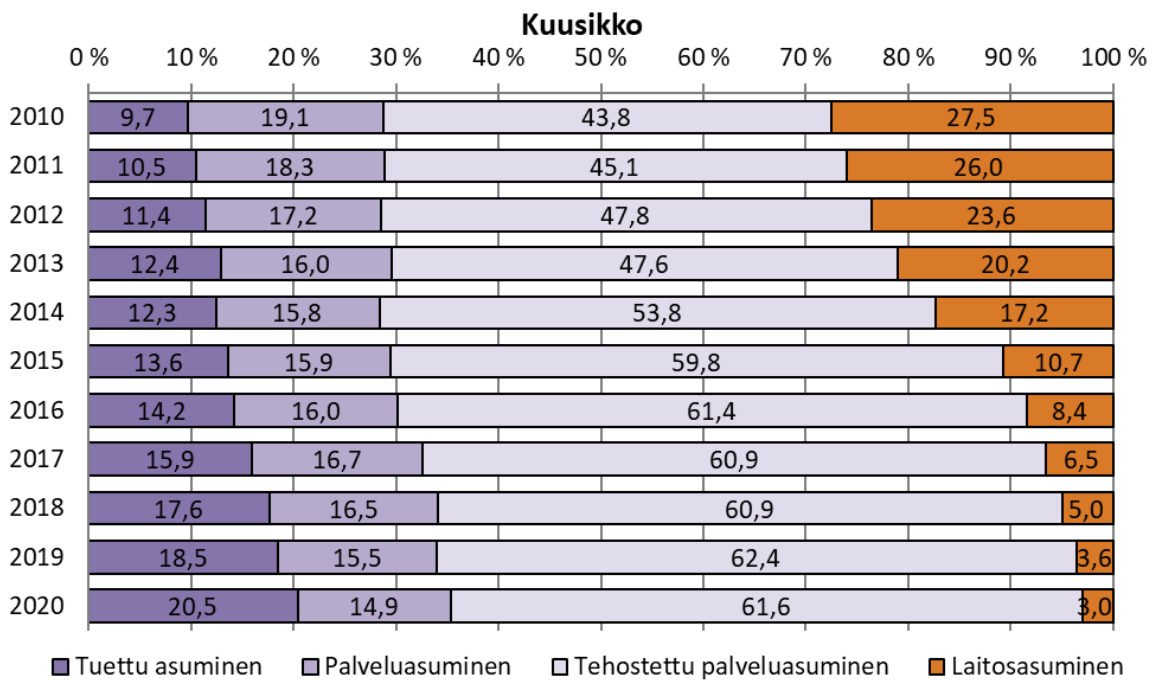
Kuviossa 1. on tarkasteltu eri asumismuotojen käyttöpäivien suhteellisia osuuksia kuutoskaupungeissa. Kokonaiskustannuksiltaan muita kuutoskaupunkeja edullisemmin asumispalvelut tuottava Tampere käyttää muita kuntia enemmän tuettua asumista, jonka käyttöpäiviä oli 29,3prosenttia kaikista asumispalvelujen käyttöpäivistä.

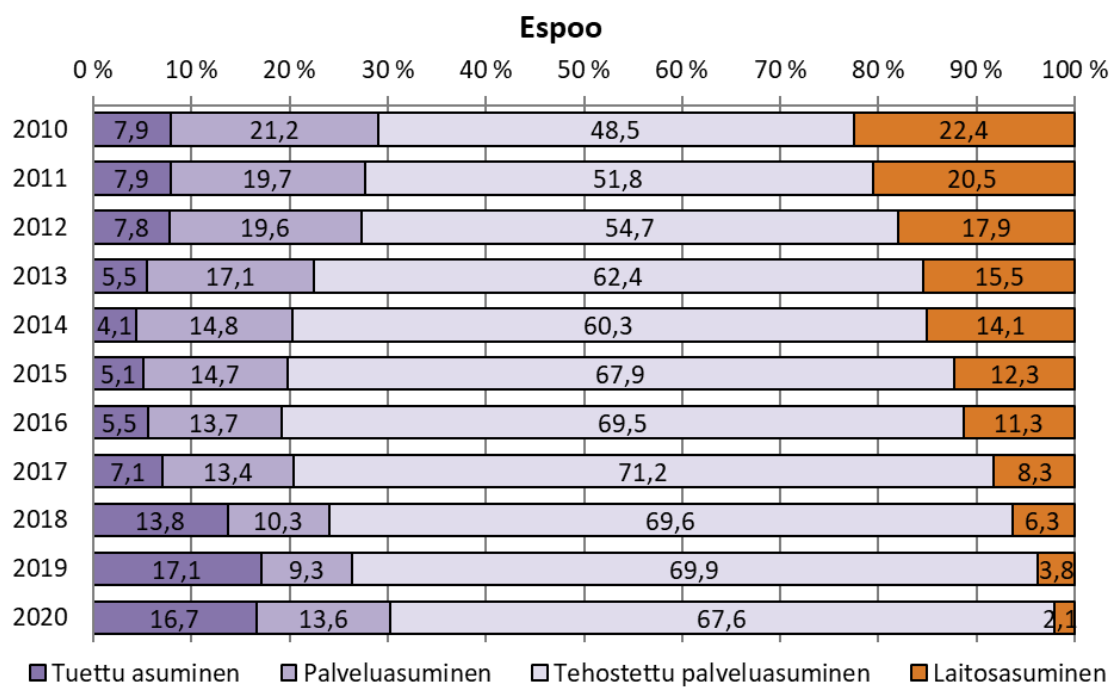
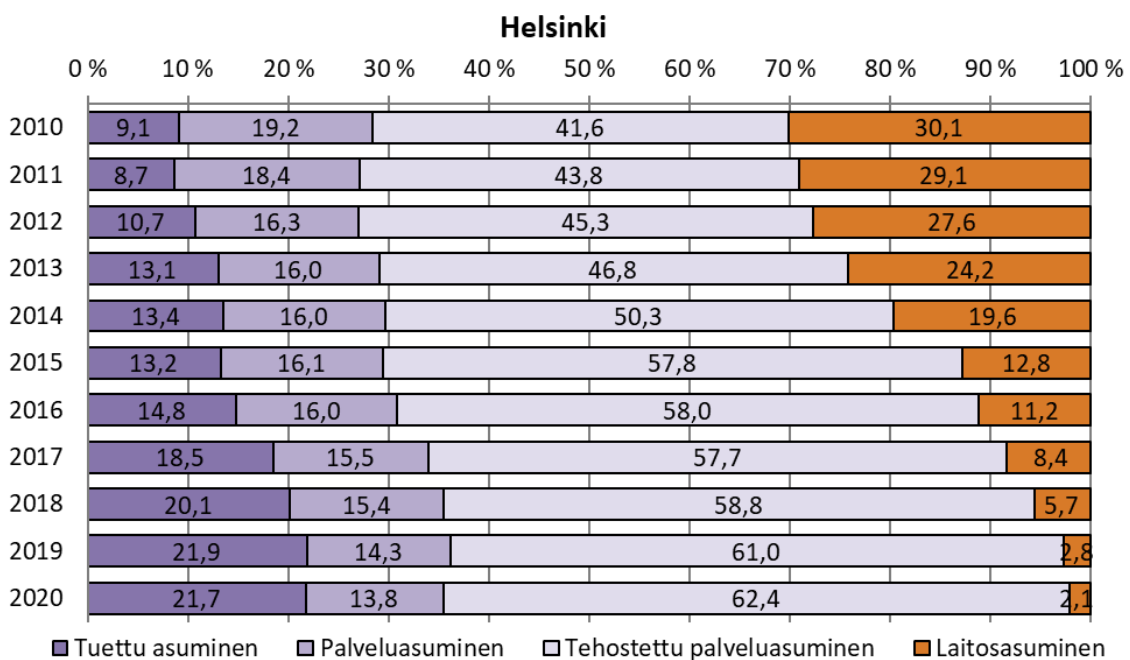
Kuvioissa 2 ja 3 kuvataan kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakas- ja vuorokausikoh- taisten kustannusten kehitystä vuosina 2010–2020.

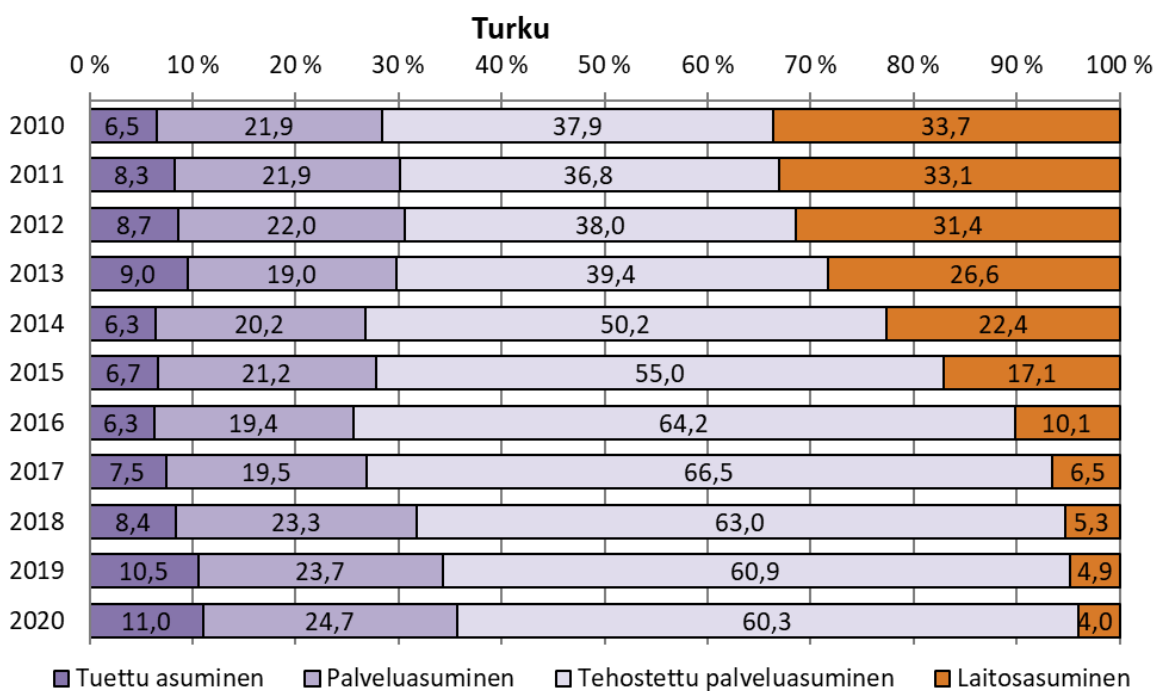
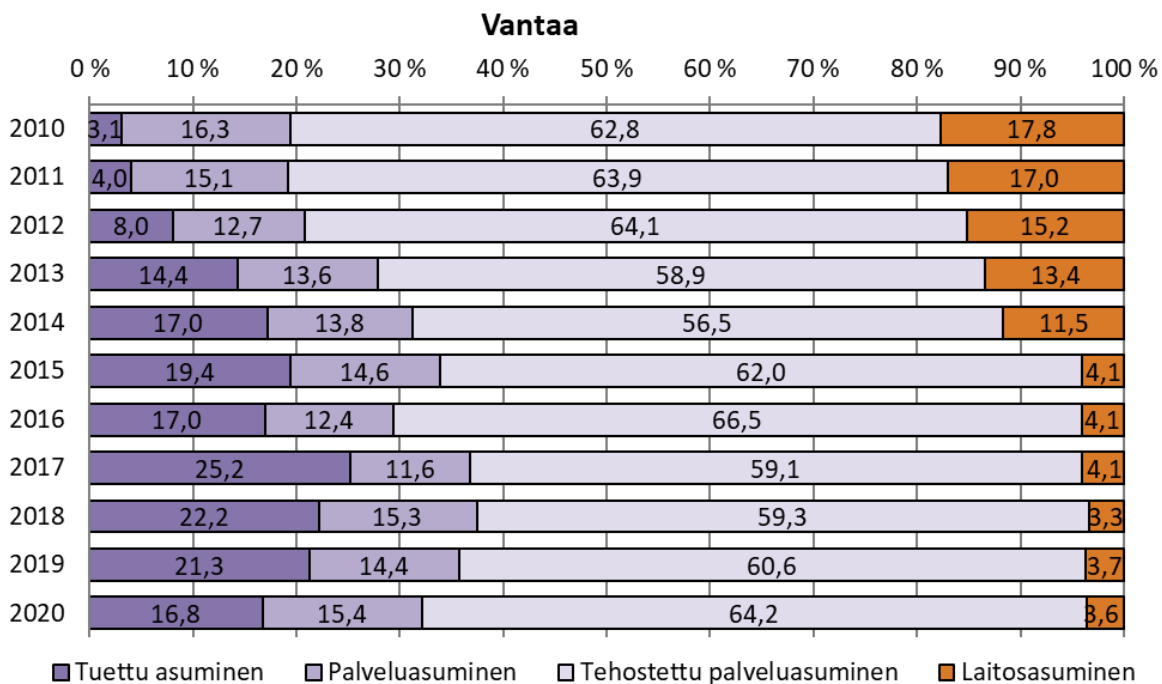

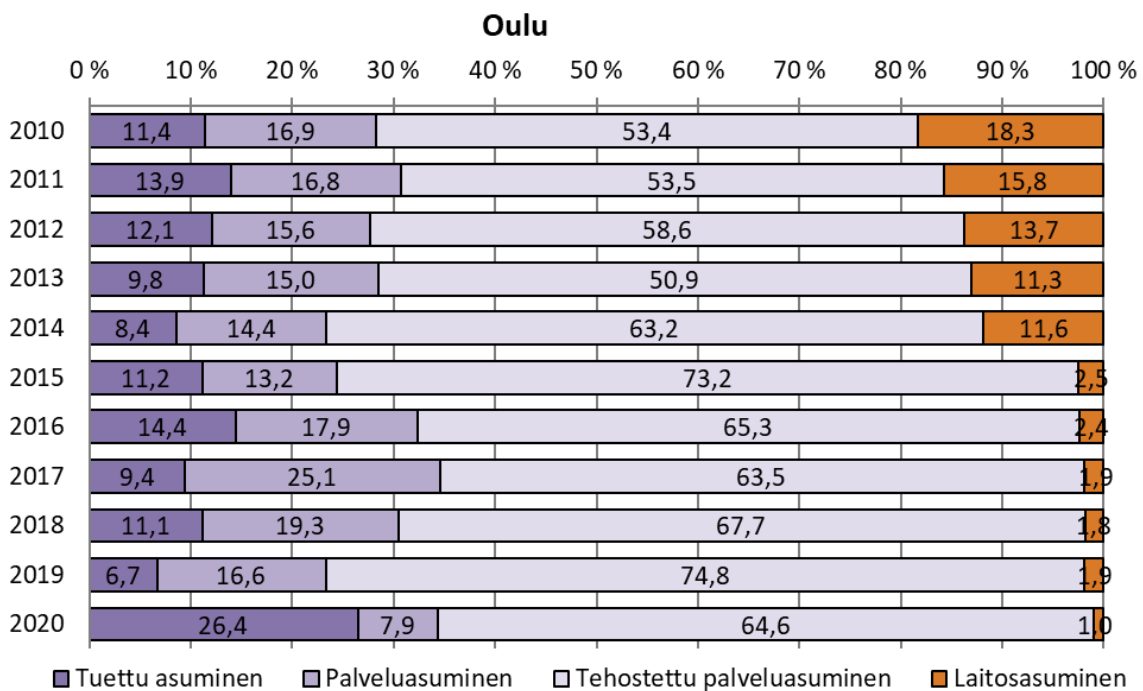
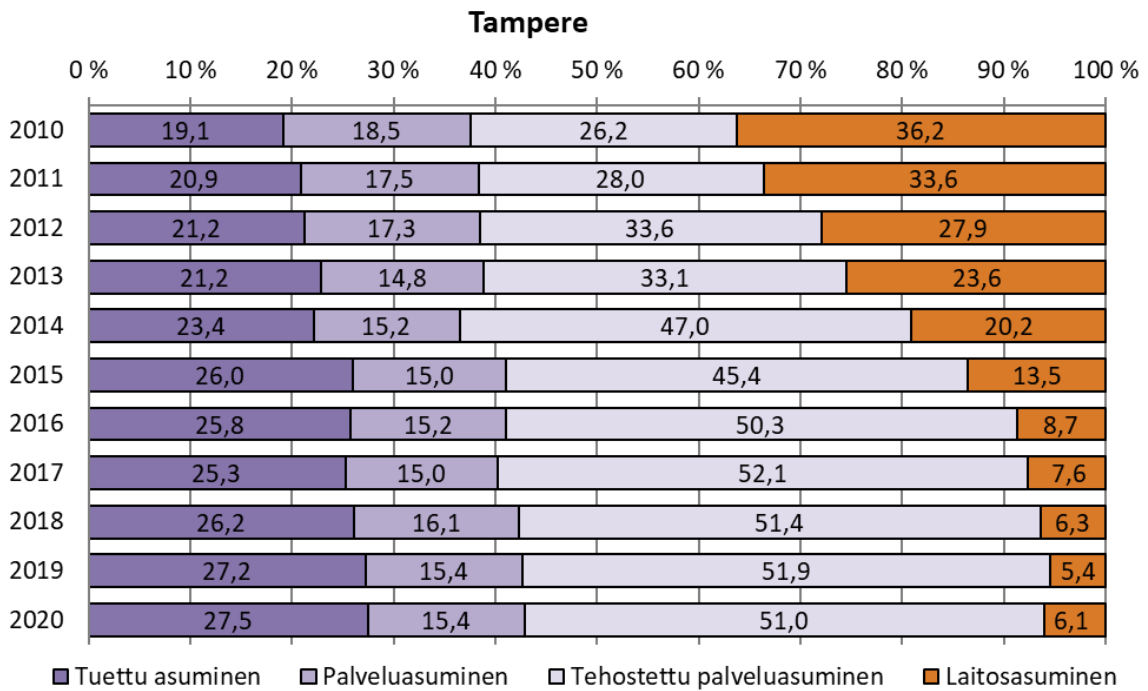
Kuvio 1. Kehitysvammaisten asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien osuus (%) kaikista asumisen käyttöpäivistä kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

Kuvioissa 2 ja 3 kuvataan kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakas- ja vuorokausikohtaisten kustannusten kehitystä vuosina 2010–2020.

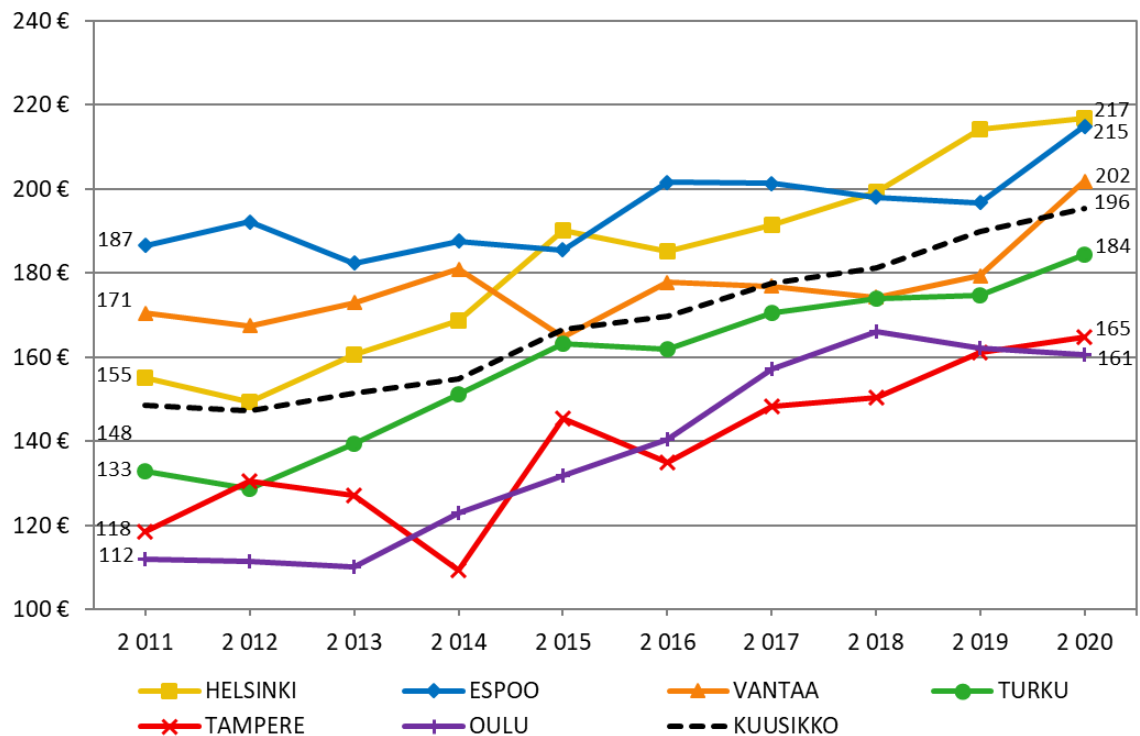

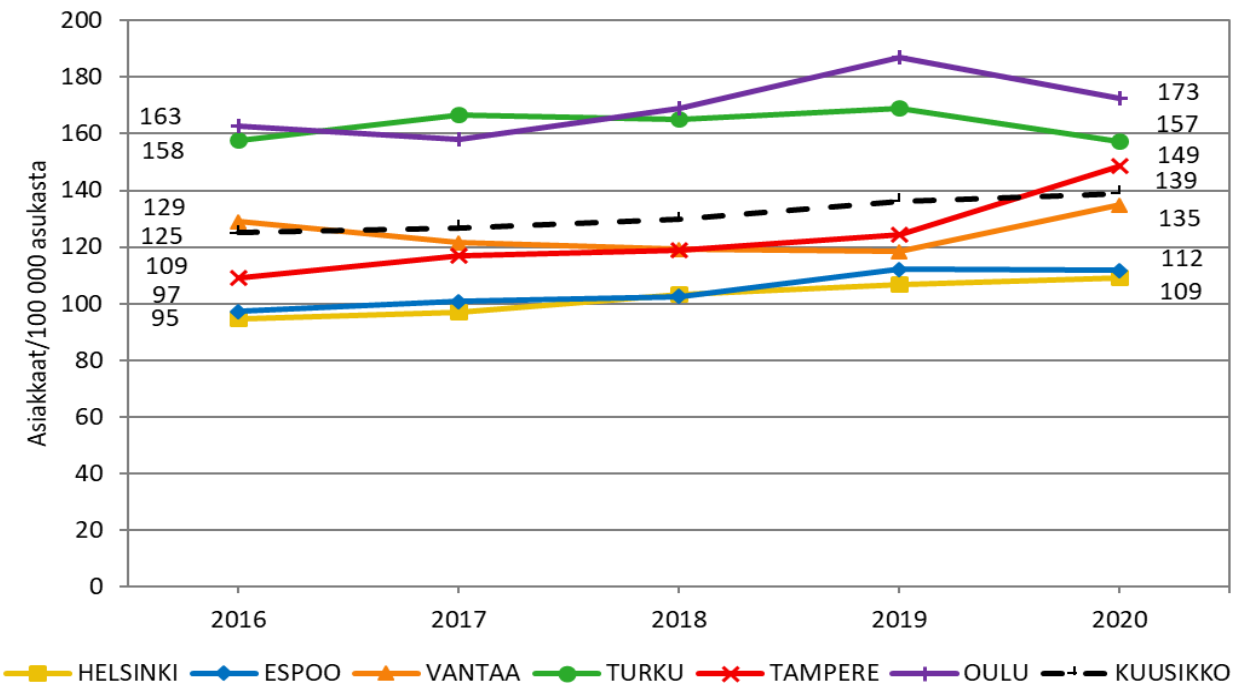

Kuvio 2. Kehitysvammaisten tuetun asumisen, palveluasumisen, tehostetun palveluasumisen ja laitosasumisen käyttöpäivien osuus kaikista asumispalvelujen käyttöpäivistä kuutoskaupungeissa vuosina 2010–2020.

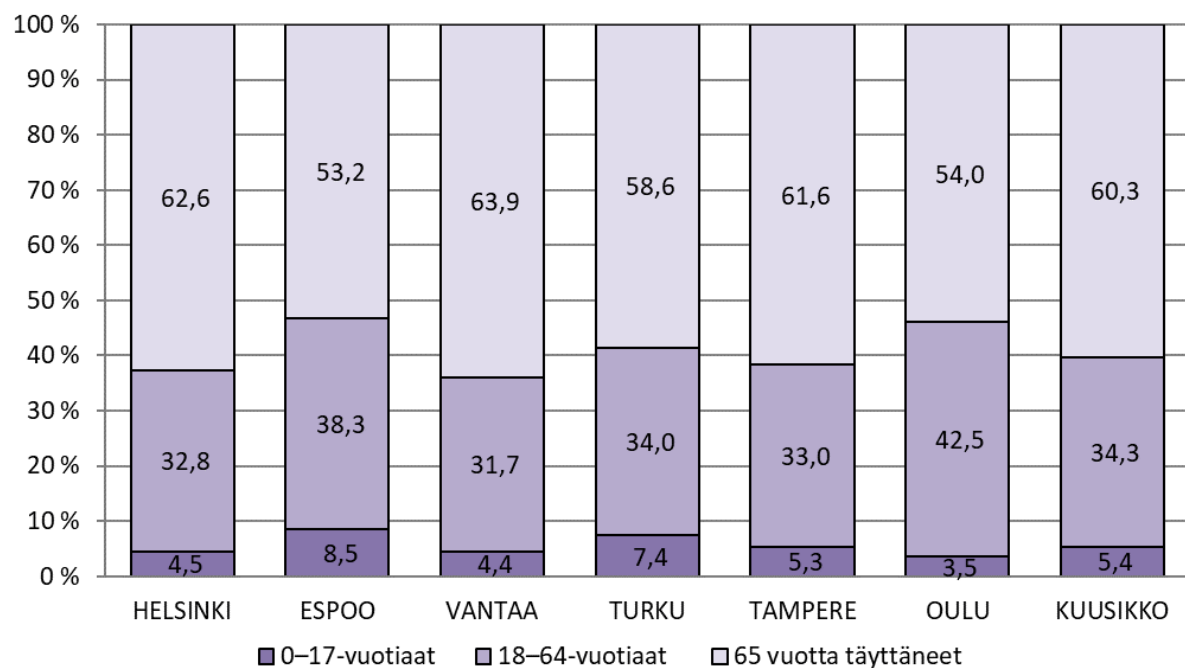

Kuvio 3. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen deflatoidut nettokustannukset asuinvuorokautta kohden kuutoskaupungeissa vuosina 2011–2020.

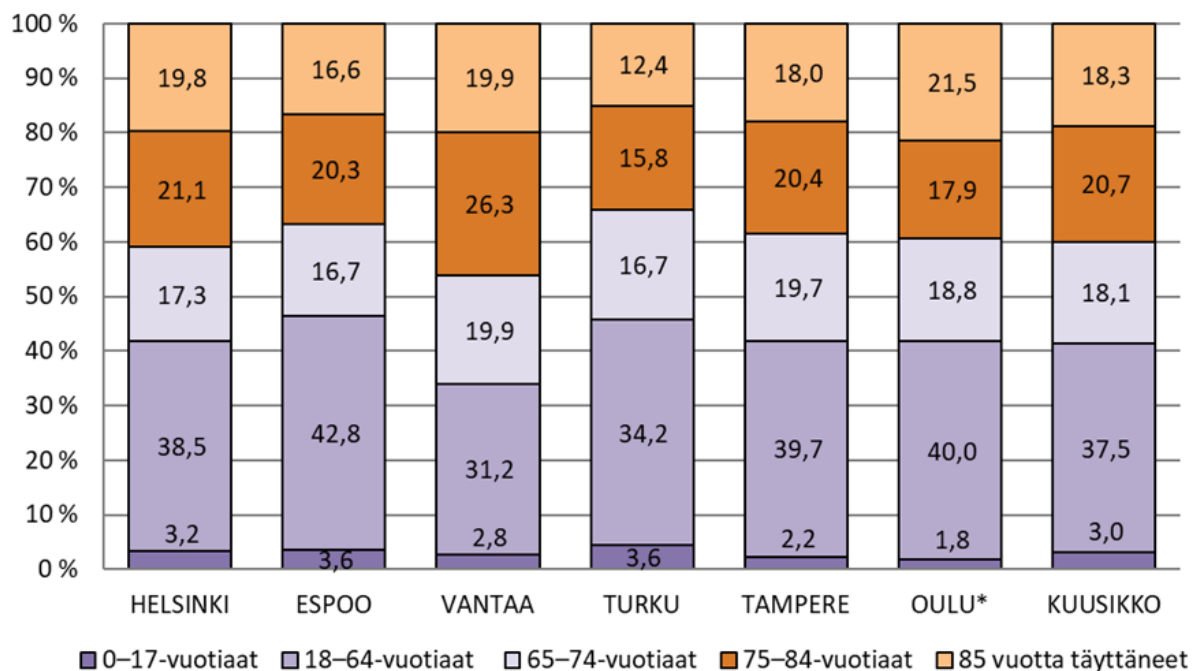
Kuvio 4. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen pitkäaikaiset asiakkaat 100 000 asukasta kohden kuutoskaupungeissa vuosina 2016–2020.

Liite 6. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2016–2020

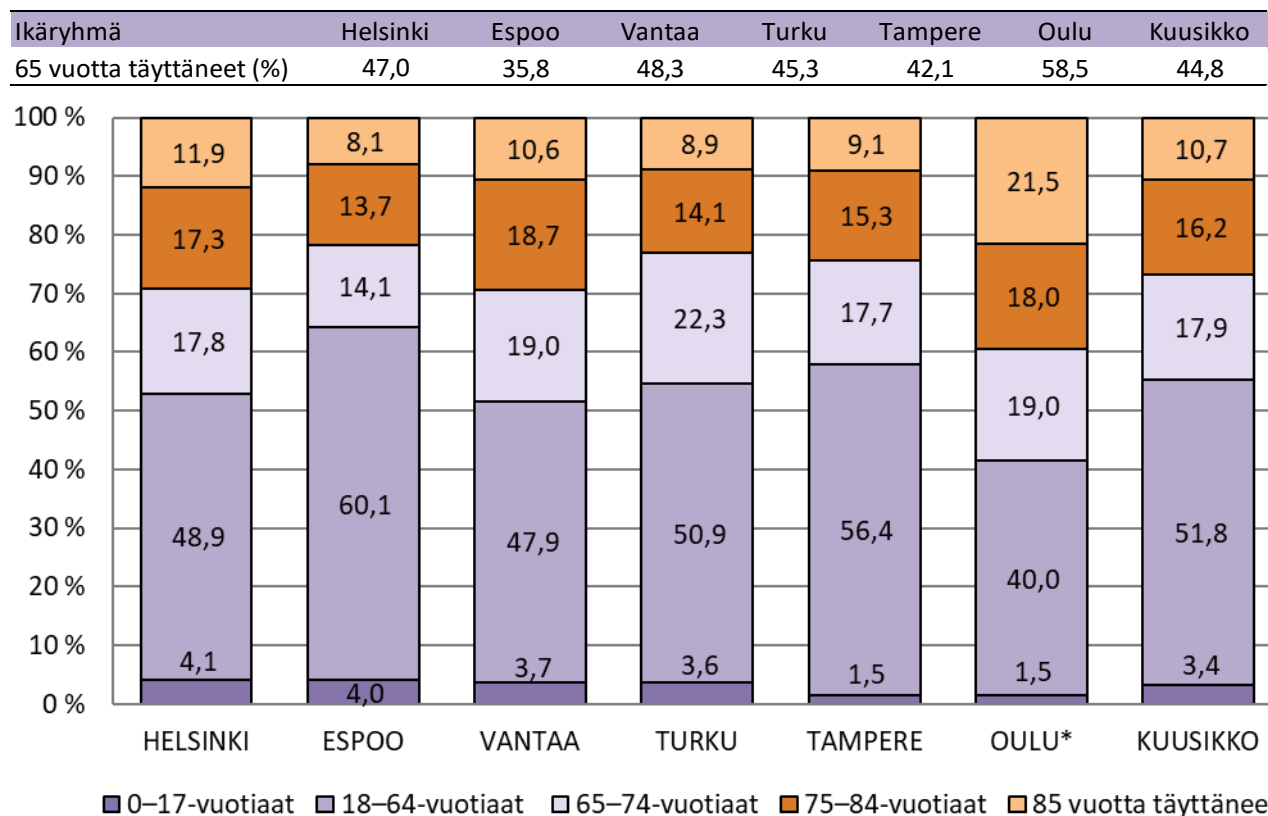
Kuvio 1. Myönteisen päätöksen omaavien VpL-asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin kuutoskaupungeissa, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2020.

Ikäryhmä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet (%)	58,2	53,6	66,1	44,9	58,1	58,2	57,2

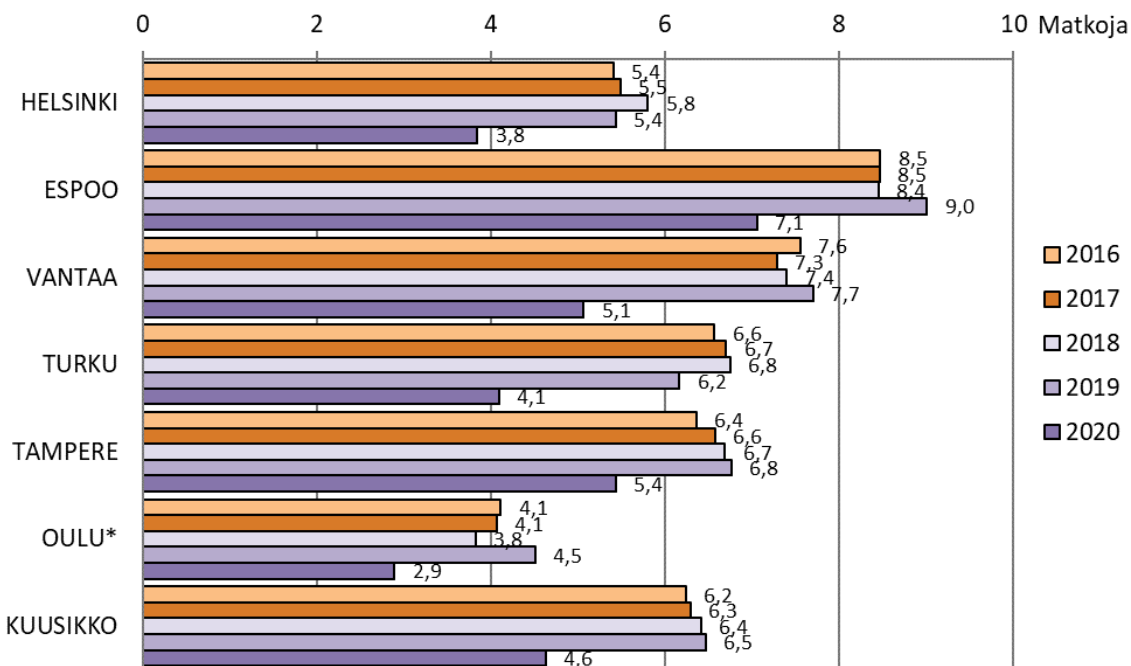
***Oulussa päätösten määrä**

Kuvio 2. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat kuutoskaupungeissa ikäryhmittäin osuus (%) kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2020.

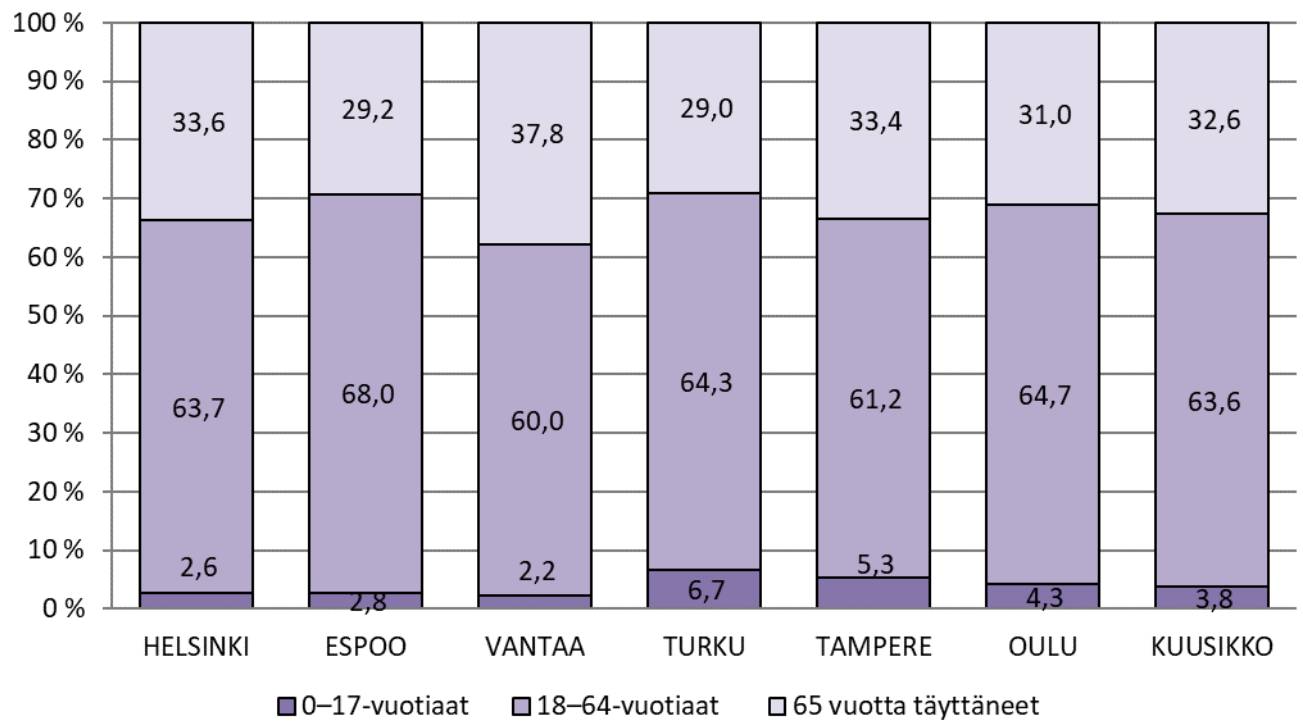
*Oulussa matkojen määrä on muodostettu tehtyjen päätösten pohjalta laskennallisesti

Kuvio 3. Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuus (%) kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

*Oulussa päätösten määrä

Kuvio 4. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa kuutoskaupungeissa vuosina 2016-2020.

Kuvio 5. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus (%) ikäryhmittäin kuutoskaupungeissa vuonna 2020.

Liite 7. Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmän yhteystiedot

Kaisa Kiiski, puheenjohtaja
Turun kaupunki
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 050 559 9023
etunimi.sukunimi@turku.fi

Merja Jäntti
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Talous- ja suunnittelupalvelut
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43715, 050 569 6163
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Lappalainen
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 76065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jonna Weckström
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaistyö
PL 6050, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 89545, 050 348 1313
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anu Autio
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 043 825 9890
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Suvi Linnanmäki-Koskela
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 631 3120
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Susanne Laine
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2D, 01300 Vantaa
Puh. 043 825 6432
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Pekka Mäki
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 303 4667
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Sakari Pääkkö
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1781
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Anita Lehtonen
Turun kaupunki
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 050 342 4542
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anna Mikola
Turun kaupunki
Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 040 198 4022
etunimi.sukunimi@turku.fi

Jenni Niemi
Tampereen kaupunki
Kehitysvammaisten avopalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 667 1171
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Leena Köykkä
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 050 324 8617
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anna Mustonen
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 639 7834
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Timo Rahkonen
Tampereen kaupunki
Psykososiaalisen tuen palveluryhmä
PL 487 33101 Tampere
Puh. 050 551 1774
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Marjaana Räsänen
Tampereen kaupunki
Kehitysvammaisten avopalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 800 4712
etunimi.s.sukunimi@tampere.fi

Merja Halonen
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 76, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6243
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Hanna-Riitta Kahelin
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 040 182 9618
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Miia Kekarainen
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 040 716 0853
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Markku Mulari
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 1237
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Varpu Mäkelä, sihteeri
Helsingin kaupungin kanslia
Kaupunkitieto
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 5840359
etunimi.sukunimi@hel.fi

